

Genevieve Field Seks i osjećaji

v|b|z

biblioteka AMBROZIJA

knjiga 226.

izvršna urednica: Sandra Ukalović

Genevieve Field Seks i osjećaji

copyright © za hrvatsko izdanje V.B.Z. d.o.o.

10010 Zagreb, Dračevićka 12 tel: 01/6235-419, fax: 01/6235-418 e-mail:

info@vbz.hr www.vbz.hr

za nakladnika: Boško Zatezalo

urednica knjige: Sandra Ukalović

lektura i korektura: Katarina Varenica

grafička priprema: V.B.Z. studio, Zagreb

tisak:

Impress d.d., Ivančna Gorica, Ljubljana srpanj, 2008

Genevieve Field Seks i osjećaji

28 ljubavnih priča

iz života slobodnih žena

s engleskoga prevela: Mirna Herman Baletić

v|b|z

biblioteka

AMBROZIJA

knjiga 226.

naslov izvornika:

Genevieve Field

SEX AND SENSIBILITY

compilation copyright © 2005 by Genevieve Field First edition: vWashington Square Press, an imprint of Simon and Schuster, Inc. All rights reserved.

copyright © 2008. za hrvatsko izdanje:

V.B.Z. d.o.o.

Zagreb

CIP zapis dostupan u računalnom katalogu Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu pod brojem 674291.

ISBN: 978-953-201-902-5 (tvrdi uvez)

Slobodnim curama, u prošlosti, sadašnjosti i budućnosti: ne gubite vjeru.

sadržaj:

9 Uvod

13 ŽENE SUMNJIVOG MORALA

15 Ispovijedi jedne namiguše

Elissa Schappell 24 Dva dolara po riječi

Precious Williams 32 Klupko svjetlosti koje čini La Paz

Pam Houston 36 Seksualno iscjeljenje

Daisy Garnett 47 Dečko maneken

Melissa de la Cruz 54 Odjednom sama

Liz Welch

63 PREDVORJA I ULAZI

65 Putujuća ljubav

Amy Sohn 70 U prijevodu

Julianna Baggott 77 Kako biti sam

Lisa Gabriele 84 Put oko svijeta u 80 izlazaka

Sušan Dominus 89 Povratak u Herland

Meghan Daum

95 SAVEZNICI I NEPRIJATELJI

97 Meduzina sestra

Merrill Markoe 105 Uzimaš li ovu ženu?

Em i Lo 116 Penelopa

Erika Krouse 123 Svetkovina San Gennara

Jennifer Weiner 130 Jedan od načina da se zagrije zimi

Thisbe Nissen 140 Tamo gdje su bili dečki

Lily Burana

147 PODJELE I NEJEDNAKOSTI 149 Što si započela?

Jennifer Baumgardner 154 Takozvana supruga

Amy Keyishian 160 Radnja ili lik

Quinn Dalton 166 Moja godina slučajnih susreta

Mikki Halpin 171 Skrivanje djeteta
 Lisa Carver
 177 STRAST I BOL
 179 Sve što trebam znati o ljubavi
 naučila sam od Jane Austen
 (da sam barem prije poslušala
 njezine savjete)
 Darcy Coper 186 Podreži i obrij
 Laurie Notaro 192 Djevojka puta dva minus jedna
 Rachel Mattson 196 Netko star, netko plav
 Lynn Harris 200 Djevojka mora spašavati vlastiti
 život zbog bezvrijedne budale
 Heather VWhite 206 Čekanje
 Eliza Minot
 209 Biografije autorica
 Uvod

Prije dvije stotine godina (nakon što je tek zakoračila u punoljetnost) Jane Austin započela je pisanje Razuma i osjećaja, priče o mladim ženama u suludoj potjeri za dobrim prilikama za udaju. Taj, danas klasični roman, vrlo živopisno i pomalo s gorčinom opisuje vrijeme u kojemu su ženske sudbine bile neodvojive od njihovog ljubavnog života. Tada su, naravno, djevojke bez partnera i nasljedstva imale vrlo malo kontrole nad svojim životima i čini se da su im samo ručni rad i zajedničko druženje uspijevali odvratiti misli od traženja prilika i mogućnosti za udaju. U svakom slučaju, tragično! Naravno, moglo bi se reći da su danas žene u sasvim drugačijem položaju. Imamo dovoljno samopouzdanja i slobode biti sebi na prvom mjestu, trošiti svoje vrijeme naborbu za bolji posao - možda s istim muškarcem s kojim smo provele noć, tvrditi da je brak stvar izbora, a ne sveti gral. Naši se svjetovi, za razliku od onih likova Jane Austin, najvjerojatnije neće srušiti ako nam se dogodi da razborito prosuđivanje ponekad zamijenimo dobrim seksom.

No, jesmo li tamo negdje duboko u svojim srcima doista toliko drukčija bića? Ponešto uznemirujuća istina jest da naš biološki sat još uvijek nije uspio uhvatiti korak s tako podmaklom liberalizacijom društva.

Naposljetku, mi smo ipak predstavnice homo sapiensa i to one koje ostaju bez stalnog partnera dulje od bilo koje prethodne generacije¹. Imamo prednost u pogledu seksualne neovisnosti, no ona često gubi bitku s našim puno prozaičnijim potrebama.

Ah, kada samo pomislim na sve te neizbježne potrebe: potreba za savijanjem gnijezda, koja nastupa negdje u tridesetima i koja više ne uspijeva biti zadovoljena kupovinom madraca s cimericom ili nakupljanjem prljavog rublja u maloj garsonijerici; potreba za bliskošću koju pokušavamo ugušiti glasnom glazbom i koktelima za desetak dolara; i ona prokleta potreba da svoja srca otvorimo u istom trenutku kada otkopčamo hlače (unatoč

1

Danas, u prosjeku 32 posto Amerikanki između 20 i 44 godine nisu nikada bile u braku, dok je u 70-im godinama 20. stoljeća taj postotak žena iste dobne skupine bio 19 posto. U gradu New Yorku više od 40 posto žena iznad 21 godine nikada nije bilo u braku (U.S. Census Bureau).

hvalisanju, neke od nas još uvijek nisu dokučile slavni koncept Erice Jong 0 ševi bez otvaranja patentnog zatvarača).

Glasić u nama koji nikad ne griješi šapuće: »Pronađi onog pravog. Pronađi ga...« i ponekad mu uspijeva zauzdati razuzdani libido 21. stoljeća. Je li doista toliko loše što želimo da se netko brine za nas? Odgovor na to pitanje mijenjamo često kao krpice prije prvog spoja. No stalno lutanje između uživanja u životu neovisne žene i ranjivosti, neustrašivosti i sumnje u sebe, unutarne Mae West (očitog seksipila) i Jane Austen (zatomljenog seksipila), čini nas neodoljivim junakinjama.

U knjizi Seks i osjećaji: 28 ljubavnih priča iz života slobodnih žena više je junakinja. One su autorice priča koje čine ovaj razotkrivajući, zabavni, seksi priručnik o umjetnosti (i njezinom povremenom izostanku) življenja bez partnera. Većina spisateljica pripovijeda svoje priče bez cilja zagovaranja takvog načina života, već da bi napisale nešto o onome što ih čini onime što one jesu i što pripada samo njima - u trenucima zavodjenja, samoće, očekivanja, očajanja, ljubavne boli i ljubavi. One imaju puno toga za reći o stanju gotovo bliskom

ludilu, koje je toliko svojstveno svijetu upoznavanja novih muškaraca. No više od svega, one samo žele ispričati svoje najbolje priče i to one sočne koje dijele samo sa svojim prijateljima ili prijateljicama u »danima poslije«, kada je još sve zamagljeno i prepuno slatkog iščekivanja.

Uz to, ponekad je i zabavnije prisjećati se avantura vezanih uz izlaske i hodanje, nego proživljavanje svega toga.

Knjiga priča Seks i osjećaji podijeljena je u pet dijelova od kojih svaki tematizira jedan od aspekata samačkog života.

U poglavlju Žene sumnjivog morala spisateljice tračaju zločeste dečke na koje su pale i govore o tome kako su i same bile zločeste - a te su priče posebno seksi. Elissa Schappell ulijeće iz veze u vezu, upuštajući se u seksualne pothvate sve dok ne sretne čovjeka kojega će »ili vjenčati ili ubiti« jer ga niti jedna druga ne smije imati; Precious Williams, novinarka koja piše o glazbenicima, priznaje svoju slabost prema rap zvijezdama i povjerava što je sve spremna učiniti kako bi došla do njihovih priča; Pam Houston naivno slijedi prez-godnog stranca do njegova stana dok radi na priči u Boliviji; Daisy Garnett nesmotreno se prepušta prostituiranju kako bi za ženski časopis napisala priču o seksualnom terapeutu varalici; Melissa de la Cruz prisjeća se svoje seksualne opsjednutosti manekenom i lažima koje je upotrijebila da bi ga uvjerila u svoju posebnost i, naposljetku, Liz Welch priča kako je izbjegla katastrofu raskinuvši zaruke s jednim napuhankom.

Poglavlje Predvorja i ulazi govori o osjećaju usamljenosti, no ne nužno i samoće. Amy Sohn otvara ovo poglavlje slatkom pričom o iščekivanju posjete muškarcu koji bi mogao biti Onaj Pravi. Julianna Baggott prisjeća se burne ljubavi iz studentskih dana s mračnim Francuzom. Lisa Gabriele priznaje da je njezina sklonost vezama na daljinu zapravo izgovor za način života koji joj najbolje odgovara, a to je život bez partnera. Meghan Daum priča o tome kako je zbog već legendarnog »manjka muškaraca« u New Yorku postala bolja žena.

U Saveznicima i neprijateljima spisateljice se prisjećaju prijatelja koji su im pomogli u teškim razdobljima, suparnica koje su im otele muškarce i ljubavnika koji su im postali neprijatelji. Merrill Markoe šokira nas bolnom, no mračno humorističnom pričom o ljetu provedenom na fakultetu kada je izgubila nevinost, ali i bila silovana. Književni dvojac Em i Lo smatra da je njihovo intenzivno prijateljstvo zajedništvo najbliže braku koje će vjerojatno ikad doživjeti. Erika Krouse prenosi nam kako je njezina draga prijateljica s velikim zakašnjenjem ipak uspjela pobjeći od dečka koji ju je stalno varao. Jennifer Weiner kroz seks traži spas od dijeta. Thisbe Nis-sen pronalazi privremenu sigurnost u ljubavnom trokutu, a Lily Burana opisuje kako je zbog neprihvaćenosti u srednjoj školi upala u društvo gay muškaraca s kojima je naučila kako voljeti.

Podjele i nejednakosti govore o težnji za onim što ne možemo imati, pogrešnim odabirima i osjećaju da sreća i ljubav, koje naši prijatelji tako jednostavno pronalaze, nas uvijek mimoilaze.

Jennifer Baumgardner pokušava shvatiti zbog čega sa ženama uspijeva postići orgazam, a s muškarcima ne. Amy Keyishian zaključuje da je najveću pogrešku u životu napravila kada se udala. Quinn Dalton opisuje ljubavnu vezu u Školi za film koja ju je težim putem naučila kako razlikovati prave veze od onih na filmu. Mikki Halpin se okreće kibernetском prostoru ne bi li pronašla srodnu dušu koja joj toliko nedostaje u stvarnom životu, a samohrana majka Lisa Carver neuspješno pokušava od svog novog ljubavnika sakriti činjenicu da je majka. U Gorljivosti i boli, poglavlju koje opisuje potrage za najvećim ljubavima života, Darcy Cospers podcrtava što je o mudrosti hodanja s muškarcima naučila od Jane Austen. Laurie Notaro navodi niz urnebesno smiješnih, moguće i pomalo ponižavajućih, pokušaja da u krevet odvuče osobu koja joj se potajno sviđa. Rachel Mattson, dobrostojećoj židovskoj kćeri, srce slomi prelijepa Portorikanka. Lynn Harris se žali kako je uvijek djeveruša (ili bar gošća na vjenčanju), ali nikada mladenka. Heather White prekida sa svojim za ručnikom narkomanom i bježi u New York gdje pronalazi sebe i uživa u ponovnom seksualnom buđenju, dok Eliza Minot poetski opisuje neprekinuti krug »hodanja na prstima po rubovima intime izbjegavajući sebe, pokušavajući biti ono što jesi dok vodiš ljubav, ostavljaš ili te ostavljaju«, jer takav je život bez stalnog partnera. A ja? Zašto vam ja predstavljam ove moderne priče o ljubavi i požudi u današnjem svijetu? Kao prvo, moram priznati da sam udana. Uopće nemam planova to ikada prestati biti. No, mislim da ću uvijek pisati o vremenima kada sam bila sama,

prisjećajući se snažnih, podvojenih osjećaja koje sam proživljavala prilikom upoznavanja i započinjanja veza. I dok sam s jedne strane žudjela za pažnjom, partnerstvom i seksom, često sam bila tužna zbog prolaznosti veza koje sam u to vrijeme ostvarivala s muškarcima. I sada, dok ponovno iščitavam ovu vrtoglavu zbirku ispovijedi o nekim novim vezama, novom seksu, novim ljubavima, novim gubicima, zatekla sam sebe kako razmišljam: »Pa ja više nikada neću osjetiti sve to«, ali istovremeno sam pomislila i sljedeće: »Hej, ja to osjećam upravo sada.« Sve su te priče ovdje pred vama, između ovih korica, i čekaju da ih se ponovno otkrije.

Genevieve Field

Žene sumnjivog morala

Ispovijedi jedne namiguše

Elissa Schappell

Misuft da je život u predgrađu od mene napravio namigušu. Odrastanje u gradiću u Delawareu značilo je da nema šoping centara, kino dvorana ili kafića do kojih se moglo doći pješice ili na biciklu. Nije bilo ni muzeja, galerija, knjižara ili trgovina s pločama i glazbom. Međutim, mladića je bilo u izobilju.

I tako smo moje prijateljice i ja provodile bezbrojne sate jedne kod drugih doma, izležavajući se iza zaključanih vrata po krevetima ili podovima obloženim tepisima, škakljajući se po rukama i leđima, ogovarajući dečke i pričajući o tome što bismo činile kad bismo se dočepale jednog. Tu i tamo povremeno bismo skakale od kreveta do ogledala pred kojim bismo plesale poskakujući i u četku za kosu pjevušile Surrender Cheapa Tricka. Ljeti smo išle na susjedov bazen i sunčale se po vrtnim stolovima, bosonoge trčale po vrućem makadamu na parkiralištu kad bismo začule kamionet sa sladoledom, ili se biciklima vozile do mjesta za kupanje do kojega smo se spuštale preko konopa koji je visio s mosta, povremeno pokazujući svoja naga tijela motoristima.

Noću smo se šuljale po mraku i mijenjale slova na poštanskim sandučićima da bi od imena nastale proste riječi ili smo se zabavljale odnoseći vrtne garniture jednog susjeda u automobil drugog. Kad nam je dosadio ovaj bezopasni vandalizam, počele smo se nalaziti ispred prilaza kućama ili bismo ponekad odlazile jedna k drugoj u podrum ili šupe gdje smo gledale dečke iz susjedstva kako igraju bilijar ili nogomet dok su sa sterea dopirali zvuči Beach Boysa, Brucea Springsteena ili možda Clasha.

Ponekad navečer (to je možda imalo veze s mjesečevim fazama), erotika u zraku dosegla bi svoj vrhunac pa bi netko predložio da stavimo nešto sporije, poput Led Zeppelina, i da svatko pronađe svoga para. Da su u društvu bile samo djevojke, taj bi prijedlog vjerojatno glasilo: »Idemo na seansu« ili »Hajmo zvati duhove.«

To nikako nisu bile zabave s ljubljjenjem i pipanjem, nalik na one koje će uslijediti kasnije u srednjoj školi, gdje se parovi skrivaju po spavaćim sobama i ormarima za posteljinu. Radilo se o neplaniranom, spontanom erupcijama adolescentske požude. U želucu sam uvijek imala čudan osjećaj koji se širio prema dolje dok sam računala ima li dovoljno cura za svakog dečka. U tim mučnim trenucima, dok sam zbrajala i oduzimala i hodala amo tamo prema kutu sobe, moji su prijatelji izgledali kao da su magnetizirani, privučeni nezaustavljivim silama komplementarnog naboja. (Moram priznati da to sparivanje nije bilo ni upola mučno koliko je bilo odabiranje timova na satovima tjelesnog odgoja na kojima smo uvijek ja i djevojka u kacigi ostajale posljednje. Rečenica: »Ti ćeš onda igrati sa Schapellicom«, još uvijek me proganja).

Što sam mogla učiniti? Jesam li se trebala ispričati glavoboljom ili zabranom izlaska i odjuriti u sigurno utočište svoga doma?

Ostati djevojka koja je višak (dečki u sličnoj poziciji uglavnom su uvijek samo sjedili i gledali), značilo je biti protjerana na kat gledati televiziju s mladom braćom i sestrama, i roditeljima koji nisu ni u što sumjali. Bilo je to pravo mučenje. To mi se već jednom bilo dogodilo i dok sam se otupljena i ponižena uspinjala stubama, obećala sam sebi da neću dopustiti da se ovo više ikada ponovi.

Prema pravilima rituala, djevojke su sjedile dečkima u krilu ili pored njih, a grljenje je trajalo koliko traje jedna pjesma. Kad bi pjesma završila, trebalo je ustati i pomaknuti se za jedno mjesto. Bio je to savršen krug pla-vookih gejši u podrezanim trapericama. Ponekad, kad bi pjesma predugo trajala ili kada je netko očajno htio prijeći na sljedeću osobu, čulo bi se: »Promjena.« Iako sam živjela u vječnom strahu da će netko povikati promjena kad dođe do

mene, bilo je to još uvijek kao u raj.

Nitko nikada nije bio povrijeđen i nikom nije bilo dosadno. Najgora stvar koja se mogla dogoditi bila je samo prehlada. Tako sam se naučila ljubiti i shvatila da se poljubac svakog dečka razlikuje baš kao i smijeh. Neki su se ljubili zubima, neki su slinili, neki bi zagrizli usne kao da se radi o slatkišu, a neki su se, pak, ljubili tako da ti zastane dah od osjećaja mekoće i podatnosti. Mogla sam u mraku točno razaznati svakog od tih tinejdžera samo po njihovom poljupcu. Kada bi sve završilo, iako sam često dolazila u napast da ostanem dulje nego što sam smjela i preskočim večeru, prijateljica i ja trčale bismo prema svojim kućama, gazeći tenisicama preko dvorišta tuđih kuća, smijući se i posrćući kao pijane od hormona – jer nešto stvarno upravo nam se dogodilo. Neopterećene neugodnim pozdravnim razgovorima i nespretnim natezanjem hoće li ili neće biti poljupca za laku noć pred vratima, osjećale smo se željenima. Tada mi nije ni padalo na pamet da su ti dečki u potrazi za seksom bili izbirljivi koliko i domaće životinje.

Negdje u sedmom razredu osnovne škole donesena je službena presuda da ja zapravo nisam podoban materijal za furanje. Izgledala sam sasvim OK, imala dugu plavkastu kosu i, unatoč tome što sam nosila naočale, nisam djelovala prepametno (vrlo rano sam naučila da se dečkima u pravilu više sviđaju glupave cure), no nažalost, kako je dobro rekla majka jedne od mojih prijateljica, nešto u mojoj glavi nije štimalo.

U tim godinama to se još nije moglo primijetiti na fotografijama; nije još bilo ružičaste punk frizure niti rinčice u nosu. Nije bilo teško nositi pristojnu odjeću – vrpcu za kosu, široke hlače i majice s natpisima, suknje za tenis i mokasinke. Nije bilo teško asimilirati se izvana, ali kako sam se osjećala iznutra? Tu se nisam mogla pretvarati. Cim bih otvorila usta, sve bi izašlo na vidjelo. Na nesreću, neprekidno sam pričala. Pravila sam se pametna, oponašala druge, postavljala glupa pitanja kao na primjer: »Kad biste morali žrtvovati jedno od svojih osjetila, koje bi to osjetilo bilo i zašto?« Ili: »Zamislite da gladan čovjek ukrade kruh kako bi mogao nahraniti svoju ženu i djecu i recite je li to stvarno krađa?« Zbog takvih pitanja ljudi su samo odmahivali glavom. »Ti si baš čudna«, govorili su. »Slatka, ali čudna.«

I tako bih svake večeri, nakon što sam Boga zamolila da blagoslovi duše mojih pokojnih bake i djeda te da umrem prije svojih roditelja s obzirom da ne bih mogla živjeti bez njih, dodala: / molim te, Bože, da postanem normalna, ne dopusti da se pretvorim u nimfomanku ili lezbijku poput onih djevojaka u odbojkaškoj ekipi – iako se one čine stvarno sretnima...

Zabrinjavala me vlastita seksualna radoznalost i potreba da pretjerano uživam u banketu tinejdžerske putenosti. Je li doista bilo tako pogrešno to što sam htjela znati je li s ovim dečkom isti osjećaj kao što je bio s onim prije njega? Kad jednom počnem sa seksualnim odnosima, hoću li ikada biti u stanju stati? Je li seks nalik na kikiriki i tetovaže – jedan komad nikada nije dovoljan?

Stvari su se promijenile u srednjoj školi kad su klinci počeli dobivati vozačke dozvole. Ulozi su postali viši i zanimljiviji. Na kraju dvostrukog spoja nije bilo neuobičajeno parkirati auto nasred nekog polja ili na praznom parkiralištu. Jedan par bi se ljubio na stražnjem sjedalu, a drugi bi isto radio na prednjem. Osjećali smo uzbuđenje, kao da činimo nešto pogrešno, ali strašno seksi.

Kvaka je bila u tome što smo prijateljica i ja morale unaprijed odlučiti koliko smo daleko spremne ići, jer bi se izlazak inače pretvorio u natjecanje – on joj je skinuo majicu, a tebi tvoj dečko nije. Naravno, kad su se prozori počeli zamagljivati i kad su svi već postali tupi od požude, više nije bilo pravila. Gotovo uvijek bismo ja i dečko s kojim bih izašla bili prvi izbačeni iz auta – oni koji su prije ostali bez odjeće imali su prednost.

Ja se nisam htjela skidati jer, bez obzira koliko bih koktela s tekilom popila i koliko bi se hašiša popušilo na bocu, nisam imala namjeru ozbiljnije se upuštati u bilo što dok je u autu bio još jedan par. Nije bilo šanse. Nisam to mogla napraviti prvi put i vjerojatno nikada ni neću moći. Svjedoci? Šalite se. Jednom kad se poseksaš, gotovo je. U putovnici dobiješ pečat »drolja« i nema ti više povratka. Ako si spavala s dečkom, to je ili zato što ste u ozbiljnoj vezi i to jako ozbiljnoj, ili zato što si drolja. Duboko, duboko u sebi znala sam da se niti jedan dečko u tom gradiću nikada neće zaljubiti u mene, kao i da se ja neću zaljubiti u ijednoga od njih. Isto sam tako znala da sam zbog toga drukčija od drugih cura, a biti drukčiji nije bilo dobro. Biti različit, bez obzira na to što učinio, uvijek će te dovesti na loš glas.

Jedino rješenje je bilo ići dalje, smješkat se, prisjećati se onoga što mi je jednom rekla majka (bila je ona duhovita žena koja se voljela zabavljati, baš kao i moja baka): Kad s nekim izađeš, budi dobra, ali ne predobra. Ja sam to tumačila kao: Nemoj očijukati s njegovim prijateljima, nemoj otići s nekim drugim (morašplesati s onim koji te dovezao) i nemoj ići do kraja. Ići do kraja uglavnom je značilo dići ruke od svega i reći: »Gotovo je.« Ja nisam htjela ići do kraja. Sve što sam htjela bilo je malo se zabaviti. Svidalo mi se juriti za dečkima, bariti ih i osvajati. Samo sam se htjela slikati sa svojim trofejima i onda ih pustiti da idu svojim putem. Kada bi mi rekli: »Nazvat ću te«, srce bi mi kucalo s dvjema mislima istovremeno: Ah, molim te, nazovi i Ah, molim te, nemoj.

Znala sam da će me prije ili kasnije prozreti – prije nego što se rasplačem kad ugledam božično drvce bačeno u smeće, ili u bijesu iskočim iz auta na crvenom svjetlu; prije nego što počnem inzistirati na beskrajno dugom ljubljenu i prije nego što moja nevoljkost da idem do kraja postane problem; prije nego što pobijedi radoznalost i počnem razmišljati da je njegov najbolji prijatelj puno zgodniji, zanimljiviji i zagonetniji od njega i poželim ga.

Znala sam da je samo pitanje vremena kada će me početi ignorirati na hodniku u školi, a moje prijateljice odmahivati glavom zbog moje gramzivosti, dok će se njegovi prijatelji smijuljiti i govoriti mi ružne stvari, gurati me, a ja ću se osjećati kao budala i biti jako, jako ljuta. Zašto, o zašto, se nisam rodila kao dečko, neprekidno sam se pitala. Zašto nisam mogla biti šarmantni frajer, Casanova, umjesto što se moram držati pravila da ne bih bila prozvana droljom? Nedavno sam naišla na neke svoje stare dnevnik. Dok sam ih prelistavala, tražila sam korijene depresije, naznake genija u nastajanju. Umjesto toga, pronašla sam črčke jedne napaljane naivke s poremećajem pažnje.

S Craigom je gotovo. Plakala sam satima. Prošli petak bila sam s Joejem na plesu u Tower Hillu i on se tako dobro ljubiti Rekao mi je da mu se Missy više ne sviđa. Bože! Naravno daje Chris poludio kada me vidio s njim. Rekao mi je da želi raditi stvari s mojim tijelom, stvari koje će mi se svidjeti. Mislim da bih ga mogla voljeti. Da samo nije bio tako pijan. Možda mi se još uvijek sviđa Chris. Sto sa mnom nije u redu? Tako sam zbunjena i povrijeđena. Onda, tu je i Phil. Mislim da bi mi se on mogao svidjeti...

Dragi Bože! Netko me je trebao polititi šmrkom.

Prije nego što sam krenula na faks, doktor mi je dao recept za kontracepcijske pilule.

»Da imam kćer koja izgleda kao vaša«, rekao je mojoj majci, »dao bih joj pilule.«

Teško je reći tko je tom izjavom bio prestravljeniji, ja ili moja majka. Recimo da smo bile podjednako. Nisam se namjeravala upuštati u seksualne odnose.

Naposljetku, moja majka je uporno tvrdila da seks ništa ne valja ako nije s nekim koga voliš, a ja sam joj vjerovala. Nisam nikoga zapravo voljela, dečki su me činili ludo sretnom ili su me bacali u očaj. Izmučena od čežnje, to da, ali voljena?

Možda je to djelomično bila krivica moga oca. Otac mi je uvijek govorio da dečki oko mene nisu bili vrijedni moje patnje. Čak me i upozorio: Nikada nemoj podcijeniti inteligenciju ili iskrenost nekog dečka. Drugim riječima, seks s glupim lažljivcem vjerojatno će biti prilično bezvezan. Kasnije, na faksu, shvatila sam da ovo posljednje ne mora nužno biti točno.

Ohrabrena alkoholom i kompleksom Holly Golighth/, na faksu sam jurila za dečkima i ljubila se na ulici. To je bilo uzbudljivo i nisam se mogla oduprijeti. Nije li baš sve moguće u svijetu u kojem se ljudi ljube na ulici i nakon toga samo nastave hodati? Nije li život naprosto prekrasan? Zbog čega život ne bi mogao biti bombonijera u kojoj su dečki oni fini bomboni ispunjeni kremom od karamele? Slatke simpatije slijedile su jedna za drugom.

Kada se na drugoj godini na zabavama pojavila pjesma RunaroundSue2, prijatelji su izvikivali moje ime i plesali oko mene u krugu. Šalili su se da ću se i na dan svoga vjenčanja i dalje mučiti oko odluke s kojim mladoženjom krenuti prema oltaru.

»Krenuti?«, znala sam im odgovoriti. »Srce, kad dode vrijeme da i ja budem spremna smiriti se s nekim, bit ću već na aparatima.«

Nitko mi nije proturječio.

Već na početku faksa oborila sam svoj osobni rekord jer sam s istim dečkom ostala nevjerojatne dvije godine. Ruku na srce, nikada mu nisam bila do kraja

vjerna. Sram me je priznati da ga, iako smo bili toliko dugo zajedno, nikada nisam nazivala »svojim dečkom«, a da nisam zakašljala. Samo Bog zna da mi nije padalo na pamet govoriti da mi je ljubavnik. Zacrvenjela bih se od same pomisli na to. Ljubavnik, riječ koju bi upotrebljavale glumice u stranim filmovima (a one su uvijek imale više od jednoga), riječ koja se znala pojaviti na naslovnici Cosmopolitana, u mojim ustima zvučala je nekako krivo, klizeći mi s jezika kao neka vrsta mesa koju se nikako nisam mogla natjerati prožvakati. Nemam pojma zašto sam mislila da je riječ dečko toliko drugačija, ali bila je... Barem meni. Možda me ona priječila da budem sigurna u to kako mogu pogledati u bilo kojeg dečka, vidjeti je li mi sladak i onda početi smišljati kako ga mogu zavesti. Ponekad bih to i učinila. A ponekad bih to učinila ne iz razloga što me on seksualno privlačio ili mi se barem sviđao, već samo zato da otmem dečka nekoj curi koju sam mrzila, samo da vidim mogu li natjerati dečka, za kojeg mi se činilo da me smatra manje vrijednom na društvenoj ljestvici, da me preklinje da se poševimo. Nije se tu radilo o seksu koji mi, ionako, nikada nije bio nešto posebno. Bilo je to pitanje moći.

Sve do zadnje godine faksa, seks sam smatrala opsjednutošću, vrstom sporta, razbibrigom. Tada sam se našla u krevetu s dečkom koji kao da je došao na ovaj svijet samo da bi zadovoljio ženu. Bilo je to pravo otkriće.

Prije toga bila sam samo s dečkima koji su moje tijelo doživljavali poput kakve naprave – razvlačili su mi bradavice, pritiskali klitoris, kao da će me samo to odvesti u neki divlji, ludi krug zadovoljstva. Što se tiče oralnog seksa, postojale su dvije vrste dečki: oni koji su se ponašali kao da ljube kamen Blarney, pa nakon što su to napravili, misle da će im se posrećiti u životu, ili oni koji kao da žvaču puni entuzijazma, čije bih nedorađeno

2 Neuhvatljiva Sue (Op. prev.)

3 Kamen Blarney je blok vapnenca ugrađen u grudobrane dvorca Blarney, udaljenog 8 km od grada Corca u Irskoj. Legenda kaže da onaj tko poljubi taj kamen dobiva tzv. dar govorenja.

on

službovanje prekinula povlačeći ih za kosu, pri čemu bih si zagrizla usnicu samo da ne povičem: Vagina nije sendvič!

Ne mogu reći da nisam imala suosjećanja za njih kad bi se našli u tom neugodnom položaju. Nisam mogla ni zamisliti kako teško mora biti dovesti nekoga do orgazma putem kunilingusa. To bi se moglo usporediti s pokušajem upravljanja zrakoplovom, i još k tome jezikom. Ovaj dečko, međutim, baš ovaj dečko – pa on je mogao navesti prostakušu da bude pristojna i dobru curu da popusti. Ja sam s radošću činila jedno i drugo. Nažalost, ili možda na svu sreću, sreli smo se na kraju semestra i oboje smo se selili u različite gradove. Sve u svemu, kada sam shvatila da postoji i takav seks, svijet mi se učinio sasvim drugačijim.

Imati tako dobar seks bilo je poput otkrića maslina koje nisu iz konzerve. Vau! Kako sam uopće mogla živjeti bez svježih maslina? Kako sam uopće mogla pomišljati da ih ne volim? Odlučila sam početi jesti masline. Puno maslina, različitih veličina i boja.

Nakon što sam diplomirala, preselila sam se u New York. U gradu, u koji su svi dolazili s velikim planovima za karijeru, ja nisam imala pojma što želim započeti sama sa sobom. Možda ću postati glumica ili umjetnica, ili DJ, ili samo spisateljica. Dok su neki ljudi radili popise ptica za foto-lov, ja sam započela s popisom seksualnih partnera. Željela sam seks s crncem, Japancem, ženom (po mogućnosti odbojkašicom) i blizancima. Željela sam puno starijeg muškarca, napaljenog norveškog mornara (pa tko od nas to ne želi?) i tajanstvenog stranca u vlaku. Željela sam seks sa slijepcem koji nosi crnu masku, zamišljajući da će njegov dodir, poput dodira slijepih masera u Indiji, biti nešto nesvakidašnje. Željela sam, željela i željela. Nažalost, svoje sam želje pogrešno tempirala. Bile su to kasne osamdesete i ja sam malo zakasnila na zabavu. Brat jednog mog prijatelja umro je od side, a u nekoliko mjeseci, koliko sam radila u Tiffanju (to mi je bio prvi posao u New Yorku), nestala su tri muškarca s prvog kata. Sto mi je preostalo? Učinila sam ono što bi učinila bilo koja malo snalažljiviija cura: nazvala sam bivšeg dečka iz studentskih dana, onoga s kojim sam bila prve dvije godine, zanemariivši činjenicu da je on želio ozbiljnu vezu, djelomično iz razloga što sam se sada ipak odlučila držati već poznatog. Bila sam sigurna da je zdrav i znala sam da neće odbiti seks sa mnom. Rekla sam mu da taj vikend dolazim u njegov grad i da bih se rado našla s njim.

Pristao je. Tog petka, odmah nakon posla, krenula sam na stanicu Penn. Bilo je

tamo mnoštvo ljudi. Dok sam se motala u gomili kraj ekrana na kojem su bili ispisani dolasci i odlasci, uočila sam jako zgodnog tipa, neravno ošišane plave kose, koji je stajao na drugom kraju stanice. Bio je odjeven u poderani kaput od tvida, nosio jarko narančaste čarape, visoke tenisice, crne hlače i dolčevitu. Iz džepa mu je virila biografija Jeana Cocteaua. Preko ramena je prebacio torbicu za gas masku.

Jedva sam ga stigla odmjeriti od glave do pete kada su najavili dolazak mog vlaka. Dok sam se spuštala stubama prema kolosijeku, začula sam kako mi netko govori: »Ovo je pravi pakao, nije li?«

Bio je to tip u kaputu od tvida.

»Da, je«, rekla sam, a srce mi je sve brže kucalo. Odjednom sam postala svjesna velike, blesave kopče s kojom sam uhvatila kosu u rep, pramena bijele kose koji mi je pao preko očiju, lanenih, malih crnih hlača i dolčevite koju nisam u njih zatakla. Izgledala sam stvarno strašno.

U vlaku je pronašao mjesto točno nasuprot mene i taj mi se njegov potez činio jako hrabrim. Ja ne razgovaram sa strancima, pomislila sam, gledajući prema dolje, u stopala, dok su mi obrazi i uši gorjeli. Sto si on to umišlja? Vlak se na putu prema jugu stalno kvario. Tijekom šestosatnog putovanja ispričao mi je da je pisac i da živi u nekoj rupi na Staten Islandu, da je napustio doktorski studij prije nekoliko tjedana i da trenutno radi u tvornici umjetničkih razglednica. Kako bi to dokazao, iz torbe je izvukao razglednicu na kojoj se francuski par ljubi na nekom mostu, rad Roberta Doisneaua. Pocrvenjela sam. To je bilo tako sladunjavo, tako otvoreno i tako... ah.

»Zadrži je«, rekao je dok sam mu je vraćala. »To je za tebe.«

BUM. Kao da mi je na glavu pala vreća brašna, i u tom trenutku sam pomislila da ću se za tog tipa udati ili ću ga ubiti, jer ga niti jedna druga osim mene ne smije imati.

Bila sam ushićena, i bila sam začarana. Kako je to moguće? Sasvim me zbunio.

»Smiri se«, govorila sam si. »I prije si griješila u procjeni muškaraca.« Ali nije bilo bijega. Nešto se promijenilo nakon što sam ga upoznala. Kao da je zrak postao drukčiji, a suncu kao da su trebali dani da zade. Ništa više nije bilo kao prije.

Nazvala sam bivšeg dečka i rekla mu da se nećemo moći naći te večeri jer sam nekoga upoznala.

»Stvarno?«, pitao je s prizvukom iznenađenja i tuge u glasu.

»Šališ se?«, pitala me prijateljica kad sam joj ispričala što mi se dogodilo.

»Pazi što ti kažem, udat ćeš se za njega«, rekla mi je i počela se smijati.

»Ne budi smiješna«, odgovorila sam. »Znam ga jedan jedini dan.« Bez sumnje, nikada prije nitko me nije tako impresionirao, ali ipak, još sam bila jako mlada i nisam si mogla dopustiti da se tako olako zaljubljujem, ne u tom trenutku. Što ako moram spavati s bezbroj njih dok ne stignem do cilja? Što ako se jednog vikenda pojave svi ljudi s moga popisa i bace se pred mene? Što onda? Što ako ga poljubim i cijeli se svijet na trenutak zaustavi, izbačen iz ravnoteže? I što ako ću ga morati ubiti?

Za dva mjeseca počeli smo živjeti zajedno. Godinu dana kasnije smo se vjenčali i s dvadeset i tri godine bacila sam svoj popis kroz prozor. Nikada se nisam osvrnula na njega.

Kažem, nisam se osvrnula, što ne znači da ne gledam. Gledam. Naravno da gledam.

Treba žaliti jadnice koje ne gledaju. Sretno sam udana i nisam mrtva. Ponekad vidim nekog muškarca koji kupuje novine ili sjedi u kafiću ili mi popravlja telefon, i tada se zapitam kako se ljubi. Što bih trebala učiniti da ga zavedem? Pitam se što bi bilo da nisam ušla u onaj vlak?

Dva dolara po riječi

Precious VWilliams

Znala sam svaki najmanji trač o njemu koji se mogao saznati iz novina i časopisa, gledala sam njegove tobožnje prijatelje kako veselo iskopavaju prljavštine o njemu u emisiji »U pozadini glazbene scene« na programu VHI. Znala sam ime njegove prve djevojke i za (brojne) nedaće posljednje, kao i koliko je nevoljko ostavljao napojnice konobarima. Svi su govorili da je okrutan, nemilosrdan i potpuno usmjeren svojoj misiji. No, ja ga nisam nikada upoznala. Kao slobodna novinarka koja je radila intervjue s poznatima, znala sam intimne pojedinosti o većini muškaraca koje bih upoznala puno prije nego što bih se s njima susrela. Za život zarađujem tako što se motam po hotelskim apartmanima, gnjaveći ljude poput Lennvja Kravitzza i Colina Farrella da mi daju informacije

koje se ne bi trebale ticati javnosti, ali se ipak tiču. Moj zadatak je da se oboružam svim činjenicama i umjesnom količinom tračeva o nekoj zvijezdi prije nego što sjednem i uključim snimanje zvuka.

Ovim poslom počela sam se baviti kada mi je bilo dvadeset i pet godina, a svakom intervjuu s poznatom muškom osobom prilazila sam kao da se radi o srednjoškolskom cvenku. Večer prije velikog dana pozvala bih sebi u stan prijatelje da mi pomognu odlučiti što odjenuti, a odmah poslije intervjua nazvala bih iste te prijatelje da ih obavijestim što je rekao, što je imao na sebi, je li me privukao ili ne i je li mi se pokušavao nabacivati. Nikada nisam dopustila da pomiješam posao i seks, iako sam tek nakon pet godina i dvije stotine intervjua naučila da nije nužno potrebno (niti preporučljivo) pojavljivati se na intervjuima u mini suknjama i visokim potpeticama. Mojem egu više nije godilo kada bi neka zvijezda besprizorno flertovala sa mnom. To bi me samo ohrabrilo da nastavim dalje i postavim neželjena pitanja koja urednici naprosto obožavaju, a izdavači časopisa ih se boje.

No, intervjui s reperima uvijek su bili teški, bez obzira koliko bi daleko flert otišao. Gotovo sve filmske zvijezde i pop pjevači znaju sklepati suvislu rečenicu, međutim reperi koji žive od smišljanja igre riječi pri intervjuiranju odjednom ne mogu izgovoriti dvosložnu riječ pa na moja pitanja odgovaraju s: »Ništa«, »Eto«, »Ma, znaš već« ili »Hej.« Tako intervjui postaju isprazni, što jako frustrira urednike. No ovaj put odlučila sam prihvatiti posao i odraditi ovaj dosadan zadatak jer je uključivao besplatan put u New York i plaćao se dva dolara po riječi.

On je zakupio cijeli kat u hotelu Four Seasons, a taj se dan zabio u razmetljivo opremljeni apartman i radio promidžbu svog novog albuma. Ja sam bila posljednja novinarka s kojom je imao intervju posljednjeg danatrodnevnog događanja organiziranog za novinare. Kada sam ušla u njegov apartman, a njegov menadžer me najavio s »Precious Williams, britanske novine« i zatim se povukao iz sobe, on me nije niti pogledao. Razvalio se na kauču kremaste boje, puno mršaviji nego što je izgledao na omotu svog albuma, odjeven u široke FUBU hlače. Velika stopala u Nike tenisicama stavio je na stakleni stolić na kojemu se sa svake strane nalazila hrpa ilustriranih časopisa. Kapci njegovih očiju oblika lješnjaka bili su spušteni tako da nisam mogla jasno razabrati je li budan ili je zaspao.

Sjela sam pored njega, uključila snimanje i čekala. Njegove su se oči naglo otvorile, a pogled mu je skliznuo udesno, lijeno se zadržavši na mom licu pa na mojim grudima u koje je buljio nekoliko minuta prije nego što se glupavo nasmijuljio i posegnuo u džep voluminoznih traper hlača odakle je izvukao dopola popušen džoint.

Meni travu nije ponudio, a što je više povlačio, činilo se da je manje sposoban odgovoriti na moja pitanja ili me bar razumjeti. »Za koju pjesmu na novom albumu možete reći da je najosobnija?«, upitala sam ga dok je posezao za daljinskim upravljačem te počeo vrtjeti kanale, ignorirajući moje pitanje i glasno zijevajući. Pokušala sam ponovno: »Sto obično radite kada ne snimate ili niste na turneji?« Pogledao me je u nevjerici, zavalivši se opet na kauč. »Niš«, naposljetku je odgovorio. »Zezam se.«

»Jeste li uvijek htjeli biti reper? Jeste li se ikada htjeli baviti nečim drugim?«

Teško je uzdahnuo. »Ne baš. Uvijek sam se bavio glazbom, ako kužiš što mislim? Svi su znali da neću raditi niš normalno...« Glas mu je bio sve tiši. Pogledao je na ogromni Rolex na zapešću i vratio se džointu.

»Mala, zgodna si k'o sam vrag«, odjednom je rekao, a meni je u čudu ispala olovka.

»Koliko imaš godina? Jesi udana? Imaš djece?«

Odmahnula sam glavom. »Dvadeset i četiri«, rekla sam dok mi se ta laž sasvim lagano prokotrljala jezikom. Na licu je imao skeptičan izraz. Kao da nije vjerovao da su mi dvadeset i četiri ili kao da ne vjeruje da nemam djece. Ili oboje. »K vragu, mala«, rekao je kao da ga nešto naglo razbudilo.

»Imaš dvadeset i četiri godine, a još nemaš djece? Pa, što se čeka?«

Po onome što sam pročitala u posljednjem intervjuu koji je dao za časopis Vibe i koji sam prelistala neposredno prije no što sam došla k njemu, on je imao dvoje djece s dvije različite žene.

»Kad ste posljednji put bili zaljubljeni?«, pitala sam, tražeći po podu olovku.

»Kad si ti ušla na vrata«, brzo je odgovorio pa posegnuo za mojom bilježnicom na

stolu iz koje je pokušavao pročitati pitanja i bilješke koje sam na brzinu načrčkala. »Odakle si? Iz Londona?«

»Gdje odsjedaš?«

»U centru, u Merceru.«.

»Dat ću ti svoj broj mobitela«, odlučno je rekao, uzimajući mi olovku iz ruke. Brojke je ispisao po cijeloj jednoj stranici moje bilježnice.

»Da, svakako. Hm, nazvat ću te«, rekla sam dok mi se glas povisivao za oktavu sa svakim slogom. Pružila sam mu svoju vizitku prije nego što sam izašla iz sobe, ali ga nisam pogledala u oči.

Cassie, iz odjela marketinga londonskog ureda njegovog izdavača, prešetavala se s nekim popisom, ponašajući se poput kakve srednjoškolske nastavnice na prvom putovanju s učenicima. Rezervirala je stol za 19 sati u Merceru i uputila sve britanske novinare da se tamo nadu na večeri. Nažalost, također je za naredno jutro isplanirala rano kretanje: u 7 sati išlo se na izlet trajektom na Staten Island, nakon čega bi trebali otići u grupni posjet Empire State Buildingu. Dok smo ispijali pića u Merceru, Cassie (koja je dovršavala svoj peti ili šesti Cosmo koktel) najavila je da se počinje osjećati kao Carrie Bradshavv. »Baš šteta što joj ne sličiš«, nabacio je Nigel iz London Timesa. Otvorila su se hotelska vrata, a kroz bijele, neprozirne zavjese brzo je prošla Meg Ryan te krenula gore stepenicama dok su za njom vijorile njezine blond ekstenzije. »Kako je samo mršava«, uzdahnula je Tamara iz Daily Mirrora. »Ovo je jebeno dobar život«, složio se Sam iz The Suna dok je gutao još jedan martini.

Sam, koji je uvijek spremno krao citate svojih suparnika, okrenuo se prema meni: »Nije baš bio raspoložen kada sam bio kod njega danas popodne. Bio je prilično bezobrazan«, žalio se. »Jesi li uspjela izvući nešto o prekidu s...?«

Kimnula sam glavom. »Ne. Nisam saznala skoro ništa«, odgovorila sam, poigravajući se idejom da još dodam i »osim njegovog broja mobitela.«

Poslije ponoći vratila sam se u svoju sobu, tako umorna da sam jedva uspijevala držati kapke otvorenima dovoljno dugo da operem zube. Zazvonio je telefon. »Sto ima? Možeš doći malo do mog hotela da se zezamo?« Bilo mi je jako čudno tako kasno preko telefona čuti intimno šaptanje glasa koji sam neprekidno slušala rano ujutro na radiju. »Kako se osjećaš?«, zanimalo gaje. »Dobro sam«, rekla sam iako to uopće nije bilo istina. Bila sam posve iscrpljena, mučila me vremenska razlika i postala sam ludo nervozna čim sam ponovno čula njegov glas. »Ah, ma znam da si dobro«, mrljao je. »Ali, kako se stvarno osjećaš?«

Postalo mi je jako vruće i bila sam pomalo pijana te nekako usporena, kao da se krećem kroz ljepljivi šećerni sok dok sam prenosila telefon u kupaonicu da pogledam svoj mutan odraz u ogledalu. Osjećala sam se staro. Već sam razmazala sloj noćne kreme po licu i ispod očiju, a sama pomisao na tuširanje i ponovno šminkanje, pa još i brijanje nogu kako bih mogla obući novu suknju, u meni je izazivala samo želju da se ponovno zavučem u krevet i isključim telefon.

»Znači, kad te mogu očekivati?«, pitao je. Činilo se da mu nije padalo na pamet da sam ja novinarka, a ne njegova obožavateljica i da jednostavno nisam djevojka koja bi prekinula sve što radi da bi se »zezala« s nekim poznatim reperom. Ovaj je barem bio malo finiji od posljednjeg repera s kojim sam radila intervju. Taj je sasvim ignorirao sva moja pitanja, pravio se važan zbog svog plana da skokne do Buckinghama i slika se s »onim kraljevima«. Vrhunac svega bio je kada me uhvatio za guzu dok sam ustajala, a nakon toga me pokušao nagovoriti da ga izmasiram – u krevetu.

Čula sam ga kako diše s druge strane žice, no niti on niti ja nismo prozborili ni riječi neko vrijeme, činilo se gotovo pet minuta. Zapitala sam se kako čovjek koji je na sceni tako dinamičan može biti toliko apatičan preko telefona. I zašto li je samo zvijezda, koja za vratom ima stotine obožavateljica i modela, usred noći u svoju hotelsku sobu pozvala radoznalnu novinarku? »Zao mi je, ja nisam taj tip«, rekla sam mu suzdržanim glasom. Nasmijao se. Potom sam se i ja nasmijala.

Isto tako, nisam ni tip koji bi odbio priliku pronjuškati po tuđem životu. Naposljetku me radoznalost natjerala pod tuš, u ormar po odjeću pa u taksi. Seks ne dolazi u obzir, ponavljala sam si dok se taksi probijao kroz gužvu na Petoj aveniji. Nisam znala u kakvoj je on priči, svaki čas sam trebala dobiti mjesečnicu, a što je još važnije, uopće ga nisam poznavala. Malo ću flertovati s njim, nasmijavati ga, izvući nekoliko dodatnih izjava korisnih za članak, a onda otići.

Vozač taksija stalno se okretao prema meni i postavljao mi pitanja na svom

teškom pakistanskom naglasku, a ja sam jedva razaznavala što mi pokušava reći, pri čemu se činilo da pitanja postavlja mojim nogama prije negoli meni. Je li to značilo da mi je suknja prekratka? Koga sam ja to zavaravala krenuvši usred noći u sobu muškarca odjevena u mini suknju? Pogledala sam svoje svježije obrijane noge koje su se sjajile od kreme za tijelo i prisjetila se svog prvog susreta s reperom prije četrnaest godina.

Mojoj najboljoj prijateljici Sari i meni u jednom je londonskom noćnom klubu prišla osoba zadužena za organizaciju turneja, uvela nas u VIP odjeljak gdje su nas čekala dva hip-hop pjevača koji su nas pozvali na vožnju limuzinom i zabavu u njihovom hotelu u Knightbridgeu. Šarah i ja smo sjedile jedna pored druge na ogromnom krevetu u jednom od njihovih hotelskih apartmana, držale se za ruke i pogledavale se u nevjerici. Dvadeset minuta poslije mojim su se obrazima počele kotrljati vruće suze obojene crnom maškarom dok sam trčala hodnikom, bježeći od repera golog do pojasa. Još uvijek čujem riječi koje je izvikivao za mnom: »Mala, vraćaj svoje dupence ovamo!«

Sada sam zamolila vozača taksija da stane, na pola puta između hotela u kojemu sam odsjek i hotela u koji sam krenula. Dala sam mu novčanicu od dvadeset dolara, popela se na pločnik i ubrzanim korakom krenula nazad u grad. Te večeri nisam mogla biti ni u čijoj hotelskoj sobi osim u svojoj. Osjećala sam se izgubljeno, baš kao i u ono vrijeme kada mi je bilo šesnaest i bila sam još uvijek djeвица, a jedan od onih repera na silu mi je pokušao otkopčati grudnjak. »Ovo postaje opasno«, šapnula sam prijateljici Sari, preklinjući je da ode sa mnom. Šarah i dvojica muškaraca pogledali su u moje suzama obliveno lice i nasmijali se.

Šarah je imala samo petnaest godina, ali kad je sljedeći ponedjeljak došla u školu, hvalila se da se seksala s obojicom cijeli vikend i da je dobila posebne propusnice za backstage na njihovim koncertima. Prijateljicama sam rekla da mislim da je Šarah droca, ali sam se godinama kasnije pitala jesam li propustila priliku koja se pruža samo jednom u životu. Sada mi se ponovno ukazala mogućnost napraviti nešto što nije pristojno pa mi se učinilo da je ovo ponavljanje slične situacije samo za sebe opravdanje da se okrenem i uputim prema njegovom hotelu. Seks sa strancem je nešto prljavo, razmišljala sam. Međutim, seks sa zvijezdom koja može biti s kojom god ženom poželi, morao je biti prilika ove ili one vrste. To je svakako bilo bolje od opcije u kojoj uopće nema seksa, a prošlo je godinu dana otkako sam ga ja imala (osim ako se ne broji povremeno pijano hvatanje s mojim bivšim dečkom koji se nikako nije htio odlijepiti od mene). Okrenula sam se i hitro krenula prema reperovom hotelu.

On je odsjeo u jednom tzv. boutique hotelu⁴ u Midtovvnu, smještenom u tihoj ulici u blizini Pete avenije, koji je bio toliko diskretan da sam tri puta prošla pored njega, a da ga nisam primijetila. Hodnik koji je vodio do njegove sobe bio je ispunjen suvremenim umjetničkim djelima, a čitav hotel bio je uređen na namjerno nesavršen način – s cijevima koje strše i nedovršenim stropovima. Njegov apartman imao je svoju privatnu terasu na krovu na koju me odveo čim sam ušla unutra. Večer je još uvijek bila vrlo topla, a ljepljiva toplina kolovoza omotavala mi se oko golih ruku i nogu. Tresla sam se dok sam ispijala martini koji mi je pružio.

Stavio je svoju napola praznu limenku kole na stol, gledajući duboko u moje oči dok sam pričala nešto o Londonu i planovima da se preselim u New York.

Onda mi je počeo masirati ramena, a ja sam mu pala na prsa, zatvorivši oči i sretno uzdišući. »Nemam naviku ovo raditi«, mrmljala sam tihim glasom dok me on prislanjao na ogradu balkona, ljubio mi vrat i počeo rukom milovati bedra.

Okrenuo me i snažno poljubio dok je otkopčavao moj grudnjak i povlačio ga preko mojih golih grudi. Pokušala sam se izmaknuti, ali sam se u tom trenutku počela hihotati. Uhvatio me i počeo mi halapljivo sisati lijevu bradavicu. Podigla sam se, još uvijek razmišljajući o tome kako bih mu mogla umaknuti iz zagrljaja, obući topić i istrčati iz hotela, a da mu nikada ne objasnim što me je snašlo. Kao da mi čita misli, zgrabio me u ruke, odnio u sobu i bacio na krevet, naglo strgnuvši suknju s mene. Uzbudila me njegova silina. Ispružila sam ruku i skinula mu kapu, potegnula preko glave majicu kratkih rukava i na brzinu mu otkopčala hlače, spustila ih i onda mu rukama obavila vrat gladno ga ljubeći.

»Reci mi što želiš da ti radim«, mrmljao je, otvarajući kondom. Zacrvenjela sam se, izbjegavajući njegov pogled tako što sam lice zaronila u njegovu kratko ošišanu kosu, a tijelo stisnula čvrsto uz njegovo. »Reci mi što želiš da ti radim«, ponovio je, a disanje mu je postajao sve teže i ubrzanije dok me je

spuštao na krevet i koljenom mi rastvarao noge. »Želim da me pojebeš«, uzdisala sam dok je nježno ulazio u mene. »Jače.«

»Tebe je sam Bog poslao«, šaptao je poslije u moju kosu. Sjeo je, ispružio svoje duge ruke, zgrabio daljinski upravljač s ormarića pored kreveta i uključio 4 Boutique hoteli - luksuzni, intimistički hoteli koji ne pripadaju velikim i poznatim lancima hotela. Počeli su se pojavljivati 80-ih godina 20. stoljeća u gradovima poput New Yorka, Londona i San Francisca. Namještteni su tematski i prema najvišim standardima, a pružaju sasvim osobnu, individualiziranu uslugu, prilagođavajući se svakom gostu. {Op. prev.) veliki televizor. »Noćas ti neću dopustiti ni minutu sna«, rekao je praveći se važan. Potom smo u tišini gledali košarku sve dok nije zaspao čvrstim snom, a njegovo mršavo tijelo bilo je sklupčano u položaju fetusa. Okrenuo mi je leđa i posesivno povukao sve pokrivače na svoju stranu.

»Ti ovo sigurno često radiš s puno djevojaka«, glupavo sam promrmljala, zabljuvši se u strop. Nije bilo odgovora. »Koliko još ostaješ u gradu?«, pitala sam.

Protegnuo se, napola otvorio oči i pogledao me. »Misliš ostat'? Moram se naspavat', umoran sam. Nema smisla da ostaneš tu.«

No, nisam otišla. Neki neobični, posesivni instinkt mi je govorio da bi se on, ako ja sada odem, mogao naglo vratiti u život, odjenuti i krenuti u potragu za nekom drugom djevojkom. Zato sam samo tako ležala, osjećajući se jeftinom i umornom od vremenske razlike, očekujući da se on probudi i ispuni svoje obećanja o mojem nespavanju cijele noći. U pet sati ujutro kroz zavjese su počele ulaziti zrake sunca, a on i dalje nije bio svjestan moje prisutnosti, iako sam ga dirala po leđima i šaptala probudi se u njegovo uho svakih pola sata.

Pod svjetlom koje je prodiralo pred svitanje sve je izgledalo nekako jadno. Spavao je razjapljenih usta, a zubi su mu izgledali pomalo žučkasto. Moj lak za nokte na nekim je mjestima bio ostrugan, na nogama su mi izbijale dlačice i nisam uspijevala pronaći svoje u brzini bačene gaćice (zapravo, kroz maglu sam se sjećala da ih je prethodne noći bacio preko ograde balkona). Na prstima sam, onako bez gaćica, krenula hotelskim hodnikom u svojoj mikro suknjići, osjećajući se, a i izgledajući, kao jeftina kurva.

Urednik me zamolio da ne trošim puno pa sam čekala autobus, stavivši na oči sunčane Pradine naočale. Čim sam sjela u bus, neki stariji muškarac koji je sjedio nasuprot mene bez pardona se zabljuvio u moju suknju, a ja sam čvrsto stisnula bedra pretvarajući se da proučavam svoje nokte na nožnim prstima s izgredenim lakom boje fuksije.

Podigla sam pogled, a muškarac je i dalje piljio. Progundavši nešto uz duboki uzdah, posegnuo je rukom u džep hlača i izvukao deset novih novčanica od jednog dolara koje je stavio pred mene poput karata za igru.

U tom trenutku počeo je vibrirati moj mobitel, a ja sam poskočila u svom sjedalu. Bio je to moj urednik. »Kako je bilo?«, zanimalo ga je. »Koliko si vremena uspjela provesti s njim jučer?«

»Bilo je super. On je super«, rekla sam, silazeći s autobusa u četrnaestoj ulici.

Imala sam još jedan poziv. »Već mi nedostaješ«, rekao je glas s druge strane. »Kak' ti se čini let do Miamija preko vikenda, s tim da krećemo večeras? Hoću te opet vidjet', mala.«

Bio je ovo, u najmanju ruku, vrlo čudan poziv na izlazak. O čemu god da se radilo, nisam znala što mu odgovoriti. Jedna od opcija bila je da se izderem: »Odjebi, glupane.« Ali, isto tako, postojala je i ona: »I ja tebe želim ponovno vidjeti.« Sjetila sam se urednika pa sam se vratila na taj poziv. »Došle su slike i super su pa ćemo intervju objaviti na pet stranica«, govorio je. »Trebam što više opisa i tračeva. Moraš saznati u kojem hotelu odsjeda, kako se ponaša prema posluži, s kim spava. Možda ćeš se morati zadržati još dvije, tri noći da saznaš sve to.«

Vratila sam se na drugi poziv. »Sto ima u Miamiju?« upitala sam tonom za koji sam se nadala da zvuči uljuđeno, ali hladno. »Imaš koncert?«

»Ma, niš«, odgovorio je otežući. »Idem se malo zezati.«

Klupko svjetlosti koje čini La Paz

Pam Houston

Kao prvo, tečno je govorio pet jezika. Kao drugo, zvao se Gabrielle. Do trenutka kada je izgovorio rečenicu koja je zapečatila posao - Arhitekt razumije da se

najstabilnija točka nalazi upravo na sjecištu različitih točki napetosti - već je bilo više nego dovoljno razloga da spavam s njim. Njegovi dobri radovi, na primjer, za zemlju u razvoju u kojoj smo se oboje nalazili (radio je bolnicu za siromašne Bolivijce). Njegova tamna kosa koja mu je slično kao Jacksonu Brownu padala preko čela na oči boje čokolade. Zatim Palermo, njegov dom, i činjenica da je moja majka, glumica, svoju najburniju ljubavnu aferu proživjela upravo s muškarcem koji je bio iz Palerma. Moja majka je umrla samo nekoliko mjeseci prije moga puta u Boliviju, samo nekoliko tjedana prije nego što je Richard Nixon doživio moždani udar, a ja sam počela vjerovati u to da osoba nakon svoje smrti dobiva mogućnost zabavljati se tako da uništi život neke druge osobe koja je još uvijek na životu. Moja majka je mrzila Richarda Nixona više od svih, a ja sam se na trenutak zapitala je li mi to možda ona poslala arhitekta iz Palerma i je li taj njezin potez bio blagoslov ili prokletstvo.

Arhitekt je na prstu imao vjenčani prsten, a ja sam u to vrijeme bila premlada i previše nepromišljena da bi mi to išta značilo. Na sajmu vještica u La Pazu kupio mi je srebrne naušnice koje su po sebi imale izrezbarene lame. Nikada ih nisam bacila, iako su već odavno potamnile i skoro se vratile u oblik koje je to jeftino srebro imalo prije nego što su ga iskopali i od njega napravili nakit. To mi nešto govori, iako nisam sasvim sigurna što.

U Boliviji sam bila jer sam pisala reportažu za jedan turistički časopis. Bio je to peti dan od ukupno dvanaest koliko je trajalo putovanje, a fotografkinja koja je doputovala sa mnom već je dotad uspješno zavela i u krevet odvela dva tipa koje je nazvala »naftaši«, što god da je time mislila. Upravo je fotografkinja zamijetila Gabriellea u hodniku i upitala ga želi li nam se kasnije pridružiti u lokalnom baru.

Iako sam tih godina putovala često i na udaljena mjesta, seks u zemljama trećeg svijeta nije nešto što sam često prakticirala. Razlog tomu je bila kombinacija straha od bolesti, stidljivost i jednostavna činjenica da sam s metar i sedamdeset centimetara visine i između 70 i 80 kilograma težine bila krupnija od većine muškaraca u većini zemalja koje sam posjetila. No, Gabrielle je imao dobrih metar i osamdeset, široka ramena i bio je ugodno popunjen (bez sumnje od ženinih njoka), a uz to, bio je i odrastao muškarac. Za razliku od fotografkinje s kojom sam putovala, meni su se sviđali odrasli muškarci. Pričali smo o Butanu, mjestu koje smo i Gabrielle i ja posjetili i zavoljeli, kada nas je prekinula fotografkinja koja ga je pitala što najviše voli pri vođenju ljubavi.

Ako je i bio iznenađen pitanjem, nije to pokazao, već se samo naslonio u svom barskom stolcu, iz usta izvadio plastičnu slamku koju je žvakao i rekao: »Ne razmišljam o vođenju ljubavi, već o pružanju užitka ženi.«

»Daj, molim te«, rekla sam, »nemoj meni prodavati te priče«, što je njegovu pažnju opet vratilo na mene.

»Ne, stvarno to mislim«, rekao je. »Kada vodim ljubav sa ženom, puno više razmišljam o njezinom, nego o svom užitku.«

Bila sam i dalje skeptična, ali smo obje, fotografkinja i ja, približile svoje stolce prema njemu. Fotografkinja je bila mlada, mršavija i koketnija od mene. Obje smo bile bez partnera, ali se njezina samoća činila nekako hitnijom za riješiti od moje pa me pomisao da se moram s njom nadmetati oko Gabrielle počela iscrpljivati i prije nego što je samo nadmetanje i započelo. Bila sam sasvim sigurna da će se putovanje odvijati onako kako je i započelo - fotografkinja će biti negdje vani po cijele dane, a ja ću se zabavljati sa svojom knjigom mitova o Quechuama. Uopće nisam sumnjala u taj plan.

Onda je Gabrielle počeo pričati o bolnicama koje je izgradio u Mongoliji, Laosu, Kongu i Malaviju. Za mene su nazivi mjesta uvijek bili snažan afrodizijak, a on je bio pun priča: koncerti u Ateni, vatrometi u Brindisiju, motori u Kairu, festival deva u Dakru.

Povrh svega, Gabrielle je znao plesati pa smo nas troje počeli ludo plesati čim je salsa bend počeo svirati, ispijajući ogromne krigle nacionalnog piva po imenu Pacena koje je po svojoj boji podsjećalo na limunadu. Za vrijeme druge stanke rekao je onu istinitu i seksi stvar o stabilnosti i napetosti.

Nekoliko sati kasnije, za vrijeme važne vožnje dizalom, bila sam prilično sigurna da sam pobijedila u natjecanju. Gabrielle me zamolio za posljednji ples, inzistirao da u taksiju sjedi pored mene i sada je, dok je svjetlo na pokazivaču katova u liftu skakalo s kata na kat, toplo spustio svoju ruku na donji dio mojih leđa. Zatim se nagnuo i tiho mi na uho predložio seks u

troje.

Pravila sam se da ga ne razumijem dok sam se premišljala što mi je činiti. Jedno od mogućih rješenja bilo je da ga udarim u medunožje, a drugo da značajno napustim dizalo čim se otvore vrata. Seks u troje nije bio na mom repertoaru i uopće nisam htjela svoj život obogatiti još i tim iskustvom. Ono što me još uvijek muči (nakon šest godina terapije) jest zbog čega mi nije palo na pamet da mu jednostavno kažem ne.

Gabrielle je čekao šest katova u tišini prije nego što je još jednom jasnije i glasnije ponovio svoj prijedlog. Fotografkinja je kimnula glavom puna entuzijazma (nije ni čudo što ja na putovanjima nikada nisam ni sa kim spavala!), a ja sam bila spremna priznati poraz, sretna što mogu izaći na našem katu. Dok sam pripremala svoj mali govor, vrata su se počela otvarati i nije bilo problema da ih ostavim da se sami upute prema Gabrielleovoj sobi. Međutim, on je shvatio da me je njegovo pitanje povrijedilo pa je jednu ruku stavio na gumb za otvaranje vrata, a drugu na moj vrat te rekao fotografkinji: »Ja sam se, naravno, samo šalio. Laku noć i lijepo spavajte.«

Maknuo je ruku s gumba i vrata su se počela zatvarati pa je fotografkinja izašla, a mi smo se nastavili voziti prema gore.

Na kraju se pokazalo da Gabrielle zapravo uopće nije mario više za ženin nego za svoj užitak, osim ako, možda, nije mislio da je ženi užitak dvadeset minuta raditi felacio naizmjenice se smrzavajući i gušeći pod tušem, pri-tišćući koljena o jeftini, tvrdi porculan jeftine hotelske kupaonice. (A on je možda mislio upravo na to.)

Najnježnija stvar koju je Gabrielle učinio tijekom čitave večeri bilo je što me je prije tuširanja snažno povukao s balkona s kojega sam gledala klupko svjetlosti koje čini La Paz (grad se širio kanjonom, a predgrađe se na sve strane penjalo strmim stijenama) rekavši: »Odmah da si došla! Samo ja znam kako su loše izgrađene ove zgrade!«

Kada su moja majka i njezin ljubavnik iz Palerma otputovali u njegovu domovinu na upoznavanje s njegovom obitelji, svađali su se gotovo bez prestanka. »Vidiš«, govorila je pokazujući mi fotografije na kojima su se njih dvoje smijali širokim osmijesima ispred Kosog tornja u Pisi, ispred građevina u Rimu, Firenci i Milanu, »tu smo se skoro poklali« i »Tu, točno prije nego što smo se slikali, natjerala sam ga da mi obeća da će me odvesti na aerodrom jer sam htjela ići kući.«

Na kraju se vratila kući bez njega, ali s receptom za špagete njegove majke zataknutim u putovnici. Pašteta od incuna, ljuti talijanski umak i lovor, uvijek mi je pričala, nedugo zatim postali su omiljeno jelo moga oca. Talijana nikada nije uspjela do kraja zaboraviti i jednom mi je, u dobi kada sam to najmanje htjela čuti (s jedanaest ili dvanaest godina), rekla da je sve to vrijedilo proći zbog seksa koji je imala s njim.

Ako smo se Gabrielle i ja poseksali, odnosno imali snošaj u njegovoj hotelskoj sobi, a ne mogu se sjetiti razloga zbog kojega ne bismo, sjećanje na taj događaj potpuno je isparilo. Ali sjećam se prilično živo da je bio jako dobar sugovornik i to, bez sumnje, na - ni više ni manje nego - pet jezika. Sjećam se i boje pločica u kupaonici... gotovo neonski zelena; i pramena njegove skoro crne, mokre kose koji mu je padao preko zatvorenih očiju dok sam klečala pred njim; i malenih, bijelih svjetala koja su se širila u svim smjerovima i stvarala dojam kao da se nebo okrenulo naopako dok sam se naginjala preko klimave ograde na Gabrielleovom balkonu.

Seksualno iscjeljenje

Daisy Garnett

Priča koju ću ispričati većim se dijelom dogodila u Parizu, ali za mene je to ipak njujorška priča. Engleskinja sam i sada već skoro godinu dana živim u Londonu, ali mi je u mojim dvadesetima dom uglavnom bio New York. Kada mi je bilo dvadeset i četiri, otišla sam tamo na tjedan dana i ostala sedam godina. Bilo je to velikim dijelom zbog seksa. Seks je tada bio jako važan u mom životu. Nalazila sam se u nepoznatoj zemlji, bez ikakvog nadzora i žudjela sam za avanturama. Nisam se planirala skrasiti, već sam se umjesto toga nadala dobrom provodu i povratku kući kada za to dođe vrijeme, odnosno kada nestane zabave, spavanja na kaučima za goste, neobičnih poslova vezanih uz pisanje i besplatnih večera. Naravno, stvari se nisu tako odvijale. Neobični poslovi pretvorili su se u posao koji mi je omogućio radnu vizu, kauči za goste pretvorili su se u unajmljene stanove i one u podnajmu. New York je postao moj dom i mislila sam,

ako već imam dovoljno sreće da mogu živjeti u Nevv Yorku, onda i moram živjeti u Nevv Yorku. U jednom trenutku sam htjela razgovarati s piscima i umjetnicima, u drugom mi se plesalo s transvestitima. Željela sam i imala mogućnost ušetati u bilo koji restoran, bar ili klub i tamo se osjećati kao kod kuće. Htjela sam iskusiti Nevv York kakav su opisivale žene o kojima sam čitala: Eddie Sedgeevick, Debbie Harry, Diane Brill, Nell Campbell, Tama Janovvitz - žene čije sam fotografije gutala dok sam odrastala u kišovitoj Engleskoj.

Sve to, više ili manje, pretvorilo se u želju da spavam s cijelim gradom. Spavala sam tako s DJ-ima i tipovima iz klubova, glumcima i dečkima koji su htjeli postati rock zvijezde, performerima i slikarima. Švila sam se s dilerom, mađioničarom, učiteljem, dramskim piscem i piscem scenarija, nekoliko bankara i nekoliko romanopisaca. Spavala sam i s jednim kritičarom koji me sljedećeg jutra rano probudio i odveo u Met prije nego što se otvorio, rap zvijezdom za vrijeme snimanja pjesme koja je kasnije postala hit, odvjetnikom koji je uzimao Viagru i lezbijkom na hladnom, popisanom stubištu pored stana njezinog dilera koke u Alphabet Citvju. Na sreću, velik dio grada nije htio spavati sa mnom.

Tako sam samoj sebi govorila da se divno provodim, često sam se osjećala jako iscrpljeno i prazno. Kao i puno drugih žena, kada se radilo o seksu, bila sam previše zahvalna što mi se ukazuje prilika reći »da«, pa nikad nisam naučila reći »ne«. Reći »ne«, mislila sam, značilo je da druga strana odlazi negdje u noć misleći: »Ona samo izaziva«, »Frigidna je«, »Ne sviđa mi se« ili »Dosadna je.« Tako nešto nisam si mogla dopustiti. Bila sam svjesna toga kako je došlo vrijeme da se počnem bolje brinuti o svom životu, posebno svom seksualnom životu, no imala sam problema tu poruku prenijeti ostatku svoga tijela. Da ironija bude veća, pameti sam počela dolaziti upravo nakon jednog »najusputnijeg« susreta.

To se dogodilo odmah nakon što sam napustila posao u jednom časopisu i spremala se na slobodnjački rad. Urednica jednog glamuroznog časopisa zamolila me da napišem priču o kultu »iscjelitelja za poznate«. Točnije, htjela je da saznam nešto više o iscjelitelju za kojeg je čula od nekog tajanstvenog dubokog grla. Nitko nije znao kakav je čovjek taj iscjelitelj, niti gdje se točno nalazi njegova ordinacija, no živio je u Parizu gdje je liječio dvije najpoznatije rock zvijezde. Urednica je imala njegov broj mobitela, ali joj on nije odgovorio niti na jedan poziv. Ako uspijem doći do njega, mogu otputovati u Pariz.

Za početak moje istrage, poslala me k jednom drugom iscjelitelju na Manhattan i natjerala me da razgovaram s nekoliko luđaka u Los Angelesu. Iscjelitelj u New Yorku radio je u nevjerojatno prljavoj prostoriji. »Ah«, rekao je čim me ugledao. »Tvoja aura zvuči kao alarm. Upravo vrišti na mene. Možeš imati toliko toga, a ipak si nesretna i bespomoćna. Vidim mnoge stvari oko tebe, ali ti ih ne možeš dosegnuti. Pokušavaš, ali im ne možeš pristupiti, zar ne?« Rasplakala sam se kao kišna godina. Bio je u pravu. Moglo se reći da imam puno toga. Bila sam mlada i živjela sam zanimljiv život u New Yorku. Zarađivala sam pišući, izlazila sam svake večeri, imala sam prijatelje koje sam obožavala i poznavala sam ljude koji su stalno organizirali zabave. Bila sam sama, bez partnera i bez stalnog posla. Pisala sam pričice za novac i živjela sam od jednog do drugog honorara. Često sam na ovaj ili onaj način izlazila ranjena iz susreta sa strancima i uvijek sam potajno iščekivala tajanstveni, nepostojeći e-mail ili telefonski poziv koji će mi zauvijek promijeniti život ili ga barem odvesti na neku sigurniju točku.

Bila sam radoznala i sumnjičava u vezi s pariškim iscjeliteljem poznatih. Nazvati ga Anton. Ta mi se profesija činila neozbiljnom, a osim toga on je bio i neuhvatljiv. Svaki sam ga dan zvala na mobitel i svaki sam mu dan ostavljala poruke, no nikada nisam bile te sreće uhvatiti ga, sve dok se jedne nedjelje popodne konačno nije javio. »Da, svakako«, rekao je. »Naravno da me možete intervjuirati. Dođite na tretman. Moram vam pokazati što radim. Jedino nakon toga možemo razgovarati. Dođite u Pariz. Dođite u utorak.« Sutradan sam odletjela.

Antonova ordinacija, koju je dijelio s četiri ili pet drugih liječnika, uopće nije bila neko new age mjesto. Nalazila se u intelektualnom dijelu Pariza, a predvorje je bilo puno buržujskih, sredovječnih Francuza i Francuskinja koji su čitali L'Economiste odjeveni u balonere i mokasinke. Iz posjetnice sam pročitala da se moj iscjelitelj bavi akupunkturuom i osteopatijom. Pomislila sam kako su to ozbiljne stvari. Dobro, možda će mi i pomoći. Sjedila sam u čekaonici i gotovo nadnaravnom suzdržanošću promatrala kako unutra ulazi nevjerojatno zgodan

muškarac. Izgledao je kao francuski glumac -crnoput i snažan, finih pokreta i vitalan, zračeci zdravljem i ljepotom. A ja – tek stigla u Pariz, umorna i loše odjevena. Izgledala sam obično, natečeno i totalno neprofesionalno. Na moje zaprepaštenje, taj mi je muškarac prišao i zagrlio me. Bio je to moj iscjelitelj.

Nakon što me uveo u svoju ordinaciju i posjeo me na – ah, da, sjećam se – stol za masažu, zamolio me da ga podsjetim tko sam. »Ja sam novinarka«, rekla sam, »ona koja vas je došla intervjuirati.« Počela sam tražiti olovku i bilježnicu kako bih potkrijepila svoj odgovor. »Da«, rekao je, »sad se sjećam.« Dok je odgovarao, opipao mi je bilo, pritisnuo zapešća i pogledao mi jezik. »Jako ste umorni«, rekao je. »Pomoći ću vam da se bolje osjećate. Kad to napravim, možemo početi razgovarati. Sada ću vas ostaviti da se skinete. Vraćam se za par minuta i onda počinjemo.«

Hmm..., pomislila sam. Jesam, umorna sam. Spremna sam za čarolije. Je li mislio da skinem svu svoju odjeću? Ostala sam u donjem rublju, legla na stol i pokrila se ručnikom najbolje što sam mogla. »Alors«, rekao je vraćajući se u sobu i skidajući ručnik s moga tijela. »Počinjem. Ovo ćemo isto maknuti«, dodao je, skidajući moje gaćice. I tako sam ja bila gola i umorna, a zapravo prilično sretna što će me netko dobro izmasirati. Bila je to najbolja masaža u mom životu. Uključivala je ogromne količine maslinovog ulja i puno toplog daha, kako mog, tako i njegovog. Dok se bacao na mene snažno me masirajući, shvatila sam da u nekim trenucima plačem, a u drugim se smijem. Neki dijelovi tijela jako su me boljeli, tako jako da sam jedva dolazila do zraka. To je bila tako moćna i temeljita masaža da nije obuhvaćala samo vanjske dijelove moga tijela, već i one unutarnje. Baš tako: moj mi je iscjelitelj stavio prst u guzu. I u vaginu. I to ne samo jedan prst, kad smo već kod toga, već cijelu šaku, što sam ja osjećala kao cijelu ruku. U jednom trenutku sam pomislila: »Isuse, ako otvorim usta, kroz utrobu će se pojaviti njegova ruka i izaći mi kroz vrat kao u nekom filmu strave i užasa.« Morala sam se jako potruditi da se ne počnem smijati. A i bol nije bila neznatna. (Nije nezanimljivo i to da sam se savladavala dok je radio unutar mene, a vrlo glasno urlikala dok mi je pritiskivao leđa i trbuh?) »Cherie, moraš disati«, bilo je jedino što je govorio. »Oui, oui. Dobro. Diši. Ah, cherie, upravo otvaramo vrata.«

Kada sam tu priču ispričala svojim prijateljima, prekidali su me negodujući. »Sto si mislila«, pitali su. »Zašto ga nisi zaustavila?« Pravi je odgovor da mi uopće nije padalo na pamet zaustaviti ga. Predala sam svoje tijelo stručnjaku i nisam se više osjećala odgovornom za njega. »Je li te bilo sram?«, pitao je jedan prijatelj. »Jesam li se okupala neposredno prije toga? Jesam li bila čista tamo dolje?« Bilo mi je neugodno. Osjećala sam stid. Osjećala sam nelagodu i tada kada sam bila sasvim spremna pokazati svoje tijelo, a tolike sam godine provela prezirajući ga (uobičajeno žensko razmišljanje: bedra, bokovi, preveliki trbuh, opuštene sise, prekratke noge i slično) da sam često ili, bolje rečeno, uvijek zaboravljala voditi računa o njemu. To je jedan od razloga zašto sam svoje tijelo tako dugo i tako olako prepuštala drugima (Želiš ovo tijelo? Moje tijelo? Uzmi ga. Meni ono ništa ne vrijedi.), iako sam iz iskustva znala da je većini muškaraca sasvim svejedno kakvo je tijelo žene kad se radi o seksu. Svatko od nas ima neku strašnu priču koja to i dokazuje. Sjećam se jednog mladića koji mi se hvalio o pijanom seksu s djevojkom koja mu je bila toliko neprivlačna da je najviše što je mogao napraviti bilo učiniti to odostraga. »Čovječe, nisam čak skinuo ni svoju baseball kapu«, pucao je od ponosa kao da mi time dokazuje da je pravi frajer.

No, vratimo se iscjelitelju čija se ruka nalazila u meni. Naravno da dio mene nije mogao vjerovati onome što mi je radio i to s takvim očitim, profesionalnim entuzijazmom. Da sam ga zamolila da prestane, zvučalo bi kao da mu govorim: »Sto to radite!«. Osim toga, iako je dio mene bio sputan u reakciji zbog moje stidljivosti, druga polovica je mislila: »K vragu, to će mome tijelu učiniti dobro, ali izvana.« Sam Bog zna da sam tolikim nepoznatim penisima dozvolila da tamo lutaju pa se činilo da je došlo vrijeme da dopustim ulazak nečemu mekom kao paperje.

Nakon tri sata tretmana, odnosno iscrpljujuće masaže, iscjelitelj je probo velik broj iglica po mojim prsima, trbuhu i bedrima, upalio neku vreću pokraj tijela i izašao iz sobe. Rekao je da će se ubrzo vratiti i ponovno me vratiti u normalu. Nakon dvadesetak minuta i dalje sam bila sama i izvan sebe. Svaki put kad bih se pokušala pomaknuti, osjetila bih bol uboda iglica. Nakon trideset

minuta čekanja, uzrujala sam se. Nisam mogla podnijeti osjećaj zarobljenosti. Počela sam šmrcati i cmizdriti. I dalje se nitko nije pojavljivao. Nakon četrdeset i pet minuta počela sam vikati: Upomoć. Napokon se pojavila nepoznata osoba u bijeloj kuti, neki liječnik pretpostavljam, koji je djelovao iznervirano. Iako nije imao cigaretu u ustima, možda bi bilo bolje da jest. Nešto mi je prigovorio i počeo izvlačiti iglice pri čemu mi je cijelo vrijeme zadavao bol. Bila sam uznemirena i zbunjena. Odjenula sam se i krenula prema prijamnoj prostoriji. »Gdje je Anton?«, upitala sam osobu koja se tamo nalazila. »Otišao je«, odgovorila je kratko. »A što je s mojim intervjuom?«, upitala sam. »Ne znam«, uzvratila je savršenim francuskim nonšalantnim tonom. »Pokušajte ga nazvati na mobitel«, pridodala je. Sabrala sam se. Rekla sam joj da znam da to neće uroditi plodom jer on nema naviku odgovarati na pozive i da bi mi bilo puno draže da mi ona dogovori termin koji bi mu odgovarao i da me onda nazove. Dala sam joj broj telefona hotela u kojemu sam odsjek, broj mog mobitela i broj u mojem stanu u New Yorku. Rekla sam joj da ću je nazvati, ako ona ne nazove mene. Pokušala sam objasniti da su me poslali u Pariz i da je to jako skupo, a da do tog trenutka nisam uspjela prikupiti ništa osim nekih zbunjujućih podataka bez intervjuja.

Te sam večeri izašla s prijateljima koji su me svi redom ispitivali zbog čega sam tako loše raspoložena, čudna, neopuštena, izvan sebe. Objasnila sam svoje raspoloženje avionskim letom i velikim količinama šampanjca. Kada sam se prilično kasno vratila u svoju sobu, zazvonio je telefon. Bio je to iscjelitelj. Isuse, pomislila sam, moram li tog jebenog tipa sada intervjuirati? Zamolila sam ga da malo pričeka dok pronađem svoju bilježnicu. »Ne, ne, chérie«, rekao je. »Ne možemo sada razgovarati. Zašto si otišla? Nisam dovršio s tobom. Moram te ponovno vidjeti.«

»Ah«, rekla sam. »Ah.« Osjetila sam olakšanje. Ako ništa drugo, uspjeh ću odraditi intervju. Istovremeno sam osjetila uzbuđenje. Bilo je nečeg u boji njegova glasa. Pokušala sam se oduprijeti nervozi. Objasnila sam mu da odlazim iz Pariza sutradan u podne. Odgovorio je da nam ne ostaje puno vremena te da u tom slučaju trebam doći rano ujutro. Mogu li doći u sedam sati? Rekla sam da mogu. Možemo li tada pričati? Rekao je da možemo.

Sljedećeg jutra smo se pozdravili kao stari prijatelji. Ordinacija je bila prazna. Osjećala sam se seksi samim time što sam bila tamo. To je bilo seksi. Masaža je također bila drugačija nego prošli put. Moj iscjelitelj ovaj put nije primijenio ginekološki pristup, ali se ponašao puno intimnije. Samo malo, pomislila sam dok mi je grickao bradavice, nema li ovo ponašanje seksualne primjese? Ne, ne, rekla sam sama sebi. Kako bi moglo imati? Kakva pomisao! On je liječnik. Ima na sebi bijelu kutu. Ja sam u Francuskoj! To je francuski pristup! Osim toga, tip je nevjerojatno zgodan. A to nije nevažno. Uvijek sam mislila da ne izgledam dovoljno zgodno da privučem nekoga tko je tako cool, ali ipak sam bila ponosna na svoju sposobnost zavođenja. Za mene je seks bio pitanje nastupa. Tijekom vremena u sebi sam izgradila neku novu osobnost. Nije to bilo ništa pretjerano i udaljeno od onoga što ja zapravo jesam – i na tu sam se masku već bila navikla. Pokušavala sam biti neodoljiva koka: pomalo neuredna plavuša s ružičastim grudnjakom i bogatim poprsjem koja smjelo pokazuje svoje tijelo. Cilj mi je bio (pri čemu naglašavam cilj, koji, doduše, često i nisam uspjela doseći) da budem otvorena i neodoljiva, kao lizalica. Da bih upotpunila sliku sebe kao djevojke za dobar provod, nikada nisam ništa zahtijevala, uvijek sam se dobro provodila te se jako trudila sakriti svoju nervozu. Stekla sam naviku bježati u pet ujutro od muškaraca koje sam osvojila i ostaviti poruku da zahvaljujem na prekrasno provedenom vremenu, što nije uvijek odgovaralo istini. Na iscjelitelja nisam primijenila niti jedan od svojih trikova. Daleko od toga. Tu sam bila da bih obavila posao, a ne da bih zavođila, i sama pomisao da se on htio sa mnom upustiti u intiman odnos, bez obzira što sam bila gola, bijela, nesređena, nepripremljena i bez grudnjaka za podizanje atributa, činila mi se apsurdnom i nemogućom.

A, ipak, nije li mi on milovao grudi? Tu je svakako bilo seksualnog naboja. Dok sam se preispitivala u vezi toga, moj se iscjelitelj nagnuo i poljubio me, a ja se podigla da mu uzvratim poljubac. Bio je sasvim gol, kao što sam i ja bila. Nije nam trebalo dugo i upustili smo se u vruć i prljav seks. Ako ništa drugo, takvim ga barem nazivam dok prepričavam tu priču jer kad se već ševiše s maserom poznatih osoba s kojim si razmijenio tri riječi, seks ni ne može biti drugačiji no takav. A što je istina? Iskreno rečeno, dobro sam se provela, ali seks nije

bio ništa posebno. Spomenimo da nisam ni svršila. S druge strane, nisam se ni potrudila svršiti. Samo sam pokrenula onu osobu u sebi koja se uvijek dobro provodi - Mama, vidi kakvu avanturu imam u Parizu! - i zaboravila sam, kao i obično, na svoje zadovoljstvo ili ispunjenje. Odigrala sam svoju ulogu u tom mini porniću i tu se zaustavila. A iscjelitelj? Nakon seksa, dok smo se odijevali, Anton je počeo govoriti i to bez prekida. Htjela sam mu reći da stane. Obavili smo to i nema potrebe da to činiš. »Cherie, cherie«, rekao je, »tako te snažno osjećam. Ljubim te silno. Nešto se dogodilo među nama, ne? Kada te mogu opet vidjeti? Kada ćeš se vratiti u Pariz? Kada možemo razgovarati?« »Razgovarat ćemo«, rekla sam, »razgovarat ćemo sutra telefonom. Nisi valjda zaboravio da te moram intervjuirati.«

»Naravno«, rekao je Anton. »Naravno. Ali što ćemo sljedeći mjesec? Doći ću u London na četiri dana. Moram doći, ljubavi. Imam tako snažne osjećaje prema tebi.«

»Možda«, odgovorila sam, opraštajući se s njim poljupcem. »Budi dobar prema svojim pacijentima i nemoj spavati baš sa svima.«

To ne može biti istina. Ševala sam se sa svojim maserom. Pretpostavljam da se on ševio i s drugima. A ipak je bilo nečeg između nas. Činio se zanesenim. On je bio taj koji je pričao o osjećajima, a ne ja. Bila sam dobro raspoložena tijekom cijele vožnje vlakom kući. Drugi putnici buljili su u mene kad bih se povremeno zacrvenjela ili počela odjednom smijati, zamišljajući kako su se gumbi na njegovoj kuti, jedan za drugim, otkopčavali. I ne samo to, ja sam mu platila. Oduševljeno sam razmišljala kako sam mu platila za seksualne usluge. Sjedila sam u vlaku i pomislila osjećaju li se ovako muškarci. Pratiti kurvu ili, na primjer, zavesti ženu u trgovini donjim rubljem, poševiti se s njom ispred ogledala, dati joj dobru napojnicu i otići bez ikakvih drugih primisli. Naravno, ne smijem zaboraviti i neriješeno pitanje intervjua, no bila sam sigurna da ću i to brzo i profesionalno riješiti. Zamišljala sam kako ćemo se smijati onome što se dogodilo. On će mi reći da je ševa s pacijentima dio tretmana, a ja ću imati priču i pol (što se najvjerojatnije neće dogoditi budući da se nije reklamirao kao savjetnik za seksualne probleme ili muška prostitutka) ili će mi, što je vjerojatnije, reći da je ono što se dogodilo između nas »posebno«. Ja ću mu odmah povjerovati, a potom ćemo porazgovarati o tome kako njegovi pacijenti, poznate rock zvijezde, cijene njegove iscjeliteljske vještine u akupunkturi i masaži. S kim se i koliko ševio, meni nije bilo važno. Otišla sam k njemu ravnodušna i bez očekivanja, a on me napao. Da ironija bude veća, nakon toga sam se osjećala snažnijom. Bio je to pravi dar.

Vrijednost tog dara ipak je postala upitna kada u sljedećih nekoliko dana iscjelitelj nije odgovarao na moje telefonske pozive. Ostavljala sam poruke i u njegovom uredu i na mobitelu. S neprijateljski nastrojenom osobom koja je odgovarala na pozive u njegovom uredu čula sam se svaki dan, no Anton je prema njezinim riječima bio ili previše zauzet, ili ga jednostavno nije bilo u uredu baš u vrijeme kad bih ja nazvala. Ostavljala sam vesele, pozitivne poruke. »Čini mi se da više ne želiš intervju«, bila je posljednja koju sam ostavila na njegovoj govornoj pošti. »I to je u redu. Razumijem te. Ako bi me samo mogao nazvati da to mogu zasigurno reći svojoj urednici. Popodne me uglavnom nema pa, molim te, nazovi ujutro ako se ipak odlučiš na razgovor ili nazovi kasnije ako želiš samo ostaviti poruku.«

Tip koji ne zove dogodio se svakoj djevojci, a meni se događa prilično često. O tome se nema što reći osim da je grozno i razočaravajuće. Trebalo mi je jako puno vremena i poprilično puno iskustva čekanja pored telefona da shvatim kako je moguće završiti u krevetu s frajerom koji zapravo ne želi ništa imati s tobom. Zbog čega se onda uopće upuštaju u seks? Zato što mogu. Zato što im mi dajemo to pravo. Ipak, svaki put kad mi se to dogodi, a iscjelitelj nije bio iznimka, upitam se radi li se kod njih jednostavno o nedostatku dobrog odgoja. U ovom slučaju, takvo mi se ponašanje činilo posebno nepristojnim. Što mu je samo trebalo značiti ono sranje o »snažnim osjećajima?« Gdje je nestala profesionalnost? (Koje je kod mene bilo toliko puno!) Znao je da sam novinarka i da sam došla k njemu da bih napisala priču o njemu - nije li se zapitao da bih mogla biti kratkog fitilja? Nije li pomislio kako bi bilo dobro da se osigura od moguće štete? Pariška avantura počela mi je ostavljati gorak okus u ustima. Osim toga, ovu situaciju morala sam izložiti nekim ljudima. Moja urednica, pametna i ozbiljna osoba iz Nevv Yorka, htjela je znati zbog čega nisam u stanju napisati jednostavan članak o francuskom iscjelitelju, a jedini način da joj to objasnim

bio je ispričati joj što se stvarno dogodilo. Ovo je noćna mora, pomislila sam dok sam podizala slušalicu spremna na priznanje svojih grijeha. No, nije bilo tako. Ona se samo smijala bez prestanka i na kraju mi rekla da svoj podvig moram platiti istraživanjem i pisanjem o svim poznatim guruima na planetu.

No, prije nego što sam se ispovjedila urednici, dogodilo se nešto zanimljivo. Primijetila sam da sam manje zainteresirana za skakanje iz kreveta u krevet. Nakon nekoliko godina provedenih u Nevv Yorku više nisam živjela tako hirovito, u stalnim promjenama. Prijateljstva su mi postajala trajnija. Preselila sam se u stan koji sam sama unajmljivala u Brooklvnu. Počela sam odlaziti k psihijatru i jedna od stvari o kojima smo pričali bila je moja nesposobnost reći ne bilo čemu što je privremeno, odnosno da svemu što potencijalno može trajati dulje od nekoliko sati. S vremenom sam pronašla i dečka, ali ne zadugo; on je ostavio mene nakon dva mjeseca, a ne obratno. Htio je brak, objašnjavao mi je, i tražio je onu pravu, a to nisam bila ja. Možda nije bila slučajnost što sam upravo tada počela razmišljati o povratku u Englesku. Nisam htjela otići iz Nevv Yorka, ali otac mi je bio bolestan, sestra je upravo bila rodila, a prijatelj mi je ponudio put do Europe na svom brodu. Činilo mi se da je došao pravi trenutak da se uputim kući.

No prije nego što sam napustila Nevv York, primila sam jedan telefonski poziv. »Ljubavi«, rekao je glas s francuskim naglaskom. »Ljubavi moja. U Nevv Yorku sam i moram te vidjeti.« Bio je to iscjelitelj nakon skoro dvije godine. Rekao mi je da došao u Nevv York samo na vikend jer je morao vidjeti jednu od svojih rock zvijezda. Rekao je da odsjeda u hotelu Trump International Totvers i da se tamo jednostavno moramo naći. Pristala sam. Naposljetku, imala sam pitanja koja sam mu htjela postaviti, i to ne samo ono – »Tko si ti? Raspućin?« Sljedeće sam jutro pomno razradila plan svoga napada. Ovaj put, pomislila sam, sve ćeš mi reći. Međutim, nešto mi se dogodilo u trenutku kad sam ga ugledala kako me čeka u predvorju hotela. Sva nervoza i ljutnja nestali su kao rukom odneseni. »Cherie«, rekao je Anton, grleći me. Nasmijala sam se. »Idemo u moju sobu«, pozvao me, a ja sam samo kimnula glavom. U meni je kipjelo, dugo ni s kim nisam bila u krevetu. Pomislila sam: »Pa što onda, ne tiče me se što on radi ili ne radi. Baš me briga. Mlada sam, želim biti gola i želim se opustiti. Želim dobar, vruć i prljav seks s ovim čudnim, zgodnim Francuzom.« I tako je i bilo. I bilo je u redu, sasvim u redu. Ovaj put nisam bila stidljiva. Bila sam zahtjevna i nije mi bilo neugodno. Nije me bilo briga hoću li ga zadovoljiti. Jedino me zanimalo da on zadovolji mene. Svršila sam. On nije. Nakon seksa je počeo plakati. Podsjetio me na samu sebe kada sam bila tinejdžerica u krevetu sa svojom prvom ljubavi, u vrijeme kada sam svaki dodir osjećala duboko i bolno. »Mon bebe«, rekao je Anton, grleći me. Ja sam se smijala. »Mon bebe et moi«, rekao je iz srca. »Ljubavi moja«, neprekidno je ponavljao, »volim te, cherie«, govorio je, gledajući me prodorno, »volim te«. Ja sam se nasmijala, poljubila ga i istuširala se. Mislím da nisam izgovorila više od dvije, tri riječi.

Odlazak u krevet s iscjeliteljem tog popodneva u Nevv Yorku bio je savršen završetak moga seksualnog života u tom gradu. Bilo je to ispunjenje svih mojih očekivanja o besramnom seksu u velikom gradu: slobodnom, jednostavnom, sočnom, ispunjavajućem pa čak i glamuroznom. Ipak smo se nalazili u hotelu usred Central Parka. Možda samo Nevv York može tako otkočiti sve kočnice i zadiviti te, a to je učinio nama. Dok smo se spuštali hotelskim stubama, držeći se za ruke kao bezbrižni ljubavnici, oko nas su blještala svjetla sa svih strana. Pojavili su se i paparazzi kako bi uhvatili naš sjaj. Bilo smo zaslijepljeni svjetlima, ali nam to nije smetalo. Da, da, htjela sam reći, mašući poput kraljice fotografima, bio je to dobar orgazam, zar ne, puno ti hvala. Ali, zapravo, točno iza nas stajali su članovi benda *NSYNC.

Opet, pored svog savršenstva koje sam doživjela tog popodneva, drago mi je što moj njujorški seksualni život nije uvijek tekao tako lako i glatko. Drago mi je što sam se prepustila tuđim pandžama i što sam nakon toga imala ogrebotine. Možda sam svoje grudi previše puta ugurala u pretijesne grudnjake i možda sam se previše puta nasmiješila prevelikom broju na-paljenih muškaraca, no što više razmišljam o tome, sve sam sigurnija da to nije bila gluma. Tko je ta djevojka koja se toliko silno trudila biti vesela? To sam bila ja. Također sam shvatila koliko sam morala biti zamorna i koliko sam djelovala praznoglavo. Jednostavno sam bila prelaka, previše nesigurna i predana, ovisna i nesvjesna sebe i svojih potreba. Danas pokušavam biti

drugačija, a seks s iscjeliteljem pokazao se kao poučna lekcija.

Kada se prisjećam tog iskustva, ljudi me obično pitaju što mislim kakva je zapravo osoba iscjelitelj. Odgovorim im da ne znam i da je to misterij. I, stvarno, meni je to i dalje misterij, kao što mi je misterij i činjenica da prepričavam tu priču. Na kraju krajeva, godinama sam se seksala bez obaveze, ne pazeći nimalo na izbor, i prije bi me progutao krokodil, nego što bih ja obratila pažnju na detalje kao što su tko je, kada i gdje stavio koji prst na ili u mene. A, ipak, priču o iscjelitelju prepričavam strancima na večernjim zabavama kao da se dogodila nekome drugom, a ja sam zabavljeni pripovjedač koji samo promatra razvoj događaja.

Povremeno me upitaju jesam li bila povrijeđena tim prvim susretom s Parizom i smeta li mi što sam bila iskorištena. Ah, odgovaram, bila sam ljuta i nesretna jer me nije nazvao, ali to se često događa i na takve sam se stvari već bila navikla, a što se drugih stvari tiče, dobro sam se provela. Mogla sam ga zaustaviti u bilo kojem trenutku, kažem im. Osjećam se bezbrižno dok ponovno prepričavam tu priču, potpuno bezbrižno i nepovrijeđeno.

Naravno da ništa u životu nije tako jednostavno. Činjenica je da iscjelitelja nisam mogla zaustaviti. Iskreno, to nisam ni htjela. On me je zaveo, ali me zaveo i glamur povezan s potpuno plaćenom avanturom s osobom

o kojoj sam trebala napisati članak i to u Parizu. No, ispod toga se skriva mračna istina: nije bilo važno što sam ja željela jer na nešto takvo ni u snovima nisam pomišljala. Puno važnije je bilo hoće li »on« biti sretan. Vođenje ljubavi s iscjeliteljem onog vrućeg dana u Nevv Yorku probudilo me je. Bilo je to otkrivenje jer mi je on pokazao kako je izgledalo spavati s osobom kakva sam ja nekada bila. On je bio požrtvovan, htio je surađivati i svim se snagama trudio samo da bi me zadovoljio; drugim riječima ponašao se poput mene nekad. S druge strane, ja sam, poput kakvog prosječnog muškarca, bila zahvalna na takvom entuzijazmu, ali me baš bilo briga za njegove osjećaje i jedva sam čekala okrenuti mu leđa.

Je li Marilvn Monroe jednom rekla: »Niti jedan seks nije loš, ako u njemu ima seksa?« To je točna izjava koje se držim svim srcem. Moje iskustvo s iscjeliteljem nije me natjeralo da odjednom odustanem od seksa bez obaveza. I dalje nemam stalnog partnera i, ako sam raspoložena za seks, tu l tamo odem u krevet sa strancem. No, više to ne radim da bih ga zadovoljila ili dokazala koliko vrijedim. Za mene je seks prestao biti sredstvo samopotvrđivanja. Naučila sam da on nije znak avanturističkog života. Ako se upustim u seks, želim da to bude uzbudljivo, ali ne na način da uzbudljivost u mom životu ovisi samo o njemu. Umjesto toga učim se uživati u mirovanju, velikoj intimnosti trajnog prijateljstva i nagradama za težak rad, svakodnevnom pisanju i avanturama koje nudi jezik i to ne samo kroz pisanje, već i otvoreno iskazivanje onoga što mislim. Danas je reći ne postalo jednako uzbudljivo kao i reći da.

Dečko maneken

Melissa de la Cruz

Upoznala sam ga 1993. godine u jednom od onih razvikanih klubova s ružičastom vrpcom u Sohou. Imala sam dvadeset i tri godine i još uvijek se sjećam što sam te večeri imala na sebi: jaknu s uzorkom leoparda i tričetvrt rukavima (koju sam kupila u jednoj jeftinoj trgovini u West Villageu za četrdeset dolara s oznakom kolekcije Lady Tajlor), Chanel naušnice i to prave sa zlatnim povezanim slovima »C« zalijepljenim na površinu prevelikog bisera (rođendanski poklon prijatelja koji su zajedničkim snagama skupili novac samo da bih prestala nositi iste takve lažne iz Kineske četvrti), crnu vestu, poderane levisice i John Fluevog lakirane kožne cipele s kopčom, kupljene na rasprodaji. Sjedila sam u stražnjoj prostoriji na ljubičastoj sofi nasuprot svog najboljeg prijatelja Morgana koji je kradomice motao džoint svojim dugim, mršavim prstima.

Bila je subota navečer i u klub smo došli prerano, negdje oko pola deset, da izbjegnemo probleme na ulazu. To je bio koristan trik za fejkere poput nas čija se imena nikada nisu nalazila na strogim popisima gostiju, a čime se jedino mogao osigurati ulazak za najveće gužve iza ponoći. Jedina loša strana tog trika bila je što smo dva ili tri sata bili jedine osobe u klubu, osim zaposlenika. Oko jedanaest i nešto otvorila su se vrata i potekla je rijeka ljudi. Odjednom, posvuda su se stvorili prelijepi ljudi koji su naručivali pića, plesali na stolićima za kavu i razgovarali na raznim romanskim jezicima. Žene su bile mršave, krhkih udova i ozbiljnih lica poput kukaca. Dok su skidale svoje kapute

od brokata opšivene krznom vidjele su im se bradavice kako strše iz tankih majica. Muškarci su nosili crna odijela i košulje u boji dragulja, ogromne zlatne Rolex oko svojih dlakavih zapešća ili su bili razbarušeni i neobrijani u pamučnim majicama i Airiualk tenisicama. Okruženi njima, Morgan i ja sjedili smo na kauču i pažljivo ih promatrali. Zbog toga smo izlazili. To je bio razlog zbog kojeg smo uživali u omrzutoj VIP sceni. Živjeli smo za noći kada smo se uz malo sreće zatekli na pravom mjestu u pravo vrijeme i kada su nam večeri imale filmski razvoj događanja. Možda se pojavi Madonna, ili Isaac Mizrahi i Sandra Bernhard, koji također nisu nezanimljivi.

Izvadila sam cigaretu iz kutije i preplavila me ugoda. »Imaš vatre?«, upitao me netko.

Iskustvo mi je trebalo reći da takav klišeizirani upad nikako ne obećava romantičnu budućnost, no u ono ga vrijeme nisam pretjerano imala. Bila sam polaskana, a posebno nakon što sam podigla pogled i vidjela tko mi se obratio. Plavokosi muškarac naslonjen na bijeli stup bio je sigurno visok oko metar i devedeset, a pratila ga je neka ležerna, smirena gracioznost. Na sebi je imao bijelu, uštirkanu košulju, otkopčanu tako da se vidi njegov preplanuo vrat, i crno odijelo. Njegovo je lice izgledalo kao jedno od onih koja se smiješe s naslovnica kakvog modnog časopisa – visoko naglašenih jagodica, malog i pravilnog nosa, izražajnih plavih očiju i gustih obrva boje meda. Bio je najvjerojatnije najzgodniji muškarac kojemu sam u životu dodala upaljač. »Hvala«, kirnuo je. Čak mi se i nasmiješio, a njegovi savršeno bijeli zubi zabljesnuli su u mraku. »To je fantastična jakna«, rekao je, pokazujući na moj ogrtač s uzorkom leoparda. Mislim da sam u tom trenutku rekla nešto glupo i predvidivo kao »Pušiš samo u društvu?« ili možda nešto što je bilo jednako banalno kao i njegovo obraćenje meni tipa »Tu si često?« Iznenadila sam samu sebe svojim samopouzdanjem jer sam inače bila previše zastrašena zgodnim muškarcima koji pokušavaju započeti razgovor, a u ekskluzivnim klubovima u koje sam izlazila još mi nikada nije prišao niti jedan frajer.

U svakom slučaju, on je nakon toga bio toliko slobodan sjesti pokraj mene na ljubičasti kauč. Morgan je samo podigao obrve, a ja sam se uplašila da će se s vremenom pokazati da zgodan muškarac pokazuje više interesa za moga prijatelja nego za mene, iako nije zaista nimalo podsjećao na gay frajera. Izgledao je kao pravi kontinentalac iz Staroga svijeta. Bio je besprijekorno uglađen kao Cary Grant, ali s dozom grubosti, nešto kao tip koji reklamira Marlboro, nalik na kauboja koji se svaki čas sprema nekamo otići. Morgan mu je dodao džoint, on je povukao dim, a onda džoint pristojno proslijedio meni.

Pitao me jesam li bila na nekoj od revija. Trebala mi je minuta da shvatim da misli na Fashion Week. Ispalo je da smo uletjeli na zabavu organiziranu za jednog od modnih kreatora. Pretvarala sam se da sam vidjela kolekciju Betsy Johnson o kojoj sam čitala u The New York Timesu. Primijetila sam da ima lagani naglasak koji je zvučao kao švedski, njemački ili švicarski njemački (to nisam mogla sa sigurnošću utvrditi). Rekao mi je da se zove Fritz i da je »prošetao« dvije muške kolekcije. Nosio je crno formalno odijelo. Primijetila sam da je kravatu zataknuo u džep sakoa. Odgovorila sam mu da sam spisateljica, ali nisam spominjala da još ništa nisam objavila.

Napisala sam mu svoj broj telefona na kutiju šibica. Nazvao me sljedeći tjedan. Nekoliko sam puta puštala njegovu poruku, smijući se tome kako je izgovarao moje ime (Me-li-za), poput nekog sladunjavog europskog zavodnika u crno-bijelom filmu iz četrdesetih.

Bila sam oduševljena, ali i grozno nervozna jer sam instinktivno predosjećala da izlaženje s takvim frajerom pretpostavlja veliku količinu pretvaranja.

Pretvaranje da sam uspješna modna novinarka (bavila sam se programiranjem računala). Pretvaranje da vodim život pun prijatelja koji posjeduju stanove u Sohou i povremeno organiziraju zabave na koje dolaze važni ljudi iz kulture i profesije kojom se bavim. A to nije bilo tako. To je bio život kojemu sam težila skupljajući kataloge sa shabby chic stvarima i maštajući da ću jednog dana postati najbolja prijateljica Michaela Mustoa

– život koji se u Nev Yorku činio nadohvat ruke. Za prvi susret s njim jedva sam uspjela namoliti svoju prijateljicu Lauren, koja je radila kod jednog poznatog grafičkog dizajnera, da organizira zabavu u svom uredu, odnosno jednom studiju u West Villageu (dovoljno blizu Sohoa!). S obzirom da zbog osjećaja krivnje nisam htjela Fritza upoznati sa svojim pravim prijateljima koji su tek završili fakultete i radili na kojekakvim početničkim mjestima

– jer sam se bojala da će to uništiti lažnu sliku o meni koju je on počeo izgrađivati preko moje odjeće i glamuroznih laži kojima sam ga obasipala – natjerala sam Lauren da pozove prijatelje svoga šefa. Ta mi se skupina ljudi činila prikladnijom – dekorateri, umjetnici i urednici iz Elle Decora mogli su bolje upotpuniti šik sliku o meni.

Fritz je, naravno, bio impresioniran. Na zabavi smo se samo pojavili i odmah otišli. Lauren se malčice uvrijedila (nismo ostali kušati njezin Earl Grey sufle). Ali morali smo otići na jednu drugu zabavu jer s Fritzom je uvijek još nešto bilo na rasporedu – pokretanje novog časopisa ili koktel zabava u novootvorenom butiku. Te večeri smo ispijali džin tonike na krovu u Tribeci, a nakon toga sam ga pozvala k sebi. Dok je taksi prolazio pored parkirališta i privatnih skladišta u West Villageu, zatvorila sam oči i zavukla glavu ispod njegovog vrata, trljajući bedra o njegove traperice pri čemu mi se suknja digla do pasa. Njegova se ruka našla ispod moje bluze, a onda među mojim nogama i tako smo bili priljubljeni sve dok nismo stigli do moga stana. Uхватила sam zrak i odmakla se, osjećajući laganu vrtoglavicu. Dok smo čekali da prođe crveno na semaforu, nagnuo se natrag i nasmijao.

»Ti si jedna od onih divljih djevojaka, zar ne?«, rekao je.

»Naravno. Divlja. Zašto ne?«, pomislila sam dok sam ga nespretno skidala sa sebe. Spustila sam suknju i posegnula za torbicom kako bih platila vozaču koji se samo smješкао. Fritz je s lakoćom izašao sa zadnjeg sjedala i pružio mi ruku dok sam se je koprcala i pokušavala naći oslonac na svojim petama od desetak centimetara.

On je bio prvi frajer kojeg sam dovela u svoj natrpani jednosobni stan u kojem sam dvije godine provodila usamljene nedjeljne večeri čitajući Rat i mir, a potom se samozadovoljavajući uz maštarije o filmskim zvijezdama. Uspeli smo se oronulim stubama koje su uvijek mirisale na kinesku hranu, uletjeli u stan i pali na madrac, koji je služio kao kauč, u mojoj dnevnoj sobi. Sama sam se počela skidati na brzinu i bez srama, otkopčavajući svilenu bluzu i odbacujući iznošeni bež grudnjak. Nisam htjela uzaludno trošiti vrijeme čekajući njega da to učini. Nisam htjela da se predomisli. Također nisam htjela da me krivo shvati i pomisli da smo samo prijatelji ili nešto slično. (Kao da sam se uopće o tome trebala brinuti nakon svog nastupa u taksiju.) Nasrtala sam na njega sve jače i jače, igrajući ulogu neke moderne gejše opsjednute nastranim seksualnim tajnama Dalekog istoka.

Osjećala sam njegovo oduševljenje i rastuće uzbuđenje. Podigao me i snažno gurnuo, tražeći grčevito neki prazan zid na koji bi me mogao osloniti. Budući da takvog nije bilo, bacio me na moj IKEA stolić. Vjerojatno sam izgledala kao da sam nadrogirana, omamljena i spremna za bilo koju pozu. Okrenuo me, nagnuo i poševio odostraga, što nikada dotad nisam probala. Uzdisao je, pravio grimase, a kapljice njegova znoja padale su na stol. Ali i dalje nije prestajao. Kada smo konačno dospjeli do kauča za razvlačenje u stražnjoj prostoriji, bili smo već umorni; izgubila se prisnost i stvari su se odvijale mehanički. Bacio me na leđa, uzdigao se, visoko mi podigao noge i čvrsto ih uhvatio te pojačao ritam i trenje naših tijela. Sjećam se kako sam pomislila da mi sve to izgleda kao istovjetni slijed pokreta izveden bezbroj puta ranije.

Uopće nisam zatvarala oči jer sam htjela gledati kako on gleda mene. Na trenutke mi se činilo kao da se sve to događa nekom drugom. Noge mi je držao tako snažno da su mi se kasnije na bedrima pojavile modrice, a ta su me mjesta još danima boljela. Nastavili smo tako tri sata. No on je bio previše pijan da bi svršio. »Živiš u kupaonici?«, pitao me poslije dok sam ležala naslonjena na njegovim prsima. Moj jednosobni stan na Carmin Streetu imao je sasvim poseban raspored – maleni toalet nalazio se u kutu dnevne sobe (a bio je tako malen da se na WC školjki moralo sjediti sa strane), a tuš kabina bila je smještena u spavaćoj sobi. Fritzov engleski nije bio jako dobar pa mu se nisam trudila objasniti da je zapravo bilo obrnuto i da živim u spavaćoj sobi koja slučajno ima tuš kabinu, a ne u kupaonici koja slučajno ima krevet. Onda je on zaspao, a ja sam pola noći probdjela trudeći se zapamtiti njegovo lice.

Nije sve bilo u njegovom izgledu. U redu, lažem. Iskreno, osjećala sam pravo zadovoljstvo dok sam ga gledala i bila ponosna zbog njegovog sjajnog fizičkog izgleda. Još i više od toga. Nakon našeg prvog izlaska, nazvala sam sve svoje prijatelje i objavila im daje MOJ DEČKO MANEKEN! Naravno, kasnije sam saznala da je također i konobar u restoranu Maxim na Upper East Sideu gdje radi pola radnog

vremena, ali svejedno. Imao je mapu sa svojim fotkama. Radio je na nekoliko reklamnih kampanja. Bio je Nijemac, imao je dvadeset i sedam godina (što mi se u ono vrijeme činilo jako starim) i živio je u kući u blizini Washington Square Parka s jednim starijim bračnim parom koji mu iznajmljivao sobu. Imao je tri psa: rotvajlera, njemačkog ovčara i maltezera. Nije bio previše bistar, ali ni ohol (za razliku od smiješnih likova u filmu Zoolander nije pio frape od naranče i kave). U slobodno vrijeme slikao je monokromna platna, što mi se činilo kao klišej, iako ne znam reći zašto. Nikada nije imao novaca ili se možda jednostavno navikao da mu drugi ljudi sve plaćaju i opraštaju (stariji bračni par najamninu mu je naplaćivao samo dvjesto dolara mjesečno). S Fritzom sam se prvi put osjetila dovoljno privlačnom suprotnom spolu. Bilo je to pravo otkrivenje. Imala sam dotad nekoliko veza, ali najdublje odnose ostvarivala sam s homoseksualcima. Fritz je to promijenio. Primijetila sam kako me muškarci sve više primjećuju. Muški prijatelji s kojima sam imala platonski odnos i koji su mi se potajno sviđali, a uvijek me držali na distanci, na moj novi status djevojke jednog alfa mužjaka reagirali su ljubomorom i posesivnošću. Sada sam razumjela što znači riječ »žudnja«. Za Fritzom se žudjelo, i to ne samo ja, nego većina žena, pa sam postavši njegova djevojka stekla zavidan status. U meni je to istovremeno izazivalo odvratnost i opijenost. Moje suparnice jednako su zurile u mene kao i u njega, a ja sam bila iznenađena onime što sam vidjela u njihovim očima: ljubomoru - svakako, neprijateljstvo - naravno, no bilo je tu i iskrenog divljenja. U noćnim klubovima žene su išle za mnom u WC\ tamo mi davale komplimente za frizuru, cipele ili me molile da im posudim ruž za usne. Činilo se da žele otkriti čime sam to uspjela uloviti pažnju tako izuzetnog primjerka muškog roda.

S Fritzom sam mogla ući u svaki bar ili noćni klub i to čak i kad bi stigli iza ponoći. Nije bilo osobe koju on nije poznavao - izbacivača u Cafeu Tabacu, tipa koji je organizirao zabave u Robotsu, curu koja je radila na ulazu u Spy. Svoj sam život počela mjeriti besplatnim kuponima za piće. To je bio samo jedan od načina da pobjegnem monotoniji posla programerke koji mi je gušio dušu. Fritz je bio moja putovnica sjaju i svijetu privilegija kojemu sam očajnički htjela pripadati, ali nisam znala kako to sama učiniti. Jedne noći došla sam u jedan bar naći se s njim i zatekla sam neku plavušu koja se smijala naslonjenu na njegovo rame. Njih dvoje bili su iste visine, prekrasni, poput nekih bića koja nisu s ovoga svijeta. Osjećala sam se nisko i iskorišteno. Ali on se okrenuo prema meni i uputio mi jedan mali, tajni smiješak. Bila sam ushićena. Kao daje reflektor bacio svjetlo na mene i ja sam se naglo preobrazila u osobu ravnu njima. Kada smo stigli k meni, uvela sam ga u tuš, kleknula, pustila vodu da teče po njegovom udu u erekciji i onda ga cijeloga stavila u usta. Htjela sam mu pokazati svoju zahvalnost iako su mi koljena bila potpuno crvena i izgrebena od klekavanja na plastici. On se uhvatio za vrata tuša radi ravnoteže, lica zgrčena u orgazmu i svijenih koljena. Poslije me odsutno pomilovao po glavi. »To je bilo sjajno«, rekao mi je brišući se ručnikom dok sam ja četkala zube. Poljubio me u obraz, raskomotio se na ležaju i uključio televizor na kojem su se prikazivale stare epizode Zvezdanih staza.

Nakon te večeri počela sam razmišljati kako bih voljela da ima malo više toga za reći o politici, književnosti ili bar nekim knjigama ili da se bar te teme tu i tamo pojave u razgovoru. Naglo sam shvatila da Fritz nikada ništa nije plaćao i da pola vremena uopće nisam razumjela što govori. Komunicirali smo gestama ruku i pretjerano entuzijastičnim kimanjem glave. Pozdravljali smo se uletima u krevet - seks je bio prvo što smo činili, prije bilo čega drugog ili prije bilo kojeg izlaska. Činjenicu da je tako zgodan više nisam gledala kao prednost već sam je uzimala zdravo za gotovo. Kada sam pričala o njemu, rekla bih »konobar«, a ne »maneken«. Nije bio glup, ali je bilo malo toga što ga je zanimalo. Ništa mu nije zadavalo brige. Počela sam shvaćati da on nikada nije napravio ništa zbog čega bih se ja osjećala lijepom. On je bio ljepotan i samim time što je bio sa mnom, imala sam osjećaj da sam i ja takva. Međutim, shvatila sam da želim muškarca zbog kojeg ću se osjećati lijepom i kada nisam pored njega. Dio mene okrutno je jedva čekao taj dan kada će on postati samo dobra anegdota koju ću prepričavati na večerama s prijateljima.

Nekoliko mjeseci nakon našeg prekida sjedila sam u crvenom, kožnom separeu, u jednom od tada najpopularnijih restorana s novom grupom prijatelja među kojima je bilo nekoliko jako poznatih imena, na još jednom prenapuhanom događanju u

okviru Fashion Weeka. Konačno sam dobila posao modne izvjestiteljice za lokalne novine. I dok sam se smijuckala slušajući zločeste primjedbe koje su dolazile sa svih strana (ružni komentari koji su se odnosili na neke manekenke koje su prošle odvikavanje, priče

o tome koliko je kila dobio Andre Leon Tallev i slično), počela me obuzimati mučnina od preslatkih koktela, a oči su me pekale od gustog dima cigareta. Sada, kada sam napokon došla do toga da sam dobrodošla u iste one klubove i na iste one zabave za kojima sam prije toliko žudjela, nisam htjela ništa drugo nego biti kod svoje kuće ili sa svojim prijateljima kojima nije bilo ni najmanje važno tko su sestre Sykes. Zamišljala sam da se sreća sastoji od života istrgnutog iz blještavih časopisa i da je savršeni dečko onaj za kojim sve druge cure umiru. Sada je sve to izgledalo jako bijedno.

Ispričala sam se i otišla u WC gdje su se neke žene iz mog društva sakrile da bi podijelile malu, bijelu liniju kokaina u koju su uranjale svoje duge, ružičasto namazane nokte. »Hoćeš?« Odmahnula sam glavom. »Neka ti bude«, slegnule su ramenima. Jedna me upitala jesam li ja ona Melissa koja hoda s Fritzom, manekenom. Kimnula sam glavom dok sam po torbici tražila sjajilo za usne. Ispao mi je upaljač, srebrni Zippo sa znakom Harleyja Davidsona koji se toliko svidio Fritzju prve večeri kada smo se upoznali. »Stvarno je cool, rekla je jedna od djevojaka. Slegnula sam ramenima. Kupila sam taj upaljač da privučem određenu vrstu muškaraca. »Sviđa ti se?«, pitala sam. »Uzmi si ga.« Pozvale su me na sljedeće super odredište - after-after party kod jednog fotografa u Chelseau, no ja sam odbila. U taksiju, koji me vozio kući, s olakšanjem sam se zavalila u sjedalo i nadala se zelenom svjetlu na semaforima cijelim putem kroz grad.

Odjednom sama

Liz Velch

Mislila sam da ću se udati za Williama.

Upoznali smo se na prvoj godini fakulteta i to na predavanjima o Shakespeareu. Imao je kovrčavu, zapuštenu, svijetlu kosu i blijedoplave oči i govorio pametne stvari na predavanjima, iako nikada nije čitao zadane knjige. To je bio trik koji je naučio na Exeteru. Ja sam zapisivala sve živo i svaki tekst čitala dvaput uvjereni da će, ne budem li to radila, tajne sile čijom sam milošću upala na Dartmouth spoznati svoju strašnu grešku. Za mene je Dartmouth bio prvi izbor i najviše što sam mogla postići, a za Williama je značio sigurnost. Šepurio se po kampusu odjeven u vojnički zelenu kožnu jaknu s buvljaka u Parizu koja je bila njegov zaštitni znak. Slušao je Grateful Dead bio voda skupine likova koje su financirale zaklade i europska aristokracija. Nisam mogla vjerovati da mu se sviđam baš ja, djevojka koja je nosila isprane traperice i prevelike džempere da prekrije široke bokove. Djevojka koja je išla u državnu srednju školu i koja nikada nije čula za Exeter prije nego što je upoznala njega, koja je radila u trgovini špecerajem na kampusu i koja je stvarno uživala učeći u knjižnici. Ipak, svaki dan na nastavi, osjećala sam njegov pogled na sebi. Kada sam skupila hrabrosti pogledati ga u oči, on mi se lijepo nasmiješio. Na prvom zajedničkom izlasku na neku zabavu na kampusu završila sam mu u krilu u pretrpanom automobilu njegovog prijatelja. U mraku, stisnut između profinjenih djevojaka koje su odrasle u New Yorku i mladića iz privatnih škola koji su ih htjeli odvući u krevet, William je svoje ruke obavio oko mene.

Za manje od godinu dana od početka naše fakultetske romanse, tijekom jedne obiteljske večere na seoskom posjedu njegovih roditelja, Williamova je majka nakon više čaša vina najavila kako se nada da će »Willy oženiti Liz«.

Ta primjedba u početku me je zapanjila, ali kada sam pogledom prešla preko lica preplanulih od igranja golfa i tenisa, iznenađenje je splasnulo i obuzelo me tupilo praćeno osjećajem neke neobične sigurnosti. Pomislila sam kako je to život u koji se mogu bezbrižno upustiti. Možda je to točno ono što zapravo i želim. Ha! Imala sam samo devetnaest godina, a već sam upoznala čovjeka svoga života. Mogla sam i to prekriti na popisu stvari koje moram napraviti u budućnosti.

Ipak, on je bio moj prvi pravi dečko. Prvi muškarac s kojim sam iskusila intelektualni izazov i koji me uveo u svijet opere. Prvi muškarac s kojim sam provela cijelu noć, koji mi je rekao »Volim te« i zbog kojeg sam počela uzimati kontracepcijske pilule. Prvi muškarac koji me je prevario dok sam na četvrtoj godini bila u Edinburghu i prvi koji mi je rekao da ga više ne privlačim kada sam se udebljala sedam kila zbog previše popodnevnih grickalica i večernjih krigli piva. On je također bio i prvi koji mi je obrisao pomno nanoseni ruž kad

smo išli na večeru k novim prijateljima uz pitanje koga ja to želim impresionirati.

Zajedno smo se preselili u Hong Kong gdje sam se ja kao dvadesetčetve-rogodišnja profesorica engleskog jezika često znala pitati što se to dogodilo mladiću koji je nekada nosio kapu s crvenom zvijezdom Kine i prepričavao životnu priču Che Guevare svakome tko ju je htio slušati. Isti onaj čovjek koji je nekada vodio program opismenjavanja u Washingtonu, D.C., sada je bio izvršni direktor izdavačke kuće koji vikende provodi igrajući golf u Phuketu, a večeri ispijajući Chivas Regal u privatnim klubovima s isključivo muškim članovima. Povremeno uzimanje kokaina vikendom uskoro mu je postalo navika, a potom sam čula kako jedan od njegovih novih prijatelja s prezirom priča o Kinezima. Tada me uhvatila panika i počela sam planirati svoj bijeg.

Preselila sam se na Manhattan da bi započela spisateljsku karijeru, a William je ostao u Aziji. Na dan kad sam otputovala, on je bio na poslovnom putu u Peking pa smo se pozdravili telefonskim razgovorom praćenim lošim signalom. Iako smo se dogovorili da nećemo prekinuti, već ćemo »udahnuti malo zraka«, oboje smo bili svjesni da se nazire kraj. Dok sam se ukrivala na avion, osjećala sam se kao trkaći konj koji samo što nije pušten iz svoga boksa.

U razdoblju od šest mjeseci od svog dolaska u New York, skinula sam pet kila bez ikakvog truda i unajmila stan na Washington Square Parku. Pronašla sam volonterski posao recenzenta beletristike u Pariš Reviewu, a nakon toga posao pomoćnice urednika u jednoj izdavačkoj kući. S novcem od prve plaće svoje sam izbljedujele, široke, seljačke suknje zamijenila mikro mini suknjicama s biranim životinjskim uzorcima koje sam nosila sa sandalama na visoke pete i uskim majicama kratkih rukava. Otkrila sam pedikere, a usnice sam do šest popodne mazala svijetloružičastim sjajilom, a poslije bakrenim ili tamno crvenim ružem. Po prvi put u sedam godina nije bilo nikoga tko mi ih je mogao obrisati.

William mi uopće nije nedostajao i shvatila sam da zbog njega propuštam previše toga. Nakon tri mjeseca provedena u izdavaštvu, čudom sam dobila posao pomoćnice urednika u Vanity Fairu. Tada smo William i ja, službeno i prilično patetično, prekinuli vezu preko e-maila. Poslala sam mu poruku u kojoj predlažem da napravimo malu stanku, a on mi je odgovorio porukom poslovnog predloška.

ZA: Liz OD: Williama ODGOVOR: Prekid Mislim daje tako najbolje. Sve najbolje, William.

Bila sam na poslu, skrivena iza pregrade, dok je u uredu iza mene brujalo i zujalo. Zvonili su telefoni, zaglavljivale su se fotokopirni strojevi, kolica s poštom prolazila su uskim tapeciranim hodnicima pokraj urednika. Mirno sam sjedila i namjerno napela trbušne mišiće, stisnula zube i zatvorila oči namjeravajući osjetiti neki emocionalni odgovor na ovaj traljavi kraj naše odumiruće veze. Ništa. Niti jedna jedina suza. No onda, nekako izazvano fizičkim naporom, obuzela me panika koja je krenula iz trbuha i preobrazila se u vatromet zabrinutosti: »Bože, što sam to učinila? Jesam li upravo totalno sve zeznula? Jesam li si upropastila priliku da postanem dio jet-seta koji ljetuje na obali Connecticuta i ispija chardonnay s osunčanim plavušama u odjeći s Lily Pulitzer uzorcima? Ah, što će biti s dugim vikendima u malim stanovima u Parizu i ispovijedima njegovoj, unatoč svemu, realnoj majci? A preslatka djeca koju bismo sigurno imali? A mogućnost da slobodno radim na svojoj knjizi bez razmišljanja o tome kako ću zaraditi za stanarinu... ?«

Međutim, nakon tog mučnog vala uslijedilo je opojno otkrivenje: više nisam Williamova djevojka. Bila sam slobodna. Slobodna za flert, slobodna u krevet odvesti visoke, tamne i zgodne muškarce, slobodna spavati sa strancima, ševiti se sa slatkim dečkima u WC-ima barova i ljubiti se s djevojkama u klubovima. Bila sam slobodna nadoknaditi posljednjih sedam godina za vrijeme kojih sam spavala samo s jednim muškarcem. Te sam se večeri vraćala kući s posla širom otvorenih očiju tražeći bilo koga tko bi mi mogao nadoknaditi propušteno vrijeme.

I tako je počelo.

Započela sam s Michaleom, pjesnikom kojeg sam upoznala dok sam radila u The Pariš Reviewu i koji je uvijek nosio crnu dolčevitu bez obzira na grozne ljetne vrućine. Imao je guste, smeđe uvojke, velike oči poput jazavčara i široka pleća od građevinskih radova na kojima je radio vikendima kako bi mogao platiti svoju ljubav prema poeziji. Bio je tih i mahao je rukama dok je govorio, a pogledom je uvijek tražio neku točku na podu kako bi smirio živce. Išli smo gledati Johnnva

Deppa u ulozi Eda Wooda, a poslije toga na ribice i pomfrit u jedan pub u East Villageu gdje je Michael i dalje mahao rukama dok je pretjerano izražavao emocije pričajući o Billvju Collinsu i Octaviu Pazu. Iako je bio sladak, nisam osjetila niti jedan od osjećaja-klišēja kojima se toliko nadamo - nije bilo leptirića u trbuhu ili knedle u grlu ili želje da odvratim pogled zbog straha da bih se mogla zacrvenjeti. Ono što je trebao biti spoj iz bajke pretvorilo se u osjećaj koji je bio bezokusniji od piva koje sam polako ispijala kako bih preživjela večer koja se nikako nije privodila kraju.

Onda se pojavio Sam, bivši kratkotrajni dečko moje najbolje prijateljice s faksa, Susanne. Bio je zgodan sa svojim izraženim jagodicama i zamršenom smeđom kosom a-la-Jim-Morrison-u-fazi-nošenja-kožnih-hlača. Sreli smo se na jednoj zabavi, a ja sam, zatečena njegovim probojnim zelenim očima i mišićavim torzom zarobljenim u usku majicu kratkih rukava, pristala da sljedeće večeri izađemo na sangriju i tapas. Stvari su se u početku sasvim dobro odvijale sve dok nije došlo do sljedećeg monologa: majka mu je umrla kad je imao šesnaest godina, još uvijek se oporavlja od toga i traži srodnu dušu koja će popuniti tu prazninu... I onda sam se naglo sjetila zbog čega on i Susanne nisu ostali zajedno. Bilo je tu previše posla! Bio je previše zahtjevan! Ja sam se samo htjela dobro zabaviti, možda se malo poseksati, proći malo rukama kroz tu kosu i osjetiti silinu tih snažnih bedara oko svojih! Ali ne, on je tražio nekoga tko će mu vidati stare rane. Sto je on više ukazivao na sudbinski značaj našeg susreta - i ja sam izgubila majku vrlo mlada i sudbina nas je možda spojila - to sam ja više pila sangrije. Na kraju večeri, zamagljenih očiju i već polugluha od njegovog »repanja« pravednika, ipak sam ga pozvala k sebi nadajući se da će napokon začepiti i da ćemo završiti bez odjeće na sebi. Nova pogreška! Sam me je obavijestio da bi seks samo uništio povezanost koju osjeća među nama, povezanost koju moramo sačuvati do ponovnog susreta. Prekrižila sam ga s popisa.

Benji je bio nešto bolji. Upoznali smo se na vjenčanju na kojemu nijedno od nas nije moglo skinuti pogleda s nevjerojatno vitke i seksi Francuskinje u mini suknjici i jakni ružičaste boje žvakaće gume. Plesala je polako sama kao da izaziva potencijalnog partnera da joj se pridruži. I tako sam se, možda baš zbog toga što je Benji i dalje pokazivao zanimanje za mene, iako je istovremeno u prostoriji bila i ona, zatekla naslonjena na njega dok smo razgovarali i nije mi bilo važno što je bio toliko visok i mršav i što me njegov velik, nepravilan nos podsjećao na kljun flaminga. Osim toga, bio je vrlo otvoren i spreman na flert. Zamolio je moj broj telefona pa smo se sljedeći tjedan našli na večeri i poslije toga na koturanju gradom u ponoć pa ponovno na piću u Sohou.

Prošla su tri mjeseca otkako smo William i ja prekinuli, a ja se još uvijek nisam poljubila ni s jednim muškarcem, a kamoli provela noć u znojnom seksu - što mi je bio cilj. Iako Benji nije bio tip muškarca kojeg sam si zacrtala (za početak - njegova su bedra bila upola manja od mojih), sa svakim gutljajem pića koja mi je stalno naručivao postajao mi je sve privlačniji. Nakon četvrte čaše, preobrazio se u čovjeka iz mojih pijanih snova. Bio je naprosto neodoljiv! Te uši! Taj nos! Još u baru sam mu počela lizati nos. Doslovno. Gotovo da me je morao odnijeti u svoj stan, svako malo se zaustavljajući dok smo se ljubili i oslanjali na bilo što čvrsto: ulazna vrata, ulične stupove, poštanske sandučice. Kad smo stigli u njegov stan, gurnuo me na ležaj i onda na moje razočaranje upropastio luckastu ekstazu trenutka izvadiвши svoje spolovilo. Penis mu je bio dug i tanak, kao i on, a meni je to bilo za umrijeti od smijeha. Potom tužno. Potom odvratno. U proteklih sedam godina bio je to jedini, osim Williamovog, kojeg sam vidjela ili dodirnula. Ta činjenica, zajedno s izrazom na Benjijevom licu - a mislim da je to bio odraz smetenosti i zaprepaštenost muškarca koji se upravo trebao poševiti sa ženom koju uopće ne poznaje - zgadili su mi cijelu situaciju i nisam mogla nastaviti. Onako pijana, i možda zbog osjećaja krivnje, na brzinu sam ga počastila jednim brzim pušenjem punog okusa. Nakon toga sam zaspala. Sljedećeg je jutra Benji, čiji se nos preko noći nekako dodatno izdužio, svježe opranih zubi spremno dočekao moje buđenje naslonjen na lakat, moljakajući da uzmem slobodan dan i ostanem se »igrati«. Teške glave i ustima obloženim kiselkastim okusom soka-od-limuna-s-dodatkom-sperme uspjela sam nekako isteturati iz kreveta i navući na sebe zguzvanu odjeću. Promrmljala sam nešto u vezi s poslovnim sastankom, zahvalila mu na večeri i rekla da ću ga svakako nazvati.

Odjednom, samački mi život više nije bio toliko uzbudljiv koliko sam se nadala

da će biti. Treći udarac, doslovno i figurativno, ostavio mi je loš okus u ustima. Sve češće sam razmišljala o Williamu, pitajući se što radi i jesam li napravila groznu pogrešku.

Onda je nazvao David i ja sam živnula. Sreli smo se na prvoj godini na faksu u Darmouthu i pet godina kasnije postali dobri prijatelji u Mississippiju za vrijeme poslijediplomskog studija. Uvijek smo malo flertovali, ali nikada ništa više od toga jer sam u ono vrijeme bila Willamova cura.

David se pojavio u gradu u posjetu svojoj sestri blizanki, mladoj nadi indie filmova koja je stekla sljedbenike među mladim intelektualcima. Iako su blizanci odrasli u Mississippiju, on je više bio country, a ona rock'n'roll tip, a biti ovo zadnje bio je recept za savršenu večer na Manhattanu. Pozvao me da se nađemo na zabavi poslije njujorške premijere jednog filma nezavisne produkcije o kojemu se puno pričalo, a ja sam pomislila kako bi mi dobro došla besplatna pića, mogući susret sa zvijezdama i zgodni južnjački dečko koji govori stvari kao što su »guba« kad je sretan i »da, gospoja« kad je pristojan. Teško sam susprezala svoj ushit.

Kada sam se pojavila u irskom pubu u centru namjerno malo kasneći, tako da ne izgleda da mi je jako stalo, zabava je bila na vrhuncu. Provukla sam se pokraj nekoliko osoba koje su mi odnekuda bile poznate (Je li to tamo Peter Gallaher?) i krenula prema stražnjem dijelu bara gdje se Davidova sestra nalazila u središtu skupine ljudi, a on je bio zabijen u kut s Rolling Rockom i izrazom na licu koji je odavao da se dosađuje na smrt. Lice mu se ozarilo kad me je ugledao.

»Idemo odavde«, gotovo da je zajodlao kad me uhvatio za lakat i odvuкао do taksija. Onda je pitao gdje stanujem jer bi možda trebao prespavati kod mene budući da mu se sestra posvađala sa svojim dečkom. Znala sam da laže jer ga je odao osmijeh koji je pokušavao sakriti, ali mi se sviđala igrice koju je smislio pa sam predložila da prvo odemo na piće u obližnji kafić. Sjeli smo i počeli prepričavati što nam se događa u životu. On je dovršavao pravo u Ole Missu i bio je dobričak kao i uvijek. Ja sam postala pomoćnica glavnog urednika Vanity Faira i nosila sam cipele od tristo dolara. Bila je to savršena prilika za ljubav za jednu noć.

Došli smo u moj stan i igra se nastavila. Pričali smo sat vremena, a napetost se skupljala svakom riječju i pokretom. Napokon mi je predložio masažu, a ja sam se bacila na svoj krevet. Bedra mi je obujmio svojim koljenima i onda počeo gnječiti moja ramena, nagnut prema mojoj glavi kako bi mi šaptao u šali o tome koliko je djevojaka na Jugu zaveo na isti način. Njegov topli dah s laganim mirisom piva obavio je moj vrat, a ja sam, polagano se okrećući na drugu stranu, pomislila kako je mali od zavođenja uspio napraviti znanost.

Na njegovom licu nije bilo onog smetenog izraza, kraj mene su bile samo meke usne i čvrsta pleća, a nazirala se sočna večer kojoj sam se toliko nadala. Sljedeće jutro me probudio s kavom koju mi je donio u krevet, šapćući mi neke stvarno slatke riječi. Na posao sam došla kasno s glupim smiješkom koji mi se nije micao s lica. David me nazvao nekoliko sati kasnije zanimajući se što ću raditi za vrijeme pauze i, iako sam se htjela naći s njim, odlučila sam da je pametnije to ne učiniti. Bila je to avantura, savršen provod za jednu noć. On je živio u Mississippiju, ja sam planirala ostate u New Yorku, i te objektivne okolnosti učinile bi nemogućim bilo što više od našeg kratkog, ali burnog susreta. Kada se kasnije to popodne pojavio u mojem uredu s pregrštom cvijeća, shvatila sam da bi on žarko htio da su stvari drugačije. Na poruci je pisalo: »Prošla noć bila je kao san kojeg se nadam imati i dalje. S ljubavlju, David.« Vratio se u Mississippi sljedeći dan, nakon, na neki način punog nade ali zapravo tužnog, oproštaja. Poslije smo se čuli još nekoliko puta i onda je jednostavno svatko krenuo dalje svojim putem.

Ja baš i nisam polagala neke velike nade u svoj »put za dalje«.

Zapravo, moja je opsjednutost samačkim životom nestala i zatekla sam se kako razmišljam o imaginarnim mogućnostima života na Jugu ili s nekim u inozemstvu. A onda je, točno šest mjeseci nakon našeg prekida, nazvao William.

U grad je došao poslom ianimalo ga je možemo li se naći na večeri. To je bio znak. Rekla sam da možemo.

Odlučili smo se naći pred stanom njegovih roditelja na Sohou. Dogovor je bio da ja odem k njima na piće oko sedam sati, a on će biti negdje u blizini i zvrnuti me oko sedam i trideset jer nikako ne bi mogao podnijeti situaciju u kojoj smo njih dvoje i ja zajedno u istoj prostoriji. I dok uopće nisam bila sigurna

nedostaje li mi zaista William, bila sam sasvim sigurna da mi nedostaju njegovi roditelji. Oni su prema meni uvijek bili pažljivi i dobronamjerni i uvijek sam se osjećala kao dio njihove obitelji. Ona je bila umjetnica, još uvijek lijepa, a on liberal s ogromnim nasljedstvom koji je radio u obrazovanju. Neposredno prije našeg prekida, Williamova me majka zabrinuto ispitala što se događa s njezinim sinom koji je nekada bio aktivist.

Kada su se vrata dizala otvorila pred stanom, Williamovi roditelji dočekali su me raširenih ruku. Rekli su mi kako sam im nedostajala, pa me je ona potom uvela u dnevnu sobu dok mi je on nalijevao vino u čašu. Sjeli smo i počeli prepričavati što se sve dogodilo u međuvremenu, no ja sam primijetila napetost. Ona je bila vidno nervozna, što je njega iritiralo, pa joj se počeo obraćati zapovjedničkim tonom. Ukazala mi se slika iz budućnost: ja nervozna, a William mi naređuje... I tada je zazvonio telefon.

Poljubila sam ih na rastanku i spustila se dizalom četiri kata niže, osjećajući da ću u trenutku kada se otvore vrata znati je li William pravi čovjek za mene. Dizalo se zaustavilo uz udarac i ugledala sam Williama kako stoji sam u malom hodniku, odjeven u kišni ogrtač s dvostrukim kopčanjem. U jednoj je ruci čvrsto držao kožnu aktovku. Bio je blijed i lice mu se sjajilo od tankog sloja znoja, a iz očiju mu je zračio panični očaj. Odjednom sam ponovno bila sama.

I

Predvorja i ulazi

Putujuća ljubav

Amy Sohn

Davno prije, dok sam još imala problema s dečkom koji je prošao previše terapija, razmišljala sam kako bih voljela da sam rođena u Engleskoj u viktorijansko doba. Moj dečko se žalio da mi nikako ne može reći da me voli zbog odnosa sa svojom majkom i da ne može spavati kod mene jer mu to oduzima energiju, a ja sam pomislila kako muškarci u prošlim vremenima nisu bili takvi plačljivci. Činili su ono što se od njih tražilo. Nisu samo govorili »Volim te«, već su donosili cvijeće, ljubili ruke i ubijali se kad ih mi ne bismo htjele. No u viktorijanskoj Engleskoj žena je morala biti vjenčana ako je htjela jesti, život je trajao tridesetak godina, a od prehlade se umiralo u roku od tjedan dana. Uzevši to obzir, shvatila sam da postoje određene prednosti suvremenog života bez partnera. Pokazalo se da su problemi koje je moj dečko imao s »volim te« zapravo bili znak da nešto nije u redu pa smo zajednički došli do zaključka da nam veza ne štima i ubrzo nakon toga prekinuli. Koliko god sam se trudila prilagoditi modernim vremenima, osjećaj da sam rođena u pogrešno vrijeme nikada me nije napustio.

Znala sam sresti tipa na zabavi i, ako bismo se dobro proveli, sutradan mu poslati pismo na tri stranice o tome koliko je nevjerojatna dubina moje ljubavi prema njemu. Ili bih nakon samo jednog dobrog izlaska počela razmišljati o savršenom poklonu za tu osobu, provela bih sate i sate u potrazi i onda ga osobno odnijela do njegovih vrata. Stalno sam se nadala da će jedan od tih tipova također biti kao da je došao iz nekog drugog vremena i da neće samo cijjeniti moj staromodni romantični duh, već se zbog njega u mene i zaljubiti. Umjesto toga, izludila bih sve koje sam sretala i odmah bi me nogirali.

Onda sam upoznala Ethana Allena. Srela sam ga za vrijeme filmskog festivala u jednom baru u koji su zalazili mladi svingeri. Taj bar je uvijek bio otvoren i imao je svoje ogranke po cijeloj zemlji. Festival se održavao u jednom gradu na plaži pa smo mogli ležati na pijesku i dugo gledati nebo, grleći se i mazeći sve dok ne svane. Bilo je to poput medenog mjeseca za koji su svi troškovi unaprijed plaćeni.

Nakon tri prekrasna dana provedena zajedno, festival je završio, a mi smo se razišli i krenuli svatko svojim putem – on u sjeverni New York, a ja u južni, što je za mene nužno značilo katapultiranje u život viktorijanske junakinje. Usljedile su duge, poetske prepiske, tjedni između susreta i mučne izjave o tome tko kome koliko nedostaje. Bilo je tu e-mailova i telefonskih poziva, povremenih sastanaka vikendom... Iako nije bio daleko od grada, u mojim mislima nalazio se na bojišnici, a ja sam bila trudna s našim nerođenim djetetom odbrojavajući dane kada ću ga ponovno vidjeti.

Prvi put kad sam ga nazvala, spomenula sam da ležim na krevetu. Ako kažeš da ležiš na krevetu, trebaš biti spremna na ono što bi moglo uslijediti. Malo po malo, i prije nego što sam uopće shvatila što se događa, započeli smo sasvim neviktorijansku umjetnost vođenja ljubavi preko telefona.

Vođenje ljubavi preko telefona započelo je sjajno, kao iz nekog udžbenika, no pola sata kasnije bila sam suočena s uznapredovalim tjeskobnim stanjem zbog potrebe za mokrenjem. Potreba je bila stvarno jaka i nadjačala je onu za seksom preko telefona, ali što sam mu mogla reći? Nije baš da se možeš popiškiti pred čovjekom s kojim još nikada nisi ni izašla. Nastavila sam razgovor stalno se dirajući u nadi da ću se uspjeti popiškiti kad svršim i nije mi bilo važno što će biti s plahtama koje ću ionako oprati. No, ništa nije pomagalo.

Taman kada sam počela padati u očaj, začula sam zvukove spuštanja vode s njegove strane veze. »Sto je to?«, pitala sam.

»Piškim«, rekao je. »Nadam se da ti ne smeta.«

»Ni najmanje!«, povikala sam. »Sada i ja mogu!«

On se smijao, a ja sam otrčala u kupaonicu, obavila što sam morala i vratila se u krevet. Rekla sam mu da želim da on prvi svrši pa je tako i bilo. Onda sam znala da ću i ja, ali me uhvatila nervoza. Zato sam mu rekla: »Sada ću spustiti slušalicu nakratko i neko vrijeme nećeš ništa čuti, ali onda ću je opet podići.« »Može«, rekao je.

Stavila sam slušalicu na jastuk i nastavila se dirati pa nakon četiri ili pet minuta opet je uzela da ga izvijestim u kojoj sam fazi. »Svršavam!«, viknula sam. Nije ništa odgovorio, sto me začudilo, i tada sam shvatila da sam pogrešno okrenula slušalicu. Tamo gdje su trebala biti usta, bio je dio za uho i obrnuto. Okrenula sam je i viknula: »Halo? Halo?«

»Da?«

»REKLA SAM DA SVRŠAVAM!«, ponovila sam s užitkom, a on je počeo stenjati zajedno sa mnom. To je bio naš prvi put.

Bilo mi je pomalo čudno seksati se preko telefona, prije pravog seksa, ali s druge strane to je značilo jednu vrstu intimnosti koju se teško može postići u krevetu - ovaj je seks pun riječi, kreativan i puno otkriva o drugom. Osjećaš se kao da osobu već poznaješ i na kraju ste bliži jedno drugom umjesto udaljeniji, a nema i onog osjećaja ranjivosti dok ti ležiš, a on, recimo, ustaje i odlazi nešto pojesti.

Nakon prvog seksa preko telefona uslijedilo ih je još mnogo, a s vremenom su se pojavila vrući e-mailovi i strašno dugi telefonski razgovori do duboko u noć. Znao je nazvati da mi kaže kako izgleda mjesec koji vidi kroz prozor, a onda sam ga i ja pokušavala vidjeti kroz moj, što nije bilo tako jednostavno s obzirom da sam živjela u prizemlju. Drugom prilikom sam ga zamolila da mi opiše kućicu u kojoj je stanovao, a on me pitao nosim li neki čipkasti grudnjak ili jedan od onih sportskih.

Iako se često žalio što smo razdvojeni, dio mene nije htio mijenjati ono što smo imali. Da smo oboje u Nevv Yorku, zarobljeni u drami urbanog života, nikada ne bismo mogli uživati u dugim telefonskim pozivima i nikada nam se ne bi dalo vrijeme provoditi u sastavljanju dugih i pažljivo promišljenih poruka. I da smo cijelo vrijeme zajedno, možda bismo si ubrzo dosadili i prestali romantično razmišljati jedno o drugom.

Koliko god sam voljela seks preko telefona i napaljene elektroničke poruke, ipak su najbolji dio svega bile posjete. Nema bolje stvari od vožnje vlakom na putu prema nekom koga voliš. Zamislite samo onaj osjećaj kad ti lupa srce dok ideš na treći sastanak s nekim tko ti se sviđa i pomnožite te ubrzane otkucaje srca s tisuću.

Za prvi susret pozvao me na vikend k sebi, a dan kada sam krenula na put bio je toliko jako vruć da sam se morala dva puta istuširati prije polaska. Stavila sam malo parfema iza oba uha i oko vrata i objesila bijeloplavu ogrlicu od puka školjki koju sam nosila cijelo ljeto. Dobro sam obrijala područje među nogama i napravila uredan trokut, uputila se Korejanki u mojoj ulici koja mi je voskom uklonila brkove. Kad sam se vratila kući, obukla sam haljinu cvjetnog uzorka i stila četrdesetih koju sam kupila u trgovini Scandall u Villageu. Savršeno mi je stajala i podsjećala me na odjeću koju su žene nosile u vlakovima u vremenima kada su se ljudi uređivali za takav put. Spakirala sam u torbu puno odjeće za izlaske i topić za spavanje u kojem sam se osjećala kao djevojka s naslovnice, ubacila unutra svoj roman jer ga je on htio pročitati i četiri kondoma, što sam smatrala opreznom odlukom bez pretjeranog optimizma.

Kada sam došla u vlak, sjela sam pored prozora i prvih sat vremena samo čitala i razmišljala, gledajući krajolik. Nisam se ni okrenula, a već je bilo samo dvadeset minuta do njegovog grada. Osjetila sam knedlu u grlu i počela se znojiti. Neprekidno sam pred sobom imala sliku sebe kako silazim s vlaka i

krećem prema njemu, od čega su mi se stisnuli srce i grlo. Činilo mi se kao da su prošle godine, a ne tjedni, otkako sam ga posljednji put vidjela i samo sam htjela »premotati« u glavi događaje do trenutka kad ćemo se pozdraviti. No, iako sam cijelu situaciju htjela ubrzati, istovremeno sam je htjela i odgoditi, tako da mogu puna očekivanja gledati kroz prozor do kraja svoga života.

Kondukter je najavio moju stanicu, a onda se uputio niz hodnik i skinuo oznaku iznad spremišta za prtljagu. Lice sam naslonila na staklo u potrazi za peronom i poravnala nabore na haljini. Vlak je počeo usporavati, a ja sam posegnula za torbom i krenula prema vratima. Ostale osobe koje su silazile na toj stanici bili su sredovječni hipiji, a ja sam se pitala tko ih čeka, koliko često idu ovim vlakom i hoću li ponovno vidjeti njihova lica.

Dok smo ulazili u stanicu, pogledala sam kroz prozor i ugledala njega kako gleda u daljinu, negdje po peronu, očekujući da se pojavim iz drugog smjera. Činio se nervoznim, zbog čega sam osjetila olakšanje. Nisam željela da bude hladnokrvan i pribran. Htjela sam da bude nervozan, onoliko koliko sam i ja bila.

Otvorila su se moja vrata, kondukter je iskočio van i postavio žuti oslonac ispod zadnje stube. Iz vlaka je izašao neki muškarac prije mene, a potom ja. Ethan se nalazio točno ispred mene, naslonjen na stup, a ja sam se spustila što sam brže mogla, bacivši mu se u zagrljaj.

»Bok«, rekao je, a ja sam ga snažno poljubila, nakon čega smo dugo stajali ljubeći se i uzdišući. Još neki od ljudi koji su došli sa mnom pozdravljali su se sa svojim ljubavima, a ja sam se osjećala kao da smo svi u dosluhu i sudjelujemo u tajanstvenoj i uzbudljivoj igri putujuće ljubavi.

Stigli smo do Ethanovog auta, on je otvorio vrata i neko me vrijeme »napadao« dok sam sjedila na svom sjedalu, a potom je krenuo na svoju stranu. Nagnula sam se otvoriti mu vrata kao što to čini Kyra Sedgwick za Campbella Scotta u Samcima, ali su se ona automatski otvarala pa za to uopće nije bilo potrebe. On je primijetio moju namjeru i rekao: »Pokušala si mi otvoriti vrata. To je dobar znak.«

»Znam da je«, rekla sam.

Upalio je auto i čim smo se našli na cesti, približio je moje koljeno svojem. Malo mi je podigao haljinu pa se vidjelo koljeno koje je nježno stisnuo. Ja nemam pretjerano lijepa koljena, zapravo su malo kvrgava i izgrebena, no cvjetni je uzorak izgledao vrlo lijepo u kontrastu s mojom tamnom kožom. Držao me za koljeno gotovo cijelo vrijeme polusatne vožnje, i puno kasnije, kada sam se već bila vratila kući, i dalje sam mogla osjetiti dodir njegove ruke na sebi.

U prijevodu

Julianna Baggott

Američki muškarci su emocionalne kornjače koje žive u kutiji. Moram napomenuti da mi se sviđaju lijepe kornjače iz kutije. Imala sam jednu u djetinjstvu i čistila sam joj leđa posebnom četkicom za zube. Možda bih cijeli život mogla provesti besprekidno mameći svoje zemljake iz njihovih oklopa pomoću hrane za kornjače i češkajući njihova čvrsta leđa. Međutim, s dvadeset godina okusila sam nešto drugo. Otputovala sam u Europu i shvatila da Europljani nisu kornjače koje žive u kutiji (uz određene iznimke poput Britanaca koji uvijek žure u svojim odjelima od tvida ili nezgrapno hodaju u vojničkim čizmama i kosom obojenom u plavo). No općenito gledano, europski muškarci su veliki, slinavi psi čuvari puni ljubavi – uvijek su glavni, sretni, zavijaju, nemaju stida, gledaju žudeći obješena jezika, skaču na vas imitirajući seksualni čin i preveliki-su-da-bi-ste-ih-držali-u-krilu.

Bila sam u posjetu Gradu ljubavi pod smiješnom, ali fantastičnom krinkom »stranog studenta u programu razmjene«. Vrijeme sam provodila u barovima punim dima s tekućim sjenilom za oči i u kratkoj kožnoj jakni koja je imala više od dvadeset patentnih zatvarača. Furala sam se na Janet Jackson i imala nemoj-me-udarati-jer-nisam-dobre-volje izraz u očima. No bila sam srce, stvarno jesam, poput kolačića koji u sredinu imaju punjenje od višnje. Razlog zbog kojega pripovijedam ovu priču, a ne onu koja je uslijedila poslije nje, djelomično ima veze s činjenicom da je biti slobodan raditi ono što želiš i kada to želiš puno manje zanimljivo od samog prvog iskustva oslobođenja. Tada sam bila preplavljena osjećajem slobode, kao da sam puštena iz kutije.

Kao prvo, zaljubila sam se u Pariz. Tjedan ili dva trčala sam kamo god bih pošla. Toliko često sam se pojavljivala pred ljudima bez daha da su me nekoliko puta pitali imam li problema s astmom. Stvari su se odvijale ovako, odnosno

barem je tako ostalo u mojem sjećanju: muškarci i dečki su mi namigivali, smiješili se, mahali, pozdravljali me, pjevušili... Jesu li pjevušili? Za mene, štrkljastu Amerikanku, to je bilo nešto kao veličanstvena proslava mature s obzirom da sam prije samo nekoliko godina napustila katoličku

7(1

srednju školu i izišla iz zelenih kratkih suknjica (prekratkih da bi odgovarale propisima, ali jebi ga) i jaknice od poliestera koju nisam htjela nositi na hodniku čak i kada je to značilo lošu ocjenu iz vladanja. Konačno me je netko cijenio i to na ekstravagantan način pokazivao vatrenim pogledima, cvijećem, sveprožimajućom, neprestanom, gotovo psećom požudom.

Kasnije sam, ipak, shvatila da nije samo moja veličanstvena pojava izazvala prasak u tim, inače, mirnim srcima. Ta su se srca i inače palila prilično lako i redovno, iz minute u minutu, poput petardi i raketa za kućnu uporabu. Flert je bio nešto obavezno. Podignut na nivo umjetnosti. Prava epidemija ljubavi. Francuskinje su na to bile imune. Ja sam napravila grešku jer sam sve to shvaćala ozbiljno.

Nakon te nove spoznaje, Pariz me počeo iscrpljivati. Pretvorio se u stvaran velegrad koji se širio oko mene. Stariji bračni par kod kojeg sam odsjek nije me volio. Njihova bebica, dvadesettrogodišnji playboy, još uvijek je živio s njima i povremeno se oblačio u maskotu, recimo vjevericu, i radio na nekim promidžbenim kampanjama u trgovinama hranom. Je li htio postati glumac? Ništa mi nije bilo jasno jer oni sa mnom uopće nisu razgovarali. Poput smrdljive čarape, zgužvane i daleko bačene, moja se soba nalazila na kraju dugog hodnika, a mene se poticalo da se odmah - čim udem u kuću - uputim tamo.

I iako su Francuzi i dalje bili zamorno romantični - moja mi je domaćica dala neukusnu bež vazu za ruže kakve sam povremeno dobivala u restoranima, podzemnoj željeznici ili bijelim kutijama koje su stizale na kućnu adresu - naučila sam razlikovati zainteresirani pogled od pohotnog blejanja koje je stvarno bilo iscrpljujuće. Osim toga, Francuzima se nije sviđala činjenica što sam Amerikanka. Cesto nisu znali kamo svrstati moj naglasak, ali kada bih im pomogla, rekli bi nešto u stilu: »Većina Amerikanki debele su i glupe kao krave.« Tako sam puno više vremena od očekivanog provela pokazujući im srednji prst, govoreći im da me ostave na miru, bacajući im piće u lice i tko zna što sve još.

Počela sam se osjećati usamljeno, bez igdje ikoga, i to na način na koji to nikada prije nisam iskusila. Osjećaj oslobođenja više je zapravo bio poput osjećaja nepripadanja, nesputanosti i plutanja.

U takvom sam raspoloženju bila i jedne večeri kada sam izašla sa svojom najboljom prijateljicom, Elise, koja je također bila u programu razmjene studenata i koja je stanovala u istočnom dijelu kineske četvrti. Preljepa, pametna djevojka neobjašnjivo se pojavila iz Cumberlanda u državi Maryland, i čudno se ponašala. Bik je plavuša ogromnih očiju, odjevena u kožnu jaknu koju je vidjela na nekom od štandova u podzemnoj željeznici

i odmah sišla i kupila je. Te večeri je ušla u bar i naručila nešto što inače nikad ne bi pila - viski Deivars bez leda. Tipa koji je stajao pored nje zamolila je za cigaretu, pripalila je i obratila se svim muškarcima. »Ima li netko jahtu? Tko će me odvesti u Grčku?«

Dogodilo se daje tamo bio neki Britanac, bogataš, nešto stariji od njezinog oca, koji je izjavio da bi je jako volio odvesti u Grčku pa smo počele piti na njegov račun i pušiti njegove cigarete. Meni je postalo dosadno pa sam mislima odlutala. Sve čega se dalje sjećam jest da je T. bio u separeu u kutu, u društvu nekoliko tipova, a zatim sam, ne znam kako je do toga došlo, ja sjedila pored njega u njegovom zagrljaju, pri čemu su nam lica bila udaljena tek nekoliko centimetara. Nije baš znao engleski, ali moj francuski se poboljšao; bio je zbrkan, ali fluentan. Jesmo li se T. i ja poljubili u baru? Ili na ulici? Je li me Elise odvekla da uhvatimo posljednji vlak u kojemu smo sjedile pripite i pospane dok nismo trebale prijeći svaka na svoju liniju podzemne. Odgovor je vjerojatno potvrđan za sva ova pitanja.

Ubrzo sam se umorila od sve te puste slobode pa sam učinila najlogičniju moguću stvar - odrekla sam se jednog njezinog dijela. Zaljubila sam se u Francuza, a on je bio savršen Francuz za zaljublivanje jer su ga uskoro trebali prebaciti na Antarktiku na četrnaest mjeseci gdje je trebao odslužiti obvezni vojni rok. Ne može se baš svaki dan upoznati nekoga tko treba ići na Antarktiku, bez obzira je li Francuz ili ne. To je jedna od važnih stavki u ovom slučaju. A kada se i

upozna Francuza kojeg će ubrzo poslati na Antarktiku, tako nešto mora se u potpunosti iskoristiti. Tijek priče je nevjerojatan. Obećava orgazmički seks. Logički slijed pretpostavlja žalosni prizor na aerodromu koji oduzima dah. Uslijedit će mjeseci tijekom kojih se može bolno čeznuti, lutati unaokolo u romantičnom raspoloženju i stalno se nadati ponovnom, strastvenom susretu. T. je živio u sjevernom dijelu Pariza u blizini riblje tržnice. Naših nekoliko susreta sličilo je na izlaske, ali smo vrijeme uglavnom provodili u njegovom krevetu u plavoj kuhinji njegovog malog stana. Još uvijek se sjećam visokih prozorčića kroz koje je ulazila plava svjetlost. Smrzavala sam se, a grijanje se preko tjedna uključivalo samo povremeno. Tuš i umivaonik bili su sasvim maleni, poput mnogih stvari u Francuskoj, kao da su tamo poticali sve patuljke da postanu arhitekti i dizajneri dizala i kućnih pomagala. Postala sam svojevrsni veleposlanik koji mu je objašnjavao američku kulturu. Najviše su ga zanimali stihovi pjesama. Davala sam sve od sebe i možda ga naučila da umjesto »lutalice poput nas« u pjesmi kažu »luta pijan pas«. »Zašto?«, zanimalo ga je. Ja sam bila strpljiva. To ništa ne znači, već jednostavno dobro zvuči. To je umjetnička sloboda. Seksali smo se,

79

polako i kao u nekom bluesu. Naš seks bio je sasvim drugačiji od onih daj-daj, brzo-brzo seksova koje sam prije imala. T. je, zapravo, bio savršena mješavina mog mišljenja o muškarcima iz Europe, koje sam stvorila pod utjecajem sv. Bernarda, i onog o muškarcima kao kornjačama koje žive u kutiji, kojeg sam se držala dok sam bila u Americi. Imao je prelijepe, meke usne i krasne plave oči. A ja sam ga voljela, jesam li?

Neko sam vrijeme dane provodila učeći francuski preko slušalica koje su bile prava kopija onih koje sam koristila u Americi. Bilo je to kao da je Institut Franklin donese odluku o izgradnji svoje verzije prašume u prašumi, umjesto u Philadelphiji. Jesam li ja bila jedina koja je shvatila da je učenje francuske kulture u učinioci, za vrijeme boravka u Francuskoj, bio idiotizam? Ta mi se ironija činila gotovo nepodnošljivom. U Francuskoj sam brzo shvatila pravo značenje ironije. Jednom, kada su na nastavi tražili sinonim za »odvratno«, podigla sam ruku i ponosno rekla prostu riječ, ne znajući da je prosta. Nastavnik se uozbiljio: »Tu riječ sigurno nisi naučila na Sorbonni!« Pomislila sam kako je u pravu. Tu sam riječ naučila u baru u blizini Sorbonne. Uskoro sam prestala ići na nastavu.

Naravno, nije me na to potaknula samo ironija. Postojao je i drugi razlog. Puno više mi se sviđalo vrijeme provoditi s T.-jem, a vremena nije bilo puno. On je htio da upoznam njegovu obitelj pa smo jedne večeri vlakom otputovali u malo ribarsko mjesto na zapadnoj obali. Kuća je bila malena i vlažna s velikim povrtnjakom u dvorištu. Organizirana je velika obiteljska večera za dugim stolom postavljenim usred dnevne sobe. Njegove su sestre izgledale kao da su iz srednjeg vijeka: sve, pa čak i bucmasta, preslatka sestrice, imale su crnu kosu, rumena lica i velike nosove. Njegova je majka bila žena bujnih grudi, crvena u licu, odjevena u haljinu cvjetnog uzorka. Bilo je tamo i nekoliko rumenih stričeva koji su svi redom bili ribari. Iako sam sasvim dobro govorila francuski, oni mi se nisu izravno obraćali. Ponašali su se prema meni kao prema apstraktnoj umjetnosti, kao prema nečemu što je njihov dečko sam napravio od kože, patentnih zatvarača i tekućeg sjenila na satu iz umjetnosti u velikom gradu, nešto što bi se moglo staviti na policu i ignorirati što je to više moguće. Ponudili su mi cigaretu jer, kako su rekli, svi Amerikanci puše.

Pokušala sam im objasniti da trenutačno u Americi vlada zaludenost fitnessom, ali oni su me samo bljedilo gledali. Njegova majka, koja je svime time bila zbunjena, potapšala me po ramenu, što sam ja shvatila kao znak da prestanem pričati. Nakon što sam se slučajno zaključala u kupaonicu za vrijeme večere pa sam morala bjesomučno kucati da bi me netko čuo i otvorio vrata, T.-jeva majka je natjerala jednog od stričeva da popravi kvaku iako je s njom bilo sve u redu, osim što je bila postavljena obrnuto od one koju sam imala kod kuće.

Bilo je sasvim jasno da naša veza neće završiti kad on sjedne u avion. U tom sam trenutku bila duboko u njoj i, mislim, slijepo sretna zbog toga. Otišli smo i na nekoliko oproštajnih zabava za »Sretan put na Sjeverni pol.« A onda je došao i taj dan. Plačljivi orgazmički seks. Scena na aerodromu. Trebam li sve navoditi? Jer poznat vam je daljnji slijed takvih priča, a ova nije bila nimalo drugačija. Jesam li samo dramatizirala, pokušavajući proživjeti veliku ljubavnu priču koja ostavlja bez daha? Pisanjem sam se htjela baviti još kada mi je bilo devet

godina i čula sam što sve pisci moraju proći da bi mogli pisati (neka ultramuška, hemingwayska predodžba) i činilo mi se da radim baš ono što bih trebala na tom putu – ne kao djevojka u svojoj školskoj uniformi, već kao spisateljica.

Nakon beznadnog Božića s dvoje prijatelja u svodničkom kvartu u Rimu, gdje smo štedjeli novac da kupimo čokoladnu tortu koja je sigurno bila dva mjeseca stara, završila sam kod kuće u Philadelphiji. Tijekom nekoliko prvih dana u mislima sam među ljudima oko sebe pokušavala prepoznati Amerikance, što mi je već postalo navika. Ruksaci, bejzbol kape, Nike teniske. No, ubrzo sam se ponovno navikla na tamošnji život. Nakon mjesec ili dva, izgubila sam svoje tekuće sjenilo za oči i nisam kupila novo. Uskoro je postalo pretopio za moju kratku jaknu koju sam spremila u ormar. Znala sam da je više neću nositi.

To je bilo u vrijeme kada nije bilo elektroničke pošte. Kad bi led zaustavio slanje pošte brodom, T. i ja smo slali pisma faksom. Telefonski pozivi koštali su deset dolara po minuti. Kada bi se led otopio, stizale bi mi kutije pisama. Bilo je tu i fotografija pingvina, a ponekad i priča o tome kako je netko ostao bez prsta ili dijela ruke, no uglavnom su to bila ljubavna pisma. On je trebao izaći iz vojske u veljači. Ja sam, pak, na fakultetu išla na dodatna predavanja za vrijeme ljeta i jeseni pa sam diplomirala ranije. Sreli smo se na aerodromu u Nevv Jersevju.

Ono što je među nama dobro funkcioniralo u Francuskoj, nije se dalo tako dobro prevesti u Americi. Moji su roditelji bili pomalo smušeni; takvi uvijek postanu u blizini stranaca. Afektirali su na nezgrapnom francuskom nabacujući neke riječi: »Bon-jour\ i »Passez le beurre, s'il vousplait!« Posjetili smo moje prijatelje koji su još uvijek bili na faksu, a T. je naizmjenice djelovao nezainteresirano ili kao da se dosađuje. Pio je kavu, pušio i ponašao se poput pravog Francuza, što je dobro prolazilo u Francuskoj, ali ovdje je bilo promašaj. Bilo je to vrijeme nakon lansiranja proizvoda kao što su La Yogurt i Le Car, ali prije nego što su Amerikanci hrpimice krenuli u kafiće i studenti ponovno počeli pušiti, i prije nego što je općenito postalo zabavno ponašati se i izgledati onako buržoasko – europski. Shvatila sam da

7A

mi je on bio potreban u Parizu, ali i da sam ja ovdje bila potrebna njemu.

Odletjeli smo u Floridu i tamo »se raspali«. Onda smo doletjeli nazad. Sljedeći dan odvezla sam ga na autobusnu stanicu. Ušao je u autobus.

Prošle godine vratila sam se u Pariz. Moj roman, Priča jedne djevojke, izašao je na francuskom pod naslovom Kako ona diše, a ja sam uvjerala svog agenta da obavijesti urednika francuskog izdanja kako ja govorim francuski, što i nije bila potpuna laž jer sam ga prije kojih desetak godina doista i govorila. Urednik je sredio moje gostovanje tamo. U to vrijeme bila sam udana i bilo mi je čudno vratiti se s mužem u to maglovito, plavo, nestalno mjesto koje je za mene bilo simbol onog razdoblja u mojem životu kada sam se prvi put osjećala slobodnom. Nekoliko tjedana prije puta počela sam sanjariti o tome kako ću naići na T.-ja negdje na ulici. Ponekad bih ga u tim sanjarijama pozvala, ali puno sam češće zamišljala kako ga slijedim kroz nekoliko ulica i gledam kako pazi na promet i kupuje novine. Osjećala sam bol, ali nije to bila krivnja već osjećaj kao da je nešto što je nekada bilo zamotano sada otkriveno, otvoreno, ukradeno. Naravno da sam bila svjesna da neću naići na njega. On nikada nije volio Pariz. Nije mu odgovarala gužva (zapravo mu se sviđao Antarktiki). Ipak, umjesto da se spremam za francuske intervju, ja sam zamišljala što bih mogla reći T.-ju ako ga sretnem na ulici. Činilo mi se da je najvažnija stvar to smisliti, ali mi ništa pametno nije padalo na pamet.

Kada sam se napokon našla u Parizu, počela sam se koncentrirati na pritisak koji će uslijediti. Toliko sam jako bila zaljubljena u svog muža da nisam pretjerano uočavala nalukavanje Francuza, no možda su oni u međuvremenu i prestali s tim. U svakom slučaju, sada je bilo drugačije. Bila sam usredotočena i nesvjesna toga. I nisu me progonile misli o T.-ju u onoj mjeri u kojoj sam to očekivala. Bilo je tako sve dok me nisu pozvali u emisiju na jednu panel-raspravu na programu LCI, što je njihova verzija CNN-a. Pored mene je sjedila Sophie Morceau, bivša Bond djevojka, francuska Julia Roberts. Nisam je prepoznala. Stalno sam je ispitivala što je napisala, a ona mi je odgovorila da je ona Sophie Morceau. To mi ništa nije značilo. Da, ali koji je naslov vaše knjige? Stalno sam si ponavljala da ne smijem biti nervozna i da ovo nije isto kao davanje intervjua na engleskom. Ali kod kuće nikada nitko neće vidjeti ovu snimku. I ponovno me obuzeo osjećaj

slobode.

Voditeljica je započela emisiju obrativši se najprije meni. Shvatila sam da ukratko prepričava sadržaj mog romana, a onda je na samom kraju spomenula mitološki velik penis koji se u njemu spominje. Uputila mi je pitanje, no ja ga nisam potpuno razumjela. Je li me uopće nešto pitala? Ta je dvadeseto-godišnjakinja samo nešto mrmljala. Nisam osobno poznavala nikoga tko je gledao ovu emisiju. Svi koje sam ja poznavala upravo su se budili, doručkovali ili pregledavali vijesti važne za moju zemlju. Nisam imala puno vremena za razmišljanje. Bubnula sam na francuskom: »Ah, mislite na velik kurac«, i nastavila objašnjavati kako se radi o utjecaju Garcije Marqueza te da James Elroy i ja imamo istog literarnog agenta. To su mi rekli da kažem jer Francuzi obožavaju Elrovja. Blebetala sam bez veze, a onda se zabaljila u voditeljicu. U glavi sam začula svog starog profesora francuskog kako govori: »Tu riječ nije naučila na Sorbonni!« Onda sam se sjetila kako sam se osjećala kod T.-jeve obitelji na večeri u kratkoj jakni i jako našminkanih očiju. Je li voditeljica imala potrebu potapšati me kao T.-jeva majka i reći mi da prestanem pričati? Razmišljala sam o cijeloj T.-jevoj obitelji, njegovim sestrama koje izgledaju kao da su došle iz srednjeg vijeka i stričevima ribarima.

Posebno sam razmišljala o T.-ju. Jasno sam ga zamislila - muškarca u nekoj drugoj kuhinji, s onim plavim očima i mekim usnama - i pojavio se u mojim mislima na način na koji godinama o njemu nisam razmišljala. Činio mi se tako stvaran, tako običan, dok je stajao pored malenog sudopera. Nije me bilo briga što misli, ali sam se nadala da me je vidio kako se sramotim prije nego što je kamera svoju ljubav preusmjerila na Sophie Morceau koja nije izgovorila ništa nalik na »velik kurac« i koja je na te riječi reagirala vrlo francuski, stoički neuznemirena. Ponovno sam ga trebala i pojavila mi se ta slika njega. Možda je naš odnos ipak imao više veze s potrebom za nečijom potporom nego dramatičnim osjećajima.

T. je odjednom izgledao tako stvarno da sam ga htjela upitati što se dogodilo sa starom kuhinjom i mekim krevetom. Je li ikada razmišljao o onim dugim satima koje smo proveli zajedno i je li se sjećao da je svjetlost uvijek bila plave boje? Da li bi se složio sa mnom? I znala sam što bih mu rekla. Zbog čega je kuhinja uvijek bila tako plava i sjetna?

7C

Kako biti sam

Lisa Gabriele

Možda je to sudbina.

Jesen je 2001. godine. Srušeni su neboderi u gradu koji voliš. George je krasan tip koji slučajno sjedi pored tebe u jednom baru u East Villageu. Sljedeće jutro odlazi u Kaliforniju na pet mjeseci bordanja na snijegu i tko zna čega još.

Čudno, no imate toliko toga zajedničkog: oboje u sok od naranče dodajete vodu, oboje volite Maughama i oboje ste odrasli u velikoj obitelji.

George odlazi rano ujutro i zbog toga odbija poziv da s tobom i tvojom prijateljicom izađe u jedan drugi bar u Sohou. »Šteta«, kažeš, »nije se poklopilo. Tek smo se upoznali, ali se osjećam kao da te znam cijeli život.« Počneš se smijati na tu frazu. »Aha«, on odgovori, »a što ako si ti ona prava?« Ti samo slegneš ramenima i kažeš: »Da, pa što onda?« Razdvajate se, a ti nabaciš jedan od onih pogleda koji govori da ga znaš cijeli život.

Nedostaje ti već u taksiju i to jako nasmijava tvoju prijateljicu. Misli da se šališ. Ipak je on samo tip kojeg si sreća u baru. Kakve veze ima što si mu dala svoju e-mail adresu. Nikada ti neće pisati. Nikada ga nećeš ponovno vidjeti. No ti se osjećaš loše u sljedećem baru i glupo ti nedostaje taj George koji čita Maughama i čini se istovremeno sretan i tužan.

Kada te netko u Pravdi potapša po ramenu, nervozno se okreneš. Treba ti malo dok ne prepoznaš Georgea u vunenoj kapi dok ga vani čeka taksi. Kaže ti da je došao s drugog kraja grada poljubiti te za rastanak. Vrištiš i grliš ga. Ljubite se tako da cijeli bar počne pljeskati. Kaže ti da će pisati. Ti njemu kažeš da ćeš i ti pisati. On odlazi. Ti zamišljaš da si se zaljubila. Opet.

Možda je to genetika.

Godina je 1976. Tvoj mladi brat Sean ima izmišljenog prijatelja po imenu Mali Medo. Mali Medo uvijek ide sa Seanom. Jede zajedno s njim za stolom u blagovaonici i sjedi na stražnjem sjedištu crvenog karavana dok mama tjera sve druge da naprave malo mjesta. Kada nisi u potkupljivom raspoloženju, ti i tvoj drugi brat zajedno s vašom sestrom ispitujete Seana

O njegovom prijatelju. Kako izgleda? Koliko je star? A onda se smijuljite. Imaš osam godina i ne da ti se micati da napraviš mjesta za Malog Medu za vrijeme dugog putovanja.

Sean sliježe ramenima i odgovara: »Ne me briga. On se džiži za pjozor.«

»Uхватit će se za prozor? Sa svojim malim prstima?«, pitaš.

»Da«, šapuće Sean, konspirativno. »Gledaj. Leti vani.«

On se smije i maše svom izmišljenom prijatelju.

»Baš slatko«, kažeš, a onda na dječakov užas polako zatvaraš prozor preko pandžica Malog Mede. Sean vrišti iz petnih žila. Majka zaustavlja auto, dolazi na stražnje sjedalo i spušta prozor. Uudara te po tvojim ubilačkim rukama.

»Evo, spasili smo ga. Vidiš?«, kaže Seanu, a promatra tebe. On grli zrak i prestaje plakati.

Kasnije te majka kori.

»Nikada, nikada to više nemoj napraviti! Seanu je taj medo stvaran, baš kao što smo mu mi stvarni«, objašnjava.

»To je glupo. Kako može biti stvaran, ako ga mi ne vidimo?« »Zato što Sean vjeruje da je stvaran. Tako je to ponekad i u ljubavi.« »Aha.«

Godinu dana kasnije Mali Medo nestaje. Pitaš Seana gdje mu je izmišljeni prijatelj, a on nagne glavu i kaže: »Otišo je. Puf. Nestajo.«

Možda je to psihologija.

Godina je 1977. Tvoj tata odlazi, ali se vraća za dva mjeseca. Nitko ništa ne govori. Onda odlazi na šest mjeseci raditi negdje na Zapadu. Potom se vrati. Svi nešto govore. Zatim ponovno odlazi jer ne može podnijeti slušati sve njih dok govore i provede godinu dana na bakinom kauču. Ne govoriš to svojim prijateljima jer ti se čini da su njihovi očevi stalno prisutni, poput ulaza u njihove garaže. Kada ti se tata vrati od bake, pratiš ga posvuda, strašiš ga u kuhinji i garaži i ponašaš se kao usamljeni duh.

»Isuse! Uplašila si me! Što radiš tu?«, pita on.

»Ništa«, odgovaraš, izlazeći ispod stola ili van iz ormara.

Obiteljski savjetnik u crkvi započinje s tjednom terapijom za cijelu obitelj u tvojoj dnevnoj sobi. Ispunjavaš upitnik o tome kako se osjećaš kad ti se svađaju roditelji. Nekoliko puta zaokružiš odgovor »loše« u svojoj dječjoj katoličkoj radnoj bilježnici. Na rubu papira obojiš djevojčicu - kosu plavom bojom, a oči crvenom. Ona u ruci drži medvjedića. Pokazuješ to Seanu. On se smije.

Nakon velike svađe o njegovoj potrebi za »samoostvarenjem«, tata odlazi zauvijek ne bi li se pronašao. Želiš ga dodirnuti prstom i reći mu: »Ali tu si, vidim te.« Umjesto toga, počneš pisati dnevnik i stalno si na oprezu.

Možda se radi o spletu okolnosti.

Ljeto je 1983. godine. Iako svi idete u hokejaški kamp Huronia, idete tamo zbog tvoje braće, kaže ti majka. Oni moraju biti okruženi muškim osobama, a prošlo je dosta vremena otkako si osjetila miris muškog dezo-doransa. Zbog svih tih očeva koji viču i njihovih sinova koji se znoje, ti i tvoja sestra osjećate se kao da ste upale u veliku juhu od muškaraca. Jupi!

Kurt, krilo iz Kenore, daje ti prvi francuski poljubac. Dopuštaš mu da vidi tvoje suze i jednom prilikom u svoj dnevnik zapisuješ da je on tvoja »jedina i prava ljubav«. Nakon dva tjedna uzdisanja i davanja obećanja, opraštaš se od njega u rijeci izmjenjivanja telefonskih brojeva i adresa i velikih planova za zajedničku budućnost. Prvi put kada razgovarate preko telefona, ti si toliko uzbuđena da se ne možeš sjetiti ničega što bi mu rekla. Razmišljaš samo o tome kako je nazvao i kako razgovara s tobom s tolike udaljenosti. Onda prestaje zvati, a njegova majka se ne može sjetiti nekog razloga zbog kojeg on to čini. I, ne, nije spominjao ništa u vezi s tobom, ne, baš ništa čega bi se njegova majka mogla sjetiti.

Zapisuješ izmišljeni razgovor u svoj dnevnik pod naslovom »Ovo se stvarno dogodilo!!!« i čitaš ga svojoj sestri Sue.

Kurt kaže: »Bit će jako teško učiniti da naša ljubav funkcionira i nije mi važno što sve moram napraviti i koliko će teško biti da ostanemo zajedno, ali kunem se da ćemo ostati zajedno zauvijek. Neka idu k vragu svi oni koji nas žele razdvojiti. Neću to dopustiti. I ja tebe jako volim i jako mi nedostaješ. Užasno mi je teško bez tebe i boli me što sam toliko udaljen od tebe, moje jedine prave ljubavi na svijetu sve dok sam živ.«

On ima četrnaest godina u vrijeme kada mu u usta stavljaš ove riječi.

»Vau, on te stvarno voli«, uzvikne Sue. »I što ćeš sad?«

»Ne znam. Bit će mi jako teško, kao što i on kaže, znaš? No, naša je ljubav

jaka«, odgovaraš.

»Totalno jaka«, kaže Sue.

»Kurt i ja ćemo ponovno biti zajedno.«

»Totalno.«

Tvoja novogodišnja odluka za 1984. je da preboliš Kurta.

Tvoja novogodišnja odluka za 1985. je da preboliš Kurta.

Možda je to slučajnost.

Godina je 1986. Upoznaju te s Markom na njegovoj oproštajnoj zabavi. Odlazi u Texas gdje će trenirati ne bi li postao profesionalni igrač američkog nogometa. Nakon sentiša slijedi malo jače maženje koje kulminira dugim, plačljivim poljupcima na aerodromu Detroit Metro. Imaš skoro osamnaest godina i ne smiješ otići od kuće do svog rođendana. Nakon mjeseci telefonskih poziva i Hallmark kartica, ukrcavaš se na let za Dallas jer u svjećice želiš puhati sa svojim dragim.

Mark te ljubazno dočekuje na aerodromu, nježno ti pokazuje tvoju sobu pa onda svoju koja ima antikni strop i u kojoj provodiš puno vremena upoznavajući se s njim. Mark je prvi muškarac koji te ljubio dolje. Moj dragi Bože. Kad te liže jedan šampion, to je poput pronalaska Boga, uzimanje koke ili otkrića da si veliki bogataš, i sve to istovremeno. Nakon toga nema povratka natrag.

Nakon nekog vremena tvoja majka prestaje prihvaćati većinu tvojih poziva koji idu na njezin račun. Kada ti se ipak javi, kotistiš drugačiji glas, visoki glas za laganje, jer želiš sakriti svoju dosadu i kajanje. Jer iako je nevjerojatno dobro neprekidno svršavati, boraviti s Markom nije toliko dobro koliko je dobar onaj osjećaj kad ti on nedostaje. Dosadno je i puno poteškoća. Što ako osjetiti kad ispustiš vjetar? Ili vidi strije na tvojim bedrima? Što ako loš zadah ujutro nije njegova jedina mana? Čekati na njegov povratak kući cijeli dan puno je teže nego čeznuti za njim dok ste razdvojeni.

»Zašto si još uvijek tamo? Zašto si tako glupa?«, pita te tvoja majka.

»Nisam glupa, proživljujem divnu avanturu!«, odgovaraš.

Tvoja sestra Sue još uvijek živi kod kuće i nogometna je trenerica klincima sa smetnjama u razvoju. Ona je ovlaštena pregovarati između tebe i tvoje majke dok udaljenost među vama sve više raste.

»Mama, ona samo uživa u svojoj avanturi«, kaže Sue s druge strane žice.

»Moje dupe, a ne avantura. Moraš preboljeti činjenicu da te ostavio tata ili ćeš cijeli život jurcati za tipovima.«

Klik. Tu-tu.

Došlo je vrijeme da odeš iz Texasa i ti plačeš na aerodromu, puno i sramotno. Mark te zove kad stigneš kući. Čujete se još šest ili sedam puta. Ali bez njegovog jezika na tvojoj pici, ti ne uspijevaš uspostaviti kontrolu nad svojim jezikom. Primaju te na udaljeni fakultet i zaboravljaš na djevojku u Texasu koja leži na leđima savijenih koljena i gleda vatromet na tankom stropu unajmljenog bungalova.

Možda je to neizbježno.

Godina je 1987. Prvi put izađeš s Carevjem i on te zgrabi za kosu na koju si stavila minival i snažno te ljubi u usta. Ima razmaženo lice bogataša, jednog od onih čiji je tata sudac i koji odmah primjećuje da tvoj tata više nije u blizini. Na drugom spoju uzima ti ruku, stavlja je na nabreknute hlače i kaže: »Osjećaš? Za to si ti kriva. I, mala, što ćeš učiniti po tom pitanju?«

»Evo, što ću ja učiniti«, odgovaraš dok ti se lice poput sunca spušta niz prednji dio njegove Lacoste majice. Zadovoljiš ga tako da zavrišti kao da je tek rođen.

Na trećem spoju večerate kod tebe, a on ti donosi bocu šampanjca. Prsti su mu ljepljivi od tebe pa ti sasvim preuzimaš ulogu domaćice. Čini se da su ga primili na pravni fakultet u blizini. On nazdravlja tome što si na nekom udaljenom sveučilištu primljena na studij slikanja i crtanja. Stavljaš svoju ruku na njegovu i obećavaš da ćeš se truditi dolaziti kući najmanje dvaput mjesečno, a on da će isto toliko često dolaziti tebi u posjetu.

»I tako ćemo se vidjeti svaki vikend, a za vrijeme ljeta ću doći kući. Poslije ćeš se ti možda moći premjestiti na moje sveučilište ako uspiješ podići ocjene, jer ionako ne želiš ostati na ovom.«

Carev te prekine.

»Hm, jako mi se sviđaš. Stvarno jako. Ali čemu sve to? Ti odlaziš.«

»Čemu sve to? ČEMU SVE TO? Što ako se zaljubimo?«, kažeš iako bi htjela dodati

»Zato što mi dah miriši na tebe i zato što tvoje ruke mirišu na mene. Eto,

zato.«

Carev odgovara: »Nećemo se zaljubiti, ako se više ne viđamo. Nije zdravo za nas započinjati nešto, a znamo da ćemo biti razdvojeni. Zabavimo se večeras pa ćemo vidjeti što će biti kasnije!«

Onda izvadi svoje spolovilo koje se u tvojoj ruci ukrućuje. Na trenutak ga promatraš, a potom ga samo ispustiš kao telefonsku slušalicu kad se prekine veza.

Možda je to samo rekreacija.

Godina je 1995. U Havani, gdje boraviš sa svojim prijateljima s fakulteta, uočiš Guillerma na drugoj strani prepunog kluba u kojemu se pleše salsa. Dobro i pomalo prljavo plešete zajedno, noć provedete u zagrljaju, a on sljedeće jutro otputuje u Argentinu. Kada ti stigne FedEx pošiljka s pismom na osam stranica napisanom na španjolskom, kasetom na koju su snimljene razne argentinske rock'n'roll pjesme (gay) i fotografija iz aviona na kojoj se mršti, a na čijoj poleđini piše »Te estrano, ya« (slatko), zamišljaš bebe s tamnim ručicama i pretilu, dobronamjernu svekrvu. Nakon šest

mjeseci skupih telefonskih razgovora i jeftinih suza jer, budimo iskreni, jedva razumiješ što on govori, kaže ti da dolazi u posjet. Odeš po njega na aerodrom s osjećajem mučnine i nesigurnosti. Čini ti se da se smanjio. Govori bolji engleski, iako ti kaže da zbog repica sličiš na »crnju«[^]. Ovo mora biti neki nesporazum, jer prva osoba koja ga treba upoznati tvoja je prijateljica, lezbijka crne puti. Kada mu objasniš da ćete se popodne sresti s njom na gay paradi, on nervozno zakoluta očima.

Prije nego što mu ostaviš poruku na kojoj piše: »Guille, kod brata sam. Molim te, odi iz mog stana dok se ne vratim. Nismo jedno za drugo«, i prije nego što on odgovori: »U redu. Puno puta mi je bilo hladno. Dosadno si mi. Ne mogu ti pogledati u lice jer mi od toga mučno.« Prije svega toga on ti je rekao: »Homoseksualnost strašna i neprirodno, ne? I još je crnjo? To mi nije ok.« Kako to nisi prije vidjela? Kako nisi shvatila da je rasist i homofob? Ah, da, nisi ga nikada upoznala.

Možda je dugoročno.

Ljeto je 2002. godine. Vraćaš se u Nevv York nakon što si zimu provela s Georgeom u Kaliforniji. Zapravo imate puno toga zajedničkog. Jutarnje vođenje ljubavi, mačke, Caberneti posebnu naklonost vezama na daljinu. Misliš da nije loše što vam je i ovo posljednje zajedničko, sve dok se on ne doseli u Nevv York. Ubrzo nakon njegovog dolaska prekidate. Mjesecima izlaziš s drugima, on također, i često se srećete u susjedstvu. Ali to ti stvarno ne smeta.

Uskoro se ponovno počete nalaziti na povremenim pićima. Njegov se jezik uskoro vraća u tvoje uho i na druga mjesta. Onda ste skupa u pidžamama i gledate filmove ili igrate igrice, umirući od smijeha kada izaberete neki grozan film. Zašto svaku drugu večer provodite zajedno? Koji je smisao ponovnog hodanja? On za tri tjedna odlazi u Kaliforniju na pet mjeseci bordanja na snijegu i tko zna čega svega još. A ti nemaš snage ponovno prolaziti kroz sve to. Dosta ti je telefoniranja, plakanja i čežnje. Ne želiš više seks i plakanje u isto vrijeme. Obećavaš samoj sebi da ćeš se oprostiti od njega i pri tome ustrajati. Nećeš čekati pored telefona da te on nazove. Nećeš očekivati posjete, obvezivanje, razmjenu adresa, želju da budeš stalno s njim, uvijek, zauvijek. Ne. Kada ode u početku će biti tvoj Mali Medo i dopustit ćeš mu da sjedi pored tebe u podzemnoj, nevidljiv i topao, a onda će te zaboraviti nazvati za Valentinovo i ti ćeš mu dati da samo leluja pored tebe, da je tamo, a da ga zapravo nema. A onda ti jednog dana neće odgovoriti na e-mail, a nakon toga ti nećeš više naći vremena posjetiti ga.

5

U tekstu nigger {Op. prev.)

On će upoznati drugu u baru u Truckeeju, a ti ćeš napokon izaći s odvjetnikom specijaliziranim za ljudska prava kojeg ti svi već dugo pokušavaju namjestiti. Onda ćeš spustiti prozor na prstiče tvog imaginarnog dečka. On se bez sumnje čvrsto drži sa svih deset prstiju, ali nikada nije onoliko čvrst koliko je tebi potrebno. A onda, puf! I više ga neće biti.

Ili možda ne još. Možda ćeš ga spustiti sebi u krilo, a bit će lagan poput zraka, i čuvati ga sve dok ponovno ne postane stvaran – pravi muškarac koji sjedi pored žene, i oboje idu u istom smjeru.

Put oko svijeta u 80 izlazaka

Sušan Dominus

Mjesec dana nakon što sam svoju diplomu strpala u kutiju i vratila se natrag kući, jedna od mojih najboljih prijateljica preselila se na Tajland. I dan danas kada slušam o noćima koje je provela kampirajući sa svojim dečkom na plažama Sang Maija ili danima kada se trijumfalno penjala po vrhovima Himalaje, zapitam se puna kajanja zbog čega joj se nisam pridružila pa barem na par tjedana. Onda se sjetim razloga, pa da, nisam imala novca. Veći dio svojih dvadesetih bila sam bez novca; nisam bila toliko siromašna da sam umirala od gladi, ali mi je prazna bočica balzama za kosu predstavljala veliki problem u raspodjeli budžeta.

Uspjela sam naći stan u New Yorku, ali nakon što sam platila svoj dio stanarine nije mi puno ostalo za putovanja avionom izvan grada. U šest godina sam, mislim, s Istočne obale otišla samo jednom kada mi je jedan naftaš platio put u Jackson Hole, gdje sam tjedan dana poučavala njegovu namrgođenu kćer.

Ali to nije bilo pravo putovanje jer nije uključivalo miris hibiskusa ili hodočašće u muzeje u potrazi za Velikom Umjetnošću, ili, pak, darežljive, iznenađujuće pozive koji kao da su pali s neba. Bila sam mlada, poletna i puna očekivanja, i osupnuta dosadom na poslu koji je uključivao neprekidno faksiranje, nakon kojeg su slijedili beskonačni razgovori o tome je li faks zapravo stigao na svoje odredište.

Čeznula sam za putovanjima. Zadovoljila sam se izlascima. Drugim riječima, putovala sam izlazeći van. Možda sam trebala biti u potrazi za nekim dragim dečkom koji se školuje u Novoj Engleskoj⁶, preko tjedna nosi odijelo, a preko vikenda kapu za bejzbol. Umjesto toga, ja sam, iako toga nisam bila svjesna, osluškiivala naglaske. Moj omiljeni pripadao je Bunkvju, plavookom zavodniku koji je dobio nadimak po svom rodnom mjestu (za mene mitskom mjestu) u Louisiani. Kada je htio da ga poljubim, oči bi mu dobile poseban izraz i rekao bi: »Dođi i daj mi malo šećera.« Čak je i riječ

6

New England - područje na sjeveroistoku SAD-a koje obuhvaća države Connecticut, Maine, Massachusetts, New Hampshire, New Jersey, New York, Rhode Island i Vermont, a na kojem su prvi doseljenici bili engleski puritanci Nizak, brdovit i šumovit kraj sa starim stijenama podsjeća na Englesku pa je regija stoga nazvana Nova Engleska, (Op. prev.)

šećer iz njegovih usta zvučala nekako slade jer je imao taj južnjački naglasak otvorene mekoće, puno ljepši od tvrdog, zatvorenog rrr sa sjeveroistoka. Vikendom smo lijeno ležali u krevetu, a on mi je opisivao balkon jednog svog prijatelja u New Orleansu i obećao mi da ćemo sjediti na njemu i piti rum-kolu za vrijeme Mardi Grasa i gledati gomilu na ulici sve dok se ne napijemo dovoljno da se u nju ubacimo i nestanemo. U međuvremenu sam mu dopustila da me odvede u hotel Plaža gdje smo se ljubili i mazili kraj bara među stancima u gradu u koji se više nikada nećemo vratiti. Sram me priznati da sam ga natjerala da otpleše sa mnom južnjački ples u Denim N Diamonds, klubu u Midtovnu u kojem su se dečki iz Brooklyna s ogromnim kaubojskim šeširima pretvarali da imaju neke veze s Jugom. Bulky je tamo bio domaći, ali mu se klub nije sviđao. No, ipak je plesao sa mnom baš zbog toga što je bio južnjak i samim tim staromodan pa je želja dame bila obvezujuća. Osim toga, nakon nekoliko ledenih margarita s ledom moglo ga se natjerati na bilo što.

Bunky i ja smo se rastali kada me počeo voditi u romantične restorane koji su imali vaze s ružama na stolu. Upućivao mi je zanesene poglede osjećajnog muškarca, a meni se više sviđao seksi staromodni pristup macho muškarca. Bila sam previše prevrtljiva za ozbiljno, korak po korak vezivanje i previše znatiželjna tko ili što me čeka u budućnosti. Tražila sam avanturu i išla ravno prema njezinom izvoru. Sljedeći muškarac s kojim sam izašla van bio je instruktor ekstremnih sportova u prirodi koji se i profesionalno bavio avanturama. Imao je naglašene jagodice, bradicu, bio je u dobroj kondiciji i jako zgodan alfa mužjak, čak i kad bi bio na koturaljkama. Sjajno je izgledao u vunanim vestama, a vikendima smo išli na planinarenja ili ostajali u gradu zbog koncerta nekog folk pjevača. Loša strana mog instruktora ekstremnih sportova bio je njegov nedefinirani interes za duhovnost koji je želio podijeliti sa mnom. Razišli smo se nakon što mi je ozbiljnim glasom rekao da je moj dom hladan jer u njemu nema nikakvih religijskih tekstova.

Nakon toga, moji prijatelji više nisu mogli pratiti što se sa mnom događa u ljubavnom smislu. Slušali su strpljivo moje priče, a posebno ih je šokirao bahati tip iz Milana koji je jeo kajganu čitajući Corriere della Sera. Njegov naglasak, očito talijanski, bio je više simpatičan nego zavodnički, ali je uz

njega izgovarao onaj tipično britanski, odsječeni »ts« , koji su ga naučili u privatnoj školi. Nedostajala mu je Italija, a ja sam to iskorištavala cijedeći iz njega detalje sve dok gotovo nisam bila u stanju zajedno s njim zamišljati lov na tartufe u Toskani, rižoto od gljiva koji sprema njegova majka i kasnovječernje vožnje vespom po praznoj ulici Via Tornabuoni.

Vikendima nisam mogla ići s njim na skijanje u Alpe pa sam stvar riješila tako da Alpe dodu k meni u obliku sto-i-devedest-centimetara-visokog studenta prava tople-i-meke kože. Ljubav je pokazivao samo povremeno, ali mi je atmosferu domovine dočarao sasvim zorno. Čak i nisam ttebala fizički biti tamo.

Jednostavno mi je bio potreban neki jasan kontrast koji me je mogao izbaciti iz sada i ovdje. Na poslu sam bila promaknuta s radnog mjesta pošiljateljice faksova na radno mjesto bahate urednice i vremenom sam sakupila krasnu zbirku zanimljivih izlazaka s muškarcima, no i dalje nisam imala mira, nisam bila zadovoljna i više od svega - bojala sam se. Sa svakom promjenom posla, imala sam osjećaj da sam poražena jer mi se činilo da bezbrižnu mladost prerano zamjenjujem poslovima visoke razine profesionalne odgovornosti. Pokazatelj toga koliko sam bila izgubljena u to vrijeme moje je uvjerenje da će me, od svih stvari, upravo upis na pravo učiniti sretnijom pa sam otišla tako daleko da sam se upisala i krenula na predavanja. Kada danas o tome razmislim, mislim da mi je samo bilo potrebno prekinuti ono grozno hodanje do podzemne željeznice svakog jutra.

Zapravo nisam htjela postati odvjetnica, kao što nisam htjela postati ni urednica. Htjela sam pisati za neki časopis, što i nije bio tako teško ostvariv san, no devet tisuća ljudi mi je reklo da je to neizvedivo, a ja sam bila tip osobe koji je smatrao da devet tisuća ljudi ne može pogriješiti. Kada sam nakon godine dana napustila pravo, samu sam sebe iznenadila poslom koji sam dobila, a koji je uključivao izvještavanje iz raznih zemalja u Europi. Čak i tada, pokazalo se koliko je velik moj strah od nepoznatog. Za taj sam se posao borila do krvi, a onda sam ga odbila zbog nekog honorarnog, uredničkog posla u Nevv Yorku.

Vratila sam se u svoj stan, što je značilo povratak onom groznom hodanju do podzemne i gomili ljudi. Moja se cimerica počela zabrinjavati da mijenjam svoju osobnost ovisno o osobi s kojom izlazim. Na primjer, naglo bih počela kupovati CD-e s blues glazbom iz Memphisa, nositi kožnu jaknu tipičnu za Texas ili kuhati gomilu indijske hrane. »Čini mi se kao da ne znaš tko si«, rekla mi je optužujućim tonom. Ja bih samo slegnula ramenima: »Znaš onu izreku, kad si u Rimu...« Bila sam uvjerenjena da znam put natrag iako je ona bila sasvim u pravu. Nisam imala pojma tko sam. Umjesto da se suočim sa svojim stanjem, zabavljala sam se prošlošću muškaraca ili se prepuštala tijeku situacije dok su oni kovali svoje planove za budućnost - planirali su biti učitelji koji žive pored jezera, profesionalni igrači golfa na Jugu ili rano umirovljeni menadžeri fondova koji putuju cijelim svijetom. Moj život je sličio najboljim putopisima. Izgubila sam samu sebe u specifičnostima njihovih karaktera, tonula u detalje koje pisci nazivaju koloritom: njihove

hirove, kulturalna obilježja, dinamiku njihovih uspona i padova, čudesne vrline. Pretpostavljam da sam isto mogla učiniti i sa ženama, osim što je stvaranje prijateljstava koja se nakratko čine nerazdvojnima puno teže od lažiranja intenzivnih i kratkih romansi. Svijet je sklon oprostiti dvadeset-i-nešto-godišnjakinji koja se nema namjeru udavati za muškarce s kojima izlazi. Svijet nije sklon oprostiti ženi koja zavodi i odbacuje prijatelje, ponekad čak i po dvoje mjesečno, samo zato što je znatiželjna i što joj je potrebna promjena okruženja.

Uvijek mi se na metaforičkoj razini činila zanimljivom činjenica da ljudi kako stare sve više gledaju stvari u bližoj perspektivi, kao da s godinama gubimo sposobnost projiciranja sebe u dalju budućnost. Imala sam sreće jer sam već ulazeći u tridesete počela obraćati pažnju na stvari oko sebe. Prestala sam tražiti smisao zasljepljujući se tuđim životima (uglavnom muškaraca) i počela se fokusirati na svoj i na ono što se nalazi preda mnom. Počela sam pisati, prvo na crno, a onda s punim radnim vremenom. Preuzimanje manjih rizika ohrabrilo me na veće, što mi je napokon otvorilo mogućnosti putovanja koja sam odgađala godinama. Upadala sam u džipove s erittejskim vojnicima, zadržavala dah dok je avion nadlijetao afganistanska btda na putu prema Kabulu. Na letu kući iz Rima, čovjek koji je sjedio pored mene uočio je moj vodič o Albaniji i točno pogodio da se upravo vraćam od tamo gdje sam radila intervju s kosovskim izbjeglicama.

»Stvarno ste hrabri«, rekao mi je. Morala sam se nasmijati jer sam se u tom trenutku svom snagom držala za naslon sjedišta psihički se pripremajući za slijetanje, a srce mi je jako lupalo, što mi se događa pri svakom letu. Znala sam da nisam hrabra, ali pretvaranje da jesam učinilo mi se kao dobar prvi korak.

Kada mi je život postao zanimljiviji, muškarci s kojima sam izlazila bili su iz mojih krugova – radilo se o prijateljima mojih prijatelja ili bivšim kolegama s fakulteta. S trideset godina upoznala sam čovjeka za kojeg sam se kasnije udala. On nije bio egzotičan. Kao i ja, volio je trčati, gledati filmove i puno čitati. Poznavali smo puno istih ljudi. Moji prijatelji ga nisu zvali »tip s West Pointa« ili »otvoreni tip za vezu« ili »Quaker«. Zvali su ga Alan. Zaljubili smo se.

Naravno, puno je pomoglo što je i on pisac koji često putuje u Afriku, Tasmaniju, Australiju, i to zbog posla. Volio je dom, što je značilo i da je tazumio povremenu potrebu da se isti ponekad i napusti. Čak i prije nego što smo se zaručili, počeli smo oživljavati moj stari san o preseljenju u ruralnu Francusku (dok sam studirala, odbila sam jedan posao u Breta-nji). Sedam smo mjeseci živjeli u prevelikoj, polunamještenoj vili u južnoj

87

Burgundiji. Imamo puno sjećanja s tog puta – popodnevni šnaps sa susjedima, pregršt jabuka i krušaka iz dvorišta i bijele krave koje nestaju u jesenskoj magli. Ipak, moje najdraže sjećanje možda je nastalo još prije nego što je to putovanje službeno započelo. Dok je naš avion polijetao s aerodroma Kennedy prema aerodromu Saint Exupery u Lyonu, osjetila sam duboki osjećaj olakšanja, olakšanja jer napokon putujem u društvu nekoga koga dobro poznajem i kome vjerujem – sebe.

SR

Povratak u Herland⁷

Meghan Daum

Muškarci možda žive u odvojenim gradovima ili su ih, moguće, nekako zarobili i drže ih zatvorene. No, negdje ih mora biti.

Charlotte Perkins Gilman, Herland, 1915.

Nekoliko su me stotina puta pitali što smatram najvećom kulturološkom razlikom između Nevv Yorka, iz kojeg sam otišla 1999., i Lincolna, Nebraska, gdje sam živjela sljedeće četiri godine – i niti jednom nisam iskreno odgovorila. Teško će te netko moći doživjeti makar i kao poluozbiljnu osobu, ako ti se glavni zaključak o suprotnosti između Nevv Yorka i Midvesta svodi na pažnju koju muškarci posvećuju ženama u jednoj, odnosno drugoj sredini. Ali to je to: ne radi se o tornadima niti o nevjerojatno nižim životnim troškovima. Radi se samo o činjenici da me u Lincolnu smatraju nevjerojatno privlačnom i seksualno poželjnom osobom, dok je u Nevv Yorku moja prisutnost u, recimo, baru impregniranom testo-steronom dvadesetogodišnjih i tridesetogodišnjih muških osoba prolazila gotovo sasvim neopaženo i to ako bih uopće uspjela pronaći bar u kojemu se skupljaju muškarci bilo kojeg godišta. Ova dihotomija sasvim trivijalnim čini razlike u vremenskim prilikama i porezima na nekretnine. Malo je kulturoloških fenomena koji mogu promatraču više upasti u oči ili nanijeti više štete feminizmu od neravnomjernog omjera muškaraca i žena u Nevv Yorku. Nimalo ne pomaže ni činjenica da se ta neravnoteža većim dijelom zasniva na anegdotama i nekim zbrkanim prebrojavanjima po restoranima ili u okviru obrazovnih programa za odrasle, pogledavanjima u praonice rublja, zapamćenim statistikama iz časopisa (»sedam stotina tisuća više žena nego muškaraca bez partnera/partnerice« – navod je koji se često pojavljuje u mojoj svijesti kao da se radi o citatu iz Hamleta, iako je porijeklo te brojke tajanstvenije i od samog barda). Ured za popis stanovništva, iako ne vodi evidenciju o stopama sklapanja braka prema spolu, izvijestio je da je 2000. godine u Nevv Yorku bilo 2.080.881 muškaraca i 2.563.986 žena starosne

7

Herland – Njezina Zemlja (Op. prev.)

dobi između 20 i 49 godina (u Lincolnu su te brojke bile 63 144 muškaraca i 59 014 žena). Dakle, razlika nije toliko ogromna kako to prerpostavlja teorija 0 višku od sedam stotina tisuća žena bez partnera, no, sudeći prema mojem iskustvu, ako netko ženama u New Yorku postavi pitanje gdje su muškarci, one će najvjerojatnije pokazati na neku izmišljenu zemlju koja se nalazi iza rijeka i duboko u dalekim šumama.

Većina žena ni u snu ne bi priznala da se zabrinjava radi toga. Mi nismo žene koje se dovode u vezu s najčešćim klišejima o životu bez partnera kao što su oni o utapanju tuge u gomilama sladoleda, čekanju pored telefona koji nikako da zazvoni i vječnom izbjegavanju riječi usidjelica. Kao i većina drugih oblika neuroza koje se masovno prodaju i naplaćuju na tržištu, takve floskule smatraju se kičem. U stvarnosti, stanje koje se nekad možda nazivalo usidjeličkim načinom života postalo je ne samo učestala, već i sasvim prirodna pojava u najvećem gradu u Americi i petom najvećem gradu na svijetu. Pod time mislim da, bez obzira na situaciju u kojoj mi možda i imamo važnijih stvari u životu od čekanja na telefonski poziv ili proždi-ranja sladoleda u fotelji, i dalje moramo živjeti u gradu koji ipak odražava, ako ne potpuno nepostojanje, onda ipak osjetno manji broj muškaraca nego žena. Tu mislim na sve veći broj stolova u restoranima za kojima sjedi pet žena i možda jedan ili dva muškarca. Mislim i na usluge brzog pronalaženja partnera u Nevv Yorku kojepartije u svojoj ponudi ponekad obilježavaju sa »Zatvoreno za žene« dok je prijavljenih muškaraca manje od pedeset posto. Mislim i na večernje zabave u stanovima u Brooklvnu na koje dođe desetak žena odjevenih u široke hlače i dizajnerske japanke i jede domaće lazanje, a da pri tom uopće ne uoči da na zabavi nema niti jednog jedinog muškarca jer je to uobičajeno pri takvim okupljanjima. Mislim i na druge večernje zabave koje žene organiziraju jagmeći se za muškarcima s namjerom da omjer bude podjednak, a na kraju se na njima pojavi pet žena i jedan jedini muškarac. Prije svega, govorim i o činjenici da sada, kad imam trideset godina, više jedva uspijevam primijetiti da na zabavi, u kafiću, muzeju ili kinu, pa čak i na ulici sve pršti od žena dok muškaraca ima koliko i konobara u restoranu s premalo zaposlenih. Negdje sam pročitala da je omjer žena bez partnera u odnosu na muškarce bez partnerica na Manhattanu deset naprama jedan. Ovdje se vjerojatno opet tadi o statističkom izvještaju, ali ga nisam uspjela pronaći niti u jednoj arhivi (možda samo sanjam te stvari). Prevladavanje zgrada sa stanovima u kojima žive same žene – a u to sam se uvjerila u posljednjoj zgradi u kojoj sam živjela na zapadnoj strani Osamdeset i šeste ulice – za mene je dovoljan dokaz, i to ne zato što smo po zgradi hodale u čarapama i pidžamama (tamo su živjele žene u dobi od dvadeset do osamdeset koje su kao i većina ljudi koji žive u Nevv Yorku izbjegavale izravan kontakt očima), već zato što sam se osvjedočila kako skoro potpuni izostanak muškaraca (osim zgodnog, mladog portira koji je dobivao jako dobre napojnice) nije nešto neobično, već činjenično stanje stvari.

Sve više me iznenađuje kako moje iskustvo Nevv Yorka koje je, zasigurno, u manjini i tiče se svijeta obrazovanih (možda i pretjerano) liberalnih umjetnika čiji su svjetovi ponešto ograničeni na pisanje, medije, jogu i druge zanimacije koje zasigurno privlače veći broj žena nego muškaraca (iako teško da mogu reći da je vožnja brookh/nskomo podzemnom željeznicom, u kojoj je uvijek više žena, tipično ženska aktivnost), podsjeća na svijet opisan u feminističkom, utopijskom romanu Herland. U njemu godine 1915. spisateljica Charlotte Perkins Gilman zamišlja civilizaciju žena koje su postojale, tj. uspješno se razvijale bez muškaraca u razdoblju od dvije tisuće godina. Kao potomci poligamnih brdana čija se zemlja iscrpila nakon niza prirodnih katastrofa, pleme se prepustilo unutarnjim borbama sve dok »doslovno nitko nije ostao u tom prelijepom vrtu osim skupine histeričnih djevojaka i nekoliko ropkinja«. S vremenom su izgradile svoje savršeno društvo i čak pronašle način reprodukcije (rađala su se samo ženska djeca) preko jednog oblika partenogeneze. Rezultat toga je bio: Njihova mala zemlja bila je prilično zaštićena. Njihova imanja i vrtovi rađali su punim plodovima. Proizvodnja kojom su se bavile bila je u savršenom redu. Zadržale su sva sjećanja na svoju prošlost, a starije žene su godinama, najbolje što su mogle, prenosile svoje znanje i vještine manjoj skupini sestara i majki. Tako je počeo život Herlanda!

Ne želim taj opis dovesti u vezu s bilo čime što bi moglo opisati kulturu življenja u Nevv Yorku; sasvim slučajno, u Herlandu je »sve bilo prelijepo, uredno i savršeno čisto«. Međutim, iskustvo odlaska iz Nevv Yorka i često vraćanje tamo u posjete u meni budi osjećaj identifikacije s naratorom Herlanda, lika po imenu Van Jennings, jednog od trojice istraživača koji slučajno nailazi na tu neobičnu zemlju i polako počinje shvaćati koliko je ograničena definicija žena u ostatku svijeta (koji se u tekstu navodi kao Ourland®). Time ne želim reći niti da život žena u Lincolnu na bilo koji način podsjeća na život žena u

Americi u viktorijansko doba (studentice sa sportskim torbicama lutaju ulicama u tankim majicama, grad ima gradonačelnicu i skoro svaka žena koju poznajem, a koja ima više od trideset

8 Ourland - Naša zemlja (Op. prev.)

godina, razvedena je ili otvoreno priznaje da je gay, ili oboje), niti da sve žene u Nevv Yorku imaju kao viši cilj biti moćne i neovisne o ikome. Tek otkako sam otišla iz grada, počela sam uviđati da legendarni »manjak muškaraca« nije temeljni nedostatak života u Nevv Yorku, već temeljno obilježje naših osobnosti. To nije zaključak do kojeg sam mogla doći dok sam živjela u Nevv Yorku. Kao i puno žena koje tamo žive, previše vremena sam bila ljuta jer sam se morala »natjecati« s toliko puno žena za toliko malo muškaraca. No, sada kada više nisam tamo i sada kada sam napustila Herland zbog te gomile koja živi u Ourlandu, uvjerenam da su žene u Nevv Yorku toliko bistre i duhovite te ne oklijevaju dominirati svijetom na svoj osobit način zato što žive, pa čak i ako se radi samo o večernjim zabavama, u društvu u kojem žene imaju glavnu ulogu. To je možda upravo ono što najviše mrze u vezi Nevv Yorka. No otkako sam otišla, meni upravo to najviše nedostaje.

Dok sam živjela u Nevv Yorku nisam puno vremena posvećivala razmišljanju o broju muškaraca i žena u gradu. Jednostavno sam pretpostavljala da teško uspijevam upoznati nove muškarce, da ne izlazim dovoljno, da izlazim samo radi predavanja ili izložbi, a ne na utakmice Knkksa i turnire paintballa, ergo - zmija je sama pojela svoj rep ili kako se to već kaže. Kad sam se najprije preselila na Midvvest i četiri godine kasnije u Los Angeles, začudilo me, iako u nešto manjoj, ali ne zanemarljivoj mjeri u LA-u, kako i najmanje izjednačavanje omjera broja muškaraca i žena može utjecati na način na koji ljudi vide sebe i druge ljude.⁹ Kada sam stigla u Lincoln, činilo mi se da su muškarci posvuda.

Muškaraca je bilo po tržnicama, knjižnicama, kafićima i picerijama, šoping centrima i (zaklinjem se da je to čak u Nebraski istina) na satovima pilatesa. Za vrijeme prvih šest mjeseci u Nebraski više puta su me pozvali na izlazak nego u svih osam godina koje sam provela u Nevv Yorku. S trideset godina prvi sam put iskusila kakav je osjećaj kada udeš u bar i skoro svaki muškarac podigne pogled, a barem jedan ili dva ti ponude piće.

Razlog tomu nije to što sam ja tamo bila privlačnija nego u Nevv Yorku ili to što sam zgodnija od većine žena u Lincolnu. Ne mislim niti da to ima neke veze s tim što da sam bila nova u gradu ili »otvorenija za izlaske muškarcima«, što gurui životnog stila povezuju s promjenom okoline. Vjerujem da je to jednostavno povezano s činjenicom što sam se nalazila u Lincolnu u Nebraski gdje je broj muškaraca i žena podjednak, što je demografski

⁹ Prema popisu stanovništva u SAD-u omjer između muškaraca i žena u dobi od 20 do 49 godina u Los Angelesu i

široj okolici je: 2.229.899 muškaraca i 2.195.632 žena; omjer spolova iste dobne grupe u Chicagu (Illinois) i Austenu (Texas) je sljedeći: Chicago - 1.880.455 muškaraca, 1.893.472 žena; Austin - 338 942 muškaraca, 312 679 žena, \ Popis stanovništva, Raspodjela stanovništva prema dobnoj skupini i spolu, 2000.; Los Angeles, Chicago, Austin - San Macros; www.censusscope.org

fenomen koji rezultira time da će relativno privlačna, slobodna žena privući pažnju muškaraca u baru ili kafiću. Kada tog demografskog fenomena nema, kao što je to slučaj u Nevv Yorku, žena koja je deset puta privlačnija od mene može ući u bar, a da nitko ni ne trepne (ove sam podatke prikupila od svojih deset-puta-zgodnijih prijateljica i poznanica). Ne želim reći da je to problem koji donosi krizu međunarodnih razmjera, niti želim da se pomisli kako bi nam naškodilo ukoliko u našoj zemlji bude još više mjesta u koja mlade žene mogu ući bez fanfara. Samo mislim da je vrijeme da žene u Nevv Yorku shvate da tamo ima toliko puno slobodnih žena jer je to najbolje mjesto na svijetu u kojem mi možemo biti.

Kažem »mi« jer, iako više ne živim u Nevv Yorku, nikada neću prestati biti Njujorčanka. Sve najvažnije stvari u životu dogodile su mi se u Nevv Yorku. To je grad u kojemu sam prvi put bila plaćena za svoje pisanje, grad gdje sam se prvi put zaljubila, gdje sam prvi put doživjela iskustvo vjerovanja u to da bih stvarno mogla ostvariti sve što sam ikada htjela i agoniju preispitivanja jesam li luda što taj osjećaj želim sačuvati. Uvijek ću biti žena iz Nevv Yorka jer nakon četiri godine života u Lincolnu, gdje nikad-udavane žene i one bez-djece-u tridesetima više nitko ne ferma, i dalje pokazujem onu kratkovidnu sklonost karakterističnu za Nevv York - gledati sebe kao osobu koja se uklapa u

malograđansku sliku života žene u Americi. U Lincolnu mi nikada nije palo na pamet da vjerojatno velik broj ljudi misli da sam lezbijka. Trebalo mi je četiri godine da shvatim da je razlog zbog kojega na večernjim partijama u Lincolnu ne uživam ni upola koliko sam nekada uživala u Nevv Yorku nema toliko veze s kvalitetom lazanja, koliko s činjenicom da žene koje dolaze na te zabave, iako vrlo drage, pametne i suosjećajne, nisu baš tip žena s kojima se volim družiti. Unatoč inteligenciji i privlačnoj ekscentričnosti, njihova samosvijest je velikim dijelom oblikovana u skladu sa slikom o sebi koju ima većina Amerikanki, a ta je da svijet dijele s jednakim brojem muškaraca. U tom svijetu žene i muškarci mogu ali i ne moraju biti ravnopravni, raspodjela bogatstva i radne snage može, ali i ne mora biti ptavedna, no u njemu se na muškarce uvijek može računati kao na skrbnike, ako ništa drugo barem statistički gledano jer čine 49 posto američke populacije. Uz sve vrijednosti i iskustvo koje te žene i ja dijelimo, niti jedna od njih ne bi mogla organizirati party samo za žene, a da nije unaprijed isplanirala »žensku večer«. Njima su muškarci uvijek bili nadohvat ruke, osim ako se nisu smjele ponašati u skladu s tim. To je bio procijep između nas i na kraju sam shvatila da je on nepremostiv. Te žene nisu bile, posudit ću sintagmu autorice Herlanda, »ultra-žene« koje sam poznavala u Nevv Yorku i koje su se sjajno odijevale bez obzira ima li muškaraca u blizini ili ne, žene čija su smanjena očekivanja bračne sreće otvorila vrata raznim drugim

radikalnim očekivanjima, žene kojima samodostatnost nije bila politički čin, već normalno obilježje ljudskih bića, prirodno poput disanja. Sigurno je da se tu tadi o ženama s određenim privilegiranim načinom življenja. To su privilegije koje proizlaze iz ekonomskih okolnosti, porijekla iz određenih regija u zemlji, individualnih crta osobnosti i iz milijuna drugih varijabli koje utječu na to zašto će netko obuti cipele Manola Blahnika za vrijeme večere u vlastitom stanu s tri najbolja prijateljice. Otkako više nisam u Nevv Yorku, vidim da se te privilegije pojavljuju i iz nekih najmanje očekivanih razloga. A pojavljuju se zbog manjka od 483 105 muškaraca. Proizlaze iz iskre koju smo krivo dijagnozirale kao frustraciju i mirnoće koju smo zamijenile za rezignaciju. One dolaze iz Herlanda. Ja to znam jer, bez obzira koliko se trudim, nikada ih ne uspijevam naći u Ourlandu. Možda ću još izlaziti s muškarcima, ali samo pod cijenu toga da ti izlasci uključuju vrlo posebne večere i zabave. Jer ništa u životu ne dolazi besplatno.

Saveznici i neprijatelj

Meduzina sestra

Merrill Markoe

Dugo mi je trebalo dok nisam shvatila kako se izvodi najosnovniji seksualni čin. Do mature sam došla do nekih zanimljivih teorija. Iz onog što sam uspjela shvatiti, penis ide prema dolje, a vagina prema gore, pa sam mislila da se snošaj postiže tako da žena dubi na glavi. Kada su mi konačno objasnili kako stvari funkcioniraju, moje prijateljice iz škole bile su zgrožene. »Fuj«, sjećam se da je rekla jedna djevojka s užasnutim izrazom lica. »To je toliko odvratno da to ne bih radila ni sa svojim ocem.«

Zapravo pokušavam reći da sam bila prilično naivna prije odlaska na fakultet. Moji su roditelji bili strašno paranoični oko same pomisli da bih ja na bilo koji način mogla postati seksualno aktivna. Kada me majka kao maturanticu uhvatila kako se u dvorištu ljubim s prvim dečkom, briznula je u histeričan plač. Njezina je premisa bila da je svaka vrsta odnosa sa suprotnim spolom za osobu mojih godina pogubna. »Ne želim da se emocionalno vežeš«, rekla je još više me zbunivši jer su emocije postale neki problem sličan trudnoći ili bolesti. Svijetla strana svega bila je što je verzija moje majke o tome kako stvari trebaju u društvu funkcionirati sličila na kakav kreativan pisani uradak. Ona je vjerovala da postoji situacija koja se naziva »izlaženje« i koja uključuje velike skupine mladića i djevojaka okupljenih na dobro osvijetljenim lokacijama, koji nisu svjesni spolnih razlika i koji nemaju nikakvu potrebu za sparivanjem. Dio mene je znao da je to sranje, no drugi dio mene je osjećao da mora postojati razlog zbog kojeg ona ima tako jak strah. I tako, unatoč fasadi buntovnice i umjetničke vizionarke, isključivo crne odjeće i zbirke pesimistične i nasilne poezije koju sam uvijek imala pored sebe, u srednjoj školi nisam radila ništa osim što sam palila mirisne štapiće i slušala Boba Dvlana. Do mature sam se ljubila samo s dva dečka, a dirao me samo jedan. Bila sam djevojica. Od trenutka kada sam krenula na fakultet na kojemu sam upisala studij iz

umjetnosti, zaljubila sam se u poeziju i tragediju, proučavanje koje je bila čast mojoj umjetničkoj duši. Ona mi je dopustila da se nađem u raznim, bolnim konfliktnim situacijama i intrigama. Ne samo da sam mogla biti

q7

anoreksična, nego sam se mogla prijetiti i samoubojstvom jer bih sa sobom u grob mogla ponijeti i hrpu svojih nikad-ostvarenih-remek-djela.

Kada sam se počela kretati po dugim, zvonkim hodnicima Odsjeka za umjetnost, više nisam bila nesigurna djevojka iz srednje klase koju muči kriza identiteta i koja je uvijek na dijeti. Bila sam mračno, potencijalno briljantno i gladno znanja čehovljevske stvorenje: previše nježno i osjetljivo za ovaj svijet. Čim sam malo istražila okoliš, počela sam usklađivati pojedinosti svog novog imidža kako bih postala Umjetnica Koja Obećava. Brižno sam prikupljala podatke i došla do zaključka da su svi važni umjetnici kasnih šezdesetih bili odjeveni kao pomoćni radnici na farmi, da su vozili traktore ili motore te pili Jack Daniels iz prljavih čaša. Motali su svoje cigarete žutim prstima i radili na umjetničkim djelima pomoću opasne opreme kao što su acetilenske baklje i pile. Kao i sve ostalo što je imalo nekog smisla, prava umjetnost bila je posao za muškarca. Stoga sam, čim sam uspjela uštedjeti nešto novca, kupila Black & Decker pilu, bušilicu i brusilicu. Htjela sam izrađivati skulpture, ne iz razloga što sam voljela izrađivati trodimenzionalna djela, već zbog nevjerojatnog macho osjećaja snage koju sam dobila kada sam postala vlasnica moćnog alata. Kada sam zapalila Camel cigaretu bez filtra i uključila pilu, prvi put sam osjetila svoju seksualnu snagu. Mislim da mi nije uspijevalo raditi sa zapaljenom cigaretom koja mi je visjela s donje usne, kao što sam vidjela da to rade drugi umjetnici, a da se ne počnem gušiti. No, imala sam volju, i želju. Vježbat ću. Postala sam pješadijski vojnik u važnom umjetničkom ratu.

Sa svojim novim alatima i uskim, visokim kožnim čizmama jedino što mi je još nedostajalo da u potpunosti ispunim svoj novi umjetnički identitet bilo je što prije se izgubiti iz studentskog doma u kojemu su živjele samo studentice. Nakon cijeloga dana macho rada, umjetnici s električnim alatima bila je potrebna garsonijera, a ne hrpa gluposti iz studentskog doma. Kada mi je napokon uspjelo da me zbog vladanja izbace iz doma, sjala sam od sreće. Morala sam još samo falsificirati potpise svojih roditelja na odgovarajućim formularima i bila sam spremna na selidbu u manji stan koji su napustili neki drugi studenti. Osjećala sam kako stječem novu, seksualno magnetičnu nepobjedivost. Unatoč činjenici da je moja varijanta odjeće radnice na farmi ponekad bila mini suknjica koja je pokrivala samo gornji dio bedara, bila sam posve uvjerenjena da mi moje novostečeno znanje iz upotrebe električnih alata daje pravo zaobići sva ograničenja i predrasude vezane uz moj spol. Nije mi bila potrebna veća potvrda od činjenice da moj međunarodno priznati profesor pokazuje poseban interes za mene. Svi su htjeli biti u njegovoj klasi, ali ja sam bila jedina s kojom je nakon nastave želio razgovarati u svojoj sobi. Predosjećala sam da je osjetio ozbiljnu prirodu mojih umjetničkih namjera. On je znao da sam predodređena za velika djela. Mojem oduševljenju nije bilo kraja. Dok sam mu pričala o nekim stvarima na kojima sam radila, rekla sam da se spremam ponovno ići na njegova predavanja za vrijeme ljetnog programa. On mi je rekao da je to izvrsna ideja. Onda mi je dao podebeli pornografski roman, pun vjernih opisa seksa. Nikada prije nisam čitala nešto slično. Isprva mi nije bilo jasno zbog čega mi je to dao. Sto sam više razmišljala o tome, bila sam uvjerenija da je znao da je za mene važno da proširim svoje uske vidike svijeta kako bih postala još bolja umjetnica.

Kada sam im prvi put spomenula da želim ići u ljetnu školu, roditelji su me gledali kao da sam luda. Počela sam cmizdriti i moljakati pa sam ih naposljetku uspjela uvjeriti da mi dopuste ostati u školi. Jedan od učinkovitijih argumenata koji su mi pali na pamet bila je činjenica da se moj svjetski priznati mentor u rujnu vraća u Englesku i da se više neće vratiti na fakultet. Ljetni studij je nudio priliku da radim s njim.

Na moje oduševljenje, čim je počela nastava, gosp. Međunarodno Priznati počeo mi je posvećivati dodatnu pažnju. To mi je dalo još veći kredibilitet kod kolega i ohrabrilo me toliko da sam se počela malo normalnije odijevati i ponašati kao mlada nada u svijetu umjetnosti. Upravo zbog toga ostala sam u šoku kada me gosp. Međunarodno Priznati pozvao na večeru jedne subotnje večeri. Stvarno nisam znala što bih o tome trebala misliti. Isto tako, nisam mislila da imam neki izbor. Opustila sam se jer sam znala da to ne može biti pravi izlazak. Ne u

»onom« smislu. On je bio stvarno star. Rekao je da ima četrdeset i šest godina ili tako nešto. Ja sam tek trebala napuniti devetnaest pa njegovo zanimanje za mene nije moglo imati veze s onim muško-ženskim stvarima. To je, u svakom slučaju moralo imati veze s tim da genij želi ohrabriti čudo od studentice. Ipak su ispred mene bila velika djela.

Te nam se večeri pridružio još jedan profesor slikanja na ljetnoj školi koji je također bio mentor jednoj mladoj genijalki u usponu. Vozili smo se u San Francisco u manji klub u kojem je nastupao Charles Pierce, međunarodno poznati imitator žena. Međunarodna slava bila je opće prisutna te večeri. Charles Pierce je izvodio bogati repertoar točaka odjeven u glumice iz tridesetih i četrdesetih. Kada je oponašao Bette Daviš u ulozi Scarlett O'Hare na ljuljački prekrivenoj plastičnim cvijećem, poludjela je pretežno gay publika. Nisam znala zbog čega muškarac s perikom koji pjeva naplay back treba biti toliko silno inspirativan, no iako sam bila zbunjena njegovim show programom, moja zbunjenost je poprimila još veće razmjere kada je gosp. Međunarodno Priznati stavio jezik u moje uho. Sjećam se da sam pomislila: »Što on to, pobogu, radi?« i onda »Uu, ah.«

Na kraju večeri dovezao me do ulaza u zgradu i zaustavio auto, a ja sam rekla: »Puno vam hvala. Hoćete li ući na čaj?« To sam uvijek pitala prijatelje kad bi me dovezli kući. »Jesi sigurna daje to okej?«, odgovorio je profesor. Način na koji me to upitao naveo me da pomislim jesam li nešto krivo rekla i odgovorila sam mu: »Naravno.«

Ušao je i sjeo na moju olinjalu fotelju iz trgovine rabljenom robom koja je bila jedini komad namještaja koji sam posjedovala. Soba je bila prepuna radnih stolova napravljenih od vrata i ploča oslonjenih na potpornje. Hrpe piljevine bile su posvuda, ostavljene kao dokaz mojih ozbiljnih umjetničkim namjera. Ne samo da sam posjedovala potrebne alatke, ja sam ih znala i upotrebljavati.

»Sjedni pored mene«, rekao je, lupkajući po fotelji dok sam prilazila sa šalicom čaja. Planirala sam mu pokazati kutiju od cipela prepunu groznih, ali smiješnih razglednica. U istom trenutku kada sam sjela pored njega, on me je zagrlio. Baš sam mu planirala pokazati hrpu razglednica na kojima je na svakoj bila ogromna pastrva na stražnjem dijelu kamioneta kada se gosp. Međunarodno Priznati nagnuo da bi me poljubio. Pokušala sam prikriti svoju reakciju. Za mene je ljubljenje s tako starim tipom kao što je bio profesor Međunarodno Priznati, bilo kao da se ljubim s Djedom Božićnjakom.

Možda sam Međunarodno Priznatom muškarcu izgledala kao neka iskusna cura. Možda su ga zavarale moje kratke suknjice, uske čizme i puna usta. On bi se vjerojatno iznenadio da je znao da sam samo nekoliko dana prije toga upitala svoju najbolju prijateljicu: »Što znači kada te tip pita jesi li svršila? S čime svršila?« Njezin je odgovor glasio: »Nisam sasvim sigurna, ali mislim da to ima veze s orgazmom.« »Svršiti znači orgazam«, nastavila sam. »Otkada to svršiti znači orgazam?« Onda sam je još pitala: »Kako znaš da imaš orgazam?«

Ubrzo nakon toga moj profesor Međunarodno Priznati i ja vodili smo ljubav na mom krevetu. Ne zato što sam ja to htjela, nego zato što nisam znala odbiti

Međunarodno Priznatog muškarca. Pokušala sam nešto reći. Otvorila sam usta jer sam htjela oblikovati riječi, no nije mi uspjelo. U mislima sam napustila svoje tijelo kao što bih učinila da sam s Djedom Božićnjakom. Bila sam zaokupljena neodgovorenim pitanjima. To je bio tek drugi put da s nekim vodim ljubav i s obzirom na stečeno iskustvo, pitala sam se što je tako dobro u tome.

Prvi put se to dogodio nekoliko tjedana prije toga kada sam provela noć s psihotičnim studentom medicine. Nešto ranije iste večeri taj je tip svoj stereo uređaj bacio kroz prozor. Pretpostavljam daje tako zamišljao predigru. Ljubav je vodio kao programirani robot. Znala sam da prema meni ništa ne osjeća, ali to je bilo u redu. Barem se neću emocionalno vezati. Kad je sve bilo gotovo, znala sam da o seksu sada znam manje nego kad sam bila djevica. Pitala sam se zbog čega je seks hipnotizirao našu civilizaciju kroz sva ta stoljeća. Kako je uspio zarobiti maštu i duše tolikih glazbenika, slikara, pjesnika i mladenaca? Pretpostavljala sam da bar nešto vezano uz seks mora biti divno. Sada mi više uopće nije bilo jasno što bi to moglo biti.

Moj treći put bilo je silovanje koje je počinio tip koji mi je provalio u stan noć nakon što sam spavala s gosp. Međunarodno Priznatom. Spavala sam u svom krevetu u najudaljenijoj od tri prostorije koje su se nizale jedna na drugu počevši od ulaznih vrata.

Začula sam zvukove koji su me probudili. Mislila sam da je vjetar. Možda nisam

bila dobro zatvorila prozor. Ustala sam se da bih ga zatvorila i ugledala tipa u tamnoj majici s kapuljačom. Na trenutak nisam reagirala. Što mi u toj situaciji nije bilo jasno? Prije nego što sam pronašla odgovor, on mi je prišao s leđa i stavio ruku preko usta. Onda me zgrabio za vrat. Mozgom mi je prošao snažan električni udar, zasljepljujuća bijela svjetlost. »Oh, moj Bože. To nije moguće«, pomislila sam. »Tko je to? Što radi kod mene?« A onda je, kunem se Bogom, moja sljedeća pomisao bila: »Isuse, pa on mi je došao ukrasti moje električne alatke.«

Kasnije se pokazalo daje najvjerojatnije imao svoju brusilicu i pilu jer moje nije ni pipnuo. Odvukao me u spavaću sobu i bacio na krevet. Mozak mi je ubrzano radio, tražila sam neko rješenje ili plan djelovanja. Išla sam na predavanja iz psihologije. Čitala sam da silovanje nema toliko veze sa seksom koliko ima s moći i dominacijom. Ako je podređivanje žene koja se otima seksualno uzbudljivo, onda ću dobiti na vremenu tako što ću se pretvarati da sam pala u nesvijest. Micao mi je ruku i nogu, a ja sam samo pustila da beživotno padnu kao da sam mrtvac. Jezik mi je visio iz usta. Stalno sam imala zatvorene oči i ni za što na svijetu ih nisam htjela otvoriti. U jednom trenutku je ležao na meni i skidao mi odjeću. A onda je, samo minutu ili dvije nakon početka seksualnog čina, odjednom ustao i otišao iz sobe. Pitala sam se je li otišao po vodu koju će prolići po meni ne bih li došla k svijesti. Ili, je li konačno došao k sebi i krenuo po električne alatke? Nisam htjela saznati odgovor. Skočila sam i zatvorila vrata, onda ih zaključala i počela vrištati. Poslije toga sam uzela telefon i nazvala policiju.

Dok policija nije stigla, bila sam sama, sva u suzama, zaključana u svojoj sobi, odjevena u jedinu odjeću koju sam imala nadohvat ruke: mini suknjicu i uske, kožne čizme. Sa mnom nitko nije htio razgovarati ni o čemu što nije bilo bitno za policijski izvještaj. U tišini su zidove posuli praškom tražeći otiske prstiju, a onda me u kolima hitne pomoći poslali u obližnju bolnicu. Za vrijeme vožnje, dok smo jurcali ulicama usred noći uz vrišteću sirenu, osjećala sam stid jer nisam imala jače ozlijede koje bi mogle opravdati potrebu za hitnom pomoći. Nisam imala fizičkih ozljeda. No, moja majka je bila u pravu. Emocionalno vezivanje je definitivno grozno.

Ubrzo sam se našla na ulazu u prostorije za hitan prijam. Ugledavši svoj odraz u staklenim vratima na ulazu, jedva sam uspjela prepoznati samu sebe. Šminka mi je bila razmazana kao da sam se upravo vratila s maškara. Imala sam razbarušenu kosu. U kola hitne pomoći ušla sam u šoku tako da se nisam sjetila da poslije silovanja treba potražiti dlačice.

U čekaonici sam sjela pored zida i nisam imala koncentracije listati časopise kao što su Redbook ili Mademoiselle. Dok sam polako postajala svjesna onoga što se zapravo dogodilo, osjetila sam koliko sam sama i žalosna. Promatrala sam crnu majku i njezinog živahnog osmogodišnjeg sina koji su se nalazili na drugoj strani prostorije. Nisam znala zbog čega su oni u hitnoj, no mali se začas počeo motati oko mene jer mu je bilo dosadno pa je tražio nekoga za razgovor, namećući se na način kako to mogu samo smiješni osnovnoškolci. Gledao me dok sam onako jadna sjedila u tišini. »Gospodo«, rekao je, nakrivivši glavu i žmirkajući dok me je promatrao, »ako niste Meduza, vi ste Meduzina sestra.«

Iznenadila sam se kada sam začula svoj vlastiti smijeh. Ta primjedba nije bila samo smiješna, već je bila i istinita. Također sam se zaprepastila što dijete njegovih godina spominje Meduzu. Svaki put kad bih se sjetila toga, počela bih se smijati. Činjenica da me mali uspio nasmijati cijelu je situaciju učinila nekako snošljivom. U svojoj novoj ulozi Meduzine sestre bila sam u puno boljem položaju koji mi je dao snage da stvari stavim u neku perspektivu iz koje se može krenuti dalje.

Nedugo zatim su me otpustili iz bolnice. Netko me trebao odvesti kući. Moja obitelj je bila na praznicima. Moji prijatelji s faksa otišli su provesti ljeto kod kuće. Jedina osoba koju sam mogla nazvati bio je profesor Međunarodno Priznati. Nazvala sam njegov stan gdje sam ga zatekla u mentorstvu nad jednom drugom mladom umjetnicom genijalkom. Bio je šokiran kada je čuo što me snašlo i nimalo sretan što sam ga prekinula. Ipak je, moram priznati, došao po mene zajedno sa svojom uzvanicom.

Ali čovjek takve međunarodne slave vrlo je zauzet. Ostavio me na mjestu zločina i otišao. Morala sam se suočiti s tim da ću provesti noć promatrajući zidove prekrivene praškom za otkrivanje otisaka prstiju, pitajući se promatra li me tip koji mi je bio provalio u stan.

Stajala sam ispred stana jer sam se previše bojala ući i tada sam prvi put upoznala svoje susjede. Stajali su na vratima do mojih i gledali me. »Jesi dobro? Što se dogodilo?«, upitao me mršavi, plavi čovjek, prilazeći mi. Tek tada sam primijetila da su on i njegov prijatelj odjeveni u žensku odjeću. »Mislim da jesam, osim što sam bila silovana«, odgovorila sam. »Dragi Bože!«, rekao je. »To mi je pravi šok. O takvim stvarima uvijek negdje čuješ, ali nikada ne misliš da će se dogoditi nekome koga poznaješ. Je li ti ukrao nešto?«

»Ne«, rekla sam i otvorila vrata, pogledavši unutra gdje su električne alatke još uvijek bile na svom mjestu. »Sranje. Ukrao mi je torbicu.« »Možda je imao remen i cipele koje mu se slažu s njom«, rekao je plavi tip. »Srce, hajde uđi, sjedni i popij šalicu čaja.« Odmah sam prihvatila poziv, samo da ne budem sama. »Moram ti se ispričati. Kevin i ja smo upravo podijelili zadnji metakvalon«, rekao je plavušan, »ali imamo valija, vikodina i speeda.« Izvadio je limenku punu tableta kao da mi nudi mentol bombone. »Čaj je sasvim dovoljan«, rekla sam.

»Sigurno?«, pitao je. »Ako se predomisliš, samo reci. Ti si studentica, ili...?«, pitao je pokazujući mi njihov art deco stan. »Studiram umjetnost«, odgovorila sam.

»Kako divno!«, rekao je. »Mi se isto bavimo umjetnošću. Hoćeš da ti pokažemo slike s naše predstave?«

»Može«, rekla sam sretna što ću moći misliti na nešto drugo. I tako sam se, dok smo ispijali čaj, divila fotografijama na kojima su njih dvojica na pozornici izvodila striptiz pokrete u različitim postavama. »Ovo sam ja u ulozi Judy. Ovdje glumim Barbru. Ovo je Kevin kao Carol Channing i Lady Bird Johnson!«, objašnjavao je pijevnim glasom. »Nije li fantastičan? Kevin je poseban umjetnik.«

»Malo se bavim crtanjem«, priznao je Kevin, donoseći gomilu velikih papira. »Mogu li ti pokazati svoj rad da mi daš svoju ocjenu?«

»Naravno«, rekla sam s puno više poleta nego što sam doista osjećala. Mirno sam sjedila dok mi je Kevin pokazivao svoje loše nacrtane skice golih muškaraca. »Evo, tu su ti ruke prekratke«, pokazala sam. »Moraju ići sve do bedara. Vidiš kako ti na većini njih ruke završavaju iznad struka?«

»Ha! Stvarno! U pravu si!«, rekao je, uviđajući grešku. Nastavili smo razgovarati o njegovoj tehnici skoro sat vremena i cijelo vrijeme ni on ni ja nismo spomenuli da su svi crteži prikazivali muškarce u analnom seksu. Uskoro je svanulo. Sa svjetlom dana osjećala sam se sigurnije pa sam se vratila u stan, spakirala sve svoje stvari i ubacila ih u auto. Cijeli svijet je sada bio drugačiji. Dok sam hodala ulicom, činilo mi se da me svi promatraju pod povećalom. Preko noći sam dobila glavnu ulogu u Fellinijevom filmu. Bio je to kraj mog novog osjećaja seksualne samouvjerenosti. Toga dana nestao je sav onaj sjaj koji sam počela razvijati oko sebe. Sve svoje kratke sukunje dala sam u Crveni križ. Bilo kakva druga odjeća osim široke sada mi se činila kao vrlo loša zamisao. Više si nisam htjela dopustiti da se odijevam kao prostitutka, iako uopće nisam sigurna kako se to prostitutke odijevaju.

Živjela sam s jednom kolegicom dok nisu završila ljetna predavanja, a onda sam ponovno spremila stvari i krenula kući. Naravno, moji su roditelji htjeli da im ispričam sve o profesoru Međunarodno Priznatom. Izmislila sam priču o tome kako je sve bilo jako inspirativno. Onda su htjeli vidjeti moj rad. Ja sam se pokušala oduprijeti, ali sam im naposljetku pokazala jedinu sliku koju sam uspjela dovršiti. Bio je to autoportret: slika moga lica sa zmijskim očima koje umjesto kose izlaze iz glave. Ispod nje je pisalo: Me-duzina sestra.

Moji su je roditelji pogledali. Nisu rekli ni riječi. »To je sve?«, pitao je moj otac, zbunjeno sliježući ramenima. Moja majka je odmahнула glavom u nevjerici. »Zbog toga si išla u ljetnu školu?«, uzdahnula je.

Uzimaš li ovu ženu?

Em i Lo

Uzimaš li ovu ženu za svoju najbolju prijateljicu; hoćeš li joj držati glavu dok bude povraćala i hoćeš li s njom ogovarati njezine bivše dečke; daješ li svoje obećanje da ćeš je poštivati i podržavati u dobru i zlu, u bolesti i zdravlju, čak i ako se bude ponašala kao kučka i ako će živjeti bez seksa do kraja svog života.

L o : O ljubavi su napisane gomile knjiga - bilo je toliko pokušaja da se opiše ta neobjašnjiva iskra, taj tajanstveni udar koji iznenada poveže srca i

genitalije nekih ljudi. Ona se nalazi u središtu svakog drugog Shakespeareovog komada i najpopularnijeg holivudskog filma. Kada bi se uzeli svi soneti ikada o njoj napisani, vjerojatno bi se s njima nekoliko puta mogao omotati planet. A tema najboljeg prijateljstva? Poezija o tome je okej, ali relativno dobre poezije o tome ima toliko da bi možda mogla jednom ili dvaput okružiti zagrljajem Matta Damona i Bena Afflecka. U većini slučajeva prijateljstvo je tema kojom se bave Hallmarkove čestitke i knjige koje se drže na stolicima za kavu na čijim su naslovnicama crno-bijele fotografije djevojčica u velikim šeširima. Najbolja prijateljstva ne dobivaju potrebno poštovanje.

No, nije li dugotrajno prijateljstvo slično romantičnoj ljubavi? Možda nije toliko prljavo, ali se u njega mora uložiti ista količina truda. Možda čak i više jer nema seksa kojim se mogu prikriti partnerove mane, grozna navika ostavljanja odrezanih noktiju na podu i ljubav prema hitovima s Top 40 ljestvice. Kada se oduzme biološka potreba za prokreacijom (ili barem potreba dvoje ljudi da se skinu do gola), zbog čega dvoje ljudi ostaje jedno uz drugo iz godine u godinu, a ponekad i cijeli život? Sudbina? Kemija? Međusobno poštovanje? Plitka, niska, zelena zavist? Zajednički interes za skupljanje prepeličjih jaja? Isti broj cipela? Strah od umiranja bez ikoga pored sebe nakon što je razvod zaključen i dođe do udaljavanja od djece? Kao i prava ljubav, najbolje prijateljstvo se ne može tako jednostavno objasniti. U slučaju mene i Em, kad bih motala riskirati i pogoditi, tekla bih da se iznad svega radilo o privlačenju suprotnosti koje se međusobno nadopunjavaju kao dvije puzzle, kao čokolada i maslac od kikirikija, kao James Carville i Mary Matlin.

Ne mogu reći da sam pala na Em na prvi pogled. Zapravo, umarala me. Dok sam bila na odmoru, zaposlili su je u malom, pametnom seks časopisu u kojem sam u to vrijeme i ja radila. Trebale smo zajedno raditi četrnaest sati dnevno (uključujući vikende) udaljene samo nekoliko centimetara. Bojala sam se da će se ponašati kao konkutencija s pola mozga koja će pokušati voditi moje poslove dok mi bude slagala dokumentaciju. Bojala sam se da će imati grozan zadah. Naravno, bilo je puno gore od toga. Pokazalo se da je Em draga, šarmantna, pametna kolegica s diplomom s Princetonea, sa simpatičnim britanskim naglaskom i zlatnim srcem. Možete si zamisliti, to je bilo za poludjeti – ako ni zbog čega drugog, onda zbog toga što sam pored nje postala svjesna svojih mana. Jedino što sam joj uspjela naći kao zamjerku, bio je povremeni zadah po čaju.

Dobro smo istražile jedna drugu na plesnim podijima Nevv Yorcka, kao što se to i inače događa s dvoje poznanika od dvadeset i pet godina koji zajedno piju. Mislila sam da će tako neke njezine dobre osobine prijeći na mene i da neću više patiti od usporedbi. Zbog nekog razloga nikada mi nije pokušala prodati priču da nema vremena ili da mora oprati kosu. Uskoro smo sve slobodne dane provodile zajedno, dijeleći intimne detalje svojih seksualnih života, nakon radnog tjedna tijekom kojeg smo morale pričati o tuđim.

To je bilo prije pet godina. Danas također radimo jedna pored druge, i dalje pišemo o seksu i još uvijek se jedna drugoj povjeravamo o svojim seksualnim životima kad god za to imamo priliku. Možda je to tako jer još uvijek učimo jedna od druge i jedna o drugoj. Em je u stanju riješiti križaljku u Timesu, a ja znam programirati svoj uređaj za snimanje televizijskog programa na DVD snimač. Ona zna strane riječi za koje ja nisam čula. Em bi radije jela crve nego pokazale svoje osjećaje pred nepoznatim ljudima pa je zato moram odvlačiti na pozornicu s karaokama gdje zajedno pjevamo srcedrapateljske pjesme koje detu uši. U srednjoj školi ona je bila bubuljičavo čudovište vođeno Isusom koje je ručak jelo u toaletu, a s dečkom se nije poljubila dok nije došla na faks. Nisam ni ja bila Miss popularnosti, ali sam nastupala u školskim predstavama, izabrali su me za predsjednicu školskog odbora, navijala sam i plesala, na svoju veliku žalost, za školsku nogometnu momčad i vodila zdrav i zaštićen seksualni život. Em je imala funkcionalnu obitelj u Engleskoj koja je bila dokaz da obitelj koja pije zajedno, ostaje zajedno. Moja se raspala još osamdesetih najviše zbog toga što je moj tata pio sam. Em svoje emocije drži za sebe, a ja svoje puštam uokolo (iako Emine cice povremeno ispadaju iz duboko izrezanih majica koje nosi).

Da smo čestice s nabojem, ja bih bila ona negativna, a Em pozitivna. Ona više voli Lockeja, a ja Hobbesa, što je u skladu s našom prirodom. Istina, ona je malo sklonija cuntryju (neka mi Bog pomogne), a ja više rock'n'rollu. Dok ona nikada ni za koga, pa čak ni kada to jako želi (i kad bi trebala), ne bi rekla niti

jednu jedinu ružnu riječ, ja tražim najgore u svakome, a posebno kada to ne bih trebala. Em bi automatski i bez riječi sklopila zavjet vjernosti, čim bi s nekim počela izlaziti. Nakon nekoliko godina izlaženja s muškarcima u ovom gradu i nekoliko mojih šamara, probudila se iz tog sna i sada miriše kavu poput Cher u filmu Moonstruck. Naučila sam da sve svoje bijesne poruke prvo moram njoj poslati da ih sredi svojom diplomatskom umjesnošću. Ona može stoički, snažno, bez riječi stajati lice u lice s tragedijama kao što je ona od 11. rujna, ali se rasplače kao kišna godina na sladunjave romantične komedije. S druge strane, ja izgubim živce na reklame za proizvode za čišćenje u kojima glavnu ulogu uvijek imaju žene. Odvukla sam Em, koja se svim silama otimala, u svijet feminističke osviještenosti i aktivizma, a ona je polako no sigurno prešla na mračnu stranu. No Em i dalje smatra da razgovor za vrijeme večere ne treba uključivati besciljne političke rasprave ako nitko nije spreman podići svoje dupe i učiniti nešto. Nažalost, moj je kauč jako udoban. Ako ništa drugo, ja sam barem vegetarijanka; Em jede mučene teliće.

Jednom mi je dala rođendansku čestitku u kojoj je pisalo: »Zbog tebe želim biti bolja osoba.« Ako zaboravimo da se radi o izjavi iz nekog sladunjavog filma, to je najveći kompliment koji mi je mogla dati. Kada taj trenutak oživljavam u svom sjećanju, vrtim ga kao usporeni film: gosti na zabavi se glasno smiju, jedu i piju, a naši pogledi se susreću i zadržavaju u trenutku dubokog međusobnog razumijevanja. I ona u tom trenu zna da ja za nju osjećam isto, unatoč svim našim neslaganjima, različitim pristupima životu, pa čak i suprotnim vrijednosnim sustavima i stavovima. Smiješimo se jedna drugoj kao da smo zaljubljeni par, uključuje se inspirativna pop glazba, kamera se odmiče, na ekranu se pojavljuju imena...

U bolesti...

Em: Kada se čini da više nikada nećeš izgledati dovoljno dobro za bilo što drugo osim plakanja u praznoj kadi (jer kad je napuniš, moraš se skinuti); kada su posao, osobna higijena i glad u svijetu dosadne stvari koje su previše trivijalne da bi se njima bavili; kada je razgovor neopisiv teret, a samoća nepodnošljiva; kada je jedina osoba koju trebaš ona koja ti je upravo slomila srce – e pa, ako nemaš nekoga koga možeš podnijeti i kraj njega žalovati u takvim situacijama, bolje ti je da uopće ni s kim nikad ni ne izlaziš.

I tako to počinje svaki put uz bocu vina za sedam dolara, naručenu hranu i posuđeni film Shirley Valentine. To je prijateljska hitna služba, urbana kutija za prvu pomoć kojom jedna drugoj pomažemo prvih četrdeset i osam sati nakon prekida. (A taj proces je vrlo složen. Jednom, čini mi se kao da je to bilo u nekoj drugoj inkarnaciji, kada je moje srce bilo slomljeno, gore navedenom pokušale smo pridodati i džoint. Počela sam se gušiti i kašljati, ali sam i dalje bila uplakana i u normalnom stanju svijesti. Lo se pokajnički smijuljila i ja sam došla do strašnog zaključka da sam toliko tužna da se ne mogu ni napušiti.) U posljednjih nekoliko godina najčešće Lo ima slomljeno srce. U pitanju je bio jedan muškarac, jedna često prekidana veza, jedan najbolji prijatelj. Izvukle smo kauč, odjenule trenirke i zajedno se ošamutile merlotom dok sam ja nadgledala Loine znakove života i osluškivala njezine pozive u pomoć. Prvih nekoliko dana i nije tako teško, barem meni. Riječi utjehe mogu biti rijetke i izgovorene bez pravog suosjećanja, jer kog' vruga one tada uopće znače? Moj jedini smisao života tada postaje upravljanje daljinskim upravljačem. Nema pogleda unatrag punog žaljenja ili ljutnje, nema ni uplašenog pogleda u budućnost, samo pogled ravno u veliki ekran.

Kada prođe neko vrijeme, i Lo mora priznati da unatoč očitom izostanku truda s njezine strane i dalje diše, znoji se i kaki. Osjeća glad po prvi put nakon prekida. I duguje dvadeset dolara zakasnine u video klubu. Sve to ukazuje na to da postoje zadaci koji se moraju obaviti, iako u stanju tuposti. Za to vrijeme, na mojoj listi stvari koje moram obaviti nalazi se Bivši. Prvo je bio njezin prijatelj (iako joj se sviđao od samog početka), a onda je postao moj. Onda je zabrijala s njim, a ja sam mu bila dobra prijateljica. Onda su postali cura i dečko – ovo mu je već četvrta uloga u našim odnosima – i moj još bolji prijatelj. A onda? Kako je prolazilo vrijeme, radio je sve gore greške, one koje oni uobičajeno rade, ali ja sam znala prijateljima opraštati i puno gore stvari. Jedno prijateljstvo moralo je istisnuti drugo. Gospodin Dečko i ja smo svoj odnos zamrznuli jer mi je puno lakše kad ne znam tko je i s kim je u međuvremenu, kad nije sa mnom. On i ja, zapravo, slijedimo pravila koja nemaju

veze s ljubavnim niti s prijateljskim odnosom. Istovremeno smo neraskidivo povezani, a opet tako udaljeni jer naša se veza uvijek rađala za vrijeme karmina u čast njihove.

Kada mu je Lo oprostila, neko vrijeme petljao se oko mene kao ovca, ali tjeskobnu situaciju uvijek želiš prekinuti. Prošla je godina dana otkako sam mu opet morala nešto oprostiti, i sada kopija filma Shirley Valentine koju smo napokon kupile, već dugo skuplja prašinu. Na sreću, više nije bilo ni potrebe za izvlačenjem kauča kod Lo.

Poštovanje

Lo: Sto učiniti ako se ne sprijateljiš s dečkom svoje najbolje prijateljice? Em i ja smo isprva obje bile frendice s tipom kojeg ćemo nazvati X. On je bio cool, pametan, duhovit - imao je osobine koje bi se svidjele svakom. Svi smo se izvrsno slagali.

A onda je jednog dana pogodio neko Emino nezgodno mjesto.

Uskoro se zaljubio u nju (kako i ne bi?), a ona se odlučuje ubaciti u igru jer je prošlo stvarno dosta vremena otkada je bila s nekim. Imala je nekoga tko će joj spremati večeru, nekoga kome može reći volim te i nekoga s kim se može ševiti. Najvažnije od svega je što imala nekoga tko će joj tiskati bubuljice. Dakle, što je loše u tome? Svakako zvuči kao slatka priča. I tako je i bilo neko vrijeme. No, što je X dublje tonuo u vezu, to su se više tradicionalne obiteljske vrijednosti počele širiti kao korov unutar veze, barem u odnosu sa mnom. Em uopće nije hipi poligamist. Udat će se u crkvi za jednog muškarca i nositi bijelu vjenčanicu i veo. No, vodila je ljubav i prije (iako je kasno počela) i piše o seksu. Pisanje o seksu je očito bilo u redu što se tiče X-ovih prijatelja, ali nije bilo u redu što to radi njegova djevojka. Njegovi prijatelji, koji su svi redom nosili bejzbol kapice, provjeravali su njezine članke na internetu, a onda ga zbog toga dobro ribali. To mu je smetalo. Nikada se nije pojavljivao na našim predavanjima jer nije mogao podnijeti da ona priča o tako privatnim stvarima pred publikom punom muškaraca od kojih su neki sigurno imali jednako prljave misli kao i on. X je u njoj vidio dobro odgojenu kršćanku i tu je sliku htio zadržati (bez klauzule o djevičanstvu). Sve u svemu, dobar odgoj je samo vrelo njezine dragosti. Sto je više osjećaja imao prema njoj, to se više zabrinjavao o stvarima koje je govorila i radila. Postao je posesivan i pun predrasuda.

No ta je uloga u njezinom životu već bila dodijeljena, i to meni. Ne samo da sam ja njezina prijateljica, poslovna partnerica, sestra i muž, već sam i njezin tata s puškom i nitko nije dovoljno dobar za moje sunce. Da je po mom, ja bih rekla tko, kada i gdje dolazi u obzir. Em i ja moramo još puno toga obaviti prije nego što se ona skrasi. Tko god se nade na putu, jednostavno će biti spriječen u svojim namjerama.

Tako smo se X i ja međusobno prepoznali kao prepreke razvoju Eminih punih potencijala da bi postala ono što zapravo jest. Nije potrebno ni napominjati da je moj odnos s njim postao napet iako smo se oboje pretvarali da nije. Znali smo izaći zajedno na večeru i onda većinu vremena provoditi u neugodnoj tišini. On nije znao kako nam čestitati na velikim koracima u našim karijerama jer bi to značilo odobravanje. Nimalo nije pomagalo što je on bio mozgovni manijak koji je crtao na ploči kako će izgledati naš »dupli spoj« - što je nama bilo stvarno jadno (okej, samo meni). Uskoro smo prestali pokušavati provoditi vrijeme zajedno. To je ujedno značilo da i Em i ja možemo manje vremena provoditi zajedno. A to je značilo više negativnih osjećaja s moje strane.

Naravno, nikada nije bilo važno što ja mislim o njemu i slažemo li se nas dvoje ili ne. Kada se radi o ljubavnim vezama, jedino je važna sreća koju dvoje ljudi dijeli kada su sami u privatnosti svoje spavaće sobe, kada se otvore i razotkriju svoje ranjive strane i jedno drugom pokažu svoje analne otvore. Autsajderi, pa čak i najbolji prijatelji, to ne moraju razumjeti. Bez obzira je li ili nije bila sretna, Em to nikada nije pokazivala. Nikada se nije žalila, čak ni o normalnim stvarima za koje se može očekivati da nerviraju, vjerojatno zato što se bojala da ću ja to upotrijebiti kao izgovor da ga odbaci. A ja nikada to nisam spomenula jer sam znala da nema to pravo.

Em i X su odavno prekinuli (sada mi je puno draži) i sa sigurnošću mogu reći da nikada nisu bili jedno za drugo. Ja sam to oduvijek znala jer unatoč njegovim zahtjevima, Em nikada nije uspjela pronaći njegove skrivene prištiće. Ona bi rekla da se radi o načelu i da je tiskanje bubuljica drugoj osobi »odvratno«. Ja

sam znala da nije tako jet dobro poznajem Em. Da je stvarno bila zaljubljena, tiskala bi ih s radošću. Sretan je čovjek na čija se leđa bace njezine ruke. Još je sretniji ako se dobro slaže sa mnom.

Komunikacija

Em: Čitave industrije su izgrađene na starom saznanju da muškarci radije idu na pregled debelog crijeva nego što pristaju razgovarati o vezama, da žene žude za čokoladom, Manolo Blahnik cipelama i orgazmima u pravo vrijeme na pravom mjestu. Dvije male riječi moramo razgovarati kod većine dama također pobuđuju strah, a pogotovo kod mene ako ih izgovori Lo.

Taj razgovor nije uvijek romantična stvar nego jednostavno pokazatelj da previše vremena provodite zajedno da bi neke stvari ostale nedorečene. U odnosu s povremenim prijateljima i poznanicima nema prostora za toliku disfunkcionalnost (ili, kako se to češće kaže: »Zat se ne možemo svi naprosto slagati?«). U odnosu s članovima obitelji krvne veze same po sebi podrazumijevaju povezanost pa čak niti izostanak pristojne komunikacije među odraslima to ne može promijeniti – i svađe padaju u zaborav

bez službene faze rješavanja problema. U ljubavnim je vezama potreba za razgovorom o stanju stvari zadana iako se drugu stranu ponekad mora uvlačiti u takve razgovore (tvojim trudom, pićem, obećanjem sjajnog oralnog seksa ili trudom terapeuta). U slučaju odnosa s najboljim prijateljem nema krvnog srodstva, niti seksa. A opet, s vremena na vrijeme i taj se odnos nabije raznim emocijama – ljubomorom, nervozom, ljutnjom, nesigurnošću – i postane sličniji institucionaliziranim vrstama odnosa.

Ljudi nas često pitaju (kao što se sigurno pitaju u slučaju vjenčanih parova koji rade zajedno): »Imate li više uopće išta reći jedna drugoj?« No to je pogrešno pitanje. Pitanje koje si mi postavljamo glasi: »Kada s nekim razgovaraš sedam puta dnevno, kako znaš kada je pravo vrijeme da doista razgovarate?« Razgovore uvijek inicira Lo i to obično negdje oko polovice godine. Ja sam više nalik na muškarca iz klišeja (a donekle i mita) kojeg se mota poticati na razgovor. Kad bi bilo po mom, naš bi odnos tekao glatko kao bajka (ili holivudska ptica) i nikada ne bismo imale potrebu razgovarati »o nama« jer bi se sve znalo samo po sebi. Uhvate me tada gadna sjećanja na jedno od mojih najintenzivnijih prijateljstava iz djetinjstva. Njoj je bilo deset, meni devet godina i pribila me u kut dok smo se igrale skrivača da bi mi rekla, »volim te«. Zbunjeno sam joj odgovorila isto. Mislila sam to, naravno, ali mi nije bilo jasno zbog čega se to mora reći naglas. Stoga Lo mudro čeka da ispijemo prvu čašu vina (ili sangrije ako se radi o ljetnom razgovoru) prije nego izgovori one dvije riječi. Prvih par rečenica zvuči kao da smo prvi put izašle s nekim koga ne poznajemo od prije, a kontakta očima manje je nego kod osoba s poremećajem pažnje. No, kako se riječi počnu nizati (ravnomjerno s količinom ispijene sangrije) padaju sve gore i gore fraze poput »Osjećam da smo se udaljile«, nakon čega slijedi »Ne dopuštaš mi da ti se približim«, »Mislim da bi bila sretnija da si to učinila«, na što slijedi odgovor »Tada ne bi bila prava ja«, ili »Lagala si mi«, što, pak, druga strana opravdava s »Bojala sam se tvoje reakcije.« Na »Srčeš dok piješ čaj« odgovor je »Da, a ti mi više nikada ne donosiš cvijeće.« Satima poslije postajemo umorne, iscrpljene, pripite i fakat zadovoljne same sa sobom.

Baš kao dobro čišćenje debelog crijeva, razgovor o stanju prijateljstva je proces kojeg je najbolje ne očekivati u budućnosti ili prizivati u sjećanje u svim njegovim slavim pojedinostima jer se više nikad nećete usuditi upustiti u takvo što. Kao i propovjednici klistira, mi smo gorljive zagovornice tog Razgovora kod svakog platonskog odnosa, no pomalo smo sumnjičave po pitanju najboljih prijatelja koji tvrde da im to nije potrebno (ljudi moji, suzbijanje osjećaja izjest će vas iznutra). »Trebale bismo to češće raditi«, uvijek kažemo na ktaju, znajući da zapravo mislimo da je sasvim u redu pričekati još šest mjeseci.

Vjernost

Lo: Kada sam se prije šest godina preselila iz Bosrona, jednog od najhomogenijih, najsuzdržanijih i seksualno najograničenijih gradova u Americi, u Nevv York, shvatila sam da ću stalno s nekim biti u krevetu. Trebala sam raditi u časopisu koji piše o seksu u vrhuncu procvata internetskih sadržaja. U Nevv Yorku su se svake večeri zbivala otvorenja izložbi, glamurozne zabave i plesni festivali i nije bilo takve gospodarske krize ili uzbune koji bi mogli učiniti da splasne libido. Vrijeme je pokazalo da se prve godine nisam ni jednom

poševala. Ipak, kad se usred moje suše pojavila Em, ja sam i dalje bila – uvjetno rečeno – seksualni avanturist. Ona je djevičanstvo izgubila tri godine prije toga i spavala je ukupno s četiri tipa dok sam ja bila s njih dvadeset i petoricom. Ja sam svoju tehniku pušenja usavršavala cijelo posljednje desetljeće, dok je nju taj posao tek čekao. Bila je istovremeno šokirana i polaskana kada sam joj rekla da ima savršene sise – to joj nitko prije nije rekao. Em je išla u crkvu, ja sam išla u kino. I dalje je nosila traperice i majice s cvjetnim uzorcima. Mislim da je to dovoljno dobro opisuje.

Međutim, za nekoliko mjeseci, posao koji radimo, grad u kojem živimo i nekolicina mladih muškaraca ušli su u njezinu krv, bilo putem osmoze ili, tu i tamo, putem tjelesnih otvora. S obzirom da je prethodne tri godine provela u mjestu koje je imalo jedan jedini kafić, Em mi se s oduševljenjem pridruživala na svakoj zabavi s otvorenim šankom u gradu (budući da se spomenuti procvat odrazio na naš libido, ali, nažalost, ne i na naše račune u banci). Izlazile smo van uvjerene da smo puno veće frajerice nego što smo to doista bile jer je to bio jedini način da preživimo u gradu koji toliko boluje od imidža. Jedne smo večeri došle u neki klub i Em mi je rekla bez imalo ironije: »Idemo ih pomesti s nogu.« Ljubljenje pred dečkima koji nam se sviđaju postao je naš patentirani trik. Jednom smo čak predložile mom budućem dečku da nam pomogne odglumiti porno verziju epizode iz filma Društvo u troje (On je, hvala Bogu, imao ozbiljan poremećaj nemogućnosti prave procjene i odbio je, jer inače Em i ja danas ne bismo bile prijateljice.)

Nedugo zatim me prestigla i prvi put odradila svoj seks utroje i to bez mene. Ne znači da bih se ja nužno pridružila da su me pozvali, ali bi bilo lijepo znati da sam barem dobrodošla. Em je uskoro počela stavljati rečke na svoj remen, u svoju kutijicu za ruž i na svoju stražnjicu, rečke o kojima sam ja samo sanjala ili blebetala. Dok sam se ja manje-više posvetila samo jednom muškarcu (s povremenim prekidima), Em je isprobala široku ponudu na tržištu. Otkrila je da se seks može odvojiti od ljubavi. Nikada prije nije bila na orgiji, a sada je mrtva hladna sudjelovala na onim najluđim u stilu šezdesetih dok sam ja promatrala sa strane. I koja je sada od nas bila oličenje kreposri?

I najbolje prijateljstvo može imati svoju posebnu vrstu pritiska – potrebu za pripadanjem i održavanjem veze. Odluka da se u nečemu ne sudjeluje može stvoriti napetost i prazninu među prijateljima, bez obzira radi li se o prestanku pisanja dnevnika ili isprobavanju koji okus ima ženski spolni organ. Kao svaki dobar suprug koji se trudi da stvari funkcioniraju, probala sam kontrolirati svoju ljubomoru koja se godinama skupljala. Shvatila sam da Em također mora kontrolirati svoju; iako i dalje ne mogu vjerovati da žudi za mojim brojem grudnjaka, znam da bi Em rado zamijenila svoje povremene eskapade za poštenog dečka. I još uvijek dolazi k meni po savjete o oralnom seksu.

Iako sam pozdravljala njezine seksualne izlete, postoji jedan koji potajno ne odobravam. Ne izjeda me samo ljubomora već i jedan drugi zlosretni osjećaj – predrasuda. Ne vjerujem pretjerano u horoskop (iako ga pišemo svaki tjedan), ali ako postoji nešto zbog čega bi mogla početi vjerovati, to je činjenica da Em živi potpuno u skladu sa svojim znakom. Pri tome mislim na dvostruku narav Blizanaca. Možda je uspjela zavarati većinu ljudi svojim imidžem dobre djevojke, ali kao što sam već rekla, u Em živi jedna zločesta djevojka. U našoj kolumni dobra djevojka skuplja savjete utemeljene na čvrstom moralnom sustavu. Zločesta djevojka ne prihvaća takav savjet. Dobta djevojka vjeruje u svetost braka, a zločesta djevojka je spremna upustiti se u seksualni odnos s nekim tko je već zauzet. Dobra djevojka zna da svatko može zaraditi spolno prenosivu bolest, a zločesta se upušta u odnose bez kondoma.

Naravno, imati svoju mračnu stranu nije zločin, i to je ljudski. Ali ako ljudi, ili barem moji najbliži prijatelji, odnosno ljudi kojima se divim najviše na svijetu, ne igraju po pravilima, sustav se urušava. Tako je govorio Kant. Koja onda nada ostaje za ovaj hladan i okrutan svijet? Osim toga, zbog čega bi se samo Em zabavljala? Poput ljubavnika koji vara, i ona je bila nedostižna, zaboravljala bi važne detalje ili očigledno lagala o nekim nepromišljenim stvarima koje je radila jer je bila svjesna da će u suprotnom morati trpjeti moj prezir. Međutim, baš kao i njezin bivši dečko, imam predrasude jer mi je stalo. Ne želim da njezina maternica zbog nekog glupog, iako or-gazmičkog, spoja za jednu noć postane negostoljubivo mjesto za buduće bebe koje ona želi imati. Želim da daje dobar primjer djeci koju ću možda jednog dana i ja imati. Može

biti zločesta, ali na dobar način.

Dok nas smrt ne rastavi

Em: U posljednje vrijeme nas stranci pitaju jesmo li u srodstvu. Naravno, neki od njih jednostavno nemaju dovoljno mašte (obje imamo dugu, smeđu kosu), a neki vjerojatno time misle pitati: »Jeste li obučene u kratke spavačice dok pišete zajedno?« Pitanje se pojavljivalo tako često da smo bile prisiljene priznati: poput umirovljenika u istim trenirkama, i mi smo počele sličiti jedna na drugu. Preuzele smo jedna od druge način ophođenja i osjećaj za modu (iako Lo to povremeno naziva »kopiranjem«), znamo dovršavati rečenice jedna drugoj (iako Lo to povremeno naziva »upadanjem u riječ«), u restoranima slučajno naručujemo jedna umjesto druge (iako Lo to naziva »zastašujućim«). I jako često upotrebljavamo riječ »mi«.

Čini mi se kao da nas dvije više sličimo na bračni par nego većina naših vjenčanih prijatelja. Nažalost, dok god su konzervativne struje tako snažne, to nam ništa ne znači. Ali to nam je dalo odgovor na jedno drugo pitanje koje često postavljaju: »Kako vas dvije možete biti stručnjaci za veze kad nikada niste bile u braku?« (Kada bi postavljao pitanja mogao čuti naše kasno-večernje pozive, možda bi još dodao: »... i ako Em nije u stanju zaljubiti se u muškarca koji je voli?« Spremni odgovor glasi da oni koji ne mogu sami nešto napraviti upravo zato o tome podučavaju druge. To i nije tako loš odgovor. Pa što ako tvoj osobni trener ima malih problema s nekim stvarima ako tvoju guzu može dotjerati u red? Necenzurirani odgovor glasi da je naše prijateljstvo najbolji laboratorij za koji znamo. Iako je Nev York jedno od najmanje neprijateljski nastrojanih mjesta za neudanu ženu od tridesetak godina (jeste li nedavno bili u posjetu Jugu?), nije pretjerano ugodan za samostalno lutanje. Ako se potencijalni kandidat za brak tek tteba pojaviti (ili ga se mi samovoljno odričemo?!), imamo pravo od prijatelja privremeno napraviti muža. Sto postajemo starije, to smo izbirljivije po pitanju onoga što očekujemo i od ljubavnika i od prijatelja, a uobičajena je tendencija više očekivati od prvonavedenog. Učenjem o tome kako očekivati više jedna od druge u prijateljstvu, Lo i ja smo naučile na koji način tražiti manje ili više od partnera. Ono što sam prije smatrala »napadnim«, sada vidim kao komunikativnost. Ono što je Lo prije smatrala »lakim« ponašanjem, sada drži otvorenim.

»Najbolje prijateljice« jedan je od onih pojmova koje se ljudi često boje upotrebljavati nakon što napune trideset godina (ili čak dvadeset ili još u tinejdžerskim godinama). Taj pojam priziva svadice na igralištima, obećanja zapečaćena malim prstom i stalnu opasnost da će te najbolja prijateljica jednog dana zamijeniti za popularniji model. Najbolja prijateljstva vrlo su zahtjevna – bezbroj brakova raspalo se pod pritiskom osjećaja da su jedno drugom sve na svijetu. Nije ni čudo da mi bježimo od takvih očekivanja u našem prijateljstvu. Ali recite mi sljedeće: koliko bi vaših prijateljica ili poznanica zbog osjećaja odgovornosti imalo potrebu dodati vam škarice i reći: Imaš veliku dlaku u nosu koju bi trebalo iščupati. I bi li onda brzo dodala / sebi sam upravo iščupala nekoliko njih, tako da se ne osjećate kao da ste sami na svijetu?

1 ir

Penelopa

Erika Krouse

U njihove se razgovore uvuklo novo žensko ime. Kad god bi Allison upitala Forda kako je proveo dan, on bi odgovorio: »Ah, znaš, ništa posebno. Bio sam s Hester.« Ili: »Baš čudno što si to spomenula. Hester je rekla isto to. Nevjerojatno.« Hester je bila rabijatna cura lošeg tena koja je prekinula studij. Radila je na blagajni u sushi testoranu gdje je ljudima dodavala novac i ribu. Uvijek je izgledala kao da se upravo ustala iz nenamještenog kreveta sa zgužvanim tragovima po obrazima. Podsjećala je na nesigurnu naratoricu iz tinejdžerskih ljubavnih romana koja ti nekako priraste srcu i onda na kraju uspije osvojiti najzgodnijeg dečka. U tom svijetu, ona je lik s kojim se identificiramo.

No, Allison i ja ne živimo u tom svijetu. Naša Hester je bila brazilska jiu-jitsu hrvačica i trkačica na brdskim biciklističkim utrkama. Nije imala straha. Nije imala milosti. Nije imala prijateljica. Upravo je bila prekinula s Fordovim najboljim prijateljem i sada su Ford i ona svaku večer provodili u neklimatiziranoj dvorani za jiu-jitsu, zajedno se znojeći na gumenim prostirkama i pretvarajući se da si lome ruke. Bila je ružna i odlučna. Allison je bila

prestravljena. Ja sam bila Allisonina prijateljica. Zapravo, još uvijek sam, ali u ono vrijeme smo bile najbolje frendice i to se činilo nepromjenjivim. Ja sam bila totalno bez ikoga, a ona je bila totalno s nekim. Ja sam izlazila s muškarcima da mi plate tučak, a Ford je tjerao Allison da si sama kupi rođendansku tortu. Ni jedna ni druga nismo bile pretjerano zadovoljne ičim, osim svojim odnosom. Sjećate se kad ste bile male i kad ste naišle na prijateljicu koja je bila točno vaše visine i težine pa ste onda zajedno išle na klackalicu? I stalno visjele na njoj. Klackalica je nepomično stajala paralelno s tlom, a vas dvije ste se klatarile u zraku smijući se, dok su se drugi na igralištu gađali kamenjem, vrištali i gubili ili pobjeđivali u igri? Tako je izgledalo moje prijateljstvo s Allison.

Forda nisam nikada službeno upoznala. Mislim da sam ga srela nekoliko puta. Zapravo sam i sama pokušala trenirati brazilski jiu-jitsu, a on je vjerojatno bio tamo, no ne bih ga mogla prepoznati u skupini od, recimo, trojice muškaraca. Obrijao je glavu da bi sakrio mjesta gdje je počeo gubiti kosu i nije izlazio iz sive, sportske majice. Allison se obično oblačila kao muški transvestit: lažno drago kamenje i krzno. Drugim riječima, nisu baš bili usklađeni, iako su zajedno bili već osam godina. Upoznali su se kad im je bilo devetnaest. Preživjeli su prevaru (Fordovu), abortus (Allisonin), a činjenično stanje je da u osam godina Fordal nikada nije zaprosio Allison, niti je tražio da se preseli k njemu. Nikada joj nije poklonio niti jedan cvijet. Nikada joj nije poklonio rođendansku čestitku. U jednom trenutku njihove veze Allison je otišla negdje na Antarktiku kako bi počela sve ispočetka. Provela je šest mjeseci u istraživačkoj stanici McMurdo na samom kraju svijeta, okružena bijelim ledom. Tamo su građevine bile uzdignute na gredama, a cijevi su puštale vodu koja se smrzavala već petnaest godina. Između dva istraživanja, Allison je vrijeme provodila ležeći na truhu ispod zgrade, razmišljajući o Fordu i skidajući s bušilicom petnaest godina skupljanu smrznutu mokraću ispod kupaonice. Ali preživjeli su led od pišaline. Preživjeli su i Fordove prehrambene navike. On je svaki dan jeo ista jela. Za doručak su to bila jaja i tortilje. U deset sati pojeo bi jednu jabuku premazanu maslacem od kikirikija. Za ručak grah i govedinu u buritu i tako dalje. Preživjeli su njegov narcizam. Kada su bili na odmoru, sve svoje aktivnosti morali su planirati prema njegovim treninzima. No, preživljavanje ne znači življenje. A Ford i nije htio da ga se preživljava. Vjerojatno je samo htio da ga se ostavi na miru. Hester mu je to mogla pružiti. Allison nije jer ga je voljela poput neke stare kraste koju je imala na srcu i koju je motala skidati i nježno dirati da bi provjerila boli li je još. Allison me nazvala i rekla: »Znaš, Ford me nije nazvao već dva tjedna. Mislim da mi time želi nešto reći.«

»Mislila sam da te pitao da se preseliš k njemu«, odgovorila sam.

»Nije. Zadnje što je rekao bilo je da će razmisliti o tome kako bi to izgledalo da živimo zajedno.«

»Ali ti tamo spavaš i gotovo živiš, onda kada se slažete.«

»Nije važno.« Pokušavala se suzdržati, ali joj je glas već počeo podrhtavati.

»Iselit ću sve stvari sljedeći tjedan. Možda će ga to probuditi.«

Allison ga je nazvala radi upozorenja. Zapravo to nije htjela provesti do kraja. No, on joj nije uzvratilo poziv pa smo nas dvije otišle u njegov stan dok je on bio na satu jiu-jitsua. Bila je tamna, proljetna noć, neposredno prije nego što su dani trebali postati duži.

Sto se mene tiče, ja sam imala sreće. Godinama nisam bila zaljubljena. Bilo je nekoliko promašaja, ali sam te stvari uglavnom prestala ozbiljno shvaćati. Moja ljubavna filozofija dobila je i svoju kraticu: NBS. Ne Baš Svatko. Imala sam popis muškaraca čiji sam redoslijed mijenjala svaki tjedan. Neki od njih nisu postojali u stvarnosti. Na većini spojeva samo sam se nadala da ćemo se uspjeti poseksati prije nego što izgubim živce. Uvijek sam upotrebljavala istu rečenicu za odlazak koju sam izgovarala kad je već sve bilo izgubljeno, neposredno prije zadnjeg pozdrava. Glasila je nekako ovako: »Slušaj, (njegovo ime), na Zemlji ima tri milijarde muškaraca. Bilo koji od njih prema meni se može ponašati jednako tako odvratno. To ne moraš nužno biti ti.«

No, Allison je bila zaljubljena u Forda. Ne zato što je bila očajna. Ona je mogla imati bilo kojeg od tri milijarde muškaraca. Bila je, i još uvijek jest, izrazito lijepa. Ima prirodno plavu kosu koju boji u crno. Ima bistre, plave oči. Diže utege i to one teške s dugim metalnim krajevima. Voli punk glazbu. Nosi odjeću na kojoj su naslikani Marsovci i likovi iz stripova. No, to je samo

pitanje ukusa ili stila. Njezino je srce, da, njezino je srce bilo upravo tu gdje smo mi sada bile. U Fordovoj ružnoj kući.

Bila je to rupčaga u jednom od skupljih dijelova grada. Veći dio je vjerojatno platio Fordov bogati otac, ali Allison nije bila upoznata s detaljima. U svakom slučaju, kuća je bila odvratno ružna, kao šaka u oko u vrijednosti od pola milijuna dolara, unatoč Allisoninim dekoracijama i uređenom vrtu. Bila je smeđe boje, a na glavnom je ulazu nedostajalo nekoliko stuba. Vani je bilo rupa. A unutra se moglo vidjeti malo ulegnuće na zidu, na mjestu gdje je Ford pokušao udariti šakom u pregradni zid. Ulegnuće je bilo novijeg datuma. Allison je pokazala na njega dok je ulazila. »Kladim se da je to bilo zbog mene«, rekla mi je. Fordove pse koji su režali i njuškali nije pustila iz njihovih velikih košara.

Jedva da smo udahnule zrak koji je smrdio na pse, kad je Allison naglo okrenula glavu. S dva prsta polako je skinula otrcanu, narančastu jaknu s vješalice.

Sudeći po veličini, bila je to ženska jakna. »Ovo nije moja jakna«, tekla je Allison. Pogledala me, a onda ušla u spavaću sobu. Prstom je pokazala na Fordov krevet. »Ovo nisu njegove plahte«, rekla je. Plahte su bile plave boje.

»Možda je kupio nove«, odgovorila sam.

No Allison je već bila u kupaonici. Čulo se kako kopa po stvarima, a onda tišina. Ušla sam.

Pregledavala je ormarić. »Ovo je njezina četkica za zube«, primijetila je Allison. »Pokraj moje dijafragme.«

»Čija četkica za zube?«

Polako je okrenula pogled prema meni. »Pa, Hesterina«, odgovorila je.

Četkica je stvarno izgledala kao da pripada nekoj kurvici. Bila je sasvim nova i dobro isprana, nedovoljno »drska« da bi stala pored Fordove koja je uspravno stajala sama. Ali ne, nije bila sama. Allisonina četkica još uvijek je bila tamo, a ona ju je izvukla i stavila na svoja prsa. »To je moje«, rekla je. Onda se prebacila u spavaću sobu gdje je počela pretraživati ladice. Stvarno je imala puno odjeće kod njega. Pola ormara i dvije pune ladice.

Allison je izvukla jednu majicu i jedne gaćice. Bacile ih je na pod s uzvikom.

»To nije moje«, rekla je u trku prema telefonu.

Pomislila sam da joj trebam reći da pričeka dok se ne smiri. Ali kad bi to bilo?

Donje rublje je nepomično ležalo na podu. Na njemu su bili nacrtani baloni.

Imalo je rupe. Allison je nazvala jiu-jitsu dvoranu i tražila Forda. Nisam se čak ni pretvarala da ne slušam razgovor. Počela je odrješito: »Reci mi, koliko dugo je već ševiš. Odmah.«

Onda: »Hej! Fotde, ne možeš mi to ponovno napraviti. Forde, Forde. Kako mi to možeš ponovno raditi? Ponovno?«

Onda: »Znala sam da si se zaljubio u nju. Jesi li se zaljubio u nju? Forde, ja želim da... Možemo li?«

Onda: »Za osam godina provedenih s tobom zaslužujem malo više poštovanja nego... Forde, zaslužujem... Za..?«

Onda: »Jebi se, jebi se, jebi se, jebi se, ti se jebi. Ti.«

Kad je spustila slušalicu, Allison je počela vrištati. Zategla je stopalo i svom snagom udarila zid na mjesto koje je Ford prethodno ulegnuo. Trznula sam se.

Odmaknula je nogu i počela jaukati. Bol joj se vidjela na licu. »Mislim da sam slomila prst«, rekla mi je, poskakujući sva u suzama. Odšepala je do kuhinje.

Počela sam proučavati zid. Imam crni pojas iz karatea, ali nikada nisam udarila zid, ogradu niti bilo što drugo. Ja nisam sklona takvim ispadima, ali obuzela me znatiželja. Ipak je to drveni zid. Namjestila sam nogu i udarila u zid

Allisoninog bivšeg dečka. Noga mi je propala kroz zid, ostavivši iza sebe lijepu rupu u obliku stopala. To je bilo nevjerojatno lako. Bila sam zadovoljna sama sa sobom. Otišla sam pronaći Allison koja je bila sklupčana pored zida.

»Idemo mu rasturiti kuću«, predložila sam joj.

»Ne«, rekla je, pogledavši me prestravljeno, a ja sam primijetila da je još uvijek u ljubavnom šoku i dalje se nadajući da će se moći opet vratiti ovdje.

Glavu je zarila u ruke. »Rekao mi je da se ovaj put radi o ljubavi.« Plakala je iz dubine, divljim i iskonskim plačem koji je podsjećao na zvuk oboe koju dugo nitko nije svirao. Bio je to najgori zvuk koji sam ikada

čula. Nisam znala kako joj mogu pomoći i kamo trebam staviti svoje ruke. I kosa joj je podrhtavala.

»Ubit ćemo ga«, rekla sam.

»Rekao je da je sam ovaj put u pravu. Prokleti šupak.« Allison nije više ništa

govorila, već je ponovno potrčala prema ormaru. Onda se vratila. U ruci je držala vibrator.

U suzama je rekla: »Ovo mi je kupio za rođendan.«

Prije nego što nastavim, moram napomenuti da je s Allison kasnije sve bilo u redu. Upoznala je jednog muškarca, onda drugog, a onda trećeg koji je bio stvarno dobar tip, iako je odrastao kao mormon. Njegovi su roditelji nosili posvećeno rublje koje se naziva pokrov i koje slični na uniformu, a nosi se ispod običnog donjeg rublja. Pokrov se mora nositi čak (ili posebno onda) i na dan vjenčanja. No, Allisonin novi dečko ne nosi pokrov i pije pivo, nije protiv seksa prije braka, nije protiv abortusa, glasa za demokrate i zaljubljen je u Allison. U svakom slučaju, tada Allison to nikako nije mogla znati. Tada je plakala do nemila dok je svoje stvari ubacivala u plastičnu vrećicu u želji da gad umre.

Trebalo nam je dva sata da pokupimo osam godina njezinog opreznog uvlačenja u Fordov život. Bilo je stvari koje su joj očito pripadale, ali naravno, i onih oko kojih je trebalo stati i razmisliti: CD-i, knjige, pokloni. Činilo se da su čak i magneti za hladnjak bili kupljeni s nekim smislom. Uzeti jednu stvar, ali ostaviti drugu, to je već bila poruka, a te stvari je trebalo pažljivo odmjeriti i donijeti odluku. Kad bi Allison uzela u ruke neku stvar i počela plakati, ja bih joj rekla: »Ne ostavljaj tragove.« Onda bi ona stvar strpala u vrećicu i krenula dalje. Pokazala sam na vibrator koji je stajao na kuhinjskom stolu. »Hm, što ćemo s tim?«

»Ne želim da ga koristi s njom«, rekla je Allison. »Ali ja ga više neću koristiti. Mislim da je otužno otići iz kuće dečka koji te vara noseći sa sobom vibrator.«

»Aha.«

»Iako nije bio za mene«, rekla je. »Molim?«

Allison je spustila lopaticu za smeće. Izgledalo je kao da o nečemu razmišlja.

»Reci mi!«

»Osobno je«, odgovorila je. »Kako god bilo, radi se ipak o nečemu što smo zajedno prošli, nešto...« Allison je zaustavila pogled na Fordovom rublju koje je i dalje ležalo na podu. Napravila je facu pokazavši sve zube. »U redu, tko ga jebe. Nek' se jebe. Dao mi je vibrator za rođendan, kao poklon. Onda me je zamolio da ga upotrijebim na njemu.« Pogledala sam je.

Stavila je ruke na bedra. »A, Bože moj, bili smo zajedno osam godina. Morali smo smisliti nešto originalno. Nema veze.« Njezine su oči bile crvene od plača.

»Prvi put kad smo ga upotrijebili premazala sam ga lubrikantom, uključila i, znaš, stavila ga u njega. Sve je bilo u redu, hoću reći, sviđalo mu se. Jako mu se sviđalo. Ali bilo je sklizavo i nisam ga mogla dobro držati, posebno dok se onako tresao i sve to.«

»Kužim.«

Namrštila se. »Onda se dogodilo nešto čudno.« »Sto?«

»Pa... njegovo tijelo je počelo gutati vibrator. Pokušala sam ga zadržati s obje ruke, ali je stvar izmakla kontroli i vibrator je samo nastavio ulaziti u njega sve dok nije ušla i ručka. Nisam znala što ću pa sam mu rekla: »Ne, mili, ne, guraj!« On se uspaničio i gurnuo toliko jako da je vibrator izletio iz njega i katapultirao se preko sobe. Odletio je sigurno dva, tri metra.«

Nakon nekoliko sekundi mojeg začuđenosti u potpunoj tišini, počele smo urlikati pa su i njegovi psi zalajati. Allison me zgrabila gušeći se od smijeha i pokazujući to mjesto prstom koji je drhtao. »Vibrator se spustio točno ovdje i još nekoliko se puta zavrtio. Bože mili! Moj dragi Bože.« Opet smo se počele smijati i nismo nikako mogle prestati dok Allison nije opet počela plakati. No, čak i tada, nije se mogla suzdržati pa se opet počela smijati, pa se prestala smijati da bih opet plakala.

Došlo je vrijeme da odemo, ali se Allison nije micala pa sam odlučila čekati. Sjedile smo naslonjene na Fordov krevet na kojemu su bile droljine plahte. Smrdjelo je na ljudski gnjev i svježe meso.

Prošle su godine otkad sam se usudila riskirati. Divila sam se Allison, ali sam osjećala i žaljenje za nju. I još nešto. Ljubomoru, mislim. Zato što ja više nisam bila sposobna za takvu vrstu ljubavi. Nisam bila sposobna još od srednje škole. Allison je bila dovoljno snažna da zbog muškaraca pomakne stijenu.

Njezina ljubav je bila još snažnija od nje. Nije li to plemenito? Ili se varam? Nisam imala pojma. Možda je ona znala. Iscrpljena sam naslonila svoju glavu na madrac sve dok nisam začula njezin glas.

»Nitko te ne može pripremiti na ovo sranje«, promrmljala je. »U filmovima nam uvijek pokazuju sretan kraj.«

»Ma da. Ljudi to žele«, rekla sam.

»Mislila sam da će sve biti u redu, ako samo nastavim.« »Nastavljala si. Osam godina.«

»Ljudi čekaju i duže. U Odiseji je Odisejeva žena čekala puno duže da se on vrati sa svojih putovanja i varanja s morskim sirenama. Ona je vezla svoj pokrivač koji je noću parala. Kako se ono zvala? Penelopa. Ona ga je čekala. A čekao ga je i njihov pas.«

»Mislim da je pas uginuo.«

»Ali, takve se stvari događaju. Stalno.«, rekla je Allison. »Znaš, nekada tvog dragog zločesto čudovište jednostavno pojede. Nekada samo čekaš i daješ sve, a on sve uzima.« Dodirnula je rub kreveta i prstom pratila poderani obrub.

Pogledala me: »Ponekad moraš zaboraviti na muškarca i spasiti samu sebe.«

Svjetlo iz hodnika obasjalo je njezino lijepo lice. Oči su joj zasvijetlile u mraku. Allison je posegnula za mojom rukom.

»Erika, molim te«, rekla je, »zapiši to.«

Svetkovina San Gennara

Jennifer Weiner

Godinama nakon što se ovo dogodilo, kada je skandal Clinton-Levvinsk oralni seks pretvorio u temu o kojoj se govori za večerom, sjećam se da su me jako čudili ljudi koji su uporno tvrdili da je oralni seks u svakom slučaju seks i da samim tim oralni seks znači prevaru.

Ne znam zbog čega sam ja mislila da nije tako. Znam da to nisam naučila u školi ili od svoje majke koja mi je govorila da se sve ono što ne uključuje standardni susret penisa i vagine ne ubraja pod seks. No, baš kao i Monica i velik broj žena koje poznajem, ja sam svoje dvadesete proživljavala pridržavajući se nekoliko osnovnih načela: hrana koja se pojede stojeći i izravno iz hladnjaka nema kalorija, odjeća koja se kupi kreditnom karticom nema nikakve veze s mojim tekućim računom u banci, i oralni seks se ne broji.

David sam prvi put srela nekoliko mjeseci nakon što sam se preselila u Philadelphiju. Bio je jednu ili dvije godine mladi od mene, imao je svijetlu kosu, svijetle oči, široka ramena i snažno tijelo bivšeg sportaša iako je zapravo svirao klarinet u jednom bendu. Bio je glazbenik koji pokušava uspjeti, što je značilo da je savršen izbor za mene. U to vrijeme svoga života izlazila sam s puno muškaraca koji pokušavaju uspjeti. Bila sam s jednim piscem u usponu, jednim glumcem u usponu i jednim umjetnikom u usponu. Činilo se da je glazbenik u usponu bio moj logičan sljedeći korak.

On je bio prijatelj prijateljevog prijatelja, srednjoškolski friend jednog od bivših cimera mog kolege pisca, i jednog petka navečer završili smo zajedno u nekom kafiću na happy houru. Ja sam pijuckala margarite dok je on neprekidno punio svoj tanjur besplatnim predjelima iz posuda za podgrijavanje i komadićima tikvice u umaku. Bio je bez love ali simpatičan, pomislila sam dok smo razmjenjivali skraćene verzije svojih životnih priča i prstima dodirivali besplatne štapiće od mozzarelle koji su bili na stolu.

Ja sam imala auto. On je imao godišnji pokaz za podzemnu željeznicu. Na kraju večeri sam ga odvezla kući. Pokazalo se da je »kuća« udaljena četrdeset i pet minuta vožnje od centra i da se radi o stanu u kojemu je nekada živio brat njegovog djeda koji je nedavno otišao u dom za umirovljenike. David je sa svoje dvadeset i tri godine tamo besplatno živio. Bio je to maleni jednosobni stan koji je imao miris po dimu iz lule i sredstvu za iskašljavanje. U stanu je sve bilo smeđe boje: tepih, naslonjači, zidovi, stropovi

(pretpostavljam od dima iz lule). No, pored ormara s odjećom stajala je gitara, a u dnevnoj sobi su se nalazile klavijature. Smjestila sam se na kauč, dobrog raspoloženja nakon tri margarite i njegovog ramena oslonjenog na moje za vrijeme vožnje u mojoj Hondi, i počela slušati kako svira i pjeva pjesmu You Belong to Me10.

Nekoliko večeri poslije toga izašli smo na večeru, nakon čega je uslijedilo još flerta i još jedna vožnja kući po ružnoj cesti 1-95. Koliko se mogu sjetiti, poslije toga smo se još malo ljubili na smeđem kauču brata njegovog djeda. Ti pripadaš meni, pomislila sam, osjetivši grubo tkanje presvlake kauča na svojim golim rukama, njegove usne koje su se nježno primaknule mojima i njegove duge prste na mom vratu. Zamišljala sam našu budućnost, još zajedničkih pića u raznim kafićima, odlaske u kino, večere, njega kao svog dečka, sebe kao njegovu curu.

Tu je sve stalo.

Činila sam sve one stvari koje inače radite kada vas tip koji vam se sviđa ne zove. Točno svakih sat vremena provjeravala sam svoju telefonsku sekretaricu. Nalazila sam se s prijateljicama i satima analizirala svaku pojedinost vezanu uz njegovu osobnost, svaku riječ koju je izgovorio, što je naručio na večeri i na koji me način poljubio. Možda nisam trebala toliko govoriti. Možda sam se ponašala previše zainteresirano, ili možda premalo. Možda mu se ne sviđa kako izgledam. Ili sam mu se možda sviđala samo kad bi malo popio. Pomislila sam kako je to najgora moguća verzija od svih navedenih. Pa nismo uvijek mogli biti pijani. Ipak više nismo bili na faksu.

Kada sam shvatila da više nemam što izgubiti, jedne večeri sam ga napokon nazvala. Zamuckivao je u nelagodi. Bilo mi je lijepo s tobom, ali. Ali što? Nisam pitala. Nije me zanimalo. Odgovor bi me samo povrijedio i to još više nego činjenica da me je odbacio. Na faksu sam lovila razne tipove pa sam i naučila razne verzije one uvijek popularne sviđaš-mi-se-kao-prijateljica spike. No, sada sam imala završen faks, bila sam samostalna, živjela u genijalnom stanu, družila se sa zabavnim ljudima i imala dobar posao. Ako me David ne želi, pa to je samo njegov gubitak.

Prolazili su mjeseci. Prolazile su godine. Povremeno bih vidjela naziv njegovog benda u besplatnim gradskim novima koje su najavljivale da će svirati u ovom ili onom klubu, a ja bih pomislila na njega, osjetila blagu

10

You Belong to Me - Ti mi pripadaš (Op. prev.)

ljutnju, zapravo neku čudnu sjetu sve dok mi to nije postao samo još jedan od bendova, a on samo još jedno ime na koje tu i tamo naiđem i tip koji mi više nije važan u životu. Našla sam dečka koji je živio na udaljenosti od dva sata od mene. Vidjeli smo se vikendom, a noći preko tjedna i moj stan, bili su samo moji. Drugi put kada sam srela Davida bila sam na dijeti. Pet kila, sedam, deset, dvanaest otišlo je zauvijek! (Zauvijek u mom slučaju znači šest mjeseci, ali to u ono vrijeme nisam znala.) Lutala sam unaokolo s laganom vrtoglavicom od gladi, pokušavajući se prehraniti komplimentima, zamišljajući da je svaki »Vau, izgledaš sjajno!« nešto što želim pojesti, ali ne mogu.

I tako se on opet pojavio u nekom kafiću, ponovno na nekom happy houru, okružen istim brojem kronera, ali tri godine kasnije.

Nosio je toliko ispranu kariranu košulju da je bila gotovo prozirna, s uzdignutim ovratnikom što je naglašavalo venu na vratu koja je lagano kuckala ispod njegove kože.

»Pa, kako si mi?«, upitao me uz prodoran pogled.

Tajanstveno sam se nasmiješila bez odgovora. Naučila sam neke stvari od prošlog susreta i epizode kada sam ga nazvala i pitala u čemu sam pogriješila. Činjenica da sam bila u vezi pomogla mi je da ostanem ravnodušna. Gledala sam na ovaj susret kao na neki pokus. Ako je djelovanje X posljednji put dovelo do rezultata Y, što bi se moglo dogoditi ako uopće ništa ne učinim?

Platio mi je piće (čistu votku jer sam mislila da to piće ima najmanje kalotija), a ja sam mu dopustila da mi rukom dodirne leđa, pa da se malo nasloni na mene dok je glazba postajala sve glasnija, zrak u kafiću sve topliji, a mi sve bliži jedno drugom zbog gužve.

»Imaš nekoga?«, pitao je. Glas mu je zvučao kao da se šali i kao da mu je istovremeno žao, a u uhu sam osjetila njegov topli dah. Ah, kako je samo dobro izgledao. Moram priznati, puno bolje nego moj dečko u Nevv Yetseyju u kojeg sam navodno bila zaljubljena. Divno je mirisao... Nagnula sam se prema njegovom vratu. Moj dečko je mirisao na ustajali dim marihuane i omekšivač za rublje (svaki tjedan bi skupio svoju prljavu odjeću u totbu i vozio je četrdeset i pet minuta do svoje majke koja bi je oprala, složila i strpala nazad u auto).

»Zapravo, imam. Tu si samo ti izgubio«, odgovorila sam, prelazeći znakovito prstom preko ruba čaše.

Njegovi obrazi su poprimili žarku boju. Izgledao je razočarano i zbog toga još slađe. Tu si samo ti izgubio, pomislila sam i posegnula za još jednim gutljajem votke. Počela sam razmišljati o WC-ima i jesu li dovoljno veliki za nas dvoje te mogu li ga samo zgrabiti za ruku i povući sa sobom bez paljenja svjetla. Moje usne na njegovu vratu, njegove ruke na mojim bedrima, nagnuti nad umivaonikom... Ne dolazi u obzir, strogo sam rekla sama sebi. To se ne smije dogoditi. On se vjerojatno samo igra sa mnom ili je samo ljubazan, a čak i ako misli ozbiljno, to bi značilo prevaru, a ja to ne radim.

Protresla sam glavom da dođem k sebi i uputila se prema vratima. Bilo je prilično toplo za rujan i zrak mi se vani, nakon dima i isparavanja piva u kafiću, učinio kao svileni rubac. »Mogu te nazvati?«, pitao je David, približivši mi se dovoljno da mogu osjetiti njegov dah na svojim usnama. Zaljuljala sam se unazad na svojim visokim petama. Da, imam dečka koji je udaljen dva sata vožnje od mene, i ono što ne zna vjerojatno ga ne može povrijediti, a ne želim opet da mi ovo prijeđe u naviku. Bila sam gladna, tako gladna, cijelo vrijeme gladna i slina mi je curila svaki put kad bih samo prolazila pored restorana i osjetila miris mesa i luka na roštilju – a poslije bih hodala do stana gdje me je čekalo sto grama pilećih prsa bez kostiju i kože. Nisam li zaslužila nešto sa strane? Nisam li zaslužila jedan mali desert? »Nemoj me zvati«, rekla sam. »Ja ću tebe nazvati.« Zapisala sam njegov broj telefona na poleđinu posjetnice. Tri večeri kasnije, u petak, odradila sam svoj dvadesetominutni razgovor s Nevv Yersejem, izjavila ljubav, sklopila slušalicu i na trenutak ležala na krevetu zatvorenih očiju, zamišljajući kako sam nagnuta nad umivaonikom u WC-u prepunog kafića. Onda sam zgrabila telefon još uvijek zatvorenih očiju i okrenula Davidov broj kojeg sam još uvijek znala napamet – čega uopće nisam bila svjesna do tog trenutka.

»Jesi li kod kuće?«, upitala sam, a onda se nasmijala. Ako se javio na telefon, naravno da je bio kod kuće. Spustila sam glas da bih zvučala zavodnički. »Jesi li sam?«

Bio je sam. »Hoćeš da svratim k tebi?«

»Neee«, rekla sam, u zraku ispisujući tu riječ dok sam ležala na leđima u krevetu, stisnuta u najmanje traperice koje sam ikada imala. Nisam bila sigurna jesam li ostala bez daha zbog tih uskih hlača ili požude. »Reci gdje stanuješ«, rekla sam. »Dolazim.«

Dakle, bio je to jedan od onih seksualnih poziva usred noći. Prvi u mom odraslom životu. Srećom, David se preselio u sjeveroistočni dio grada pa nisam morala daleko voziti. Nije više bilo ni traga dnevnoj sobi s mirisom duhana i slikama iz Drugog svjetskog rata. Živio je vrlo blizu mene, u maloj garsonijeri koja bi se svidjela Jamesu Bondu. Kupaonica s plavim pločicama bila je zatvorena staklenim zidom, a krevet se nalazio u samom središtu sobe i bio jedini komad namještaja u sobi koja je ujedno bila spavaonica, dnevna soba i blagovaonica. Bilo je deset sati navečer.

Uzeo me za ruku i počeo mi pokazivati stan. Ja sam ga uzela za drugu ruku i gurnula ga na krevet. »Sto ćeš piti?«, upitao me dok se okretao na lijevu stranu dok sam ja krenula na desnu pa smo se našli na sredini kreveta.

»Sššš«, rekla sam. Poljupci su se nizali i nije se čuo niti jedan drugi zvuk osim CD-a koji je stalno iznova vrtio jednu pjesmu (mislim da je svirala neka stvar njegovog benda) i nježnog zvuka naših usana i jezika. Onda je legao na mene oslonivši se na ruke. U mraku je imao lice stranca i na trenutak sam osjetila nelagodu. Nisam ga dobro poznavala. Nisam znala kako mu se zovu roditelji niti gdje je išao u srednju školu. Nisam znala koliko godina je imao kada je prvi put spavao sa ženom. Pomislila sam kako se u toj sobi može dogoditi bilo što. To me je trebalo uplašiti, ali me je zapravo još više uzбудilo. Posegnula sam za njegovim patentnim zatvaračem. »Ne miči se«, rekla sam mu dok je on uzdisao i okrenuo se na leđa.

»Ovo nije prevara«, govorila sam samoj sebi dok sam mu spuštala bokse-riće preko bedara i uzimala ga u ruku (imao je manjeg od mog dečka u Nevv Yerseyju, odmah sam primijetila, ali barem nije mirisao na omekšivač). Varanje bi bilo kad bi on meni skinuo hlače, a to se nije moglo dogoditi jer nije bilo šanse da mu dopustim da se približi mom zatvaraču s obzirom da bi tada mogao vidjeti da ga nisam uspjela zatvoriti do kraja. Istina, uspio mi je otkopčati grudnjak (s jednom rukom je otkopčao tri kopče što me je stvarno impresioniralo), no dok ga je skidao preko moje glave i rukama tapkao prema mojim grudima, na sebi sam i dalje imala majicu pa je to bilo u redu. To nije prevara, pomislila sam dok sam se spuštala dolje s usnama natečenim od ljubljjenja, a onda ih stisnula u obliku slova »O« i puhnula topli dah pored njega. Sasvim mirno sam disala i disala i disala sve dok nije izgubio kontrolu i uhvatio me za kosu. Ako ništa drugo, ja sam bila ta koja je određivala tempo, usmjetavala slijed radnje i određivala što će se dalje događati.

Odmaknula sam lice i smirila se, žmirajući tako da na svojoj koži osjeti moje trepavice i ništa drugo. To nije varanje, govorila sam si. Iz toga ništa neće nastati, bez obzira na sve. Ja nisam htjela vezu s njim nimalo više nego što ju

je on htio sa mnom. Sutra ću se vratiti svom dečku u Nevv Yersey, a ovaj će se baviti onime čime se već bavi u životu i reprizirati You Belong to Me nekoj drugoj dami. Za sada mi je bilo dovoljno uživati u mirisu njegove kože, toplini njegovih ruku i užitku užitka koji ja pružam njemu – dugom, polaganom, slasnom, slatkom, koji ne prestaje, vrlo impresivnom, supererotičnom.

Naglo je trgnuo bedrima i svojom »erekcijom« udario o moj nos. »Oprostite, oprostite«, dahtao je. Ja sam se počela po nosu, zakašljala i obrisala obraze. »Idem po ručnik.«

Izvukao je nešto bijelo i otrcano iz memorijalne kupaonice Jamesa Bonda i legao pored mene. »To je bilo tako dobro«, rekao je.

»Mmm«, šapnula sam mu u vrat.

»Mogu li... možemo li...«

Odmahnula sam glavom. Poljubili smo se. CD, koji je od trenutka kada sam ušla stalno svirao jednu te istu pjesmu, zašumio je i onda ponovno počeo svirati. Zatvorila sam oči. Znala sam što sam trebala osjećati u tom trenutku. Trebala sam biti obuzeta krivnjom, uzdrmana sramom i mučena mislima o svom dečku koji miriši na omekšivač i spava snom pravednika u plahtama koje je njegova majka izglačala. Ali to nije bila prevara. Tehnički gledano, nije bilo seksa i on meni ništa nije radio pa sam moralno bila sasvim čista. Obavila sam se oko njega, zadovoljno uzdišući i razmišljajući o tome kako sam prvi put, otkako sam počela s tom groznom dijedom, konačno sita, zadovoljna i puna.

U ponoć me otpratio do auta. Usne su mi i dalje bile natečene, no hlače i dalje zakopčane, što je kompenziralo ono što se dogodilo s mojim grudnjakom koji sam na kraju skinula, presavila i utrpala u svoju torbicu. Držali smo se za ruke, a ja sam pomislila kako je to zadnji put da ću držati njegovu ruku. Kroz misli su mi prošle i razne varijacije te slike – kako ga zadnji put dodirujem, ljubim, vidim. Sjetila sam se i svih dečki s kojima sam ikada prekinula i onih koji su prekidali sa mnom i onog groznog osjećaja proba-danja koji sam tada imala u trbuhu. Ali ovaj put, na blagom, proljetnom zraku, kada su se iznad naših glava nadvijale grane stabala prepune sjajnog lišća, taj osjećaj je bio samo gorko-sladak.

Mislím da je rekao: »Hvala«, a ja sam odgovorila: »Nema na čemu.« Mislím da smo oboje znali, a da to nismo rekli, da je ovo posljednji put da se susrećemo na ovaj način: prvi, zadnji i jedini put. I to je bilo sasvim u redu.

Sljedeće jutro sam se uredno uputila na sastanak Weight Watchersall, gdje sam otkrila da sam smršavila dvije kile. »U čemu je tvoja tajna?«, pitala je žena tužnih očiju koja je stajala pored vage.

»U nevjerik«, odgovorila sam joj. Svi su se nasmijali.

11 VWeight Watchers je najpoznatiji svjetski dijetni režim, koji broji desetke milijuna poklonika u svijetu, a ima osmišljen

i razrađen program dijete, tjelovježbe i savjetovanja. {Op. prev.}

Kada je sastanak završio, sjela sam na vlak za Nevv Vork gdje sam se sa svojim dečkom trebala naći na večeri. Bilo je još rano i imala sam vremena pa sam podzemnom otišla do dijela grada koji se zove Little Italy. Slavio se San Gennaro i zrak je bio ispunjen mirisom svih jela koja su mi mjesecima bila zabranjena: pečena svinjetina, kobasice na žaru sa slatkim lukom i paprikama, šećerna vuna, kreme, fritule u šećeru u prahu. Posvuda je bilo zdjela punih maslina koje su se sjajile od ulja, poslužavnici s tjesteninom i komadi kolača sa sirom, pečene lignje i papirne čaše s limunadom. Hodala sam niz ulicu Mulberry kao asket, kao svetac koji prolazi pored lavova ili koji hoda po užarenom ugljenu. Nisam pojela niti jedan jedini zalogaj.

Jedan od načina da se zagrije zimi

Thisbe Nissen

Jedno ljeto, nakon što sam završila fakultet, bizarnom slučajnosti, gotovo istovremeno su umrli brat moga djeda i bake moje najbolje prijateljice Lexy. Lexy i ja smo obje naslijedile dovoljno novca da godinu dana nismo trebale raditi. Ja sam mogla pisati romane, a ona cijelo vrijeme slikati ukoliko se odlučimo živjeti na instant kašama i HuberBock pivu (u diskontu je pakitanje koštalo samo 6.99 dolara!), a bile smo se spremne preseliti deset kilometara izvan grada u raspadajuću stat u školsku zgradu koju vlasnici pokušavaju uvrstiti u popis povijesnih građevina, a u međuvremenu je iznajmljuju neuračunljivim, mazohističkim kreativcima kao što smo nas dvije. Grijanje u zgradi baš nije obećavajuće, susreti s bolesnicima mogući i česti, mogućnost

kontakta s notmalnim ljudima smanjena na nulu, a vanjsko odvrtačanje pažnje od mučeništva intenzivnog umjetničkog tada nepostojeće.

Školska zgrada mogla je udobno udomiti petnaest osoba, odnosno sedam i pol ako je svaka osoba htjela imati spavaću i radnu sobu. S još jednim cimerom mogle smo namaknuti novac za najamninu i imati more prostora i, još k tome, dovoljno novca da svako toliko možemo otići na hamburger. Dale smo oglas u lokalni tabloid, ali se činilo da su svi već riješili svoje stambeno pitanje. Jedina osoba koja se javila na oglas bio je visoki, kao isklesan, kipar u skupim, kožnim cipelama koji je okolišao oko najma. »Hej«, šapnem Lexy dok je kipar proučavao kupaonicu punu hrdavih mrlja. »Ovaj će nam se objema svidjeti, zat ne?«, šapne ona meni. »Možemo i dijeliti«, ponudim ja. »To je jedan od načina da se zagrijemo ove zime«, odgovori ona.

On se uselio, uvrijedio naše neuredno održavanje domaćinstva, držao svu svoju hranu u vakumiranoj kutiji u hladnjaku, prezirno odbacio moje blago nabacivanje u pijanstvu, prikazao se kao jedan od onih ponovno pronađenih kršćana i počeo inzistirati na tome kako je pteviše siromašan da bi platio svoj dio računa za telefon, struju, vodu i plin. »Prodaj cipele«, predloži mu Lexy. »Ili se jednostavno odseli«, dodam ja. Ljut i uvrijeđen napustio je kuću već sljedeće jutro.

Opet smo očajnički tražile cimera. I tako jedne noći za bilijarskim stolom u jednom baru u gradu naletim na nevjerojatno umišljenog muškarca koji izgleda dovoljno dobro da opravda svoju uobraženost i dovoljno blesavo da bude drag unatoč svojoj osobnosti. Izgledao je nekako uspavano i razbarušeno, od čega ja inače gubim glavu, i držao se visoko, na što odmah poželim istovremeno ga imati i slomiti, probuditi i natjerati da obrati pažnju na mene. To je možda bilo zato što se nije činio ni najmanje zainteresiran za mene. Ja nemam smisla za veze i pokazujem tendenciju da želim spavati samo s osobama koje mi se ne sviđaju. Izmijenili smo par riječi. On je vegan, dramaturg koji živi u skromnom stanu u gradu. Mrzi taj stan. Stanarinu plaća od mjeseca do mjeseca i traži novi stan. Ja kimam glavom, rastežem se, ubacujem osmicu, glumim nezainteresiranost za sve što mi govori.

Sljedeće večeri dovodim Lexy u taj bar. »Trebam stan«, objašnjavam joj, »i sladak je. S obzirom da su sve druge stvari u našem životu relativno stabilne... Samo se upoznaj s njim«, molim je. »Samo vidi kakav je.«

Vrata bata zaškripala su dok smo ulazile, a ljudi se okrenuli ne bi li vidjeli tko ide kako bi mogli natrag okrenuti glavu pomalo razočarani. Svi, osim jednog tipa koji je ponovno bio za bilijarskim stolom. Oči su mu pale na Lexy i činilo se da se više od nje ne mogu odlijepiti. Ja sam naviknuta na to. Lexy je sasvim sigurno najzgodnija osoba koju je većina ljudi ikada vidjela. Njezina ljepota je eterična. To je ljepota kao iz bajke, čarobnog napitka, ljepota koja obećava izazovne avanture i sretne završetke, otrovne jabuke i bijele konje. Ona je, što se većine muškaraca tiče, lijepa kao san. A ovaj muškarac se ne razlikuje od ostalih. Pluta do nje kao da ga tjera neka sila koja je jača od njega. Čini se da ne zna što bi sa mnom koja stojim pored nje. Njegova ruka se pruža prema Lexy. »Hej, ja sam John«, kaže joj kao da se radi o nekoj jako važnoj informaciji do koje se ne može tako lako doći.

»John i kako još?«, pita Lexy. Ja poželim uzviknuti nešto od sreće. Kako je samo luda ta moja Lexy!

»John Smith«, kaže John Smith. Ja se počnem glasno smijati. »Što je bilo?«, pita John Smith. »Tvoji starci su stvarno imali mašte.«

On me pogleda s laganim sažaljenjem. Ja sam prijateljica. Ne tako lijepa, socijalno neobična pratiteljica-svojoj-prijateljici.

»Lexy«, kaže Lexy. John Smith ne ispušta njezinu ruku. Ne želi ili ne zna kako to učiniti.

Konzumiramo ogromne količine nevjerojatno jeftinog piva. John i Lexy su zalijepljeni zajukeybox koji ne svira ništa osim Toma Waitsa, ali čini se da to nikome ne smeta. Oni se ljube i ljube i time čine da se svi ostali žele samo ljubiti i ljubiti. Zrak u baru postaje gust i tekuč poput nekog sirupa. Tijela se probijaju i čini se kao da se uvijek okrznu jedno o drugo. Sredina kolovoza je i nitko se nije dovoljno ljubio ovog ljeta. Sama pomisao da bih mogla pozvati Johna Smitha da se useli u našu školsku zgradu vjerojatno je najluđa ideja koja mi je pala na pamet u posljednje vrijeme.

»Dođi k meni«, John preklinje Lexy.

»Upomoć«, Lexy preklinje mene. »Sili me...«

»Ne ide s tobom«, govorim Johnu. »Osim ako to ne želi«, zaključujem. »Želiš li to?« Lexy odmahuje glavom. »Ona je jako čedna«, objašnjavam Johnu.

»Ne moraš spavati sa mnom«, objašnjava John, hrabro i uporno, u želji da se svidi.

»Aha«, kažem, »ako stvarno ne mora... Lex, jesi čula? Kaže da ne moraš spavati s njim.«

Lexy se smije, pokušava otvoriti oči, ali joj to ne uspijeva. »Kući«, kaže, »kući...«

»Žao mi je«, kažem Johnu, »čuo si što kaže dama.« Podupirem Lexy dok ona pokušava stajati na nogama.

John pogledava prema meni iz čučnja pored Lexinih nogu. »Kako se ti ono zoveš?«, pita skeptično, kao da misli da je moguće da nemam ime.

»Thisbe«, kažem ja, jasno izgovarajući.

»Aha«, kaže John kao da je potvrdio svoje sumnje.

Uključile smo prikaz telefonskih brojeva u školskoj zgradi jer Lexy bez toga ne može živjeti. Ima previše bivših koji je ne ostavljaju na miru, a čini se da ne može biti drugačija nego iskreno draga i prijateljski nastrojena prema svakom kretenu koji je ugleda u baru i odmah se zaljubi u nju. Dobiva cvijeće plaćeno korporativnim poslovnim karticama, pozive iz stranih zemalja, pisma s naznakom POVJERLJIVA PREPISKA, različite ponude od muškaraca pored kojih je sjedila u avionu ili koji rade na blagajni u supermarketu. Sada dobiva pozive od gospodina Johna Smitha koji je nekako došao do njenoga broja i zove svaki sat već dva dana za redom.

»Što da radim?«, pita Lexy.

»Želiš li ga vidjeti?«

»Ne... Mislim da ne, ne u tom smislu.«

»Onda digni slušalicu i reci mu to«, savjetujem je. »A što je s onim prijedlogom da živi s nama?« »Ne želiš izaći s njim, ali želiš da se useli?«

Lexy je ozbiljna. »Dakle«, započinje Lexy, »ne osjećam neku žarku potrebu da izađem s njim, iako mi je bilo lijepo dok smo se ljubili...« Razmišlja o tome trenutak. »Ne. Nisam zainteresirana. Ali, zar nas dvije imamo neku drugu opciju što se tiče cimera s obzirom da nećemo imati dovoljno love da same platimo najam za sljedeći mjesec? Ne pada mi na pamet ulaziti s njime u vezu, ako se useli. To bi bilo sjebano. Znaš? Ne bih htjela da s jedne strane budemo nas dvoje, a s druge ti. Ovo je naš stan. On bi se trebao useliti k nama.« Zaustavlja se. »Osim ako ga ti ne želiš?«, pita me ozbiljnim tonom kao da je on njezino vlasništvo koje mi nudi. Sto možda on i jest.

»Mislim da se to neće dogoditi«, kažem.

»Pa neće, ako ti to ne želiš«, kaže ona, »ali ako želiš...«

Poželim da mogu reći da me on uopće ne zanima. No, Lexy me predobro poznaje.

»Mislim da nisam njegov tip«, odgovaram.

»Svaka riječ koju si mu uputila bila je izrečena s prezirom!«

»Sto mi želiš reći?«, naivno pitam. Znam točno što mi želi reći.

»Postoji li srednje rješenje?«, glasno razmišlja Lexy. U pravu je. Često smo razgovarale o tome kako bismo zajedno bile jedna odlična osoba: moja nadmenost i njezina ljubaznost, njezino povjerenje u kombinaciji s mojom sumnjičavošću. Nešto između mog otklona od veza i njezinog uletavanja u njih. Zajedno bismo bile ono što obje zamišljamo idealnim.

»Ti odlučuješ«, kažem Lexy. »Ako tebi to nije neobično, nakon što si se ljubila s njim i to... Hoću reći, sigurno nije gori od gospodina u talijanskim cipelama.« Pokušavam zvučati uvjerljivo, ali mi uspijeva jedino pokazati skepsu. Ima velikih šansi da bi mogao biti puno gori od gospodina u talijanskim cipelama.

Lexy se napokon javlja na Johnove pozive. Napravile smo plan. Pokupit ćemo ga u gradu i dovesti u školsku zgradu na večeru. On još nema auto. Ako se želi useliti k nama, to će morati promijeniti. Ali najprije ga, vjerojatno, moramo pitati želi li se uopće useliti.

John na večeru donosi bocu vrlo jeftinog vina, iste vrste koju smo mi već stavile na stol. Prvo popijemo našu bocu, a onda počinjemo piti njegovu. Ja pripremam leću i rižu i kelj koji sam pronašla u vrtu. John previše hvali jelo, ali se toliko trudi da mu ništa ne mogu zamjeriti. Jako je sretan što je kod nas i što ga je Lexy pozvala na večeru. Čini se da je bezgranično zahvalan.

Nakon večere odlazim s isprikom da moram obaviti jedan telefonski poziv. Dok izlazim iz sobe, John me obasipa pljuskom zahvala i komplimenata za moje

kulinarstvo. Čini se kao da misli da je laskanje meni najbrži put do Lexinog kreveta. Dok se uspinjem, čujem kako izlaze popušiti cigaretu. Sasvim je jasno da neće imati vremena za to jer su toliko zauzeti ljubljnjem da potpuno zaboravljaju na nikotin.

Na gornjem katu, dok se pretvaram da čitam posljednje izdanje Zajednice: časopisa o zajedničkom životu, postajem uvjeren da je Lexy sasvim napustila naš plan i prepustila se vinu i Johnu i užitku ljubljenja, što bih vjerojatno i ja učinila na njezinom mjestu. Lexy će, uvjeravam samu sebe, promijeniti mišljenje i zadržati Johna u svom životu neko vrijeme kao slatkog dečka za ljubljenje umjesto da mu ponudi da bude treći cimer. Nakon svega će reći da se živjeti može s bilo kim, a ljubiti tek s nekim ljudima. Znam da za to postoji logičan protuargument, ali ga se ne uspijevam sjetiti. Tražim adresar ispod stola i ponovno ga pročešljam ne bih li naišla na nekog po pitanju soba za iznajmljivanje.

Pola sata kasnije netko kuca na moja vrata.

»Ja sam«, kaže Lexy. Dok ulazi, provjerava ima li koga iza nje i ostavlja pritrvorena vrata. Lice joj je rumeno od vina, ljubljenja i uzbuđenja. »Moramo s tobom popričati o nečemu«, smijulji se. »On je u kupaonici...« Ponovno baca pogled navrata. Upitno me pogledava. »Dakle«, govori polako, »što misliš?« »Mislim«, kažem ja, »da je pravo pitanje što ti misliš, draga.« »Ah, ne«, Lexy se oduševljeno smiješi, »pitanje je što ti misliš.« Nakon toga na vratima se pojavljuje John, čvrsto stojeći na nogama, i s bocom vina u jednoj te s tri čaše u drugoj ruci. »Činite mi se zastrašujuće sretni«, kažem im.

»Pa...«, počinje Lexy. Pogledava Johna. Kao da ga želi pitati je li u redu ono što upravo namjerava učiniti. On ulijeva vino. Ona me ponovno pogledava kao da traži dopuštenje da nastavi. U očima joj vidim da sprema ljudi plan. »Popij još malo vina«, govori i gura čašu vina u moju ruku.

Ispostavlja se da se Lexy sjajno pridržava plana. Izašli su na terasu i, dobro, neko se vrijeme ljubili, ali se Lexy izmaknula jer je htjela o nečemu porazgovarati s njim. John je naćulio uši: »Da? O čemu se radi? Nema problema, što god ti kažeš!« A Lexy mu je tekla da nam treba cimer i da smo mislile kako bi mu se stan mogao svidjeti, a s obzirom da on svoju najamninu plaća od mjeseca do mjeseca...

John je bio malo zatečen. Nije htjela s njim kući onda u baru, a sad mu predlaže da se preseli? Priznao je da je pomalo zbunjen.

Znaš, objasnila je Lexy, radi se o tome da mi je sada pronalaženje cimera veći prioritet od pronalaženje dečka, no ne radi se o tome da joj više nije do ljubljenja s njim, već ako se želi preseliti, onda ona misli da se moraju dogovoriti neke granice jer je njoj najvažnije da se Thisbe ne osjeća kao višak, a nema šanse da se Thisbe osjeća drugačije ako oni nastave istim tempom, a on se preseli...

John je rekao da se Thisbe ne mora osjećati kao višak.

Lexy ga je zamolila da nastavi.

John je oprezno odgovorio da želi da se zna da on misli da je i Thisbe slatka. »Baš čudno da to spominješ«, rekla je Lexy. Onda mu je, ako to nije već i prije učinila, ispričala priču o čovjeku sa skupim cipelama i šalama koje smo zbijale na njegov račun. Iako to meni nikad nije povjerila, vjerojatno je Johnu rekla da me dovoljno dobro poznaje da zna kad mi se netko sviđa, a da mi se on definitivno sviđa.

»I onda kada je pala ta ideja...«, objašnjava mi Lexy sada u mojoj sobi, ponovno ulijevajući vino u moju, svoju i Johnovu čašu. »Znaš. Mlade smo, zdrave smo i koliko bi nam se još ovakvih prilika moglo pojaviti u životu?«

U pravu je, ali mislim da je ono što nas je ponijelo, ono na što smo se zakačili i što nas drži da ne odustanemo, činjenica da ćemo se, ako sada odustanemo, kasnije osjećati stvarno jadno. Ne možemo reći ne. To bi značilo kao da potpisujemo kajanje. A svi troje smo osobe koje ne mogu podnijeti tu vtstu kajanja.

»Mogli bismo se kajati poslije«, podsjećam ih.

»Još više ćemo se kajati ako to ne napravimo«, kaže Lexy.

»Istina«, kažem ja. John kima glavom kao da mu je zabranjeno govoriti.

»Pretpostavljam da se moramo dogovoriti oko nekih pravila. Posebno ako se John planira useliti«, kaže Lexy. »Ili, možda, ne toliko oko pravila koliko...«

»Oko načina komunikacije«, kažem. »Moramo se dogovoriti da nikada ne dođe do prekida komunikacije.«

John dodaje: »Svakako. Moramo jedni drugima govoriti sve što se događa i kako nam ide. Tako da ne dopustimo da se stvore neki osjećaji zakinutosti ili slično. Samo moramo uvijek o svemu pričati.«

»To je nemoguće«, kažem ja. »Takve stvari uvijek propadnu...«

»Da, ali...«, pokušava Lexy.

»Ali«, kažem ja, »čak i da smo najveći idioti na zemlji...«

»Ne možemo ne probati«, kaže John. Svi se blesavo smješkamo, sjajeći od sreće i zadovoljni samima sobom jer ne postoji ništa što bi nas sada u tome moglo zaustaviti.

»Koliko vremena unaprijed moraš obavijestiti vlasnike da napuštaš stan?«, pitam Johna.

»Za tu rupčagu?«, odgovara. »Desetak minuta. Nema pologa ni ičeg sličnog. Nije važno. Nemam što izgubiti.«

»Onda bismo mogli probati neko vrijeme. Recimo, dok ne dode vrijeme da platiš sljedeću stanarinu«, predlaže Lexy. »Tako ćemo dobiti par tjedana i vidjeti kako se razvija situacija.«

»Za to vrijeme mogu nabaviti auto«, dodaje John.

»I procijeniti koliko je ovo loša ideja«, osjećam obavezu primijetiti.

John mi se smiješi smiješkom koji je prije upućivao samo Lexy i kaže: »Nisi me još ni imala. Vidjet ćeš kako je neosnovan taj tvoj pesimizam...«

Okrećem se prema Lexy. »Je li stvarno tako dobar?«

»Nemam pojma«, kaže. »Samo smo se ljubili...«

»To vrlo lako možemo ispraviti«, kaže John. Naginje se i ljubi me vrućim dahom koji miriše na vino. Jednu ruku stavlja na moje grudi. Kada mu prestanem uzvraćati poljupce i otvorim oči, vidim da drugom otkopčava Lexine hlače.

»Lexin krevet je udobniji«, primjećujem, pogledavajući na moj oronuli madrac koji leži na podu.

»Onda idemo u moj krevet«, kaže Lexy. Svi troje, držeći se za ruke, teturamo hodnikom kao da idemo prema čarobnjaku Ozu.

Najbolja stvar u vezi s ovim je što mogu ustati usred noći i vratiti se u svoj krevet, spavati sama, što volim, te se ujutro probuditi bez nekog tipa kraj mene koje me pritišće tako da osjetim odostraga kako je tvrd. Budim se prije njih, kuham kavu i ujutro imam dovoljno vremena sama za sebe, baš kako volim. Čitam kad čujem da se oni ustaju. Udaraju vrata, čuje se kratki razgovor, a onda tuš i ja imam sasvim dovoljno vremena razmišljati jesu li pod njim zajedno – kad začujem kucanje na vratima.

»Hej«, kaže John.

»Jutro«, odgovaram.

»Mogu li ući?«

Pokazujem mu da može, naravno.

Ulazi i sjeda na moj krevet nespreno se naginjući prema meni da bi me poljubio. Nespretnost nestaje dok se ljubimo, jer se prisjećamo toga da za ovo ne postoje pravila i da ovo, kako kod se nazivalo, ne funkcionira po pravilima bilo kojeg seksa ili bilo čega drugog što smo dosad probali. Ova nas novina nekako stavlja u jednaku poziciju. Mi se seksamo dok se Lexy tušira, a onda, kada ude umotana u ručnik, seksaju se njih dvoje. Moramo obnoviti zalihe kondoma. Nevjerojatan je osjećaj biti u blizini dvoje ljudi koji se seksaju. Znati da su, a ja znam jer sam bila u njihovoj poziciji prošle noći, svjesni mene gotovo kao što su svjesni jedno drugoga. Jednaka pažnja se posvećuje trećoj osobi kao i onoj s kojom si.

»Ti si«, kaže Lexy nakon što su završili, »najsretnija osoba na planetu.«

»Misliš da ja to ne znam?«, kaže John koji leži između nas nakon što je svršio drugi put u pola sata.

»Nemoj to zaboraviti«, kažem.

»Mogao bih vam spremiti doručak«, predlaže John, »i tako pokazati svoju nevjerojatnu zahvalnost.«

»To za početak«, kaže Lexy.

»Korak u pravom smjeru«, dodajem.

»Ne možemo mu dopustiti da se opusti«, kaže Lexy.

»Vjerojatno ćemo mu se morati bez milosti rugati da ne skrene s pravog puta«, kažem ja.

»Mislim«, kaže zamišljeno John, »da vas dvije sada, što se mene tiče, možete raditi što god vam padne na pamet.«

»Ja mislim«, kaže Lexy, »da je to nešto što bi svaki muškarac trebao reći svakoj

ženi nakon seksa.«

»Promijenit ćemo svijet!«, kaže John.

»Nemoj si previše umišljati«, podsjećam ga.

Sljedeći mjesec bio je za nas izgubljeno vrijeme. Ja nisam ništa napisala, a Lexy ništa naslikala jer smo obje bile previše zaokupljene životom. John nije uspio zabilježiti niti jedan dramatičan trenutak jer je jadnik bio potpuno iscrpljen! Slijedilo je useljavanje, kupovina automobila i komunikacija. Osim toga, ima tu i puno, zadržavajuće puno, razrade tijekom događanja stvari među nama. Uz to, ima još i puno vina, pa malo brkamo dan i noć. Pojavljuje se i šaptanje među prijateljima. Špekuliranje. Puno ljubljenja. Puno seksa. Jednog jutra John je pozvao mene i Lexy iz svoje sobe u prizemlju: »Ima li koga? Gdje ste? Imam erekciju.« Dešava se i to da ga Lexy i ja odbijamo, izazivamo, šetkamo se u donjem rublju i puštamo ga da pati. Lexy je priznala svom bivšem dečku koji živi u gradu da se taj tip – taj vegetarijanski, jebeni dramatičari. Lexy, ti se sigurno zajebavaš! – uselio u školsku

zgradu pod izričitim uvjetom da će spavati s obje. Bivši dečko joj govori: »Što je, Lex, zar si sada lezbijka?«, a Lexy odgovara da koliko ona zna nije. Nas dvije nismo uskakivale jedna drugoj u krevet prije nego što se John pojavio. Niti uskakujemo jedna drugoj u krevet kada Johna nema. »Znači, onda si biseksualna?«, ispituje bivši dečko, odlučan u želji da shvati o čemu se radi. »Ne znam, možda«, odgovara mu Lexy, »ali se ne seksamo nas dvije međusobno već je jedna od nas s njim ili smo obje s njim, a on je u sredini. Kužiš?« Bivšem dečku treba mjesec dana da uvjeri Lexy da ona zapravo u svom životu treba njega i da bi trebala jednom, samo jednom, po prvi put pokušati imati pravu vezu, a ne nešto luckasto ili povremeno ili nešto od čega može pobjeći čim se stvari samo malo zakompliciraju. Treba joj nešto iskreno i trajno. Govori joj da je nitko nikada neće voljeti toliko koliko je on voli. Ona ne zna je li on u pravu, ali meni i Johnu kaže da osjeća da bi trebala pokušati. »Što ako je to istina?«, pita. »Što ako me nitko neće voljeti kao što me on voli? Moram barem probati...«

»Taj tip mi zvuči bolesno«, kaže John. U krevetu smo. Bili smo u krevetu kad nam je Lexy ispričala što se događa. Još uvijek smo u krevetu.

»On i je bolestan«, kažem ja. U tom trenutku shvaćam da upravo to svi govore za Johna. A vjerojatno i za mene i Lexy. Svi troje smo bolesni.

»K vragu«, kaže John. »Tako nam je dobro krenulo.«

»Znam«, kažem. »Postala sam tako ponosna na nas. Što se radi kada oстане samo dvoje u vezi koja se sastoji od troje ljudi? Kako se to tješava?«

John sliježe ramenima. »Kako je uopće bilo što od ovog funkcioniralo?«, kaže.

»Nekako smo rješavali stvari kad smo stigli ovako daleko.«

»Meni je još uvijek lijepo«, kažem.

»Zapravo...«, John počinje zamuckivati, »ne znam, ali mislim da se meni zapravo ti sviđaš, znaš?«

»Nemoj me raznježiti«, kažem mu. A onda dodajem: »Nemoj se umisliti, ali ni ti nisi tako loš. Po mom mišljenju...«

»Tko bi rekao da si tako romantična?«, kaže John.

»Znam to dobro sakriti.«

»Dakle, što smo odlučili?«, pita on.

»Ne znam«, odgovaram, »što smo odlučili?«

»Stvarno se ne želim odseliti...«, počinje John, ali ga ja prekidam. »Nema razloga da se odseliš samo zato što će se ona vratiti tom tipu. To bi čak i za mene i Lexy bilo previše okrutno«, kažem.

»Znači, dopuštaš mi da ostanem?«, moljaka, hineći patetiku s pogledom šteneta.

»Hoćeš li i dalje spavati sa mnom?«, pitam. »Da, gospodo«, obećava John.

»Smiješ spavati i s drugima, znaš«, dodajem. »Ako si pri tome dobar, zdrav i oprezan. I moraš mi to reći. Volim biti informirana.«

John podigne dva prsta kao pravi poletarac. »Nosit ću tri kondoma istovremeno i ispričat ću ti svaku sitnicu«, zaklinje se.

»I možemo i dalje spavati svatko u svojoj sobi?«

»Kako ti hoćeš«, pristaje.

»Ovo postaje moja idealna veza«, kažem skeptično. »Ti si kao dečko o kojemu sam oduvijek sanjala.«

»Pokušat ću da mi to ne udari u glavu«, kaže. I uspijeva u tome.

Tamo gdje su bili dečki

Lily Burana

Godinama sam bila zaokupljena muškarcima koje nikada nisam mogla imati. Nema potrebe da me se sažalijeva ili da se zaključa da me obuzela neka čudna vrsta mazohizma »žene koja previše voli«. Ključ je u tim prokletim gay dečkima. Oni imaju beskrajnu moć nad mojim srcem.

Njihova imena su Kirby, Cubby, Christopher i Jay. Kirt i Alan i Kim. Nikada nisu bili moji ljubavnici, ali me svaki od njih na svoj način naučio kako voljeti. Moja prva gay simpatija dogodila se u srednjoj školi. Sasvim tipično, bio je to moj frizer. Kirt. Imao je geliranu kosu uzdignutu u bodlje, nježnu kožu i savršeno počupane obrve. Sa svojim ne pretjerano zgodnim izgledom štreberice bez prevelikog šarma nisam imala ulogu pobjednice u adoles-centskim ljubavnim igrama. Onda se pojavio taj uglađeni, pažljivi čovjek čije su ruke bile u mojoj kosi i koji mi je posvećivao pažnju i davao nadu da će su jednoga dana nekome možda sviđati dovoljno da bi htio biti sa mnom. Od sisanja do sisanja, od skraćivanja do minivala, naša se veza produbljivala. Nikada nisam upoznala muškarca koji je toliko otvoren po pitanju svojih osjećaja i toliko zainteresiran za ono što ja imam za reći. Rekao mi je da u slobodno vrijeme nastupa imitirajući poznate žene i da misli da sam ja strašno zgodna. Bila sam dirnuta njegovim povjerenjem u mene i polaskana riječima za koje sam kasnije shvatila da su mi vjerojatno bile namijenjene samo da bi izvukao bolje napojnice. No, tada sam njima bila potpuno omamljena. Svoje oduševljenje njime htjela sam pokazati i na druge načine osim novcem, pa sam za njega ukrala jedan par cipela. Dala sam mu ih kao simbol moje simpatije i tako smo uz zahvalni treptaj njegovih trepavica sklopili savezništvo.

U drugom razredu srednje škole imala sam grozan minival (Kirtov poklon) i gtudi koje su tek počele pupati. Na području između kose i poprsja previše sam se kitila, a bila sam sklona i vrlo nesretnim i rizičnim modnim odlukama koje su me izlagale većim poniženjima nego izjave modnih kritičara. Otkrila sam politički radikalizam i alternativnu kulturu pa sam po školi hodala s bilježnicama na kojima su bili ispisani stihovi pjesama Dead Kennedvsa. U ušima sam imala tuce srebrnih naušnica, nosila sam ofucanu, crnu minicu i poderane čarape koje su usko prijanjale uz moje tijelo pobunjene tinejdžerke. Mislila sam da su posprdni osmjesi i pokazivanje prstom na mene najgore što može izazvati moja pojava sve dok me jednom na hodniku nije spopao jedan sportaš. Jedan dan pod odmorom prišao mi je Chris W., masni brucoš u trenirci i sportskoj majici, i očešao svoje medunožje o moje bedro. Pakosno se smiješio kao pas na smetlištu, oduševljen time kako me šokirao. Mislim da mu je bilo drago što mi je pokazao gdje mi je mjesto. Ti si čudakinja! Seksualni objekt! Još uvijek se sjećam osjećaja kada je svoj mali penis prekriven trenirkom prislonio na moju nogu. Odgurnula sam ga i nikada više u školi nisam nosila ništa usko.

Neobičajeni incidenti poput terorističkih napada izbočinama na hodniku škole naučili su me da muška seksualnost može biti agresivna i glupa. No, općenita drama srednjoškolskog života ukazala mi je na opasnosti seksualnog života mlade žene. Naučila sam, kao što to mora svaka djevojka, da je reputacija sve i da reputacija nema puno veze s onim što si zapravo napravila, već s kim si to napravila, kada i gdje. Društvena vrijednost diktirana je izvana te je podložna hirovima. Ako netko kaže da si drolja i prevladaju vjetrovi trača, onda to zasigurno i jesi. Dečki su se meni i mojim prijateljicama udvarali, a i mi smo se udvarale njima. Kada bismo pronašle dečke koji nam se sviđaju, radile smo uobičajene stvari: izlazile van, ljubile se, zezale i poslije toga prepričavale detalje. No, bile smo jako oprezne kakvu sliku dajemo u javnosti. S jedne strane smo bile otkačene: naša poza punk prezira isticala se u našoj konzervativnoj školi i mi smo vrlo ozbiljno shvatile ljevičarsku obvezu borbe protiv autoriteta. Međutim, u društvu smo se držale zajedno te povlačile crtu kad bi došlo do situacije da se promijeni naš imidž djevojaka koje su u seksualnom smislu tabula rasa. Sve smo vrlo dobro znale da društveni uspjeh ovisi o vrsti podređenosti koja nema nikakve veze sa seksom i da je imidž dobre djevojke samo igra, vrtnja u krug.

Možda sam bila pretjerano zanesena idejom da bi u životu trebalo igrati pošteno, ali me dvoiličan, strogi poredak svih stvari povezanih uz djevojaštvo jako prizemljio. Gorčina je postala dio mene. Znajući da ne mogu ništa protiv statusa quo, odlučila sam od njega pobjeći.

U našem dijelu Jersevja bio je jedan gay bar, The Yacht Club, koji se nalazio kraj cesta koja je prolazila pored jezera. Moj prijatelj iz razreda,

Daryl, koji je uporno tvrdio da nije gay, odveo me tamo jedne večeri i ja sam pronašla neočekivano utočište od srednjoškolske drame. The Yacht Club se nije mogao pohvaliti glamurom; bilo je to pljesnivo mjesto obloženo tamnim tepisima, a trošni plesni pod od parketa bio je okružen starim brodskim stolcima i brončanim lampama punim otisaka prstiju. Daryl i ja smo zajedno plesali na Bronski Beat, nadajući se besplatnim pićima. Kad su zatvorili, posrćući smo izašli na parkiralište jedva čekajući da se opet tamo vratimo. Sljedeći vikend je izbacivač pun milosti zažmirio na naše krivotvorene osobne iskaznice i mi smo opet ušli u klub koji će postati naša sigurna luka. U klubu je bilo dvadesetak muškaraca na jednu ženu i, iako se nismo ubrajali u »dečke« zbog svojih godina i nedostatka gay iskustva, Daryl i ja smo ipak bili dobrodošli posjetitelji. Prihvatili su nas bez daljnjeg ocjenjivanja. Daryl nije htio plesati s dečkima (još), no ja sam tasturala na plesnom podiju s bilo kojim koji bi me pitao. Za izlaske u The Yacht Club počela sam se suludo odijevati, a moja nesmotrenost se tamo dočekivala s oduševljenjem, a ne osudom. Mogla sam biti seksi i tinejdžerski napadna, a da mi nitko zauzvrat ne uništi reputaciju ili raspoloženje. Sto god su muškarci tamo htjeli od mene, to sigurno nije bio seks i ja sam se osjećala sigurno. Možda je to bilo plitko zanimanje za dva mlada pilića, ali pažnja koju smo dobivali Daryl i ja za mene je bila kao melem. Niti jedna osoba koju sam upoznala u The Yacht Clubu nije bila gay u javnosti. Svaki muškarac i svaka žena iz kluba pažljivo su skrivali svoje opredjeljenje čije su se naznake mogle prepoznati samo u sigurnosti prigušenog strobo svjetla u klubu. Nikada nisu davali do znanja da im je žao zato što moraju biti diskretni. Zapravo, činilo se da su oduševljeni što imaju to jedno jedino skrovito mjesto u neprijateljskom svijetu. Pretpostavljam da nema mjesta ljutnji, ako se nalaziš u prijateljskom okruženju. Njihova širokogrudnost i zahvalnost, unatoč tome što su morali živjeti dvostruke živote, naučila me nečemu jako vrijednom: ljubav i seks su bitne životne sastavnice, čak i ako ponekad moraju biti istisnute, čak i ako ono što zaista želiš ili radiš unaprijed isključuje javno očitovanje. Velik broj ljudi zbog raznih razloga mora skrivati neki dio svog ljubavnog života – to nije nešto što vrijedi samo za heteroseksualne cure iz predgrađa. To mi je saznanje pomoglo da izbrišem sliku ogorčene djevojke pune samosažaljenja koju sam stvorila u sebi i otvorilo mi mogućnost ljubavi na marginama. Jednoga se dana pored trošnog go-go bara otvorio punk klub gdje sam upoznala dečka za kojim sam poludjela. On baš i nije bio mali dečko, već dvadesetšesto-godišnji gitarist s irokezom i bez posla. Meni je bilo sedamnaest. Nije me bilo briga što netko misli o meni, mojim izborima ili mom ponašanju. Čarobna prašina gay odvažnosti spustila se i na mene, pretvorivši se u nešto što je podsjećalo na oklop. Nije me bilo briga za razliku od devet godina među nama i jednostavno sam utrčala u tu vezu. Bila sam odvažnija, više sam riskirala, a opet sam bila tiša i neprimjetnija nego ikad. Pomoću svog oštrog tinejdžerskog radara djeca u školi otkrila su da se nešto zbiva. Njuškali su me tražeći hormone i počeli zbijati obruč pred napad. S obzirom da me nisu mogli ocrniti radi slobodnog ponašanja, nisam bila »drolja« pa su me umjesto toga prozvali lezbijkom. Zbog toga sam bila prokleta sretna. Drolje su bile svima na raspolaganju, predviđene za prosljeđivanje iz ruke u ruku, ali lezbijke su bile zastrašujuće i ttebalo ih je po svaku cijenu izbjegavati. Sjećam se kako sam u šoping centru prolazila pored nadnaravno popularne Angie Puccio. Tiho je promrmljala »lezba« i odjedrila dalje. Kada se udaljila nekih pet metara od mene, povikala sam »Hej, Angie!« Ona se okrenula. Pokazala sam joj dva prsta u znak mira, stavila ih na usne i provukla jezik kroz rupu među njima. Nikada mi više nije rekla »lezbo«, niti bilo što drugo. To je bilo prvi put da sam tako reagirala, a tako se ponašam i danas: čime god me netko pokuša uvrijediti, vratit ću mu to kao bumerang, pogodit točno usred čela. Kada sam se s dvadeset i jednom odselila u San Francisco, ostavila sam margine gay kultute i ubacila se u njezino samo središte. Kao i mnoge ženske osobe mojih godina i osobina, toliko sam mijenjala seksualno opredjeljenje da mi se već vrtjelo u glavi. Moje prijateljice i ja prošle smo razdoblje u kojemu smo si umislile da smo ženski »pederi« i da smo sposobne voljeti kavalirski kao što su to činili gay muškarci koje smo idealizirale. Nakon godina i godina političke korektnosti imale smo potrebu prekinuti s tom kolektivnom tamnicom. Osjećale smo da imamo sva prava biti pohlepne i tražiti avantute jer je naša strast poprimila obilježja revolucionarne ženske politike:

zabava i subverzija bile su nam najbolji prijatelji. Jako smo se trudile, misleći da ćemo uspjeti. Vrlo često to nije bilo tako. Cilj nam je bio postati ratnicama na jednu noć, a zapravo smo se zaljubljujivale. Ili smo pokušavale biti zločeste, a onda smo shvatile da se želimo maziti. Nekada je naša nesreća bila još veća. (Poštedjet ću vas grozne priče o ženskom seks klubu kratkoga vijeka u kojem su sve cure dobile svrab.) Kao ljubavnice različitih orijentacija, odradile smo svoj dio slomljenih srca i dramatičnih trenutaka. Ljubav počiva na tenzijama, ali ponekad je njima preplavljena. Naposljetku smo naučile da unatoč tome što volimo gay muškarce nismo ni upola dobre poput njih u pitanju seksa. Čak i dok sam bila u tranzicijskoj fazi queer djevojke, oko mene je bilo gay muškaraca. Uvijek. Dečki u koži, dečki koji sličje na mede, transvestiti, muškarci za koje se nikada ne bi reklo da su gay, mazohisti u nježnoj odjeći, muškarci koji vole udaranje po guzi, muške prostitutke, atletičari i erotski genijalci, svi su oni bili moji prijatelji, saveznici i uzori. Moje prijateljice i ja izlazile smo na gay parade i odlazile u barove oblijepljene kožom, u diskoteke prepune go-go dječaka i na zabave na koje su dolazile muške prostitutke. Naše pleme je bilo mješavina svega: dečki sa curama, cure sa curama, uz brojne dodatne varijacije na temu.

Iako sam jako voljela svoje prijateljice lezbijke, nisam mogla zamisliti život bez te divlje muške gay energije. Bilo je jako zanimljivo promatrati kako su ozbiljno shvaćali svoje pravo na zadovoljstvo. Gay muškarci su se morali truditi, prevladavati prepreke samoprezira, usamljenosti i straha od napada. Drugim riječima, morali su se jako truditi, baš kao što moraju žene. Kao što to moram ja. Osjećala sam povezanost koja je nastala iz okolnosti koje su nam bile zajedničke, odnosno iz činjenice da se nalazimo na krivom mjestu u krivo vrijeme. No, to nije bila samo simbioza osoba koje se osjećaju žrtvama niti jedan ja, jedna ti filozofija. Između gay muškarca i žene postoji jedna neopisiva iskra koja nema veze sa seksualnim osvajanjem, ali istovremeno ima neke veze sa seksom. Radi se o erotici tipa »uzbuđen/a sam jer te želim upoznati«, uživanju u međusobnom divljenju, kada sama prisutnost neke osobe stvara erotski naboj. Taj osjećaj je jednako opojan kao i osjećaj zaljubljenosti. Pri tome nema pregovaranja ili osvajanja moći kao što to može biti slučaj kada se među ljudima ostvari tjelesni kontakt. Taj osjećaj je bajkovit trenutak i vrhunac romantične zaslijepljenosti. I taj osjećaj mi je pomogao da bolje razumijem čudne putove srca. Ako mi netko sada kaže da mu je ljubav na jednu noć bila najčišći oblik ljubavi s kojim se ikada sreo, ja ću kimnuti glavom s razumijevanjem.

Slika muške gay kulture devedesetih nije mi umakla. Nešto u vezi s njom bilo je jako važno i fantastično: klubovi, natjecanja ljepote, transvestiti. Svojim noćnim životom oni su do savršenstva doveli alternativnu stvarnost, paralelni svemir u kojemu je ljubav bila bezgranična i slobodna, a svatko je mogao biti ono što je, bez obzira koliko je to grubo ili napadno. Ugnjetavanje je otac eskapizma, baš kao što je potreba majka inovacije. Možda je upravo to razlog zbog kojeg gay muškarci znaju bolje nego itko drugi urediti bajkovita okruženja. U njihov se svijet treba zakoračiti u pravo vrijeme i na pravom mjestu pa se može povjerovati u obećanje Valhale¹² o vječnoj slavi i epskoj žestini, makar dok ne dođe vrijeme za fajrunt.

Svih ovih godina imala sam gay prijatelje kojima sam se povjeravala i svaki od njih bio je jedan od onih za koje se nikada ne bi reklo da je gay. Neki su imali fetiš na vojsku, neki na biciklizam. Drugi, pak, nisu mogli

12

Valhala (Valhall) je u nordijskoj mitologiji ogromna rajska dvorana, dvorac boga Odina. U njoj borave ratnici poginuli u boju.

odoljeti znojnim i dlakavim muškarcima. Mislila sam da su nevjerojatno privlačni i, iako ih žene nisu zanimale, njihov me zagrljaj uvijek čuvao na sigurnom. Mogla sam živjeti sa svojim nezadovoljenim potrebama jer mi je ono što su mi oni davali bilo potrebnije od seksa: primjer hrabrosti; smjelost svoje ljubavi. Niti jedan od njih danas nije živ. Neki od njih su se razboljeli i s godinama počeli raspadati, bolno i očito. Kada počnem zbrajati, padnem u depresiju. Onda se Kim, Cubby i Kirby pojave na samom rubu mojih misli i šapnu da bih trebala biti sretna. Okupe se i podignu me.

Nakon te faze vratila sam se muškarcima kao romantičnim partnerima. Ako obratite pažnju na neke od muškaraca s kojima sam izlazila otkako samo otišla iz San Francisca: kauboj, građevinski radnik, biciklist, vojni oficir (za kojeg sam se

udala), čini se kao da nabtajem članove grupe Vil-lage People. Radi se o vrlo jednostavnoj psihologiji: tko ti ostavi otisak u erotskom životu u ranoj dobi, sigurno će se pojaviti i kasnije.

Uvijek ću biti slaba na muškarce koji kao da su odvaljeni od stijene, no meka srca i željni užitaka. Zauvijek će me privlačiti ulaštene čizme i uštirkani ovratnici. Spol je kostimirana drama, baš kao što je i biološko povezivanje, a ja padam na muške nastupe. Pretpostavljam da se na nekoj razini kroz svoj izbor muškaraca ševim s duhovima, pokušavajući privući malo onoga što sam izgubila, komadić nečega što nisam mogla imati nigdje osim u snovima. U sadašnjosti volimo u sjeni onoga što smo nekad bili.

Podjele

i nejednakosti

Što si započela?

Jennifer Baumgardner

Pročitala sam roman Zauvijek Judy Blume prije nego što sam napunila deset godina. Smještena na stražnjem sjedištu novog Oldsmobilea s roditeljima sam krenula na put i naišla na jednu od poznatih stranica. »Što znači svršavam, ja svršavam?«, upitala sam. Znala sam da to ima neke veze sa seksom i da zvuči seksi, no nisam imala pojma što znači. Svršava? Sto svršava? Sto je započeo? To me podsjetilo na zbunjajući pojam koji se, barem u Fargu, aktivno koristio osamdesetih kada bi dvoje započelo vezu, a glasio je krenuli su. Kao, na primjer, »Krenula sam s Chadom.« Chad je bio dečko koji je glumio Winnieja 1982. kada sam ja glumila Kangu u predstavi Medo Winnie zvani Pooh. »Hodali« smo neko vrijeme. »Kamo ćete danas krenuti?«, pitali bi me u šali roditelji. Mislili da Chad i ja nikada nismo razgovarali preko telefona. Krenuti? Nikamo.

U sedmom razredu, dok sam bila s Chadom, kupila sam si cigaršpic u trgovini Spancer Gifts u šoping centru Columbia jer su mi se jako sviđala ljubičasta pera na njemu. Ne znajući pravu svrhu toga predmeta, nosila sam ga zakačenog na svojoj pomalo dosadnoj plavoj, zimskoj jakni. No, navečer u krevetu skinula bih ga i upotrijebila za škakljanje trbuha, uživajući u lepršavom osjećaju koji je pobuđivao u seksualnim predjelima moga tijela koje sam tada tek počela zamjećivati.

Od šeste do dvanaeste godine stalno sam se dirala noću ili sanjerala o muškarcima koji me odnose u vodu. Ponekad bi se moja pjegava susjeda i ja, a o tome nikad nisam nikome pričala, igrale muža (ja) i žene (ona). Satima bismo se kotrljale po njezinom krevetu sasvim odjevene, a ja bih je povremeno ljubila po vratu, licu i ramenima.

Kad su dečki počeli ulaziti u moj život i kad peting i seks nisu bili samo moguće, već i očekivane stvari, lepršavi osjećaj koji sam imala među nogama pretvorio se u opću natečenost od sati i sati diranja, ali bez krešenda koji donosi orgazam. Tada sam postala nešto svjesnija toga što bi svršavam, ja svršavam moglo značiti, no to mi se još uvijek činilo više kao neka prljava stvar o kojoj se može pročitati u knjizi, a manje kao osobni cilj. Na faksu sam bila vatrena feministkinja sa snažnom retorikom o ženskom seksualnom ispunjenju (ali ne toliko o onome, koliko o silovanju, tjeranju na seks, muškim pogledima, dehumanizaciji žena u pornićima, itd.)- Kada bi mi moj dečko na faksu povremeno stavio jezik među noge, ja bih pristala na to i malo se meškoljila, no da je znao čitati misli, shvatio bi da zapravo želim reći: »Nemoj se truditi, stvarno nije potrebno.«

Pitam se kada bih konačno svršila da nisam upoznala Anastasiju. I dalje bih čekala, s obzirom da sam odustala od kupovine vibratora, u nadi da ću uhvatiti orgazam kada se probudim iz dobrog sna. Imala sam već dvadeset i četiri godine. Vodila sam ljubav (zapravo mislim na »pravi seks« ili ono što naše majke zovu »snošajem«) tek četiri godine. Moje feminističke godine na fakultetu urodile su poslom u časopisu Ms., što je bilo kao da duhoviti tip dobije posao u crtanoj seriji Simpsoni čim izađe s faksa. U Ms. smo se šalili da ne možemo voditi razgovor ni o čemu osim o hrani, seksu i frizurama, što je bilo određeno olakšanje nakon faksa na kojemu se taj popis sastojao od anoreksije, silovanja i razloga zbog kojih se žene moraju brižati u patrijarhalnom okruženju. Osim što su voljele ženske teme, urednice i dizajnerice u tom časopisu imale su i drugačiji odnos prema orgazmu od mene. One su ga iskusile.

Prvo sam mislila da lažu. (Danas mislim da lažu ljudi koji pričaju o višestrukim orgazmima.) Nakon nekog vremena sam shvatila da te žene, bez obzira jesu li gay ili hetero, također masturbiraju, većina njih, i da su na taj način naučile kako

svršiti sa svojim partnerima. Pažljivo sam ih slušala. Htjela sam doživjeti orgazam. Vrsta razgovora tipa žensko tijelo, ženska mudrost o tome kako svršiti, čini mi se, funkcionira na dvije razine: analiza i akcija. Prva razina ili što žene govore da rade zvuči logično kao što zvuči i njihova tvrdnja da zaslužuju svršiti. To u potpunosti podržavam. Slobodno me stavite na popis. No, što se tiče primjene njihovih savjeta u mom slučaju... pa to je kao kad čujete priču o tome kako je netko dugo trenirao i onda istrčao maraton ili kako netko sam zna izračunati porez. Znam da je to moguće i divim se takvim ljudima, ali ja to nisam u stanju napraviti. Osim toga, možda lažu.

Stoga, svršavanje mi nije nužno bilo cilj kada sam se počela zezati s Anastasijom, meke kože, crne kose, s prelijepim grudima i bivšim angažmanom u Ms.-u. Ona je bila prava junakinja iz onih starih romana s puno seksa. (Osim što je imala kratko ošišanu kosu i bila opsjednuta samoobranom.) Nisam imala nikakvih saznanja o tome na koji način žene vode ljubav. Za to područje Judy Blume nije napisala niti jednu knjigu. Bila sam totalna tabula rasa po pitanju seksa sa ženama i jednostavno sam pretpostavila da ona zna što čini.

Tako je i bilo, jer sam nekoliko mjeseci nakon našeg prvog vrelog poljupca svršila. Bilo je to jedne nedjelje, oko podne, u mojoj garsonijeri okupanoj svjetlošću. Anastasiji je palo na pamet da se trebamo skinuti i sklupčati noge tako da nam se dodituju klitoris. To mi je zvučalo malo čudno, ali sam pomislila: »K vragu sve.« Sjedile smo na mom krevetu, sasvim gole, okupane suncem koje nas je pomalo pržilo. Obujmila sam je nogama i rukama sve dok nismo bile potpuno omotane jedna u drugu. Moje se tijelo trznulo kada smo se spojile i u tom trenutku je krenuo moj prvi orgazam odrasle osobe. Bila sam toliko izvan sebe da sam povikala: »Ovo moramo patentirati!« Anastasia je rekla da misli da je netko to sigurno već probao.

Ipak se složila sa mnom da se radi o pravom postignuću. U ono vrijeme smo vjerovala u samopomoć i keltske božice. Govorile bismo »Zahvali božici«, a onda češljale jedna drugoj kosu ili se kupale zajedno. Jennifer je imala orgazam! Bile smo toliko zadovoljne same sa sobom da smo sve ispričale njezinom bratu s kojim smo se našle na kasnom ručku (on je bio gay i pisao je za televiziju), kao da ga je to imalo zanimalo. »Previše informacija«, rekao je u on u vrijeme kada je to zvučalo smiješno i kada su to govorili samo homoseksualci. »Ne zanima me.« Uskoro sam svršavala redovno i prilično jednostavno. Ponekad smo bile potpuno odjevene i ja bih svršila. To mi je zbog nekog razloga bilo super. Anastasia bi sjela i rekla: »To je definicija sigurnog seksa.« Ona bi svršila, ja bih svršila, svi bismo svršili. I tako je to išlo sve dok nismo prekinule.

Jedan od bitnih razloga našeg prekida bio je tip po imenu Steven. Oduzimao mi je dah: imao je glasgovovski naglasak, mršavo tijelo i često mijenjao raspoloženja. Kada je bio dobro raspoložen, osjećala sam se savršeno i sretno jer me netko uvažava, jer je konačno netko čuo za imena koja spominjem. Kada je bio loše raspoložen, osjećala sam se jadno pa bih počela plesati uokolo ne bih li ga oraspoložila. Steven mi je bio ljubavnik za kojeg drugi nisu mislili da mi je »sam« prijatelj, što je bilo pravo olakšanje. Naravno, nismo bili tako dobri prijatelji kao što smo bile Anastasia i ja, i nismo ostajali budni cijelu noć smijući se i crtajući stripove u kojima smo nas dvoje glavni likovi, sanjareći o tome kako ćemo jednog dana to objaviti. Sa Stevenom sam ovisničku prisnost zamijenila atmosferom skućivanja. Napokon sam imala osobu s kojom sam mogla sanjariti o useljavanju i kupovini posuda s njim ili za njega, budući da ga on uopće nije imao. Sa Stevenom su prestali moji orgazmi.

Čudno, ali to mi nije bilo tako važno. Činjenica da on svršava nije mi bila toliko odbojna, ali bi mi sktenula pažnju s mog mogućeg orgazma.

Ali nisam se željela toga odreći. Budući da ono što sam najčešće radila s Anastasijom nije bilo izvedivo s muškarcem, naučila sam se samozadovoljavati s vibratorom kojeg sam napravila od stare elektitične četkice za zube. Uskoro sam znala svršiti samo pomoću ruke ako sam bila u određenom položaju, koji se opet nije mogao izvesti u seksualnom činu. Jednom, na samom početku, Steve me je upitao što volim u krevetu. Očajnički sam pokušavala nešto smisliti, ali sve što mi je padalo na pamet je bilo ili laž (»Zaveži me«) ili nešto što je bolje ostaviti R. Crumbu¹³ (»Zajaši me kao svinju«). Konačno sam promucala staru dobru »Sviđa mi se što mi radiš«, ali sam se osjećala izgubljeno. Čak nisam znala što volim.

Cura poslije njega? Stalni orgazmi. Amy je bila seksualno napredna, stvarno je dobro poznavala svoje tijelo i obožavala je žene. Osim toga, imala je super sise

što je opće prihvaćeno kao dobra stvar u seksu, bez obzira radi li se o muškarcima, ženama, biseksualcima, heteroseksualcima ili homoseksualcima. (U prilog tome spominjem Moj tajni vrt Nancy Friday u kojemu je čitavo poglavlje posvećeno maštarijama heteroseksualnih žena (0 seksu sa ženama.) Kad sam s Amy spavala, otprilike, treći put, doživjela sam orgazam za vrijeme oralnog seksa. Seks sa ženom je kao seks sa Xenom ratnicom. Svijet muškaraca jednostavno iščezava. Brzo sam se otvorila jer sam imala povjerenja ili sam pretpostavljala da ona ima osjećaj za moje tijelo, 1 njegove mirise i ljepljivost i čudne načine na koje sam svršavala. Amy je bila jako seksi, talentirana žena koja kao da je izašla iz mojih snova: imala je mozak Davida Remnicka, tijelo Lare Croft i disciplinirani idealizam dugogodišnje vegetarijanke. No, s vremenom smo se razile.

Tu je ušao Grant. Grant je stručnjak za vagine, ako takvo što postoji. Velik je obožavatelj Rimbauda i časopisa u kojemu se pojavljuju izblajhane plavuše s depiliranim analnim otvorima i nogama dignutim iznad glave. On zna tko je Butt Man i dobro poznaje njegovo djelo. Kada sam mu u povjerenju rekla ono što Naomi Wolf kaže u Mitu o ljepoti – da žene mrze pornografiju jer se zbog nje »osjećaju ružno za vrijeme seksa«, što znači da ne žele da ih se uspoređuje sa savršenstvom i pokornošću porno zvijezda – on mi je odgovorio: »Ali porniči su ružni.« (U pravu je. Niti jedna žena u porničima nije dovoljno zgodna da bi se pojavila u reklami za uloške. To nije prizor idealne ljepote.) »Osim toga«, dodao je, »seks nije lijep i dražestan.«

Unatoč činjenici da na njegovim kuhinjskim policama nema tanjura i kutija s tjesteninom, već samo crvenih, plastičnih kaseta, s Grantom sam ponovno imala onaj osjećaj domaće atmosfere, kao i sa Stevenom.

13 Robert Dennis Crumb (1943.), američki umjetnik i ilustrator poznat po kritičkom, satiričkom i subverzivnom pogledu na glavne tendencije američkog života i umjetnosti.

Nekoliko dana nakon što smo se prvi put poljubili, počela sam sanjariti o zajedničkom stanu: Grant bi pekao pohana pileća prsa dok bih ja slagala čisto rublje. Činjenica da ulaže novac u kolekciju preskupih kaseta sa snimkama previše susretljivih žena ne pridonosi njegovoj privlačnosti, posebnoj onoj seksualnoj, no on je u svakom slučaju ima. Ima ono nešto što imaju lezbijke: on obožava ženska tijela. Plače kad obučem gaćice, spava s licem uronjenim u moj trbuh i nosom u mojim stidnim dlačicama. Nabavila sam prozirno donje rublje jer sam bila oduševljena njegovom reakcijom kad me je vidio голу: širom je razjapio usta. I dalje me šokira njegova erekcija koja se pojavi među njegovim nogama dok samo trepneš okom.

S Gramom radim stvari o kojima nisam ni sanjala: vodimo ljubav na stolovima, u kupaonicama, ispod tuševa, u kućama naših prijatelja i bez gubljenja vremena, u uskim haljinama i na vrućinama od 40 stupnjeva. Odmah pomislim da bih s njim mogla svršiti. No, događa li se to? Pa... sada uspijevam svršiti s njim i vibratorom u isto vrijeme. Kupio mi je i popriličan broj poklona u sexy shopu, što svakako smatram romantičnom gestom – iako su nam ti predmeti dali dosta posla.

Znam što sada mislite. Mislite: »Ova ženska je lezba.« Treba se držati žena. I ja sam to mislila i probala, ali me muškarci puno više privlače. S obzirom na probleme koje imam s muškim partnerima (moj kraći popis uključuje hrkanje, nesposobnost da se namjesti krevet i grozan odnos koji imam s njihovim majkama), pretpostavimo da ne bih ni probala ništa s njima da ne mislim da ih stvarno želim. Osim toga, baš kao što želim dzgay populacija ima ista prava i privilegije kao heteroseksualna, isto tako želim da heteroseksualci imaju iste privilegije, jednake mogućnosti i slobodu koju imaju gay osobe. Jednostavnim riječima: želim sa svojim partnerima doživjeti orgazme, bez obzira na njihov rod. Točnije, trenutačno želim doživjeti orgazam s Grantom. S Grantom, bez vibrirajuće, ružičaste stvarčice.

Kada se prisjetim radnje u romanu Zauvijek, čini mi se da uzbuđljive riječi: »Svršavam, ja svršavam«, izgovara dečko glavne junakinje, Michael. Mislim da se s junakinjom Kathy ne zbiva ništa zanimljivo, osim što mu ona, nakon što je svršio, pomaže obrisati spermu sa svog trbuha. Nije ni čudo što mi je ona bila prva seksualna junakinja u životu. Kad bi mi bila prijateljica u stvarnom životu, što bi mi rekla? Hej, pa barem si svršila s curama! »Znam«, odgovorila bih, »ali sada sam s njim.«

U meni i dalje ostaju dvije suprotstavljene strane: djevojka koja može svršiti i

djevojka s kojom on svršava, a njih dvije nisu i možda nikada neće biti jedno. Moj seksualni život je točka na pola puta među njima, a daleko od curo-bolje-kreni-dalje feminističkog savjeta. »Malena«, kaže mi Grant, pokušavajući me utješiti, »uvijek si dosad u životu sve svršavala.«

Takozvana supruga

Amy Keyishian

Sjećate se serije Trideset i nešto? Mrzila sam tu glupu seriju. Nisam mogla razumjeti živote tih smirenih, dosadnih, starijih ljudi, a posebno nisam mogla shvatiti zbog čega se prema Melanie Mavron, jedinjoj curi bez partnera u cijeloj anksioznoj postavi, postupa kao da je se želi izopćiti. Letjela je iz veze u vezu ili, bolje rečeno, upadala u njih, a njezin je biološki sat trebao biti motiv za drugu seriju četvrtkom navečer. Znala sam da tu nešto nije bilo u redu. A ipak nisam mogla prestati gledati. Onako mlada, živjela sam u stalnom strahu da ću završiti kao njezin lik: zanimljiva i nevoljena. I dan danas prezirem produkcijski tim Herskovitz i Zvick (unatoč seriji Moj takozvani život) što su zatrovali moje mlade misli i naučili me da je život bez partnera, posebice bez muža, jednak očaju i ekscentričnosti.

Otuda moj brak. S obzirom da sam napravila lijepu stvar zbog glupog razloga, otuda i moj razvod.

Moja obitelj nije ni pomišljala da bi moj brak mogao biti takva katastrofa. Dugo vremena sam im bacala pijesak u oči. Sada, kada razmišljam o tome, bacala sam ga i samoj sebi. I svom bivšem mužu. Iskreno, cijelo trogodišnje razdoblje moga braka bila je jedna duga vježba iz ubacivanja pijeska u očnu duplju. Čudi me što se na slikama s vjenčanja ne vidi da svi nosimo kantice s pijeskom, sudarajući se jedni o druge.

Sad, to baš i nije cijela istina. Činjenica je, a tesam se činjenice tek nedavno sjetila, da sam sumnjala od samog početka. Voljela sam J.-ja. Voljela sam ga... kao brata. Joj!

Upoznala sam ga na fakultetu na kojemu sam ja bila partijanerica, a on sigurni dečko s kojim sjedim dok se pokušavam odlučiti kojeg ću sasvim neprikladnog tipa zavesti te večeri. Njega se može opisati onom frazom za koju se svi pretvaramo da je ne volimo upotrebljavati: predobar. Trebale su mi godine i petnaest kila viška da odustanem od paradiranja s neprikladnim tipovima i da pristanem na njegove prednosti. Osjećala sam se kao što bi se osjećala Molly Ringwald u slučaju da se smirila s Jonom Crverom, umjesto s Andrevvom McCarthyjem na kraju filma Lijepa u ružičastom.

S J.-em je sve bilo u redu. Imao je sve potrebne attribute dobrog dečka: kosu svezanu u rep, flanel košulju, gitarističke vještine, članstvo u popularnom bendu koji se našao na popisu Rolling Stonea. No, zbog nekog razloga to mi nije bilo dovoljno seksi. Između nas je nedostajala neka osnovna kemija. Nikada nismo »kliknuli«.

Taj sam nedostatak samouvjereno opravdavala sebi i svima koji bi me bilo što pitali. Rekla bih: »Znate li što je uopće taj klik? To je zvuk koji se čuje kad se mozak isključi.« Potajno sam se pitala ima li ta bizarna logika bilo kakvo utemeljenje u stvarnosti. Upitala sam svoju psihoanalitičarku trebam li osjećati nešto više, ne znam već što, za njega, ona se nakašljala i rekla da me već dovoljno puta vidjela kako prolazim kroz emocionalne uspone i padove. »Vrijeme je da odrasteš«, rekla je. Odlučila sam da je u pravu. I tako sam bez klika ušla u brak točno u vrijeme kad sam postajala otpadak s trideset i koju godinu. Stvari su se krasno odvijale otprilike prvih godinu dana. Tada sam bacanje pijeska u oči dovela do savršenstva. »Seks u braku bolji je od bilo koje druge vrste seksa«, uporno sam tvrdila. Prijateljicama sam rekla da se nikada nisam osjećala sigurnije. Sigurnost je značila više od »netko me u krevetu grli«. Stvorila sam novu obitelj. Mi smo sada bili obitelj. Opravdavali smo se samo jedno drugom, a ne mojim ili njegovim roditeljima. Za Dan zahvalnosti mi smo birali kamo ćemo. Naši roditelji više nisu osjećali potrebu gnjaviti nas svojim očekivanjima. Zapravo, sve roditeljske kritike su nestale. Njihov posao je bio dovršen.

Problem je bio u tome što je moj unutarnji glas stalno prigovarao: »Da, seks je ugodan i topao, ali nešto nedostaje.« »Naravno da nešto nedostaje«, odgovorila bih glasu. »Nedostaju suze. Očaj. Nesreća. A sad šuti.« No, dok sam svoju novootkrivenu sigurnost upotrijebila kao poticaj da smršavim, nađem frizuru koja mi bolje stoji, obrijem pazuha i napredujem na poslu, počela sam shvaćati da bolujem.

U jednom ranom filmu Woody Allena koji se zove Ljubav i smrt Diane Keaton ima dugi monolog u kojem se pita treba li se udati za štreberskog rođaka koji je proganja još od djetinjstva. »Gušim se! Ne mogu disati! Ah!«, govori dok zamišlja svoju budućnost s njim. »Otvori prozor! Ne, ne taj, onaj u kupaonici!« Počela sam se zabrinjavati da moj muž, kojemu sam financirala školovanje, nikada neće biti u stanju zarađivati za život. Vidjela sam budućnost u kojoj se mi neprestano selimo iz jednog studentskog grada u drugi u nadi da će on dobiti stalno radno mjesto predavača. Čula sam za neke druge studente filozofije koji su proučavali teoriju kaosa i od toga ludo zarađivali savjetujući ljude na Wall Streetu. Kada sam mu to spomenula, totalno me ismijao. Sjećam se svog odrastanja u akademskoj obitelji u kojoj nikada nije bilo novaca. Vidjela sam samu sebe s hrpom kovanica među prstima i ta mi se slika nimalo nije sviđala. Postala sam zločesta. J. je bježao u svijet Knicksa i Svjetskog kupa. Ja sam se strastveno zaljubljujivala u svakog muškarca koji nije imao bradicu i flanel košulju. Bez obzira koliko ugodan bio, seks je nestao. »Nema veze. Svi kažu da poslije bebe više nema seksa«, rekla sam svojoj sestri koja me prestravljeno gledala. »Kad budem imala bebu, seks više neće biti tema.« Ona se nasmiješila i potapšala me po ramenu, ne znajući što da mi kaže. S vremenom se situacija pogoršala. Točno u vrijeme kada smo trebali početi raditi na bebi, ugledala sam ženu s djetetom u kolicima koja prstom pokušavala napuniti slamku sokom i onda je isprazniti u usta svoga djeteta. Nešto je u toj gesti bilo tako umorno, tako ispunjeno dosadom, tako repe-titivno da sam dobila napad panike. Prvo sam osjetila mučninu. Onda me obuzeo konstantni osjećaj brzine, kao da sam popila litru kofeina i hrpu tableta. To je počelo toga dana i nikako nije prestajalo. Kada sam došla kući, samo se pogoršalo. Nešto jednostavno nije bilo u redu i niti jedan položaj u koji sam pokušala staviti svoje tijelo nije pomagao. Za nekoliko dana sam objavila da je s brakom gotovo. Pokušali smo sa savjetovanjem, no čak i u ordinaciji zemljanih tonova osjećala sam nelagodu, počela sam se znojiti i neprekidno sam pogledavala prema vratima. Simpatičnom liječniku sam rekla da samo želim van, sada, baš sada, bez čekanja, a da mi on u tome mora pomoći. Istog trenutka. Kada me J. upitao kako mi može pružiti ono što mi je potrebno, nisam mu imala što odgovoriti, samo sam ga bijesno gledala sa stidom trinaestogodišnjakinje čiji otac nosi krive hlače dok dolazi po nju. Osjećala sam se odvratno. Sjećanje na to u meni budi navalu kajanja. Međutim, neki strašni dio mene nije htio prestati. Morala sam pobjeći. Sve dok se nisu zatvorila vrata iza J.-ja, dok nije odnio svoje posljednje stvari, ja nisam prestajala sa scenama: izbjegavala sam ga, dolazila kući vrlo kasno, lagala o svemu i svačemu. Ponašala sam se što sam gore mogla tako da ne pati previše jer me gubi. Većina ljudi, uključujući moje roditelje, bila je u šoku i u strahu. Neki prijatelji su me sasvim napustili, smatrajući me neoprostivo sebičnom (ali mislim da su zapravo bili jako iznenađeni što sam odustala od svetog grala koji su oni još uvijek pokušavali pronaći). Neki su me promatrali s pogledom koji je govorio: Stvarno se trudim podržavati te, ali zar se ne sjećaš večeri kada si pobjegla u WC u Wetlandsu jer si se napušila i vidjela svoju budućnost u kojoj nije bilo nikoga s kim bi se mogla smiriti i imati djecu i konačno prestati izlaziti u odvratne hippie klubove u kojima se moraš pretvarati da voliš lošu glazbu, a umjesto toga su mi govorili: »Pretpostavljam da si se na ovo odlučila jer imaš jako dobre razloge.« Samo nekoliko ih je reklo: »Tja.« Tih najvažnijih nekoliko ili »čelična četvorka« kako ih ja zovem, bili su moji najbliži prijatelji s faksa. Oni su mi prepričali događaj koji sam totalno izbrisala iz svog sjećanja. Ušli su u prostoriju za mladu neposredno prije vjenčanja, a ja sam sjedila u ogromnoj bijeloj haljini obrubljenoj cvjetićima od perlica, stišćući rukavice od čipke i pokušavajući biti mirna. Kosa mi je bila iščešljana na način koji se njima sviđao, nikad prije takvu frizuru nisam imala: veliki i sjajni uvojci padali su mi oko lica. Jedino su oni uspjeli predvidjeti kakvu ću haljinu odabrati: »Pokušava biti buntovnica, ali jedva čeka da na sebe navuče bijelu haljinu«, točno je rekla Tina nekoliko godina prije toga. Sve to je bilo u redu. Njih je brinuo izraz na mom licu... Prisetite se one poznate izreke: »Ta i ta je izgledala kao srna zasljepljena farovima.« Verbalne tapete, zar ne? Sada zamislite sljedeće: srna noću šeće mirnom seoskom cestom. Iza ugla dolazi auto koji ide brzinom sedamdeset i pet kilometata na sat. Srne diže pogled. Zabulji se u auto. Ne može se pomaknuti.

Sire joj se oči. Sve se desilo odjednom, puno je svjetla, ona ne može maknuti pogleda. Umjesto da pobjegne u grmlje gdje bi bila sigurna, ostaje nepomična, ne razmišljajući ni o čemu osim o svjetlosti.

Eto, tako sam ja izgledala. Samo prema meni nije jurio džip. Bio je to muž. Dobar, siguran, normalan muž. Sto je bio moj problem?

»Ne mogu se pomaknuti«, izgovorila sam u trenutku kada su ušli u sobu. »Sto radim ovdje? Mogu li s njim provesti ostatak svog života? Pam...« Uхватила sam se za njezinu ruku kao daje to jedina ručka u jurećem vlaku. »Ti si prije bila prava drolja. Kako ti je u braku? Jesi dobro? Mogu li ja biti vjerna?«

»U redu je«, odgovorila je uz osmijeh podrške. »To je nešto kao cjeloži-votni pokus iz monogamije. Slobodni ste bilo što probati jedan s drugim. Zato što ste sigurni.« Dodatno pojašnjenje: Pam je dvije godine kasnije ostavila svog muža i pobjegla sa sindikalnim predstavnikom vrele krvi.

Sjedila sam širom otvorenih očiju. Moji prijatelji su se zabrinuto pogledavali. Pred nama je bio taj dan i bilo je prekasno da se iskradem kroz stražnja vrata i pobjegnem u Atlantic City. Osim toga, nisam se udavala za Dennisa

157

Rodmana. J. je bio drag čovjek. Oni su se nadali da se, možda, radi o privremenom ludilu. Nešto su šapurali u bradu kao znak podrške, nadajući se najboljem i kasnije te večeri utapali svoje brige u piću, nikada više ne spominjući moj ispad. Četiri godine kasnije, spomenuli su ga dok smo bili na plaži u Sjevernoj čarobni, nakon što je moj pokus iz monogamije završio. Kada sam se nekoliko dana poslije svoje zadnje odluke našla s majkom u Muzeju moderne umjetnosti da bih joj objasnila što to, pobogu, činim, ona je imala samo jedan zahtjev. »Samo se sad nemoj zakačiti za nešto neprihvatljivo«, rekla je. »Nemoj se baciti na prvog muškarca koji naiđe. Budi neko vrijeme sama, ako je to ono što ti je potrebno.«

No, bilo je prekasno. Neprihvatljiv je relativan pojam. Sljedeće večeri sam se zatekla pored muškarca čiji mi je miris zavrtio glavu, a koža me zasvrbjela od potrebe za njegovim dodirnom na sjedištu njegovog auta parkiranog na East Riveru, gledajući zvijezde koje su sjale kroz nebeski pokrov Nevv Yorka i krov njegova auta. Prije toga sam mu bila dala knjigu Francisa Bacona koju sam kupila u muzejskoj trgovini. Povukao me pod sebe i uključio prekidač, otvorio ventil i dodirnuo me čarobnim dodirnom od kojeg sam opet postala sočno, strastveno, mirisno biće koje prima i daje, osoba na koju sam sasvim bila zaboravila.

»Vratila sam se«, šapnula sam.

»A, gdje si bila?«, pitao je.

»Nemam pojma. Nema veze«, odgovorila sam, mirišući njegovu kosu, osjećajući se kao da želim reći sve ono što govore u ljubavnim romanima koje sam mrzila (ali sam ih povremeno pisala kad mi je trebalo nešto novca): da sam umirala, da me ispunio plimom požude, da žudim za njim na način za koji sam mislila da ga neću više nikad osjetiti; da je bolji od bilo čega iza mene jer je naš spoj bio dobar na svim razinama, emotivnoj i fizičkoj pa čak i intelektualnoj... Ma, ne. Bolje je da još zasad ništa ne govorim.

Prošlo je pet godina i kičasta spisateljica romana još uvijek je očarana gospodinom Ventilom. Do sada se nisam izgubila i nisam osjetila potrebu prikupljati dokaze koji idu u prilog tezi da opet trebam biti sama. Nisam udana i neću dobiti pola njegove imovine ako prekinemo. Niti dobivam kuću (kuću, a ne stan!) ako on umre. (Začudo, moj najveći sttuh više nije moja vlastita smrt nego njegova.) Više ne povezujem svoj osjećaj financijske sigurnosti sa svojom vezom. Pretpostavljam da je moj strah od života siromaha s J.-em imao više veze s minusom u srcu nego s minusom na bankovnom računu.

Ipak, moram naglasiti da je sigurnost sasvim nestala. Zacrtana budućnost je zamijenjena nesigurnošću. Odobrenje roditelja bilo je zamijenjeno neodobravanjem i šokiranošću. Shvatila sam da ću biti uskraćena mogućnosti bebe. Na sličan način na koji neki ljudi pričaju o svojoj prvoj dozi LSD-a, drugi pričaju o čudu svog razmnožavanja. Govore da ih je to otvotilo i učinilo potpunima. Ipak srećem previše nesretnih majki koje svoju djecu izbjegavaju, ignoriraju ili prema njima ne postupaju dobro da bih povjerovala da je to magični put koji vodi punom ostvarenju žene. Stvarno mislim da to nije za mene. Umjesto da žudim za savršenim djetetom koje bi me učinilo ženom, ja i dalje tražim načine da postanem ono što jesam, da se osjećam potpunom, da se nastavim razvijati i stvarati izvan urednog konstrukta braka, djeteta i doma.

Tko zna. Možda će gospodin Ventil nestati ili ću ja sa šezdeset i pet godina

završiti kao Gloria Steinem. U međuvremenu uživam u svojih trideset i nešto godina. Čini se da moj život želi sam pronaći svoj oblik. Zasad mi je od inercije draža nesigurnost.

lfi9

Radnja ili lik

Quinn Dalton

On je jedini muškarac kojeg sam upoznala u baru i iste večeri odvela u krevet. Imao je dvadeset i devet godina i došao je iz Baltimorea provesti ljeto nadzirući obnovu jedne stare kuće. Boravio je u Holiday Innu. Ja sam imala dvadeset i jednu godinu, studirala sam kinematografiju i netom sam primila pismo u kojemu se potvrđuje moj upis na godinu dana filmskog studija u Engleskoj. Slavila sam. On mi je platio piće i upitao me znam li da je zgrada u kojoj se nalazi bar prije bila kuća u kojoj su boravile mačke. Bio je visok, mršav i imao je zelene oči, ali nije bio zgodan: nos mu je vjerojatno bio slomljen, imao je loše zube koji su djelovali potrošeno. Smiješio se dok mi je vtlo ozbiljno davao lekciju iz povijesti. Udario je nogama o pod. »Solidna gradnja«, primijetio je. Ljubeći se s njim na prilično klimavom pješačkom mostu, shvatila sam da sam s odraslim muškarcem. U usporedbi s pivopijama s fakulteta koji nisu bili u stanju izgovoriti riječi koje imaju više od jednoga sloga on je prilično dobro baratao riječima, ali i rukama. Odlučila sam mu vjerovati da me neće ubiti i odvela ga k sebi kući.

Ostatak ljeta proveli smo gledajući loše filmove, šecući uz rijeku, a onda smo se počeli tako intenzivno seksati da su nam se tijela na deki znala okrenuti za 360 stupnjeva. Povremeno sam odlazila u njegovu sobu u hotelu, ali njemu se najviše sviđalo kada smo bili vani, na otvorenom. Otkrila sam da se to i meni sviđa. »Volim kad imam malo zemlje u kosi«, rekao je, a ja sam se složila, pritišćući njegova ramena u vlažno tlo.

Kada je ljetu došao kraj, nismo prekinuli, već smo zamotani u prekrivač za krevete od poliestera ležali na betonskom balkonu njegove sobe. Njegov je dah i dalje bio vruć dok je držao ruke na mojim bedrima i govorio mi da ne može vjerovati da odlazim. Naravno, i on je odlazio. No, to je bio dio njegove igre i privlačnosti - činio se kao da mu je srce slomljeno, a zapravo nije bilo tako. Zbog toga sam i pala na njega. Toliko sam spremna priznati u ovom trenutku.

Otputovala sam u Englesku, kratila vrijeme s engleskim dječaćičima rumenih obraza, vratila se kući, diplomirala i zaposlila se u maloj produkcijskoj kući u kojoj sam montirala niskobudžerne prezentacije za korporacije, reklame, prikaze za nove proizvode i poneke epizode sapunica. On je postao priča koju sam prepričavala prijateljima. Pričala sam je, pokušavajući zvučati nonšalantno. »Najbolje od svega je bilo to što smo znali kako će se sve završiti.«

Naravno da sam trebala biti pametnija od toga, zar ne? Kako saznanje da će doći kraj može biti dobro? Postoje žene koje bi krenule dalje glatko, kao što domaćica prelazi sa svog starog sredstva za čišćenje na novi, čim se ovaj pojavi na tržištu. Poznavala sam takve žene, ali mi nikada nije uspjelo postati jedna od njih, koliko god sam se trudila. Iskreno, ja sam jedna od onih koje se za nešto prilijepe i to ne znaju pustiti pa žalim za starim četkicama za zube i televizorom na kojem stalno preskače slika i svim ostalim stvarima koje sam već odavno trebala baciti. Pokušala sam s uobičajenim strategijama - puno raditi, preuređivati stan - ali moje su se misli neizbježno vraćale na graditelja kao što se pikula kotrlja na nagnutoj podlozi. Pojavljivao se osjećaj poput gladi ili pretjerane hladnoće, obično krajem večeri kada sam se vraćala s posla i išla u teretanu pa zatim obaviti sitnice, prije no što bi došla kući i pojedla podgrijanu večeru iz zamrzivača.

S vremenom je moja maštarija dobila oblik. Priča je sljedeća: snimanje me odvelo u Baltimore gdje živi graditelj koji se još uvijek nije oženio. Izlazimo na večeru. On me poziva k sebi na produženi vikend (sada kada o tome razmišljam pitam se zašto sam ja morala ići k njemu, iako je to bila samo maštarija). Slijede vrele šetnje u prirodi na području Shenadoah Vallevja. Vjenčanje. A zapravo se dogodilo sljedeće. Prošla je godina dana. Vratila sam se sa snimanja u Atlanti i dočekala me poruka iz Baltimorea. Graditelj je preko vikenda bio u Winston-Salemu gdje je radio na novom projektu. Odveo me na večetu u restoran na povijesnoj lokaciji i sjedili smo u staklenom vrtu osvijetljenom svijećama. On je još uvijek bio vitak i mišićav, no izgledao je starije, s umornim očima zbog čega sam ga ja iz nekog čudnog razloga poželjela još više iscrpiti. Gledao me kao da bismo u bilo kojem trenutku mogli zajedno završiti na

podu. Umjesto toga, zavalio se u stolac i polako prstima prelazio po rubu stolnjaka. Poruka je bila sasvim jasna: moji prsti žele milovati tvoje tijelo, draga.

Dugo me promatrao, a onda skrenuo pogled kao da se pribojava svoje žudnje. Ako analiziram prosječnu epizodu saponice, što sam ja na žalost često morala činiti za novac, takvi znakoviti pogledi pojavljuju se najmanje tri, a najviše pet puta u četrdeset i pet minuta. Ipak, motam priznati da je na mene to djelovalo. Nakon što smo pojeli, inzistirao je da me otprati do auta. Na parkiralištu me uzeo u naručje, a ja sam se ukočila kao glodavac ulovljen u klopku. Srce mi se popelo u grlo, i zamišljala sam što će se sljedeće dogoditi. No graditelja je zanimao nevini zagrljaj naših tijela kojemu je on odredio intenzitet i trajanje. Odvezla sam se kući, pokušavajući se uvjeriti da sam bezbrižna i pametna žena. Ali, zapravo, takva osoba u sebi nosi konflikt: bezbrižna žena bi spavala s muškarcem, ako bi to poželjela, a pametna bi znala postaviti granice koje je ovaj muškarac zbog nekoga razloga prekoračio.

Zašto? Evo što znam o graditelju, odnosno u što sam počela sumnjati u vezi sa samom sobom: zaljubila sam se u njega. Ili u ideju o njemu, što se posebno odražavalo u dvostmkosti njegovih osobina: njegovoj spretnosti i ljubavi prema modernoj književnosti (jednom mi je dao do znanja da čita Hemingwaya; jednom pitao smije li pojesti breskvu, ali mislim da je pričao o nečemu drugom, a ne paralizirajućim željama). Za mene je on bio slika, a ne pravi čovjek. Bila sam toga svjesna, ali ta činjenica nije umanjila moju želju za njim.

Bilo kako bilo, kada me je sljedeći dan nazvao, ja sam odmah došla i, kako čudno, on me odveo u sjenovitu prikolicu na Blue Ridge Parkway. Bilo je sunčano, no vlažno od kiše koja je nedavno padala. Promatrala sam ga kako se probija kroz rododendrone i potpuno se zbunila, uzbuđena od mirisa vlažne zemlje. Onda smo ponovno izašli na večeru. Bila sam toliko gladna da sam se počela znojiti, a noge su mi drhtale od tolikih skliskih zavoja. Bila sam isctpljena, ali kada je predložio odlazak u kino začula sam samu sebe kako prihvaćam poziv. O čemu se uopće radilo u tom filmu? Ne znam. Bila je neka zelena haljina, auto koji je odletio u zrak i titlovi. No, priče se ne sjećam od trenutka kada mi je stavio ruku na ramena, počeo nešto šaptati, a meni je hranom obogaćena krv umjesto u mozak, koji je ju je trebao, otišla ravno među noge. Došli smo u njegovu hotelsku sobu i ja sam shvatila da nemam pojma ima li on uopće dom ili je njegova kožna torba na stalku za prtljagu, ona ista koju je imao i prije dvije godine, sve što posjeduje. Na krevet me odveo potpuno odjevenu, a sebi je skinuo košulju. Osjetila sam koliko je uzbuđen dok me je polijegao.

Zazvonio je telefon i to tako glasno da smo se oboje trgnuli od iznenađenja. On je sjeo, odgovorio i na trenutak slušao riječi koje su dolazile s druge strane. »Maribel«, rekao je. Ja sam ustala onako vrelih usana, tvrdih bradavica i mokrih gaćica. Maribel? Tko je, k vragu, to? Tko se još uopće tako zove? Ma, mogu je zamisliti – niska i crnomanjasta, brzo se zacrveni i ima puno keramike.

Poželjela sam da joj kaže da će je nazvati kasnije jer bi bilo previše tražiti od bogova da joj kaže: Mislio sam da si shvatila daje među nama gotovo. Pronašao sam osobu koju želim. Onda sam shvatila da sam u svojim maštarijama upravo čekala baš ovu scenu. Trebala mi je dramska napetost i dobila sam je.

Bio je nagnut prema naprijed s ramenima naslonjenim na koljena, jednom se rukom držao za čelo dok je drugom držao slušalicu. Meni nije uputio niti pogled isprike. Ustani i kreni odavde!, vrištala sam u sebi, ali sam samo nastavila tamo sjediti, naprežući se da čujem njezin glas i pokušavajući shvatiti što je to mogla govoriti da je imalo toliku moć nad njim.

»Zajebala si me«, tekao je tada. »Totalno si me zajebala.« To nije bila optužba, već pritužba koja poziva na utjehu. Uspjela sam prebaciti noge na rub kreveta i prste staviti na trošni tepih, tražeći ravnotežu. »Čekaj«, rekao je, okrenuvši se prema meni kad je osjetio da se krevet pomiče dok sam se ja osovljavala na noge. Posegnuo je za mnom i promašio. Obula sam cipele. »Vidi«, rekao je. »Nazvat ću te kasnije.« Prekinuo je. Znači, ispunila mi se želja, zar ne? Rekao je da će je nazvati kasnije! Kakva pobjeda.

»Je li to bila tvoja žena?«, uspjela sam upitati. Znala sam da će me slijediti ako krenem prema vratima. To je bilo u svakom scenariju: koka pretrčava preko scene na desno [uplakana u ruci drži mokru maramicu], tip trči za njom [nosi košulju s mrljom od ruža i zgužvane hlače]. Uletjela sam u jednu od svojih vlastitih produkcija.

»Molim te, dodi«, rekao je.

Ta mi je bila poznata. Moj tekst bi trebao biti: »Ne govori ništa. Ne želim to čuti.«

»Sjedni još pet minuta. Znam da ćeš otići.«

Uhvatio me za ruku i odveo natrag u krevet. Odlučila sam da je to dovoljno da me uvjeri da sjednem. Nisam bila sigurna da sam u stanju voziti. Bila sam previše iscrpljena, pijana i napaljena. Drugi dio mene, udaljen poput mjeseca, znatiželjno je kružio oko planete koja sam bila ja. Sto bi mi mogao reći? Sto ću ja učiniti?

»Zao mi je«, rekao je. Dobro se pridržavao scenarija. Okrenuo se prema meni. Hoće li me poljubiti? Skoro sam se počela smijati. Ali ne, on me je zagtljio i to je bilo još gore. Bila je to scena prekida, a mislila sam da ćemo je preskočiti. Ovo je uništilo dobru priču o njemu u kojoj ja djelujem seksi, puna samopouzdanja i slobodna. To je izbrisalo buduću slijed događaja za koji sam mislila da će mi se ostvariti. Od tog trenutka nadalje on je mogao biti samo kratko sjećanje.

Provukao je ruke kroz stražnji dio moje košulje i počeo mi govoriti u kosu, što ja jako volim. Kad mi je rekao da se uvijek osjećao kao da mora prema meni postupati u rukavicama s obzirom da sam tako mlada, nisam mogla niti podići obrvu i reći mu da ode popraviti šminku. Idi, idi, idi!, poručivalo mi je moje tijelo, no dopustila sam mu da me drži sve dok nije bio spreman popustiti stisak, a ja sam se uputila prema vratima, znajući da neće biti izjava kojima bi me pokušao spriječiti da odem.

Mjesec dana kasnije: neočekivana scena u hodniku zgrade niskih stropova u kojoj radim. Tip u odijelu stoji ispred otvorenih vrata prostorije do moje. Prostorija je namještena masivnim namještajem boje kroma u stilu osamdesetih, a on priča na mobitel. Obrazac je dosad bio sljedeći: tip stoji u hodniku, ja prolazim, izmijenimo par riječi i sve isto se opet ponavlja. To jutro mi daje svoju vizitku, a potom me poziva van. To mi je bilo nešto novo.

Sljedeći petak navečer: odlazimo u japanski restoran, vani je toplo i kiši, na stolovima su svijeće, a simpatični konobar ne šteti na sakeu. Tip izgleda bolje kada nije u odijelu. Ima smeđu kosu, velike smeđe oči i nije pretjerano visok, ali je viši od mene. Kaže mi da je inženjer. Pitam ga dijele li još uvijek one prugaste kape. On se smije. Vozi me kući, sjedimo na mom drvenom podu i slušamo glazbu. Pazim na razmak između nas jer više ne vjerujem sama sebi. Moja bezbrižna osobnost nestala je one večeri u hotelu u Winston-Salemu. Umrkla je mlada, u samom začetku, a što se tiče muškaraca sada sam alkoholičarka u baru s martinijem – više nemam sposobnost procjene. U to sam počela vjerovati. Na odlasku oboje glumimo hladnokrvnost tako da se jedva i rukujemo.

Sljedeće jutro me budi telefon, ali se ne stižem javiti. Preslušavam telefonsku sekretaricu, i, naravno, tko me drugi mogao sada zvati nego graditelj sa svojim filmskim osjećajem za vrijeme. Oduzeo mi je dah svojim usputnim halo. Uzvraćam mu poziv te večeri jer želim održati svoju maštariju na životu. Iako me povrijedila, ne mogu je zaboraviti. Naravno da mi moj zdrav razum govori suprotno. Negdje u mojoj svijesti ostala je tanana veza sa stvarnošću koja mi govori da neću biti sretna radi ovog što radim. No, tijelo se sjeća svojih želja puno duže nego što to ima smisla. Uvijek se ponavljaju stari pokreti. Kao vožnja bicikla.

Prvo se pripremam: nekoliko čaša vina, malo džez glazbe. U trenutku kada ga zovem ja sam Billie Holiday. Graditelj mi kaže da je prekinuo s keramičarkom Maribel. Ne gubim vrijeme, pitam ga kada će opet doći u grad. On nije siguran.

Onda mi sve rasvijetli, iako se to svjetlo teško probijalo kroz alkohol i nadu u koju sam se umotala. Trenutak bistrine: znam da mu nemam što reći. Na kraju ću si morati oprostiti što sam ga željela. Stoga mu samo kažem da mi javi kad postane siguran i poklopim slušalicu. Ne znam hoću li se više čuti s njim, no vrlo dobro znam sljedeće: graditelju je moje obožavanje potrebno samo da bi nahranio svoj ego. Znam da je usamljen, a možda i malo uplašen jer ne zna što ga čeka u budućnosti. Hoće li se oženiti? Hoće li imati djecu? Možda želi sve to, ali ne sa mnom, to je jasno.

Tjedan dana kasnije. S inženjerom ispijam pakiranje od šest piva na travi na nasipu iza njegove zgrade i gledam mjesec kako pun blješti. U ovom gradu ima puno naselja koja nose nazive kao Duck Run i Fox Hollow14. Kod njega u stanu nema namještaja. Pitam ga zašto. On me pita gdje je moj namještaj. Odgovaram:

»Volim minimalizam.« Nisam mu priznala da ga nisam kupovala jer sam se nesvjesno spremala na selidbu koja se nikada neće dogoditi. On kima glavom. On me se ne usudi poljubiti, to znam. Nekad me je odbijala stidljivost kod muškaraca, ali sad mi se sviđa. Odlučila sam pričekati da se ohrabri.

Naravno, čeka me još jedna njegova poruka. Graditelj kaže da »želi nastaviti naš prethodni razgovor«, što vjerojatno znači da nije siguran želi li me ili ne, no to će sigurno reći na takav način da njegov odgovor mogu protumačiti pozitivno. Moj spas je u tome što mi to više nije dovoljno da se smirim.

I što to znači - nije mi dovoljno? To je za mene novo područje, jedan sasvim nov prostor u koji ulazim sama i osjećam miris sasječenog drveta i svježije okrečenih zidova. Provjeravam je li se pod osušio, otvaram prozor. Bacam scenarij, jednu po jednu stranicu.

/

14

Pačji trk i Lisičja jama (Op. prev.)

Moja godina slučajnih susreta

Mikki Halpin

Uvijek sam bila opsjednuta novinskom rubrikom Slučajni susreti. Nema ju je sve novine već uglavnom tabloidi, ugrana je negdje između rubrike Partneri za diskretne susrete i poprilično uzbudujuće rubrike Sve je moguće. Možete ih pronaći i na internetskim stranicama kao što su nerve.com, craigslist.org te na drugim stranicama posvećenim samcima, tehnički osviještenima i potencijalnim bipsićima. Dnevno nikne na tisuće takvih novih oglasa, a da ih mogu pročitati sve, učinila bih to. Svaki sadrži mini sagu o vjeri, nadi i romantičnoj želji za drugom prilikom u ljubavi:

SS u anarhističkoj knjižari na 7. Istočnoj ul., od prošlog ponedjeljka.

Ti: kratka kosa, u majici Tori Amos. Ja: s naočalama i majici s natpisom STEAL THIS (Ukradi ovo). Tvoje opaske o Chomskom bile su fantastične. Nažalost, naplata na blagajni okončala je naš razgovor (prokleti kapitalizam!). Kako bismo ga nastavili, javi se na pošt.sand. 354.

Hoće li se kratkokosa djevojka ikad susresti s tipom u majici? Što ako ona ne spazi oglas? Što ako oglas zalije kavom? Što ako ga spazi njezin zločesti dečko pa sakrije novine? Što ako netko drugi odgovori zabunom? Što ako ona pomisli kako je to zapravo buržujski čin? Hoće li ovi mali anarhisti ikada pronaći pravu ljubav?

Ja, naravno, ne pregledavam rubriku Slučajni susreti samo zato što se zanimam za romantiku u životima mojih dragih sugrađana. Istini na volju, pregledavam ih u nadi da ću spaziti neki koji će biti posvećen mojoj malenkosti. Još nisam naletjela na onaj o zelenookoj djevojci s naočalama koja nosi vestu punu mačjih dlaka te promatra ljude na podzemnoj, no i to je moguće. Kad se sjetim rubrike, prestanem promatrati ljude i zapričam se s potpunim strancem u nadi da će taj netko postaviti oglas u kojem traži mene, no to se još nije dogodilo. Jednom sam se čak zapričala s nekim

i nježno natuknula par riječi o rubrici Slučajni susreti, time suptilno nagovješćujući kako me je moguće kontaktirati.

Napravila sam to čak dok sam još bila sa svojim posljednjim bivšim, iako sam ga voljela i nikada se ne bih bila javila na oglas u kojem netko traži mene. Osim ako to nije bio njegov oglas. Nagovijestila sam mu što bi mogao napraviti u nadi da će tako organizirati i jedan naš vtuč spoj, no to se nije dogodilo, već je prekinuo sa mnom. Budala.

Nakon prekida, najprije sam pozvala sve svoje prijateljice na hitan sastanak. Donijele su čokoladu i rupčiće, slušale me kako plačem, odgovorile me od nabavljanja još nekoliko mačaka te učinile sve što se mora učiniti kada se brine za nekoga čije je srce upravo slomljeno. Sa zadovoljstvom sam mogla pustiti da se ova faza nastavi u nedogled; volim čokoladu, i bila sam poprilično uvjerenjena odem li iz kuće makar samo u kino, to će značiti da neću nikad prihvatiti ovaj prekid i time potpuno isključiti potrebu da ikada s nekim ponovno izađem van. Uostalom, soliranje je imalo svojih prednosti. Nije mi nedostajalo brijanje nogu ili slušanje Leonarda Cohena. Moji su prijatelji imali drugačije zamisli.

Zapravo, imali su jednu zamisao: morala sam opet na tržište. Užasavala me je pomisao da pozovem nekoga na spoj. Pomisao da se pripremam za spoj bila je čak još gora. Mogla sam učiniti samo jedno: susresti se s vlastitim slučajnim susretom. I tako sam postavila svoj prvi oglas:

SS Silvestrovo 2002., 14:20, projekcija filma »Umri drugi dan«

Ti: tamnokos, s prijateljima koji su izgledali poput para. Ja: upravo počela solirati, u žutom vunenom kaputu. Pogledao si moje kokice i pržene krumpiriće te krenuo dalje vjerojatno misleći kako sam tu na spoju s nekim, ali nisam bila! Jednostavno se nisam mogla odlučiti što bih jela! Pomislila sam: »Sada sam solo, zašto se ne bih počastila.« A onda mi je palo na pamet: »Možda se i on tako osjeća.« Pošalji mi e-mail i mogli bismo se naći na matineji i porciji ugljikohidrata. Bez ikakvih obaveza.

P.S. Nadam se da se slažeš s mojim mišljenjem kako Halle Berry uopće nije stvorena za bondovsku djevojku. Mislim, zgodna je, ali je sva dobra i krotka i pristojna. Nema onu oštrinu koju bi bondovske djevojke trebale imati. Filmsko joj je ime bilo »Jinx«! Očekivala sam nešto poput »Karamela Dobraguza« ili nešto tog tipa. Ah.

Moguće da nije odgovorio zbog nekakve glupe odanosti Halle Berry. No, nisam se ja dala. Sve sam češće izlazila iz kuće – ne kako bih se stvarno nalazila s nekim, već kako bih si dala razlog da postavim više oglasa:

SS Ethanova rođendanska zabava, 24. I, bar Niagara, 23:00.

Ti: visok, plav, šminker vrhunskog obrazovanja. Ja: satenska haljina (ne saten koji vrišti »primijeti me«, već fin saten), tetovaže. Sinoć smo oboje popili po dvadesetak pića te u dugo i na široko raspravljali o opskurnim bendovima iz »80-ih (uzgred, totalno si u krivu kad je u pitanju Hetch Hetchvj. Već se mjesecima nisam seksala i pomislila sam kako će ti se posrećiti!!! Zamisli moju iznenađenost i razočaranje kada si pogledao na sat te mi rekao kako moraš otići po svoju djevojku kojoj je upravo završila smjena u Scoresu. Ali čuj, možda ti je dojadila. I znaš što? Ionako nisam spremna na nešto ozbiljno! Upravo sam prekinula, sjećaš se? Čuj frajeru, tražim samo malo zabave. Broj imaš. SS na otvorenju Ruthine izložbe, sredina ožujka, galerija Andrewv Kreps, Chelsea, oko 20:00.

Ja: u Balenciaginom lažnjaku. Ti: narančasta vjetrovka i samterice. Ispalo je da imamo milijun zajedničkih poznanika te sam uživala zezati onog pripravnika što je bio s tobom. Ti si jedini tip koji me je uspio nasmijati poput mog bivšeg, a imaš još i bolju kosu. Super mi je kako si me častio pićima na svim otvorenjima na koja smo nakon toga išli i kako želiš imati djecu (ja baš i ne, no možda bih tebi rodila koje). Već sam si zavrtjela film u glavi kako će se moja mačka slagati s tvojim psima. Ne smeta mi što si gay\ Prijatelji mi govore kako bih trebala biti otvorenija za drugi tip muškaraca (recimo samo da suša traje već neko vrijeme). Ajmo! Moj profil se nalazi na Friendsteru, a na njemu je tajna, kodirana poruka namijenjena tebi.

S godinama sam naučila podosta o onome što stručnjaci za spojeve nazivaju »dvoznačnim signalima«. Dapače, i sama sam ih oduševljavala nekoliko:

SS s opako zgodnim karikaturistom, 27. VI, tulum u potkrovnom stanu u Chelseaju.

Ja: sasušena, žena u nekim godinama na granici ogorčenosti. Ti: mlado meso s faksa, odnekud sa Srednjeg Zapada, nesvjestan toga kakav si komad u Nevv Yorku. Pokazao si mi svoje karikature i nazivao me mjesecima. Nisam se mogla nositi s time. Unatoč svim fantazijama tipa Mrs. Robinson, za ime ljubavi Ashtona Kutchera i Demi Moore, jednostavno nisam mogla. Budimo realni, ja sam i dalje zaljubljena u tipa s kojim sam hodala kad sam sreća tebe. Ali mogla sam ga preboljeti bilo kada! Nije da te želim navlačiti, no pozivi su bili zaista super. Bi li me opet mogao nazivati? Hvala. Ništa ne obećavam.

Taj tip nije nikada spasio oglas, no opet me je počeo zvati, a ja sam ga opet otpilila jer sam bila opsjednuta svojim bivšim. Ovo je razljutilo moje prijatelje.

Optužili su me da uvijek želim ono što ne mogu imati, ignoriram totalnog komada te da možda čak planiram uzeti još koju mačku. Bili su u pravu. Posebice u onom prvom.

SS 9. VIII, Siren Festival, Conev Island.

Ja: premazana kremom za sunčanje te opako čangrizava zbog vrućine. Ti: šarmantan kao i uvijek, čak ću ti progledati kroz prste za onu majicu. Bilo je ugodno spaziti nekoga poznatoga u gomili, pa čak i ako si to bio baš, ah, ti, neuhvatljivi dječake. Nadam se da te je do sada prošla želja za lažnim cicama kakve imaju striptizete i da si spreman prohodati s nekim poput mene – nekim nenapadnim i to s poprilično velikim cicama koje su uz to i prirodne! Vidjela sam te kako ideš na podzemnu s nekom curom koja sliči na Alyssu Milano, no učinilo mi se kao da ti je tek prijateljica. Sa sigurnošću ću valjda znati, ako odgovoriš.

Nikada nisam doznala je li njegovo srce gorilo za mene ili za Alvssu Milano, no vjerojatno je tako i bolje. Stvarni život i nema nekog smisla u svijetu Slučajnih susreta. Sto mislite zašto mi se sve to toliko svidjelo? Bio je to svijet u kojem romantični optimizam nije značio i smrtnu presudu.

SS svakog jutra u 08:30, kafić »L«, VWilliamsburg.

Kada sam prvi put kročila nogom u kafić, izgledao si iznervirano kad si me upitao želim li svoju kavu u velikoj ili srednjoj čaši. No, nisam mogla ne primijetiti kako si sladak kada te nešto smeta. Pored toga, uvjeren sam da je tvoj posao stresan. Ja trenutno istražujem mlađe frajere, pa ako ti razlika u godinama ne smeta - ne smeta ni meni! Vidim nas kako živimo boemskim životom, pokrećemo e-magazine i stvaramo agitprop umjetnost, osnivamo svoju grupu, imamo rasprodaju na stepenicama kako bismo platili stanarinu. Nalijevat ćemo se besplatnom kavom s tvog posla, prebojit ćemo dnevnu sobu da bude u skladu s izlaskom sunca, a onda podijeliti konzervu graha i na kraju zaspati držeći se za ruke. U sljedeće piće ulij mi malo više alkohola i shvatit ću tvoju poruku. SS s taksistom rikše, ugao Četrdesete i Broadvvava, 10. X.

Ja: očajnički pokušavam doći na nekakvu glupavu zabavu u Friar's Club. Ti: mišićav, znojan, razumiješ što je zapravo posrijedi. Oprosti što nisam htjela sjesti u tvoj taksu. Smatrala sam da bi time naša veza počela na nejednakosti. Doduše, uživala sam u tome kako nisi htio čuti »ne«. Upornost je seksi. A i pretpostavljam da jedan taksist rikše zna s rukama. Trebam postaviti nekakve police, a do sada nisam imala dečka koji bi bio u stanju napraviti nešto takvo. Dobro bi mi došla i pomoć u popravljanju vrata. Sklona sam živjeti u zatvorenom svijetu svog vlastitog uma pa bi za mene ova veza bila savršena - puno svježeg zraka i praktičnih pogleda na život. Bože, nadam se da imaš računalo inače ovo nikada nećeš vidjeti! Ne živiš valjda u potpunoj tehnološkoj tami? To ću valjda saznati kad odgovoriš na ovaj oglas.

SS u klubu Friar's Club, 10. X.

Ja: u večernjem ponču i trapericama, pokisla kao miš (morala sam pješice do kluba), pokušavam prokljuviti koji od gostiju piše za Nevv Yorker. Ti: visok, duhovit, čitaš iz svoje buduće hit-knjige. Sladak si! I samoironičan, obožavam to. Zadnji tip koji mi se sviđao radio je neki posao vezan uz transport, tako da mi je tvoja pamet totalno privlačna. Zajedno ćemo pokoriti književni svijet. Mogli bismo postati Stiller i Meara u svijetu riječi (Zato što sam ja Irkinja, a ti Židov!)? Pretpostavljam da si oženjen, no ukoliko nisi, neka se tvoj agent javi mojemu.

Ali nakon skoro godinu dana provedenih u zamišljanju vlastitih sretnih završetaka osjetila sam da trebam promjenu. Zapitala sam se zašto tratim vrijeme na Slučajne susrete kada sam i dalje osjećala snažnu potrebu za jednim slučajnim susretom s nekim koga već znam. Ovo je posljednji oglas koji sam postavila. SS s mojim bivšim, 20. XII 2002, točno 345 dana od našeg prekida. Znam, znam, bio je to susret za samo jednu noć. I opet nismo zajedno. Da, ti voliš mene, ja volim tebe, ali opet nismo zajedno. Nedostajemo si, ali opet nismo zajedno. Seks je i dalje dobar, no opet nismo zajedno. Ne zovi me, molim te. Ako želiš sa mnom stupiti u kontakt, znaš gdje ću te tražiti. Tražit ću te tamo svaki dan.

Skrivanje djeteta

Lisa Carver

Na spoj sam krenula umorna kao pas, iako je bilo tek dva popodne. Bila sam umorna jer je moj dan bio započeo deset sati ranije, u 04.00 noćnom morom moga trogodišnjega djeteta o eksploziji krvavog mjeseca Na spoj sam krenula tako rano zato što je bio udaljen šest sati vožnje, u Nevv Yorku. Bio je Dan nezavisnosti i postajalo je sve sparnije u mom neklimatiziranom Geo Metru koji je mogao potegnuti i do 160 km/h, a da ga nitko ne bi zaustavio (mislom da bi se sažalili pa bi me jednostavno pustili da jurcam uokolo bez kazne za prebrzu vožnju). O spoju s njim nisam znala ništa - sve je sredila prijateljica Kate - osim da uključuje penis jednog odraslog muškarca. Penis odraslog muškarca koji ne piški u krevet, kojeg se ne mora kupati i na kojeg ne treba vrištati nakon što izvede psinu poput one kad spusti hlače pred susjedom. Ne, nisam bila odgovorna za ovaj nepoznati penis na bilo koji način, za njegov oblik ili formu. Sve što sam trebala napraviti bilo je dopustiti mu da me usreći, a onda otići prije nego što shvatim da bi se još nešto moglo prikačiti za njega, kao recimo - osjećaji. Stigla sam u klub i moja dobra, plava prijateljica alkoholičarka (sve samohrane mame bi trebale imati jednu takvu) pokazala mi je neka tri ljigavca među kojima

bih trebala odabrati jednoga za spoj. Parada njezinih drolja-stih, no ipak pristojnih muških prijatelja, koji su svi svirali u bendovima, bio je njezin dar meni. Znala je da me izmorilo biti jedinom odgovornom osobom za nekoga čiji vokabular ne prelazi pedeset riječi, i da sam se umorila, psihički umorila, noseći sama svog vragolana teškog 13 kila kad bi zadrijemao. Počela sam se osjećati trajno pogrbljenom od stalnog vezivanja pojasa u dječjem sjedalu auta, od naginjanja kako bih ga nahranila, okupala

I presvukla pa opet nahranila te opet nanovo objasnila zašto ne smijemo gurati prstiće u utičnice. Moja dobra prijateljica plavuša dosjetila se ovog plana kako bih se ja malo odmorila i ponovno se uspravila.

Kako moja uloga samohrane majke zahtijeva visok stupanj koordiniranosti i brzine pri obavljanju svih zadataka, bila sam u stanju odlučiti se bez promišljanja i pritom donijeti krajnje ispravnu odluku: odabrala sam najmršavijeg, crne kose u stilu Elvisa i sijedih zalizaka, koji je polako pio svoje bezalkoholno pivo. Sve se već podrazumijevalo i nakon samo jedne minute počeli smo se ljubakati. Nakon sat vremena bili smo u njegovoj sobi, u stanu u kojem je živio s ostalim rokerima, na njegovom krevetu na kat koji se meni činio poput tankog letećeg tepiha koji lebdi iznad nas. Bio je profesionalni ljubavnik, tako stručan tehničar, da bi – da sam na njega gledala kao na potencijalnog dečka – morala osjetiti nervozu i ljubomoru zbog, pretpostavljam, četiri milijuna žena koje je imao prije mene. To bi bila moja, mislim, prilično precizna procjena. Ali ja sam mu samo bila zahvalna. Izvodio je majstoriju za majstorijom sve dok na kraju nisam povjerovala da svjetlost boje maslaca isijava iz svih mojih pora – eto, koliko sam bila sretna.

U jednom sam se trenutku iznenada uspravila i rekla: »Gdje si to naučio?«
»Koje?«

»Ono što si upravo sada učinio!« »Ah, to. Video poduka.«

Nastavio mi je raditi ono što nisam razumjela, a ja sam pomislila nešto što bi inače trebalo biti posve jezivo, a meni se činilo ispravno i sasvim u redu: Ponaša se kao da mi je mama\ Obavio je istraživanje (gledajući instrukcijski video)! Bio je ovdje kako bi se pobrinuo za mene, kako bi zadovoljio moje potrebe koje ni sama nisam mogla imenovati i to na najbolji mogući način. Odjednom sam izustila »Volim te!« Nisam čak ni znala njegovo prezime (znala sam samo njegovo rokersko ime). No, zašto ga ne bih voljela? Mora li ljubav trajati vječno kako bi bila istinska? Uopće se nisam posramila zbog onoga što sam rekla. Dok nisam imala dijete, uvijek sam razmišljala o tome kako izgledam i je li mom partneru to već dosadilo, i tako bi zaustavila proces otkrivanja kako doći do vlastitog užitka, a on je dug i zahtijeva strpljenje. Sada sam razumjela kako osoba koja se brine za nekoga zapravo uživa u tome. Također sam osjetila da i ja to zaslužujem. Uložila sam tri godine brinući se o nekome, i ako sada netko želi potrošiti tri sata brinući se za mene, zašto to ne bih prihvatila?

I onda, konačno, posve ispunjena, počela sam mu vraćati usluge. Bih jam Šiva i sa svoje četiri ruke obavila sam Elvisa i obasula ga olujom blaženstva sve dok iz njega nije počelo isijavati žuto svjetlo. Dirala sam mu bradavicu dok sam mu ga drkala i pušila podižući se tako da mi je njegovo koljeno istovremeno moglo izazvati orgazam. Čak sam i kosu uposlila mašući njome naprijed-nazad kako bi mu dražila mošnje. Sjećam se kako sam se u jednom trenutku ramenom otrljala o donji dio njegove kilometarske batine dok mi je u ustima ostala gornja polovica. Bio je vrijedan rizika iščašenoga ramena ili čak jezika. »E pa, doktore,« zamucala bih na hitnoj, »dogodilo se to ovako...« Dok se zora probijala kroz žaluzine, ja sam na duši ovog muškarca obavila pedikuru – i to onu od 150 dolara, koja obuhvaća cijele noge, a ne samo stopala, s morskom soli, blatom i vrućim voskom, i poliranjem noktiju koji se nakon toga neće otkrhnuti tjednima. Navlažila sam ga suzama i sasušila nježnim dahom. Učinila sam to s entuzijazmom kakvih zgodnih pubertetlija koji se skrivaju negdje na stražnjim stepenicama, samo što sam ja dodala još pokoji trik odrasle žene. I onda sam rekla kako moram ići.

Moj basist je htio josjednom, no ja sam se morala vratiti svome djetetu. Trebam li mu reći za svoga sina, pitala sam se? Želim li se opet s njim naći? Sto bismo ovaj momak i ja mogli imati zajedničkoga – on sa svojim nesputanim rokerskim životom, čovjek koji izvodi pjesme o kožnim remenima i cool autima; ja, koja se prisiljavam na smijeh dok Barney, dan za danom, pjeva o tome kako će vezati cipele ili dotaknuti nožne prste.

»Uvijek ti visi nad glavom to mučno pitanje«, tako to opisuje moja prijateljica

Bernie, samohrana majka. »Kada im reći za dijete? Ne želiš ih zavaravati, no isto tako ne želiš to izbrbljati prije nego što si zagrizla i mali zalogaj. Hoće li odmah pomisliti kako imaš razvaljenu vaginu, kako si svoje odslužila? Ja uvijek priznam nakon treće čaše chardonnaja.«

Jedanput sam vidjela nešto zastrašujuće u jednoj emisiji o spojevima. Tip je rekao da ne želi na spoj s jednom kandidatkinjom jer zna da ona ima dijete; ona je nosila haljinu bez bretela, a on je rekao kako je vidio blage strije (ja nisam vidjela ništa). Taj je tip počinio najveću seksualnu pogrešku u svom seksualnom životu. Nema ljubavnice do samohrane majke koja se iskrada iz kuće. Pritisnuta svojim monaškim životom ispunjenim brigama, kad ona odluči izaći van, ona izlazi van. Dobiva, uzima, daje, odlazi (mora se vratiti doma). Baš kao muškarac. A to je ono što svi muškarci zapravo žele – drugog muškarca, samo s vaginom. (Da, rekla sam svi muškarci. Nema pogovora. Ovo je moj esej, i ako ja generaliziranje smatram valjanim, e onda ću, bogme, generalizirati!)

Na kraju nisam spomenula sina te noći/tog jutra svom novom frajeru. Vidjela sam ga dvaput tjedno sljedećih nekoliko tjedana u istim, bajnim, okolnostima. A onda, taman na dan četvrtog spoja, moji roditelji su se razboljeli tako da mi nisu mogli pričuvati sina. Povala sam ga sa sobom u Nevv York, ostavila ga na nekoliko sati kod Kate, koja je prvotno i sredila moje upoznavanje s božanstvenim Elvisom.

P.B. je rekao kako će me pokupiti kod naše zajedničke prijateljice negdje između devet i deset. Željela sam da sin već spava kada on dode, kako se ne bi poremetila slika njegove male, ali važne egzistencije, kako bi ostala jednodimenzionalna. Moj je sin imao nešto drugačije planove. Vrijeme za lijevanje u osam došlo je i prošlo. Na pod je bacio nekakvu knjigu o vlaku koji se smiješi. Kate je dala sve od sebe. Pročitala mu je otprilike tri stranice autobiografije Klause Kinskoga koja je na njega, iz nekog razloga, djelovala poticajno. Sada je već bilo devet sati i ja sam upravo shvatila kako moj sin uopće ne misli poći spavati. Nadala sam se da P.B. živi prema nekom njujorškom poimanju vremena, što je značilo da bi trebao kasniti kojih tri do šest sati. No, čini se da je P.B. živio u vrijeme-je-za-fenomenalan-seks vremenskoj zoni pa je tako zvono zazujalo točno u 21.30.

Sjeo je s pivom u ruci, naslanjajući se na klimav kuhinjski stolac, ne izgledajući pritom ni upola uznemireno i nervozno kao ja. Moj je sin izjurio iz spavaće sobe proganjajući Kateine pse svuda okolo i ravno P.B.-u kroz noge. »Zdravo«, pozdravili su se moje seks-božanstvo i moj sin. Moj mu je sin demonstrirao brejkdenerske pokrete kojima ga je Kate taman naučila, šalio se na račun nekih tjelesnih funkcija, te govorio zbilja brzo o čudovištima i svemirskim putovanjima – pa bio je tek dječak – dok smo mi promatrali i čekali. P.B. mu je pomogao razriješiti problem skupoće motora koji mu je bio potreban za svemirski brod: upotrijebi ventilator. Konačno, negdje oko ponoći, moj sin je legao na pod od umora, a izmoreni mu se pas ugnijezdio pod njegove majušne, debeljuškaste, dječake ručice. P.B. i ja smo se išuljali van.

Nikada prije nismo puno pričali. E, sada jesmo. Saznala sam da pored svirke za razularene obožavatelje (dobro, u redu, ovo je Nevv York... za mrzovoljne obožavatelje koji stoje skrštenih ruku), P.B. radi kao pomoćni konobar. Talijanskog je podrijetla, odrastao je u Brookh/nu, ali proveo je nešto malo vremena u Philadelphiji. Pričala sam mu kako moram živjeti na dvadeset minuta od plaže, ili inače postanem stvarno zločesta. Saznala sam da je njegova omiljena boja kombinacija narančaste i crne; on je saznao da ja nemam omiljenu boju i da mi nije jasno kako je bilo tko može imati. Otkrivši ove sitnice o njemu i dopustivši mu da vidi moga sina i obrnuto, postao je poput čovjeka, a kad je jednom netko poput čovjeka više jednostavno nije božanstvo – barem ne ono koje posudite iz knjižnice tjelesnih užitaka i potom vratite nazad. Više nije tvoja karta za spas. Morala sam misliti na njegove osjećaje, a i njemu je vjerojatno prvi put palo na pamet da možda i ja imam nekakve osjećaje koji nisu isključivo vezani za krevet. Sada smo morali pitati ono pitanje: »Kamo Sve Ovo Vodi?« Dosad smo uvijek jednostavno već bili Tamo. Sada smo morali misliti na to što moj sin treba

od Nas, a tom pitanju jednostavno nema mjesta u spavaćoj sobi gotovo potpunog stranca. To je pitanje jednostavno lebdjelo oko nas, uzurpirajući sav onaj prostor koji je prije okupirao njegov veličanstveni, dugački, tvrdi, vihtirajući, energični kurac kojim bi mahao. A sad se osjetio krivim paradirajući po krevetu dok je u zraku nad nama visjelo Pitanje. Sakrio se u

meni i činio ono što penisi čine, isplakao svoje slane suze, ispuhao se i na kraju uvukao u gaćice.

Samohrane majke možda su najbolji izbor na svijetu za kakvu malu avanturu, no za ljubav one su najkompliciranije. Obostranim dogovorom P.B. i ja se više nikada nismo našli. No, zahvalna sam mu do današnjeg dana. Zbog njega sam se opet osjetila živom. Podsjetio me da mogu ne samo davati, već i uzimati. Podsjetio me je da na svijetu zaista ima stvari vrijednih uzimanja! I voljela bih da znam naziv onog instruktorskog videa pa da vam sada kažem koji je, da ga možete otići kupiti kao božićni dar, jer vjerujte mi, to je dat koji će vam nešto dati.

Strast i bol

t

Sve što trebam znati o ljubavi naučila sam od Jane Austen

(da sam barem prije poslušala njezine savjete)

Darcy Cosper

U svojim dvadesetim godinama (epoha koju sam prije nekoliko godina na svoju veliku radost i olakšanje ostavila iza sebe) vodila sam katastrofalan ljubavni život, kao i većina mladih žena. Bila sam jako mlada, užasno naivna, osrednjeg izgleda i imovinskog stanja, sveobuhvatnog znanja o Madonni i Camilli Pagliji i živjela sam u velikom kozmopolitskom gradu. Ukratko, bila sam recept za katastrofu koja sam postala.

Poput mnogo mladih žena toliko sam jako željela pronaći svog dragog, tapkajući u mraku neznanja, da je moj postupak biranja, priznajem, bio poprilično kompromitirajući. U jednom razdoblju, a sve je na to upućivalo, jedini uvjet koji je moj odabranik morao ispuniti bio je da ima dvije noge te da, ako je to ikako moguće, bude bipolaran. U malo više diskriminira-jućim razdobljima inzistirala sam na muškarcima velikih ambicija, izvrsnog izgleda i tome odgovarajućeg ega. Više od svega, privlačili su me muškarci koji ni u kojem slučaju nisu htjeli imati ništa sa mnom, a ja sam ih gorljivo proganjala; u stisci bih se zadovoljila muškarcem koji je jednostavno bio ambivalentan i pokušala bih ga na sve načine pridobiti, potpuno uvjerena da će se moja upornost na kraju isplatiti.

Začudo, ostala sam sama. Postajala sam sve zbunjenija i ogorčenija. Iako sam, zapravo, bila uvjerena da se greška krije u tim ludim, lošim, intimnosti nesklonim dječacima, u meni se javljala sumnja da možda ipak postoji neka mala pogreška u mojoj filozofiji, neki krivi korak u mom pristupu, neka neuhvatljiva mudrost koja će me možda dovesti do ljubavi – ali gdje i kako bih je mogla otkriti? Gdje se prosvijetliti?

Naravno, čitavo to vrijeme, iako toga nisam bila svjesna, već sam posjedovala mudrost davnina – u djelu gospode Jane Austen.

Više od dva stoljeća prije Helen Gurlev Brovvn i Glorie Steinem, prije knjiga Pravila** i Girl Poiver, prije Carrie Bradshavv i Buffy- ubojice vampira, Austen je znala sve što se trebalo znati o društvenom spletkarenju, politici spolova te nevjerojatnoj složenosti ljubavne intrige – i o tome je pisala s pronicljivošću i izvanrednim uvidom u stanje stvari. Danas je često odbacuju dajući joj etiketu obične spisateljice ljubavnih romana, spisateljice koja opisuje dramatične situacije u salonima i piše romane o lijepom ponašanju kojima podilazi svojim čitateljima (ta je žena izumila i istovremeno podrivala književni žanr kojem se u naše vrijeme pripisuju najcrnje oznake, chick lit, pa stoga i ne čudi da se tako pogrešno razumijeva i podcjenjuje njezin rad). No, čitatelji koji u njezinim djelima zagrebu ispod blještave površine televizijskih serija u kojima je Jane Austen potpuno pogrešno tumačena, otkrit će, osim duhovitosti poput one jednog Wildea i šekspitijanske širine, istinsku inteligenciju i oštar pragmatizam, posebno u odnosu na vječno ratovanje i žudnju među spolovima.

Prvi put sam pročitala (a onda se stalno vraćala) Ponos i predrasude, Razum i osjećaje, Emmu, Pod tuđim utjecajem, Nevjeru, Mansfield Park i Opatiju Northanger u doba najvećeg procvata mog ljubavnog života. Da sam samo malo pažljivije čitala, možda bih uspjela shvatiti da je svaka od tih knjiga svojevrsni socio-psihološki priručnik, a Jane Austen savršen stručnjak za načine udvaranja. U njezinim romanima mogla sam doći do vrhunskih savjeta, a time bih i samu sebe poštediti priličnog broja ponižavajućih situacija i ranjavanja. Danas, nakon što sam napokon shvatila neke stvari i usvojila program Jane Austen, držim da bezvremenska načela kojih su se pridržavale njezine junakinje iz devetnaestog stoljeća mogu jako dobro poslužiti nama, ženama dvadeset i prvog

stoljeća. I tako, odmah, proučite Pravila Jane Austen - da biste, drage čitateljice, mogle iskoristi mudrost koju su drugi podcijenili te ostati postojane tamo gdje su drugi posrnuli.

1. Neka potraga za muškarcem ne bude tvoj prioritet

Općeprihvaćena istina je da dobrostojeći samac mora težiti za suprugom.

Ponos i predrasude

15 Knjiga The Rules: Time Tested Secrets for Capturing the Heart of Mr. Right (Pravila: Kako osvojiti srce muškarca svojih

snova) autorica Ellen Fein i Sherrie Schneider, objavljena 1995., jedan je od najvećih američkih i svjetskih bestselera na temu muško-ženskih odnosa. Osnovna teza knjige je da svaka žena može osvojiti muškarca svojih snova, ali se pri tome mora činiti neosvojivom i ženom koju se teško »dobiva«.

i on

Junakinje u romanima Jane Austen, poznate su po svojoj težnji za brakom, ako ne, zapravo, po svojoj grozničavoj potrazi za partnerom za brak, a to je, naravno, samo njezina šala. U često citiranoj prvoj rečenici Ponosa i predrasuda čitatelj može uočiti autoričino prikriveno ismijavanje te pretpostavke kroz njezino obttanje: neudana žena mora težiti za dobrostojećim samcem. Istina je da se njezini romani čine previše opterećenima ljubavnim vezama i »odgovarajućim odabirima«, no fino tkani, prikriveni sarkazam J. Austen i sumnjivo jednostavni završeci ukazuju, rekla bih, da je spisateljica vjerovala kako brak nije najveće postignuće jedne žene, već samo jedini put koji joj je u tom povijesnom trenutku bio otvoren.

Austen neke od svojih najsnažnijih satira i mudrih prosudbi daje na račun žena koje su pretjerano opsjednute velikom potragom za muževima. Žene koje luduju za muškarcima u njezinim romanima, bez obzira radi li se o djevojci pomučena uma, proračunatoj ženi sklonoj flertu kojoj je samo važno da se uda za dobru partiju ili matroni koja samo čeka priliku da manipulacijama i manevrima spoji svoje kćeri s prihvatljivim ženicama, prikazane su kao osobe vrijedne prezira. Austen nas poučava da takve žene treba prezirati i žaliti, ne toliko zbog vulgarnosti njihova ponašanja (iako bi i to bio dovoljan razlog), nego zbog potpunog nepostojanja samopoštovanja i vjere u sebe koje takvo ponašanje otkriva, i još dodatno potiče.

Osobno sam dovoljno dugo bila jedna od takvih djevojaka - ta koja traži ženika (vidi gore) - i ne bih to nikome preporučila. To je kontraproduktivno jer je malo muškaraca koji misle da je očajna žena poželjna, a puno više onih koji misle da je takva žena naprosto dosadna. Toplo pre-poručam, a prilično sam sigurna da bi me u tome podržala i Jane Austen, da se umjesto toga počnete baviti nekim hobijem.

2. Neka te ne očaraju njegov šarm i dobar izgled

[Dame] su zavrjeđivale da im se udovolji i to su spremno očekivale; a on je činio sve da im se sviđi. Nije htio da umiru od ljubavi, već je razumom i čudi, koji su mu morali omogućiti da bolje procjenjuje i da se bolje osjeća, sam sebi dopustio veliku slobodu djelovanja u tim stvarima.

Mansfield Park

Jeste li se ikada zaljubili u jako zgodnog muškarca (ili otišli u krevet s njim), a poslije zbog toga požalili? Ili vas je s nogu oborio muškarac jake karizme za kojeg se kasnije ispostavilo da je prevarant? Ili vas je zaveo muškarac koji je bio izvanredno rječit, dobro odjeven, dobro obrazovan, a onda ste otkrili da je njegov karakter daleko manje atraktivan od tih njegovih karakteristika?

Ja sam tu kriva po svim točkama. Godinama sam padala na ozbiljne plavušane s besprijekornim životopisima, duhovite riđane s bogatim voka-bularom, ljupke smeđokose tipove koji su se znali ponašati u društvu i koji su voljeli slatke sportske automobile. S objektima svoje ljubavi koje sam odabirala prema takvim kriterijima, nisam iskusila veliku sreću što se tiče veza, kao što možete i zamisliti. Bilo je puno sasvim jasnih nedostataka i znakova upozorenja koje sam previdjela zbog visokih jagodica i seksualnog umijeća, a bilo je i puno pitanja oko vezivanja, ptevelikih ega i neriješenih bivših veza koje bih prije uočila da nisam bila zaslijepljena prekrasnim osmjesima i krasnim trbušnim mišićima. Austen to razumije. Ona je stručnjakinja po pitanju loših muškaraca dobrog izgleda: neodoljivi prgavci se pojavljuju u baš svakom njezinom romanu. Strastveni i šarmantni, ljupki i simpatični, visokih obrva i širokih ramena, kao i oni dobro odgojeni, pokazuju se kao sebični nećaci koji upropaštavaju i

napuštaju nevine djevojke, usvojeni sinovi s groznim tajnama i kockarskim navikama, siromašni rođaci koji žude za mirazom ili poželjni ženici koji su već zaručeni.

Austen prepoznaje opću rasprostranjenost i moć takvih muškaraca te suosjeća sa ženama koje padaju na njihov šarm. Čak ni najpametnije junakinje njezinih romana nisu na njih imune. Iako nam oprašta što smo se dale zavarati, Austen jasno daje do znanja da krivnja ne pada samo i prvenstveno na te bijednike i razmetljivce. Te potencijalne opasnosti i ludosti koje se itekako mogu izbjeći najčešće su, draga čitateljice, posljedica, nota bene, naše vlastite brzopletosti i oholosti.

3. Ne dopusti da s tobom pobjegnju i tvoje srce i tvoj ego

Često sam znala samu sebe uhvatiti u takvim greškama, u potpuno pogrešnom poimanju nečijeg karaktera... teško da mogu reći zbog čega ili na koji način je došlo do varke. Ponekad se vodimo onime što ljudi sami govore o sebi, a vrlo često onime što drugi govore o njima, a da si prethodno ne damo dovoljno vremena promisliti same i procijeniti ih.

Razum i osjećaji

U svijetu morala koji je stvorila J. Austen, grijeh pretjerane žurbe vrelo je dodatnih problema, više od bilo kojeg drugog grijeha. Ona nam ukazuje na to da žurba samo može dovesti do pogrešne procjene neke osobe, pogrešnih namjera, do odobravanja i vezivanja za one kojih bismo se trebali kloniti, do osude i prezira onih kojima bismo se trebale diviti i pljeskati.

Brojni njezini likovi su nesmotreni i zbog toga pate, a brojne su i suvremene djevojke koje idu njihovim stopama. Više puta znala sam se u svojoj mladenačkoj nezrelosti (a, nažalost, i nedavno) naći s misterioznim strancem koji je, osim što je bio očito savršen, dobro znao kako glumiti da je zatreskan u mene. U svakom slučaju, ispostavilo bi se da on nije bio ni jedno ni drugo, no ja sam tada već bila zaljubljena i zarobljena. No, prije nego što bih shvatila o čemu se radi, već bih mu servirala svoje srce na pladnju.

Iako se čini da je ovaj savjet očit, nije ga na odmet ponoviti: izađite još par puta s tim savršenstvom prije nego što odlučite da je on vaš vitez u sjajnom oklopu.

4. Ne zanemari onoga koji nije »popularan«, a nalazi ti se pred nosom

Kako sve to razumjeti! Nepromišljenost i sljepoću svoje vlastite glave i srca! Koliko dugo joj je drag, jer sada svaki njezin osjećaj pokazuje joj da jest? Kad je njegov utjecaj, ovakav utjecaj, započeo?

Emma

Jedna od opasnosti koje prijete kod nepridržavanja pravila broj 3. jest veća vjerojatnost da će doći do kršenja pravila broj 4., koje je možda najvažnije od svih pravila koje nam daje Jane Austen.

Teško je naći pravog muškarca, kaže Austen, samo zato što prave stvari tražimo na krivim mjestima. Pravi junak mora biti iskren džentlmen, a takvog uopće nije tako lako pronaći jer ga možemo prepoznati prema osobinama koje dolaze na vidjelo tek kroz neko vrijeme: integritet, iskrenost, čast, hrabrost, suosjećanje, čvrstina. Austen snažno poručuje da se takve osobine previđaju, čime se zauvijek gube prilike za ostvarenje prave ljubavi. To se događa zato što određene djevojke još uvijek nisu razvile sposobnost prepoznati i cijeliti te dobre strane na način na koje bi to trebale.

Prije nekoliko godina napokon sam počela upijati načela na kojima je utemeljena ova teza Jane Austen. Revidirala sam popis osobina za koje sam smatrala da ih moj potencijalni dečko mora imati i svela ga na samo tri: mora biti sretan, uljudan i nježan.

Ubrzo nakon toga upoznala sam takvog čovjeka. On nije bio jedan od onih otvorenih, ambicioznih, arogantnih muškaraca na koje sam uvijek padala, već miran, blag, skroman muškarac koji ne želi ostaviti dojam na svako društvo i koji nije voda plemena, već osoba koja iskreno uživa u svom životu i radu. Osoba čija najveća težnja nije ostvariti međunarodnu slavu ili ogromnu plaću, već ostvariti smislenu i mirnu egzistenciju.

U ranim fazama naše veze luckasto sam mislila da se možda žrtvujem, da svoj san o očaravajućem junaku zamjenjujem za mogućnost jednostavne sreće u ljubavi.

Ubrzo je postalo očito da je taj dobar i nježan čovjek du-hovitiji od tipa s doktoratom s kojim sam prije izlazila, osjećajniiji od pjesnika (a i puno manje okrenut sebi). Njegova sposobnost uočavanja i promišljanja bila je veća od one profesionalnih intelektualaca za kojima sam žudjela. Ukratko, on je najpametniji, najsnažniji i najbolji muškarac kojeg sam ikada upoznala. On je

bio i, još uvijek je, čovjek s divnim karakterom, kao što bi rekla Jane Austen. On je čovjek koji podsjeća na likove s kojima bi na kraju njezine junakinje ostvarile bračnu sreću. Vjerujem da je on lik koji bi dobio njezin blagoslov. Međutim: \

5. Ne očekuj da će te veza učiniti sretnom ženom

Nikada ne bih mogla biti tako sretna kao ti. Sve dok ne budem imala tvoje držanje, tvoju dobrotu, nikada neću moći imati i tvoju sreću.

Ponos i predrasude

Nemojte se zavaravati, Jane Austen nije romantična.

Neka vas ne zavaraju raspleti u kojima ljubav pobjeđuje sve jer njezini navodno sretni završeci - koji su ponekad samo nešto više od kratkog zaključka - čitavu priču povezuju na previše savršen način pa ne mogu biti ništa drugo nego parodije ili blago izrugivanje. Kada se, na primjer, pojavi zapreka braku na pretposljednjoj stranici Opatije Northanger, Austen se ismijava svojim likovima, čitateljima, sebi i književnim i društvenim konvencijama: »Tjeskoba... teško da će prijeći na dušu mojih čitatelja koji u prepričanom sažetku stranica koje slijede mogu uvidjeti da svi zajedno žurno krećemo prema savršenoj sreći.« U svom izvrsnom eseju o romanu Razum i osjećaji, kritičar David Gates naglašava da se »sretni zauvijek« kraj u kojemu dražesne sestre Dashvwood odlaze u engleski zalazak sunca sa svojim muževima sastoji od dvostrukih i trostrukih negativnih pretpostavki. Malo je vjerojatno, tvrdi on, »da spisateljica koja toliko dobro zna upotrebljavati riječi ne čuje kako zvuči (takva) rečenica... ili je nesvjesna njezinog implicitnog značenja: da čak i ljudi koji se vole ne smiju biti previše bliski...«

Austen nam vrlo jasno daje do znanja da ljubav i brak ne podrazumijevaju moć preobražaja i uljepšanja života. Njezini prikazi brakova nakon faze novopečeni mladenaca variraju od dosadnih brakova do onih nalik paklu. Čak i hvalevrijedne iznimke ovog pravila dodatno ilustriraju vjerovanje Jane Austen da niti jedna osoba ne postaje sretna zbog toga što je ušla u brak. Kao i velik broj drugih ljudi, i ja sam bila rano indoktrinirana kultom sretnih završetaka. Obećanje koje daju sretni završeci primamljivo se naziru u svakoj priči za laku noć, svakom filmu, na televiziji i oglasnim pločama. Pravi čovjek će me ispuniti, prava veza će me zadovoljiti, a kada mi sve to dogodi, zauvijek ću sretno živjeti u ljubavnoj sreći i osobnom ispunjenju.

Zamislite samo moje iznenađenje! Uspjela sam, do mjere do koje je to moguće i do ovog trenutka, ostvariti nešto poput romantičnog ideala. Ali i dalje znam biti ljuta, bezvoljna, puna samoprezira, tjeskobna, dosadna i zna me moriti depresija koja je trebala zauvijek biti izbrisana brakom (ili, u mom slučaju, njegovim suvremenim ekvivalentom, tj. zajedničkim suživotom). Prvo sam motala pronaći svoju pravu ljubav da bih zaista shvatila najvažniju i najradikalniju stvar na koju želi ukazati Jane Austen: sreća, koju ona čuva za svoje junakinje i njihove pratitelje pa tako i čitatelje, ne dolazi samo od ljubavi. Naprotiv, ona dolazi iz unutarnjih izvora i razumnih očekivanja. Osobno zadovoljstvo, bračno ili bilo koje drugo, ne dolazi zbog strasti srca, već zbog sposobnosti i vrednota proizašlih i iz našeg uma. U svijetu Jane Austen, kao i u našem, parovi zajedno dostižu samo onoliko sreće koliko je svako od partnera pojedinačno sposoban dostići. Svatko od nas odgovoran je za svoju sreću.

Sto od toga može biti manje romantično, a istinitije?

Pod reži i obrij

Laurie Notaro

Čim me pogledao s tim zločestim sjajem u njegovom oku, znala sam da je sezona suše uskoro gotova. Bila je to duga suha sezona.

Daje moj seksualni život farma, Willie Neslon i John Cougar Mellencamp organizirali bi dobrotvorne koncerte za nju, jer ja na njoj, po svemu sudeći, nisam ni blato mogla uzgojiti. Bila sam usred svojih sočnih, tek sazrelih dvadesetih, razdoblja kada prilika ima u izobilju, a ja sam trebala imati društveni kalendar za noćne izlaske sličan onome mornara na dopustu. Umjesto toga, već sam mjesecima uglavnom živjela životom sestre Bronte, vukući se nakon večernjeg izlaska mom praznom prebivalištu, otvarajući konzerve i dopuštajući reklamama da mi budu jedino društvo dok me moje tablete za spavanje ne spreme u krevet.

Sve što u vezi toga ja mogu reći jest da su razlozi pomanjkanja bilo kakvih izgleda na polju hodanja s nekim u mom životu bili pomalo misteriozni. Činjenica je da moja faca Talijanke zajedno sa zaista-vidljivim-samo-na-izravnoj-sunčevoj

svjetlosti brkovima nikad ne bi bila okrunjenja kao jedna od 50 najljepših na izboru People časopisa, ali metabolizam mi još nije bio usporen pa sam u fizičkom pogledu bila u dobroj formi. Jedan zub manje, koji je izvađen jer si nisam mogla priuštiti krunicu, bio je, na svu sreću, kutnjak te se izostanak istog nije mogao utvrditi osim uz pomoć lampe jake svjetlosti ili jezika. I više od jednom, pijani mi je muškarac rekao da imam lijepe oči, iako se svaki put radilo o istom pijanom tipu i šlic mu je oba puta bio otvoren, a iskreno govoreći, njegovoj je procjeni bilo poprilično teško vjerovati. No, ako poništimo brkove i zub s mojom stražnjicom konfekcijskog broja 38 i lijepim očima, situacija nije tako loša kao što je mogla biti.

Ali posao mi, međutim, baš i nije išao. Izgledalo je kao da je svaki potencijalni kandidat kvalificiran za mog dečka, a koji je pripadao mojem društvenom miljeu, bio zauzet, ili je tek prekinuo vezu, ili je upravo bio primljen na odvikavanje, odnosno u popravnu ustanovu.

Oni koji su ostali slobodni, ostali su takvi s dobrim razlogom, osim ako ja jednostavno više nisam mogla suzbiti žarku želju prema muškarcu čiji je jedini talent bio otvaranje pivske boce zubima ili tipu koji očigledno nije mogao savladati kompleksnost funkcioniranja patentnog zatvarača na hlačama.

Ali sada, nakon razdoblja koje se činilo tako nenormalno dugim i nepodnošljivim da sam skoro ponovno počela razmišljati o ponudi frajera »Lijepe oči, otvoren šlic«, uvjeren sam da se bliži kraj prokletstvu suše. Bila sam na nekom after-hours tulumu kada sam primijetila privlačnog gospodina na drugoj strani prostorije. Odmah sam ga prepoznala, bio je to tip u kojeg sam bila potajno zaljubljena i s kojim sam se tu i tamo znala upustiti u malo uzajamnog koketiranja iako sam ga ubrzo zaboravila nakon što se prije godinu dana odselio u San Francisco da bi se pridružio svom bendu.

Činilo se da se vratio, a ja sam odlučila krenuti u akciju. Tko zna je li se vratio za stalno ili je samo došao u posjet za vikend? Ja sam međutim bila itekako svjesna koliko riskiram pokušavajući se upustiti u razgovor s predmetom svoje želje, prvo zato što sam bila već malo popila jer večer je već bila poodmakla, ali dodatno i zbog drugih dilema. Kao da je svaki put kad sam pokušala razgovarati s ovim posebnim muškarcem, sudbina umiješala svoje prste i navukla tragediju na mjesto prezervativa.

Prvi put kada se to dogodilo upravo sam se bila domogla barske stolice pokraj njegove u blizini WC-a, i naš ljubazan razgovor ubrzo se pretvorio u očiglednu međusobnu privlačnost. Nakon nekoliko pića samopouzdanje mi je procvjetalo kao da mogu ući u konfekcijski broj 34 i bila sam uvjeren kako sam duhovita i zabavna i kako moje uvlačenje trbuha zaista funkcionira. Iskrene su definitivno frcale na sve strane, a mig moje prijateljice Sare, konobarice za šankom, to je i potvrdio.

Bilo je čarobno i da nije bilo upornog probadanja mog mjehura, mogla sam ostati na tom stolcu cijelu noć.

Ali nisam.

Umjesto toga, skliznula sam niz stolac i rekla da se odmah vraćam, te krenula prema zahodu u trenutku kada je Stacev, konobarica, krenula prema kuhinji noseći pladanj pun izgledanih, isisanih i poharanih ostataka rebaraca i bataka.

»Sve se desilo u gotovo u sekundi«, rekao je jedan svjedok, i ja sam ležala na podu na leđima kao da sam se pripremala za porod, izbočina veličine zanemarenog tumora brzo se stvorila na mom čelu, u ušima mi je zvonilo od udarca restoranskog posuđa u glavu, a trbuh više nije bio uvučen.

Pretpostavljam da je to bio odvratan prizor, ali u tom trenutku jedino me je zabrinjavala činjenica što sam mogla gledati samo na jedno oko. Na trenutak sam pomislila da mi se koščica kokošnjeg batka zabila u rožnicu, dok Sara nije maknula veliku mlhovu hrpu kokošje kože s lijeve sttane moga lica, a Stacev pokušala obrisati umak s moga nosa.

Dečko s kojim sam pokušavala upaliti vatru ljubavi jednostavno je još na trenutak gledao u mom smjeru, a zatim ispio posljednji gutljaj piva i nestao. Ali, iskra je bila ponovno upaljena kada sam ga vidjela dva vikenda nakon toga za istim šankom. Pokušala sam se našaliti na račun incidenta s batkom i mislim da se trudio biti ljubazan kada je spomenuo kako mi dobro zacjeljuje rana na čelu.

Nakon takvog kvrgavog početka stvari su tekle donekle glatko. Kako sam se malo opustila, izvukla sam cigaretu i shvatila da nemam šibice. Mislim da je on u tome vidio priliku da malo pokaže svoju ugladenost te je predstavio vintage

kromirani Zippo upaljač s tri ugravirana slova na dnu.

»Pripadao je mom djedu«, rekao je pokazujući s ponosom monogram. »Nosio ga je sa sobom čitavo vrijeme u Drugom svjetskom ratu. Ali, doktor mu je zabranio pušenje pa ga je dao meni. Ti si prva za koju ću ga upaliti.«

»Vau, to je stvarno lijepo«, rekla sam, zadivljena dok sam stavljala cigaretu u usta.

Sve čega se, ustvari, sjećam nakon toga bio je veliki bljesak svjetlosti, uzdisaj ljudi oko mene i miris nečeg spaljenog za što se ispostavilo da je moja obrva. Spaljena do kože uključujući i dio same kože.

»Užasno mi je žao«, stalno je ponavljao držeći moj koktel u službi hladnog obloga na mojoj glavi. »Pretpostavljam da je djed volio stvarno veliki plamen, imao je glaukom, znaš.«

Ispila sam ostatak hladnog obloga i krenula u potragu za tabletama protiv boli i kožnim transplantatom.

S vremenom mi se obrva polako obnovila, otisak na čelu napokon nestao, a ja sam se našla na gore navedenoj zabavi dok je na drugom kraju sobe stajala moja tajna ljubav, iliti kokošji batac - Zippo tip. Imala sam još jednu priliku potpaliti goreću lomaču žudnje ili barem zabavu za jednu noć sve dok još nisam bila prostrijeljena, probodena ili smrtno osakaćena prije nego što bi uopće stigla do tog zanimljivog dijela priče.

U potpunosti svjesna toga da upuštanjem u ovu misiju ne bih vjerojatno trebala nositi na sebi ništa manje od zaštitnog HAZMATodijela, odlučila sam riskirati i probiti se kroz gomilu ljudi do mjesta gdje je moja tajna simpatija stajala pokraj tipa u vesti bez rukava koji je u tom trenutku upravo objavio: »Gledajte kako ću pogoditi u sridu« te se upustio u oralno hrvanje s bocom Bud Lighta. Tip u vesti bez rukava nabreknuo je prsa poput kokota, napućio usta i ispalio čep iz svojih usta u smjeru ploče za pikado koji je pogodio, kako je bilo i predviđeno, u sredinu i tamo ostao zaglavljen.

»Hooool«, začuo se omanji pljesak.

Uhvatila sam tajnu ljubav kako prevrće očima i odlučila zgrabiti priliku.

»Kakav talent«, natuknula sam kimajući u pravcu tipa u vesti bez rukava. »S tvojim upaljačem i ustima tog tipa mogli bismo pokrenuti vlastiti cirkus.« Moja se simpatija zagrcnula i nasmijala.

Objasnio je da se vratio u grad prije dva tjedna. U San Franciscu jednostavno nije išlo.

»Oh, pa to je dobro«, odgovorila sam. »Gdje živiš?«

»Ovdje, zapravo«, rekao mi je. »Ovo je moj stan.«

»Oh, pa to je supet«, kimnula sam s velikim osmijehom. »Priređuješ jako bučne zabave.«

»Mogli bismo otići nekamo i popričati«, ponudio je. »Mislim da imamo dosta toga za ispričati jedno drugome. Puno je tiše ovdje iza. Je li to u redu?«

»Naravno«, složila sam se i pošla za njim, probijajući se niz hodnik kroz gomilu.

»To je to«, rekao je, otvarajući vrata svoje spavaće sobe. Zatim se zaustavio kako bi me pogledao. »Hej, obrva dobro izgleda.«

»Pa, hvala«, odgovorila sam. »Smiješno kako priroda ima svoj vlastiti način rješavanja problema.«

Nasmijao se, i u tom trenutku krv mi se zaledila. Odjednom sam shvatila da ovo uopće nisam očekivala. Nisam bila spremna. Dugo vremena, jedini meni dostupni tipovi bili su oni tamo u dnevnoj sobi koji su se veselili pivskom čepu na ploči za pikado.

Drugim riječima, imala sam problem na nekoliko važnih područja. I mislim doslovno važnih područja. Vrt, kako bi se reklo, nije bio sređen jer nisam mogla ni zamisliti da će možda navratiti društvo! \ iskreno govoreći, brkovi su bili samo jedan od poklona koje mi je uputilo moje talijansko nasljeđe. Hoću reći da jednostavan trik s ugašenim svjetlima nije mogao prikriti ono čega sam imala u izobilju na različitim mjestima! Zaboravimo vizualni doživljaj, samo dodir bio bi više nego dovoljan da se on zapita je li

u krevetu s Jetijem te da dode do zaključka da se u stvari radi o muškom Jetiju.

»Oprosti, trebala bih u kupaonicu!«, brzo sam rekla. »Samo ravno«, rekao je pokazujući na vrata, tik do vrata njegove spavaće sobe.

»Vraćam se za minutu«, rekla sam, smiješeći se i pokušavajući ne pokazati znakove panike.

Zatvorila sam vrata kupaonice i ostala stajati. Sto da radim? Sto sam mogla

napraviti? Srđ#/?/Zavrištala sam u sebi. Sranje, sranje, sranje!Voce\z sam kopati po torbici tražeći nešto, bilo što, iako nisam znala što sam se nadala pronaći - kolut selotejpa kao primitivni oblik Cupka, ili švicarski vojnički nožić kako bih mogla otkinuti dlaku po dlaku s minijaturnim, dva centimetra dugim, škaricama? Ostala sam praznih ruku kao što sam i očekivala, te zaista nisam imala nikakvih izgleda. Zaista. Uopće nisam imala izbora. Sto sam mogla napraviti?

Počela sam tiho tražiti po ladicama ispod umivaonika i ormariću za lijekove, kopajući između limenke Mennen talk pudera, prevrćući pokraj Tinactin kreme za noge, vireći iznad pjene za brijanje, i tada sam konačno otkrila zlato. Jedan jedini, osamljeni (i već korišteni) jednokratni Bic brijač. Hvala Bogu. Otvorila sam slavinu i pokušala biti vrlo ekonomična s manevrima, ali da budem iskrena, pokušati nešto napraviti nakon šest mjeseci neodržavanja koristeći samo zahrđali, već korišteni, brijač i smiješan mali umivaonik, jednostavno nije bilo moguće. Stvarno. U jednom sam trenutku pomislila da mi je potrebna kosilica za travu. Vitalna područja, kojima sam morala napraviti moguć pristup, nisam u toj pozi mogla dosegnuti, a to bi zahtijevalo i kapacitete za ispiranje najmanje u obliku jedne gumene cijevi. Tu i tamo malo prskanja vodom bilo je i više nego neadekvatno; bilo je nemoguće.

Tada sam začula kucanje na vratima. »Jesi li dobro?«, pitala je moja tajna ljubav. »Pereš li zube ili što?«

»Ne, ne«, zamucala sam, smišljajući nekakav odgovor. Nisam mogla jednostavno ispaliti, »Ma, znaš, samo koristim odvratni stari brijač tvog cimera kako bi malo ukrotila moje divlje dijelove jer ja sam ti jedna zapuštena cura koja se ne brine o tim stvarima ukoliko nije apsolutno neophodno«, pa sam rekla: »Netko me zalio pivom pa to pokušavam isprati.«

»Oh«, čula sam s druge strane vrata. »U redu.«

Kada sam bila sigurna da sam čula kako se udaljio u svoju sobu, nastavila sam s poslom da bih ubrzo shvatila da je sve što sam sa sebe sastugala sada zalijepljeno na meni, posvuda, kao nakon sisanja, samo što ja na sebi nisam imala gaćice. Izgledala sam poput kakve šugave životinje.

K vragu sve, promislila sam kada sam ugledala tuš. Otišla sam predaleko da bih se sada okrenula i odustala od čitave misije. Jednostavno sam otišla predaleko. Ušla sam u kadu i pustila vodu.

Tuš je bio čudesan. Isprala sam se, istimarila, podrezala i, kao ekstra bonus, čak sam se i osvježila s komadićem Irish Spring sapuna koji sam pronašla.

»Hej«, čula sam s druge strane vrata. »Je li se ti to... kupaš?«

»Ne«, viknula sam iz kade. »Mrlja od piva je bila veća no što sam mislila. Moram je staviti da se namoči;«

»Trebaš li deterdženta za rublje?«, upitao je.

»Da! To bi bilo divno«, uzviknula sam, zaključivši da ću tako dobiti na vremenu da izađem iz kade, obrišem se i stavim nešto na sebe.

I zaista je bilo tako. Kada sam izašla iz kade, osjećala sam se pet, ne, sedam kila lakša. Toliko sam dobro prorijedila šumu da mi je bilo gotovo hladno. Nova, u novoj koži, obukla sam se i izašla iz kupaonice gdje sam zatekla praznu sobu. Hmmm, pomislila sam gledajući uokolo. Sigurno je imao dovoljno vremena pronaći deterdžent. Sjela sam na krevet točno u trenutku kada se začuo prodoran vrisak koji je nadglasao galamu zabave. Čitav stan je odjednom utihnuo.

Svi su mirno stajali osim tipa u vesti bez rukava koji je mahao rukama i bez prestanka vikao »Stari, rekao sam u sridu! Rekao sam u sridu, stari!«

Jer tamo je, pokraj prevrnutе i otvorene boce My-T-Fine deterdženta za rublje, sjedila moja tajna ljubav jednom rukom pokrivajući oko, a drugom čvrsto držeći čep pивske boce.

Djevojka puta dva minus jedna

Rachel Mattson

Hajde, zaljubi se u mene. To govorim kao upozorenje. Hajde, zatvori vrata, upali svjetlo, približi mi se. Reci bok. U kuhinji sam, reći ću ti, s glavom u frizeru. Daj mi minutu da odmrznem lice i doći ću k tebi kako bih te dirala po trbuščiću. Bok, ljepotice. Ali, ja se neću u tebe zaljubiti. To više ne radim. Prije tri godine sjela sam na rub bračnog kreveta u hotelskoj sobi iznad Četrdeset i treće ulice i obula cipele. Velike glomazne crne cipele. Zavezala sam vezice. Djevojka se oblačila u kupaonici, djevojka koja je mirisala na tamjan i ulje čajevca, sušila je kosu, zakopčavala svoju uniformu, pjevala mi na španjolskom. Osjećala sam se hidroelektrično. Samo da pronađem naočale, uspravim

se, uzmem svoju torbu. Isuse, saberi se!

Ne razmišljam puno o curama ovih dana, osim kao apstrakcijama, osim kao sjećanjima ili kao osobama s kojima se trebam naći na kavi. Ne kao mogućnostima, ne kao razlozima svog postojanja. Navečer odem kući i upalim lampu, zalijem biljku i očistim stol. To mi odgovata.

Moji roditelji su u fazi kada me nagovaraju da odem na večernje okupljanje slobodnih lezbijki u njihovoj sinagogi. Cijelu stvar zamišljam kao hrpu duge smeđe kose, baršuna, svijetlih traperica iz Gapa i razgovora o tome gdje pronaći najčišće zahode na Upper West Sideu.

Sto se dogodilo s danima kada su moji roditelji bili previše homofobični da bi uopće znali da postoje večeri slobodnih lezbijki?

Djevojka koja je mirisala na tamjan, Elsa, odvela me jednom prilikom na otok Vieques, legle smo gole na pijesak boje riže, zatim nauljile kosu i poslije kao opasne ženske probijale se gradom u unajmljenom crvenom džipu. Na otoku je postojao samo jedan bankomat, a iz nekog smo razloga zaboravile sa sobom ponijeti gotovinu, pa smo tako stajale u redu na pločniku, a sunce je bilo poput limuna, nebo vrč pun tople vode, a mi smo, omamljene svjetlošću, pokušavale izvesti matematičku računicu. Jednu smo se večer posvađale oko ničega i ona je izjurila van u bar na otvorenom gdje je otkupila sliku sa zida i natjerala konobara na šanku da joj priča o

109

politici. Kada se vratila, ja sam spavala. Bila je tako pijana da je povratila u pleteni koš pokraj našeg kreveta. Skidajući sa sebe posljednji komad odjeće, zamolila me da je zagrlim. Zagrlila sam je.

Pitanje: Što lezbijka sa sobom donosi na drugi spoj? Odgovor: Prikolicu.

Kada smo bili u kući njezine bake u Rio Piedrasu, spavali smo u sobi njezine sestre, koja je bila sva u ružičastom, s krevetima na kat i s novinskim izrescima Justina Timberlakea. Pustila je svoju abuelu¹⁶ da misli da sam joj ja prijateljica za izlaske. Bila je poznata po svojim prijateljicama za izlaske. Ja sam se popela na gornji krevet, a ona na donji i ugasila svjetlo. S druge strane vrata čula sam abuelu kako polako hoda u svojoj spavaćici od kupaonice natrag u spavaću sobu i zatim sam čula kako zatvara vrata. »Sto radiš tamo gore?«, prošaputala je Elsa, a čula sam je kako se smiješka. Spustila sam se u njezin krevet. Polizala mi je vrat. »Pokrij mi lice jastukom, tako nitko neće čuti«, rekla je. »Ti si ludak«, rekla sam. Njezina abuela bila je adventist sedmog dana i stvarno nisam željela znati što to znači. Zidovi su bili tanki poput kartona. »Tocala«, molila je, »samo je dodirni.«

U jednom trenutku sam odlučila da je preteško biti cepelin, ispunjen do puknuća i lebdjeti nebom poput karnevalskog rekvizita. Ponekad poželim biti obični službenik, pješak koji samo prelazi ulicu. Ponekad me čini sretnom što sam bezoblična. Ako si cepelin, pa čak i kada samo ležiš u krevetu i držiš se za ruke s nekim, i to ti može slomiti srce i poslati te u kupaonicu da pogledaš svoje ruke, pokušavajući se smiriti, pokušavajući ne eksplodirati od osjećaja. Jednom sam je dovela na rođendansku zabavu svog rođaka. Bio je to pomodni događaj u stanu ujne i ujaka na Central Park Westu, upravo ono što pokušavam izbjeći. Tip okupljanja gdje moraš stajati i biti pristojan prema ljudima; moraš raspravljati o radnji popularnih filmova i nestabilnosti burze. Ujak nas je dočekao na vratima i uzeo naše kapute. »Ti si iz Puerto Rica?« pitao ju je. »Poznavao sam jednog čovjeka iz Puerta Rica.« Pokušao je biti ljubazan. Poslije je u kupaonici zurila kroz prozor. S tog se prozora može vidjeti središnji dio parka koji je čitav osvijetljen i ljude kako se, poput životinja, kreću između stabala. Mogu se vidjeti zgrade preko puta kako sjaje u mraku na Petoj aveniji. Ta je kupaonica kao pjesma sa zlatne ploče Franka Sinatre. Nevv York, New York: to je prekrasan grad. »Osjećam se čudno«, rekla je. »Nisam ni znala da itko ovako živi.«

Teško je znati kada glumiš u unaprijed određenoj priči, a kada samo pokušavaš voljeti djevojku.

16

abuela - španjolski baka (Op. prev.)

Jeste li ikada vidjeli film Bijela palača s Jamesom Spaderom i Sušan Sarandon? On je bogati profesionalac, Židov, a ona je nežidovka, konobarica iz radničke klase. Sastanu se i on je cijeli nervozan i što si to rekla?, a ona koketira i puši cigaretu i na kraju impulzivno i žestoko vode ljubav. Međutim, poslije ona ode s njim kući za Dan zahvalnosti i to je to. Netko iz obitelji Jamesa Spadera

kaže nešto liberalno, ali uvredljivo o gluposti glasača iz radničke klase i tada Sušan Sarandon ustane i svima svašta izgovori. Kasnije pokuša prekinuti s Jamesom Spaderom, a on počne Stani malo, ne, ja te volim, a ona Joj, ovo nikad neće jmkcionirati, a on Zašto ne, daj. Kada smo ja i Elsa prekinule, ponovno sam uzela taj film i plakala čitavo vrijeme.

Onda sam usvojila mačku.

Čini nam se da ćemo stvari lakše razumjeti s vremenom; počinjem misliti da je u stvari obrnuto.

Zvuči čudno, ali sam u cijelom svom životu bila samo na četiri spoja: jednom kada sam bila kod brata u Los Angelesu, jednom u Provincetovnu, jednom s Elsom i jednom pogreškom. Curu iz Los Angelesa odgojili su mormoni. Odvela me u restoran na Melroseu, tip restorana koji ima terasu s ogromnim vanjskim grijačima-lampama što stoje posvuda poput električnih palmi. Mislim da sam je htjela poljubiti samo zato što mi je izaći na spoj i poljubiti nekoga bila novost, ali i jedna i druga smo se ustrtarile i više je nikad nisam vidjela. Elsa je na naš prvi sudar sa sobom donijela kofer. Travelpro, srednje veličine na kotačiće. Kupila ga je s popustom koji je dva tjedna ranije dobila od American Airlinesa. Prešla sam rukom preko crnog platna s prednje strane, otvorila džepić i rekla: »Da, lijepo«, ali sam u sebi mislila, »Oh, zajeb.« Pokušala sam od toga ne napraviti metaforu. Podsjetila sam samu sebe da je ujutro išla na posao, letjeti.

Gledajući unatrag, bilo je neizbježno da će stvari krenuti krivim putem. Imala je nekoliko pari kožnih gaćica; ja imam kolekciju zamjetljivih čarapa. Kada smo se upoznale, ja sam bila zaljubljena u drugu. Zadnji put kada je ona bila zaljubljena, bila je udana i živjela je na svjetioniku. Davno je to bilo. Sto se tiče drugih izlazaka, mislim da uopće do njih nije ni došlo. Nakon te prve noći s Elsom, na primjer, jednostavno smo se odmah počele viđati u mom krevetu. Pojavila bi se u mom stanu s tim svojim smiješkom i kovčegom. Iza nje, Brookh/n je izgledao fantastično – kao vlažna mrlja zelene boje, pa čak i u mrklom mraku zimske noći. Ona bi me okrnula, prolazeći pokraj mene, i za par minuta bile smo u horizontalnom položaju. Tu i tamo bi se prvo istuširala. Ponekad bih joj dala Coca-Colu.

Priznajem: bilo me strah. Zar me možete okriviti za to?

Seks s njom bio je takav da ga želiš još dugo nakon što je gotovo. Ne mogu se više sjetiti detalja – bilo je nestvarno, bila sam van sebe – i tako ja ležim u krevetu s rukom na svom vlastitom vratu i htjela bih se sjetiti. Sjećam se nekih stvari, recimo kada je moja šaka bila u njoj, a ona se propinjala i propinjala dok nije zaspala s rukom među mojim nogama. Sjećam se kako je jednom držala usne priljubljene na mom uhu dok me je uzimala, cijelo vrijeme pričajući uvrnutu priču o dvije školarke u Trans AM automobilu njihovog ujaka. Ali, nema više dovoljno detalja u mom sjećanju koji bi mi pokrenuli bokove na neku od igračaka koje iskopam iz ladice.

Prije sam imala priču o tome što mi se dogodilo – ludo djetinjstvo u bogataškom predgrađu, adolescencija ispunjena knjigama, kako je moja prva ljubav postala bestežinska i otplutala, kako me drugo iskustvo ljubavi iznutra nagrizlo – ali sada je i to nestalo. Zamagljeno poput metalnog ogledala u mojoj kupaonici. Kada nisi zaljubljena, mislim da je to kao da ne znaš gdje priča počinje, a gdje završava. Prvo je postojala djevojka, zatim ti je slomila srce, zatim si počela zacjeljivati slomljenost. Zatim si čekala da ti se dogodi nešto drugo.

Čak i najobičniji trenuci s Elsom kao da pričaju priču o rasi i klasi, mogućnosti i povrijeđenosti. Dala sam joj sliku nje same; poderala je i obojila kosu. Netko je puštao pjesmu Tita Puentea; slomila se i počela plakati.

Jednom prilikom me doktor iznenadio dijagnozom bolesti za koju sam čula, ali nisam nikada mogla ni zamisliti da bih je mogla imati. Iako sam se osjećala usrano, bila sam iznenada i uzbuđena. Znaci o tome se radilo! Do tada ništa nije bilo na neki način povezano, jednostavno sam ponekad imala seriju zbunjujućih epizoda lošeg stanja. Sada su svi ti sati bolova postali priča. Bili su to simptomi: bila sam bolesna. Ha! Kako dobro! Vrijeme zaljubljenosti, radio, budilica, krevet, akademska konferencija, zastava Puerta Rica koja visi na njezinom prozoru, kada bi se svađale do pet ujutro, kada sam ležala na podu i plakala – sve su to bili dijelovi priče. Čim smo prekinule, ležanje na podu i plakanje nije imalo pripadajuću pripovijetku. Bilo je to samo ležanje na podu i plakanje.

Je li ovo početak, uvod u nešto drugo? Ili je ovo mjesto kada zaplet dostiže

vrhunac i pripovjedač uvodi ideje koje će razviti tek kasnije? Možda je to ironičan pad u neizbježan zaključak, nestajanje prema beskonačnim satima vožnje podzemnom ili odlascima na rođendanske zabave? Samo bih željela znati; to bi mi pomoglo.

Imala je dvije sijamske mačke koje su voljele spavati među njenim nogama.

Netko star, netko plav

Lynn Harris

U subotu sam došla do pedesetog.

Imam trideset i četiri godine, neudana sam i prošle subote navečer bila sam već na pedesetom vjenčanju.

Da, pedesetom. Pedeset vjenčanja otkad imam dovoljno godina da i sama poželim jedno za sebe. Ne bih li u ovom trenutku trebala barem nabaviti sat, ili muža? Dakle, na subotnjoj zabavi u Botaničkom vrtu u Brookh/nu ponovno se nije dogodilo da meštar ceremonije prekine horu¹⁷ kako bi meni uručio Nagradu za životno djelo - onu koja hoda, govori i nosi prsten. Au contraire, u stvari: seksi doktor drvno-tehnoloških znanosti koji mi se upucavao cijelu noć nestao je u smjeru Cambridgea čak i bez »Javit ću tise e-mailom.«

Da, pedeset vjenčanja. Samo neka se zna, u to računam i obred ujedinjena dviju lezbijki jer: a) vjenčanjem ga smatra i The New York Times i b) kako je lezbijski ritual bio tradicionalan u svakom pogledu, bila sam primorana sudjelovati u grupnom plesanju na pjesmu »Hot! Hot! Hot!«¹⁸ I još da mi netko ne oda priznanje za to.

U zbrajanju vjenčanja došla bih ustvari do broja pedeset i jedan kad bih računala i svoje vlastito vjenčanje: obred na vrhu brda 1980. - uz bend Journev i prsten iz dućana Spencer's Gift. To me spojilo s Kennvem Spazianiem. »Spaz« je bio sladak, ali nije bio Židov.

Bila sam na vjenčanjima svojih prijateljica, obiteljskih prijatelja, rođaka, bivših. Išla sam s pratnjom, bez pratnje, kao pratnja. Bila sam na vjenčanjima u Vermontu, Minnesoti i Louisiani, u Kataloniji, Veracruzu i Tel Avivu. Bila sam na vjenčanju svoje cimerice s fakulteta u Brookingsu, Južnoj Dakoti, u Lions klubu. Bila sam na vjenčanju na rtu Cod na koje su mladenci došli i s njega otišli u čamcu na vesla. Bila sam na ljetnom vjenčanju u Scarsdaleu u otvorenom klimatiziranom šatoru - da, rashlađivali su zrak na otvorenom, s kemijskim zahodima koji su bili ljepši od moje kupaonice. Bila sam na

17 18

Ples na židovskim svadbama gdje mladenku i mladoženju nose na ramenima. (Op. prev.) »Seksi! Seksi! Seksi!« (Op. prev.)

vjenčanju sa zdravom hranom na Manhattanu gdje je bilo šest stolova sa sirom, a večer prije napravila sam test na kolesterol. Bila sam na vjenčanju duhovnog osnaživanja u hotelu Plaža gdje je tekst zdravice sadržavao riječi kao upravo iniciran i polusjenovit. Bila sam na vjenčanju u Maineu gdje je mlada imala na sebi krila. Bila sam na vjenčanju u Napi, u dolini sekvoja gdje je sigurno bilo i patuljaka. Bila sam na vjenčanju u Nevv Jersevu s vegetarijanskom indijskom večerom nakon koje je slijedio bogati izbor raznih kaloričnih kolača. Bila sam na vjenčanju u Marvlandu gdje sam se toliko napila da sam s bendom pjevala My Funny Valentine. Bila sam na vjenčanju u Montani u pratnji najbolje prijateljice da bih kasnije doznala da se seksi kum totalno palio na mene, ali je mislio da smo nas dvije lezbijke. Bila sam na vjenčanju u Evergladesu gdje sam razljutila roditelje - s dvadeset i sedam godina uvijek trebaš držati do svog dostojanstva - jer sam otišla gola na noćno kupanje u jezeru s ostalim mladim uzvanicima.

Bilo je to u stilu: ja vičem »MAAAAAAMAAA!«, o ona »Ti nisi vidjela znak

ZABRANJENO PLIVANJE: KROKODILI?«

Bila sam na vjenčanju trojici bivših, od kojih je jedan, moj dečko eme-ritus, bio ljubav mog života, ali onda kad sam imala dvadeset godina. Na njegovom vjenčanju bila sam kao Jackie Kennedv, sva prekrasna i tragična u maloj, crnoj haljinici. Kada sam vidjela njegove roditelje kako grle nju umjesto mene, osjećala sam se kao George Bailev.¹⁹ »Esther! Bernie! Zar me ne prepoznajete?« Sada više nema dovoljno samaca da se popuni »stol za samce«. Ja sam barem ponekad djeveruša. Nedavno sam bila počasna kuma, kako ja to volim nazvati (za tmurnih dana kažem stara frajla), na vjenčanju svoje sestrične. Bila sam divna i pomagala sam i održala predobru zdravicu i užasno se napila i otišla ravno s vjenčanja igrati hokej na ledu s kosom još uvijek u francuskoj pundi ispod kacige. Kaznili su me s dva prekršaja zbog grubosti na terenu.

Pretprošli vikend bila sam na otmjenom vjenčanju kolegice komičarke i to me

ohrabrilo u uvjerenju da se i smiješne žene udavaju. Vidjela sam kako je mladenka gledala mladoženju ravno u oči, otvoreno, iskreno i sigurno. Kroz glavu kao da su mi prolazili dijapozitivi sa slikama mojih bivših, a ja sam u stilu Forresta Gumpa vidjela sebe s njima u scenama ispred oltara i pomislila, za svakog od njih - ne. I to je, zapravo, bilo donekle ohrabrujuće.

Dečko s kojim sam izlazila, imao je na sebi smoking: plesali smo tango, tivist, sentiš. I ljubili se, sve dok mi nije rekao: »Znaš, nastaviti ljubiti te značilo bi da te zavlaci.«

19 Glavni junak filma Život je lijep Franka Capre. Pritisnut finacijskim teškoćama odlučuje si oduzeti život, no Bog šalje anđela da ga spasi.

Taksi!

To je bilo vjenčanje broj pedeset. Plakala sam u taksiju čitavim putem kući, ne zato što me nije zaprosio, već zato što živimo u svijetu u kojem se ljudi ne znaju ponašati. Plakala sam jer sam htjela veliku zabavu u svoju čast, jer sam htjela voljeti nekoga dovoljno da ga pogledam pogledom mladenke, jer sam htjela voljeti nekoga dovoljno da to ispišem na debelom papiru s ispupčenim slovima koja možeš osjetiti pod prstima. Plakala sam jer sam htjela imati nekoga na svojoj strani, nekoga tko mi čuva leđa, dijeli vožnju. Plakala sam jer mi je više, k vragu, bilo zlo upisivati u formulare roditelje kao osobe za kontakt u slučaju hitnosti.

Plakala sam jer smo mi, neudane žene u određenim godinama stiješnjene i moramo donijeti odluku što ćemo sa svojim životima. Rekli su mi da moram biti strpljivija i manje izbirljiva. Jednom sam nekoj poznanici rekla: »Naravno da bih se htjela udati jednog dana«, a ona mi na to odgovori: »Stvarno? Nisam mislila da si ti taj tip.«

Istina je. Uvijek ispadaš gubitnik. Ako kažeš da nisi udana, ljudi se pitaju što nije u redu s tobom. Ako kažeš da bi se voljela udati, ljudi misle, Opa, tik, tak\ Ako kažeš da ti je svejedno hoćeš li se udati ili ne, ljudi se ponovno pitaju što nije u redu s tobom. Prestala sam puno govoriti, osim možda sramežljivog, naoko bezbrižog, »U vezi sam«, prepuštajući mašti druge osobe da dopuni »da, s Bradom Pittom.«

Kada sam te večeri sjela na stepenice ispred zgrade, nakon vjenčanja broj pedeset, izvukla sam svoj majušni mobitel iz majušne torbice i nazvala svoj kontakt u slučaju hitnosti.

»Mama?«, rekla sam.

»O, draga«, odgovorila je. »Znaš, sljedeći put ako ti se ne ide, ne moraš ići.«

»Moram«, rekla sam, s popriličnom sigurnošću.

Zašto s takvom sigurnošću? Prvo zato što obožavam zabave. Posebno otmjene zabave - gdje bih inače mogla obuti svoje cipele koje vrijede tisuću dolara, a koje sam kupila na rasprodaji u dućanu Jeffrey za devedeset i devet dolara? I zato što su vjenčanja događanja na kojima bi se moglo upoznati neke slobodne muškarce. (Broj spojeva na kojima sam bila s tipovima koje sam upoznala na vjenčanjima: jedan. Broj vjenčanja na koje je ta osoba u zadnje vrijeme išla: jedno.) I također zato što bi mi se isplatilo doći i do vjenčanja broj 2632 samo kako bih jednog dana možda mogla poslati čestitku s potvrdom dolaska s tekstom »Calu Ripkenu20 bit će zadovoljstvo prisustvovati.«

20

Cal Ripken - nekadašnji poznati američki igrač bejzbola. Suvlasnik kluba Aberdeen fronbirds i stadiona naziva Ripken Stadium u Aberdeenu, Maryland. U sklopu kompleksa stadiona održavaju se razna događanja, uključujući i brojna vjenčanja.

No, glavni razlog je sljedeći: imam »žicu« za vjenčanja i ne želim je se odreći. Možda ja jesam cura koja plače na putu kući u taksiju, ali ne želim biti cura koja ne ide jer se s tim ne može nositi. Ako dode dan kada neću moći nazdraviti sreći svojih prijatelja, dan kada izgubim nadu, dan kada ne zapjevam Hava nagilu21, to će biti dan kada ću zaista biti sama.

Kad sam to već spomenula, samo neka se ipak zna, od sada službeno više ne plešem na »Hot! Hot! Hot!«

21

Hava nagitah je hebrejska narodna pjesma koja se obično pjeva na vjenčanjima i drugim obredima. (Op. prev.)

Djevojka mora spašavati vlastiti život zbog bezvrijedne budale

Heather VWhite

Bilo je Silvestrovo u Las Vegasu. Između Jakea i mene za vrijeme vikenda nije sve baš bilo u najboljem redu, njegov se bend odnosio prema meni neuobičajeno obzirno, a ja sam osjećala mučninu u želucu.

Svi smo bili tamo, u Vegasu, jer je Jakeov bend bio pozvan na svirku pred otvorenje novog novcatog hotela Netu York Neiv York. To je značilo da su jedini gosti u hotelu s dvije tisuće soba bili uzvanici te nekoliko bendova sa svojim menadžerima, pratnjom, ženama i djevojkama - tim redosljedom. Ja sam bila na samom dnu hijerarhijske ljestvice, i činilo mi se da bi mi se Jake, svaki put kad bih mu nešto nevino predložila, samo podrugljivo nasmijao.

»Dušo, ajmo igrat ajnc.«

Preziran smiješak.

»Mogli bismo u sobu pa da budemo prvi koji će zaprljati one svježije, bijele plahte.«

Preziran smiješak.

Bila sam odlučna učiniti sve da ovo s Jakeom uspije, no on me već mjesecima nije dodirnuo na način kao da »želi ono«. Jednako odlučna, isplanirala sam kako ću se ovaj vikend pretvarati da me baš briga za njegovo ponašanje. Ostala sam u sobi dok se bend pripremao za nastup, stavila podvezice i odjenula usku večernju haljinu uz tijelo iz pedesetih. Umjesto da se pridružim ostalim ženama i djevojkama na piću na prednastupu, ja sam svoje parfimirano poprsje digla prema noću oslikanom nebu i prošetala ga hotelom, najprije kroz prostorije - loše replike Greenvich Villagea i Park Avenuea. Sjedila sam zatim na baršunastom kauču u noćnom klubu Deco i ispijala koktele s mladim imitatorom Sinatre. Pokušala sam se voziti na toboganu smrti »Coney Island« koji je jurcao oko zgrade, no još nekoliko dana nisu primali putnike.

Spustila sam se liftom s krova na nasumice odabran kat i prošetala se dugačkim, praznim i sagom pokrivenim hodnicima, što me podsjetilo na film Isijavanje. Prazan hotel bio je u skladu s prazninom koju sam ja osjećala - sablazna, otupljujuća praznina koja se ispunjavala, kako to već biva kad sam tužna, čežnjom. Vrata su se otvorila i stariji par je izgurao iz sobe kolica za hranu, a njihov smijeh čuo se sve do dizala. Nisu me primijetili kako se vučem po hodniku iza njihove sobe. Njihov je pladanj bio zatrpan dvama srebrenim poklopcima, dvjema bocama Veuve Clicquota te raznim bijelim tanjurima zamazanim ostatcima večere. Poblizim pregledom situacije ustanovila sam kako je u jednoj od boca šampanjca nedostajala tek jedna trećina pića. Iz posude sam izvadila nešto leda i prebacila ga u čaše koje su bile na kolicima te s gustom popila veliki gutljaj pjenušca. S polupunom bocom u desnoj i ispražnjenom posudom za led u lijevoj ruci, spustila sam se niz hodnik tiho poput bubice. Na kraju hodnika nalazila se prostorijica s aparatima za piće i sladoled. Uvukla sam se u sobicu osvijetljenu fluorescentnim svjetlom i odložila šampanjac na pod. Gledala sam u ledomat, a vrata su bila na mojoj lijevoj strani. Sigurnosna je kamera vjerojatno bila iza mene, iznad aparata s pićima, no nisam se okrenula i provjerila. Odložila sam posudu za led na policu i nježno pritisnula polugu na ledo-matu, tako da je led polako počeo izlaziti. Čim sam čula onaj poznati zvuk štropotanja i kлокotanja kockica leda, pritisnula sam svoju zdjelicu o rub aparata i tiskala se na njega brzim ritmom petnaestak puta sve dok se vrući val nije promolio kroz moja napeta bedra, prošao kroz jednjak i izašao kroz grlo poput kakvog naglog izbljuvka koji je zazvučao kao kakav slabašan jecaj. Ponoć je došla i prošla dok je bend svirao, baš kao i svake godine, već treću godinu zaredom otkad sam s Jakeom. Poslije, ekipa iz benda došla je u apartman koji smo Jake i ja dijelili, apartman savršeno bijelih plahti i svilenih draperija, i nastavilo se uobičajeno nazdravljanje i ples. Jake je sjedio u kutu, prebirući po strunama gitare, tjerajući me svojim nježnim rukama u plač. Ostala sam u svojoj crvenoj haljini, nadajući se da će me primijetiti. Svi ostali jesu. Žene i djevojke rekle su mi kako prekrasno izgledam, momci su mi gledali u grudi, a onda odvrćali poglede. Šapnula sam Jakeu kako idem u krevet i kako bi trebao doći za mnom i ušuškati me za laku noć. Znao je da zbog inventure dućana koji vodim sutradan moram otići. Pronašla sam slobodan krevet u sobi do one u kojoj je bio Jake, i vrata ostavila odškrinuta, tako da zna gdje sam. Ali bit će da sam zaspala čekajući ga. Sljedećeg jutra na vršcima prstiju išuljala sam se preko uspavanih tijela s cjelonoćne zabave, mlohavih, pijanih lica moje bendovske obitelji. Suze nakupljenih osjećaja navrle su mi na oči. Mislim da sam tada osjetila kako mi nedostaju godine koje sam protratila; nisu mi nedostajali ljudi. Stigla sam na let, no nisam

otišla na posao. Izostanak rukovodeće osobe dućana na dan inventure značio je gubitak posla. S novom godinom došao je i otkaz. Odlučila sam spakirati svoje stvari i porazgovarati s Jakeom po njegovu povratku za tjedan dana. Drugog siječnja spremala sam kampersku opremu u garaži, i nešto kao da mi je šapnulo da otvorim štednjak Coleman. I tamo sam našla sve - heroin, igle, žlicu. Sve mi je tada bilo jasno; znala sam na što je utrošen naš novac, zašto je našeg malog, lijenog psa vodio u tako duge šetnje, zašto bi ga svaki posuđeni film koji smo gledali tako brzo uspavao, zašto je morao zaključavati vtata kad je skladao glazbu, zašto se udaljavao iz dana u dan. Napokon sam doznala s kim ljubi.

Potom je došao i treći siječanj, moj rođendan, a Jake nije nazvao. Rano ujutro, četvrtoga siječnja, nazvala sam ga u sobu hotela New York Neiv York. Srdačna djevojka javila se na telefon.

»Zdravo dušo, kako se zoveš?«, upitala sam nježno, unatoč bijesu koji je ključao u mojim grudima.

»June!«, odgovorila mi je veselo.

»Reci mi, June, je li Jake tu negdje?«, upitala sam podjednako veselo.

»Trenutak, upravo je izišao ispod tuša«, reče ona. Prošla je puna minuta. Potom se vratila i šapnula u slušalicu: »Spava.« »Spava pod tušem?« »Ne«, ustrašeno će ona. »U krevetu«, rekoh ja. »Hm, nisam ga vidjela.«

»Upravo te je pojebao i sada te tjera da se ti sa mnom natežeš?« »Aha«, bojažljivo odgovori June.

Bilo mi je malo žao ove djevojke, no moj bijes nadjačao je njezinu us-trašenost. Treperećim glasom rekla sam: »June, dušo, prenesi mi ovu poruku i poslušaj ovaj savjet: reci mu da se može pozdraviti sa svojom zbirkom starih ploča, glazbenom opremom, sa mnom i sa psom. A ti bi ga trebala ošamariti zato što je tebe natjerao da prekineš sa mnom.«

Klik! Skupila sam njegov brižno skupljanu zbirku ploča, sve njegove prelijepo gitare, uključujući i onu koja je pripadala Lesu Paulu, kontrabas, kraljicu među harmonikama iz tridesetih i trubicu koju nije znao svirati, i ukrcala ih u auto zajedno s basom čiji je vrat stršao kroz prozor.

Dečki u Jakeovom omiljenom glazbenom dućanu navikli su na to da žene prodaju instrumente svojih momaka. Imala sam račune jer sam mu ih sve upravo ja i bila kupila. Rekla sam da uzimam koliko god mi za njih daju. Bilo je dovoljno. U »kupi-prodaj« trgovini pločama, zaljubljenici u vinil-ploče okupili su se zablenuti oko Jakeove zbirke, prezaposleno po njoj prekapajući, a da bi obratili pažnju na narkića koji je u stražnjem dijelu krao CD-e hip-hop glazbe. Jake nije nikada ni nazvao da pokuša spasiti svoju kolekciju.

Šestoga siječnja bila sam u avionu za Nevv York, za pravi Nevv York, s tri torbe i šest ogromnih kutija, vukući, k tome, majušnoga psića (koji Jakea nikada nije pretjerano volio). Imala sam prijateljicu Ginu koja mi je uvijek, kad bi joj se žalila, govorila da mogu doći k njoj.

Gina je živjela u velikom mansardnom stanu u Kineskoj četvrti i radila kao stilistica. U filmovima njujorški mansardni stanovi tako su čarobni i svijetli, prozračni i seksi. Bijele lepršave tkanine vise posvuda, skulpture su dio konstrukcije. To nije prava istina o životu u mansardnim stanovima. Prava je istina, kako sam doznala, takva da neki ljigavi vlasnik zgrade ne može ispuniti zahtjeve za gradnju kakve tvornice na tom mjestu pa iznajmljuje prostor umjetnicima i drugim ingenioznim likovima kojima ne smeta život bez zidova i nedostatnim instalacijama, koji posvuda vješaju teške tkanine ne bi li zimi zadržali toplinu, a ljeti svježinu te spriječili da se Čada, gamad i ugljični dioksid slobodno uvuku kroz raspadajuću žbuku. Ne dao ti Bog da objesiš lepršavu bijelu tkaninu!

Gina je svaki dan išla na posao dok sam se ja smrzavala u njezinom stanu. Psić je mrzio hladnoću. No mene je volio beskrajno – dokle god sam ja bila u blizini, bio je sretan, a tako je bilo stalno jer ja ionako nisam imala kamo otići. Ispijala sam vino i pokušavala shvatiti što mi se to zapravo dogodilo.

Oduvijek sam bila izrazito seksualno biće. Kad sam imala samo pet godina, mama me je morala otjerati od mlaza jacuzzija i to pred gostima na zabavi. Znala sam što činim, no nije mi padalo na pamet da bi se itko od odraslih mogao domisliti kako uživam u senzualnoj euforiji koju mi je pružao mlaz vruće vode. Mislila sam kako sam na sigurnom, zalijepljena na taj mlaz poput majmuna koji se objesio o granu. Sada, kada sam i sama odrasla, mlaz jacuzzija nije mi zabranjen, no ja

više ne želim priljubljavati uz njega. Tri godine Jakeova metodičnog nemara i odbijanja uzele su svoj danak u onoj majmunici, otrgle su je od mlaza i odvukle od nje same. Da je Jake samo mogao omirisati mržnju koju sam osjećala prema njemu. Muškarac koji me je prije samo godinu dana u zračnoj luci na koljenima prosio, sada je predstavljao sva odbijanja, svaku i najmanju povredu, svako poniženje koje sam pretrpjela u svom zbrkanom životu. Pokrpala bih se ponovno. Znam gdje mogu naći dijelove. Nisu li svi bili tamo one silvestarske noći? Nisam li tada bila vratila pravu sebe u crvenoj haljini, stisnuta uz titrajući ledomat, tresući se od strasti – i mogućnosti? Počela sam maštati o svom oporavku.

Gina je radila na filmu i foto-snimanjima kao pomoćnica i modna stilistica, a ja sam ubijala sate i sate prekopavajući po njezinim stvarima. Imala je na tone kostima, galanterije i paketa s tkaninama i vrpčama. Obožavala sam svaki centimetar svega toga. Gina mi je rekla da se ponašam kao kod svoje kuće, a ja sam to doslovno i shvatila.

Po stanu sam nosila isključivo šiljaste grudnjake i čarape s podvezicama. Na neravnom podu bilo je teško balansirati u štiklama, tako da njih nisam obuvala. Kada sam jedne noći čula Ginu kako otključava vrata, na brzaka sam se uvukla u autentični japanski kimono iz 1930-ih, nonšalantno ga vezavši. Gina nikada nije doznala da sam ja svaki dan vrlo pomno birala odjeću; mislila je da sam toliko tužna da se nisam u stanju ni odjenuti. Dok smo sjedile na divanu tračajući i hihoćući se, osjetila sam perverznu radost golaća u rastvorenoj kišnoj kabanici. Te mi se noći povjerila kako ima ljubavnika, Slovenca muslimanskog podrijetla, maloga penisa. U javnosti se prema njoj odnosio odvratno, naočigled sviju očijukao s drugim ženama. Rekla je da je seks bio fenomenalan, uglavnom zbog prljavih bezobrasitina koje bi joj govorio, a najbolje u cijeloj priči bilo je to što ga nije voljela. Bila sam malo sumnjičava u vezi toga.

Sljedećeg sam se jutro utegnula u najseksi krpice koje je dopuštalo pre-vruće vrijeme te se zaputila u sexy shop Rajski vrt gdje sam kupila ogroman, kao pravi, penis u boji kože purpurnoga glavića te jedan omanji vibrator. Vrativši se u stan, skinula sam se u grudnjak i gaćice te sljedeća dva i pol sata provela ovijajući se u svilene halje i vrpce. Potom sam upotrijebila raznorazne žice kako bih sputala ostatak tijela, ostavljajući pritom zglobove nevezanima. Bila sam poput prekrasne krpene lutke skrpane od prelijepih komadića ružičaste, grimizne, nebesko plave i crvene tkanine. Na kraju sam svezak svoje međunožje, pazuha i grudi najdivnijim tankim, crnim komadom brokata. Nezavezane su ostale samo moja glava, šake i stopala. Počeli su naticati. Posteljina je bila mokra, a ja sam bila spremna za Gospodina Penisa. Nazvala sam ga tako vraćajući se doma dok je on mirno ležao zamotan u rupčić na dnu elegantne, smeđe vrećice.

Vrhunac je bio tako nevrhunski! Pripremala sam se za ovaj trenutak tjednima, godinama dapače? A dočekalo me tek par ritmičnih trzaja... i zatim problem. Tijelo mi je bilo u svojevrsnom stanju šoka. Jedva da sam osjećala glavu ili prste. Svatko tko se pali na vezivanje, zna da uza se uvijek moraš imati škare i da to nikada ne radiš sam. No, ne bi li najprije trebao to napraviti sam kako bi znao sviđa li ti se ili ne? Uspjela sam se dovući do kuhinje te sam vanjskim bridom noža napravila rez po tkanini od prsnog koša prema pupku kako bih došla do zraka. Već sam zamislila ponižavajući naslov u novinama: DJEVOJKA UGUŠILA SAMU SEBE ZBOG BEZVRIJEDNE BUDALE.

No, vrpce su otpale i zrak se sjurio niz moja pluća, a jedino poniženje koje sam osjetila bilo je ono kada me je ovakvu zatekla Gina, dok sam stajala obnažena u njezinoj kuhinji, omotana vrpčama i konopcem oko zglobova. Svako vezivanje ostavilo je traga na mojemu tijelu otkrivajući što sam upravo bila učinila. Gina je samo rekla: »Dušo, mislim da bi tebi sada dobro došlo jedno piće.«

»Sranje«, rekla sam sramežljivo.

Otišla je do ormara te izvukla kimono koji sam tako rado nosila i pružila mi ga. Baš kad sam ga primila u ruke, pogledale smo se u oči i prasnule u smijeh.

»Znači, sve u redu?«, upitala me je.

»U redu sam«, odgovorila sam joj dok sam čvrsto vezivala kimono oko struka. »Ne, ja sam zapravo... fantastično.«

Čekanje

Eliza Minot

Postoje one godine kada si ti bitna, sve se vrti oko tebe. Tvoj stan. Tvoj posao. Tvoj dečko. Tvoje slobodno vrijeme. Tvoje vježbanje. Tvoja hrana. Tvoja

glazba. Tvoja obitelj. Tvoja budućnost. Tamo gdje živiš. Ono što radiš. Što će ti se dogoditi? Što čekaš? Čekaš li? Što ti zaista želiš? Tražiš svoje unutarnje ja. Ili tražiš dijete u sebi? Dijete tvog unutarnjeg ja? Unutarnje dijete djeteta u sebi? Ne možeš uvesti red. Sve što poznaješ si ti i to je dovoljno. Pa ipak si bila sama sa sobom čitav svoj život. Samo što si sada mlada odrasla osoba. Ti možeš napraviti sve.

Ono u čemu si najbolja je šuljanje po rubovima intimnosti, izbjegavajući sebe, pokušavajući biti svoja, voditi ljubav, ostavljati ljude, biti ostavljena. Razmišljaš, što će se dogoditi kada zaista odrastem? Koga ću zaista voljeti? Unajmljuješ svoj vlastiti stan jer imaš svoj vlastiti posao. Imaš svoj vlastiti godišnji odmor jer imaš svoj vlastiti posao. Nikad ne štediš. Tu je tvoja obitelj, u pozadini, iza drveća u daljini. Tu su tvoji prijatelji, ponekad tu, ponekad ne. Tu je (ili nije) tvoj dečko. Tvoje cigarete. Tvoj sat pilatesa... Ponekad sve izgleda isprazno, teško se suočavaš s tim. Što s tobom nije u redu? Dugo se kupaš. Tuširaš se. Ponekad ideš plesati. Ponekad pokušavaš sagledati stvari, pokušavaš naučiti. Ponekad mirno sjediš na dvosjedu kojeg si pronašla na ulici, ali kao da je nov (govoriš sama sebi, pokušavajući ne misliti o svemu što je moglo biti na njemu). Sjediš na dvosjedu u svom minijaturnom stanu. Gledaš u otvor za ventilaciju i biljku koju si stavila na izlaz u slučaju požara. Pušiš cigarete, kao da čekaš. Živiš svoj život kao da čekaš. Čekaš telefonski poziv. Od koga, nisi posve sigurna.

Upuštaš se u odnose s muškarcima iz različitih razloga: na nekoga te podsjećaju, na nekoga te ne podsjećaju, zbog njih stvaraš takvu sliku o sebi, zbog njih ne stvaraš takvu sliku o sebi. Neki od njih totalni su kreteni i luzeri (pa, što ti je?). Neki su sasvim u redu. Iako su naizgled centar tvoje pažnje, oni nisu smisao. Što se tiče seksa, uzbuđenje odrastanja, to što sada možeš voditi ljubav, više nije dovoljno. Nešto se događa krajoliku ispred tebe. Ono što je prije bilo zanimljivo poput jedne zemlje Trećeg-svijeta-gdje-si-u-posjeti i misliš da bi tamo, možda, voljela živjeti život egzotičan, ljudski, očaravajući, neopterećen – iznenada je izrazito frustrirajuće. Počinješ primjećivati da ništa ne funkcionira ispravno. Ceste su pune rupa, bez prometnih znakova ili su znakovi zbunjujući poput zaigrane noćne more. Smeće koje gori svaku noć u rovovima pokraj ceste ispunjava zrak crnim toksičnim dimom. Rijeka je prljava. Zene se u njoj peru. Iznenada te štreberski zabrinjavaju stvari poput izlaza u slučaju požara, zdravstva, liječničkih recepta, prometnih znakova na autoputu, demokracije, točnih karti, tekuće pitke vode. Pristojnog tuša. Dobrog kreveta. Sve ove stvari poboljšale bi život. Ove bi stvari poboljšale seks. Pada ti na pamet: ja sam sada odrasla žena (u odrastanju u svakom slučaju, sve odraslija). Zvati sebe ženom u čitavoj ozbiljnosti budi u tebi osjećaj gadljivosti i nervoze. Uz to ide samoća, ali i ponos koji možeš osjetiti u ustima. I, Bože, svi ti pokušaji čitanja ljudi, muškaraca - puno je teže nego što si mislila. Izgleda da si se držala nekih ljudi bez ikakvog dobrog razloga osim činjenice da si uz njihovu pomoć uvidjela neke stvari o sebi.

Misliš, ne treba mi to. Njihova pomoć mi više nije potrebna. I je li mi netko uopće i pomagao, kad smo kod toga? Ali osamljenost... Upoznaš nekog novog i prvi put se pitaš: mogu li voljeti ovog čovjeka? Odgovor? Očigledno, ne. Kada se to dogodi, navodno, to više nije pitanje.

Ali, bolje biti osamljena, sama, nego biti osamljena s nekim tko ti odvraća pozornost od osjećaja dok te ustvari čini još osamljenijom. Trebalo ti je neko vrijeme da to shvatiš. Ali, ipak. Pusto je bez ljubavi. Nema rješenja.

Govoriš sebi da voliš biti sama (voliš, zar ne?) i nastavljaš živjeti u laži, poput jednog od onih miševa s minijaturnim očima, krtica koje rovare tamnim i blatnjavim tunelima, podižući glavu s vremena na vrijeme: ovuda?

Ili poput onih filmova o oplođivanju koji prikazuju spermu kako juri plivajući, glupo, prema konačnom nevidljivom odredištu: lupajući u zidove, zaglavljajući se u kutovima, neki od njih hendikepirani, skakutajući cijelim putem, svaki za sebe. Pogodi u sredinu, zavezanih očiju, dok se meta miče.

I tada pronađeš njega ili on pronađe tebe, jurca prema tebi, diže te: Tarzan uzima Jane, viseći na lijani. Ili se Jane uhvati za njega, zrak joj para uši. Tvoje veselje! Tvoja pobjednička rika! Svijet počinje imati smisla: muški klin ulazi sigurno na svoje mjesto. Ljubav je više nego što si i mogla zamisliti. Grane na drveću doslovno pupaju dok ih promatraš. Glazba je opipljiva. Opipljive stvari postaju poput glazbe. Iz tvog međunožja izlazite vas dvoje kao jedno: trepereći, samodovoljni, pažljivi. Pitaš se zašto je trebalo tako dugo da

izađeš.

Nisam presretna kad kažem da je sretan kraj čitavog tog čekanja kada pronadeš muškarca, ali (za ovu koku) jest.

Biografije autorica

Urednica:

GENEVIEVE FIELD jedna je od urednica u časopisu Glamour. Suosnivačica je internetskog časopisa Nerve (nerve.com), urednica časopisa Nerve: The Netv Nude i suurednica časopisa Nerve: Literate Smut i Full Frontal Fiction. Napisala predgovore za nekoliko knjiga o fotografiji te pisala i uređivala za MTV Books.

Autorice:

JULIANNA BAGGOTT autorica je triju romana: Girl Talk (2001.), The Miss America Family (2002.) i The Madam (2003.). Objavila je i zbirku pjesama This Country of Mothers (2001.). Njezini radovi objavljuvani su u brojnim časopisima, uključujući Best American Poetry 2000 i Ms.

JENNIFER BAUMGARDNER (Njujorčanka, rođena u Fargu) s prijateljicom Amy Richards napisala je knjige Manifesta: Young Women, Feminism, and the Future (2000.) i Grassroots: A Field Guide to Feminist Activism (2005.). Jennifer i Amy su vlasnice su tvrtke Soapbox koja se bavi organiziranjem predavanja na različite teme, a od objavljivanja Manifeste održale su više od 150 predavanja na sveučilištima. Objavila je i knjigu Look Both Ways: Girls and Sex (2004.); piše članke za časopise Harper's Elle i The Nation, te se bavi sakupljanjem novca u razne dobrotvorne svrhe.

LILY BURANA autorica je knjige Strip City: A Stripper's Faretvell Journey Across America (2001.). Njezine tekstove objavljuju The Netv York Times, The Washington Post, Netv York magazine, GQ i brojni drugi časopisi. Živi u državi Nevv York.

LISA CARVER odrasla je uz oca preprodavača droge i majku učiteljicu. Njezin omiljeni pisac je Dostojevski. Lisa ne skriva da je nekad bila prostitutka. Godine 1987. osnovala je umjetničku performersku grupu pod imenom Suckdog, a njihova umjetnost bila je krvava, naga i izričita; 1989. počinje objavljivati tekstove u fanzinu Rollerderby; napisala je knjige Rollerderby (1996.) i Dancing Oueen (1996.); godine 1997. postaje kolumnistica u časopisu Nerve; radila je kao vanjski suradnik za Hustler, Playboy, Netvstveek, Index, Mademoiselle, The Nerv York Times Magazine i brojne druge časopise. Gostovala je na NPR-u, HBO-u i MTV-u. Uz sve navedeno, Lisa je i samohrana majka, i iskusila je što znači skrivati dijete od muškarca i muškarca od djeteta.

DARCY COSPER je gorljiva obožavateljica viktorijanske književnosti. Njezine književne kritike, eseje i kratke priče objavljuju BOOKFORUM, The Netv York Times, The Netv York JournalNetvs, Village Voice, GQ i Nerve. Prvi roman, Wedding Season, objavila je 2004. godine. Živi u Los Angelesu.

QUINN DALTON autorica je romana High Strung (2003.) i zbirke kratkih priča Bullet-Proof Girl (2004.). U prošlosti je prodavala fotoaparate, ženske cipele, antikvitete, a prodala je i vlastitu vjenčanicu. Radila je kao konobarica, organizirala dobrotvorne priredbe, bila ttenerica, slobodna umjetnica te savjetnica.

MEGHAN DAUM autorica je zbirke eseja My Misspent Youth (2001.) i romana The Quality of Life Report (2003). Njezini eseji i članci objavljuvani su u brojnim tiskovinama uključujući The Netv Yorker, Harper's i Vogue. Živi u Los Angelesu sa svojim psom Rexom, za kojeg kaže da piše esej o politici spolova u pasjoj zajednici pod naslovom Why Is That Bitch Ignoring Me? (Zašto me ta gadura ignorira?).

MELISSA DE LA CRUZ autorica je romana Cat's Meotv (2001.) i The Au Pariš (2004.). Koautorica je ironičnih priručnika Hotv to Become Famous in Ttvo Weeks or Less (2003.) i The Fashionista Files: Adventures in Four-Inch Heels and Faux Pas (2004.). Stalna je suradnica časopisa Marie Claire, Harper's Bazaar, Lifetime, Gotham i Hamptons, a tekstove objavljuje i u Neiv York Timesu, Glamouru, Allureu, Nerveu i McSweeney'su. Njezina djela prevedena su na brojne jezike. Živi u Los Angelesu sa suprugom Michaelom Johnstonom.

SUŠAN DOMINUS suradnica je u časopisa The Netv York Times Magazine i Glamour i, kako sama kaže, oba je plaćaju da radi ono što najviše voli: zanimljivim ljudima postavlja neugodna pitanja, a potom i sama izražava svoje mišljenje o onome što od njih čuje.

EM I LO (Emma Tavlör i Lorelei Sharkev) autorice su knjige The Big Bang: Nerve's Guide to the New Sexual Universe (2003.) i Nerve's Guide to Sexual Etiquette (2004.). Pišu mjesečnu kolumnu za časopis Men's Journal i objavljuju tekstove u

brojim časopisima, među kojima u Glamouru i The Guardianu (UK). Četiri godine pisale su savjete i astrološke članke za Nerve, a danas pišu o sličnim temama (ljubav, seks i slavne osobe) na svojoj web stranici EmandLo.com. Obje žive u Nevv Yorku i po vlastitom priznanju previše vremena provode zajedno.

LISA GABRIELE televizijska je producentica i redateljica. Objavljivala je tekstove u časopisima The Washington Post, TheNeiv York Magazin, Nerve i Vice. Objavila je roman Tempting Faith DiNapoli (2003.). Živjela je na brojnim mjestima, među kojima u Washingtonu, D.C.; Whistleru, British Columbia; Nevv York Citvju; Davvson Citvju i Buenos Airesu. Trenutno živi u Torontu.

DAISY GARNETT je slobodna umjetnica i živi u Londonu. Piše za Vogue, Talk, Netv York, The New York Times, The Guardian i The Telegraph.

MIKKI HALPIN je slobodna umjetnica i živi u Nevv York Citvju. Čitateljima želi poručiti da su se svi događaji iz njezine priče zbili prije nekoliko godina i da je ona oadaavno preboljela svog bivšeg. Stvarno odavno.

LYNN HARRIS je novinarka, spisateljica, komičarka i komentatorica tema vezanih uz odnose među spolovima i pop kulturu. Jedna je od kreatorica poznatog lika Breakup Girl (BreakupGirl.net), čiji se savjeti i pustolovine mogu pronaći na internetu, televiziji te u nekoliko knjiga - Breakup Girl to the Rescuel, A Superhero's Guide to Love andLack Thereof (2000.). Roman Miss Media objavila je 2004. godine. Njezine članke i komentare objavljuju Netv York Times, Glamour, Netv York Observer, Slate, Salon, Netv York, Entertainment Weekly, GQ i Us Weekly.

PAM HOUSTON autorica je zbirke kratkih priča Cowboys Are My Weakness (1992.) i Waltzingthe Cat(1999.), te romana SightHound(2005.). Tekstove je objavljivala u časopisima Mirabella, Mademoiselle, Mississippi Revietv i Best American Short Stories. Članke objavljuje i u The Netv York Timesu, Vogueu i Nerveu.

AMY KEYISHIAN je suradnica časopisa Glamour, Maxim, Selfi Health. Jedna je od urednica britanskog izdanja časopisa Cosmopolitan. Kada ne može prodati svoje tekstove, nevoljko počne pisati ljubavne romane za adolescente.

ERIKA KROUSE objavljuje radove u časopisima Atlantic Monthly, Story, Ploughshares, Shenandoah, Glamour te u Summer Fiction izdanju Netv Yorkera. Trenutno živi u Boulderu i radi na romanu. Njezina zbirka kratkih priča Come Up and See Me Sometime (2001.) osvojila je nagradu Paterson Fiction.

MERRILL MARKOE tijekom osamdesetih godina pisala je scenarije i glumila u nekoliko humorističnih serija za televizijsku kuću HBO. Osvojila je nagrade Writers Guild i Ace te nekoliko nagrada Emmy za svoj rad na emisiji Late Night with David Letterman. Objavila je knjige: What the Dogs Have TaughtMe and Other Amazing Things I've Learned (1992.), How toBe Hap-Hap-Happy Like Me (1994.), Merrill Markoe's Guide to Love (1996.), It's My F-ing Birthday (2002.) te zajedno s Andvjem Priebovom The Psycho Ex Game (2004).

RACHEL MATTSON objavljuje tekstove u časopisima Village Voice i Nerve, a trenutačno poučava povijest u školama u Bronxu. Nije u vezi i izjašnjava se kao queer22, živi u Brooklvnu i ima mačku. Velika je obožavateljica kolumbijske grupe Aterciopelados koja izvodi indy rock.

ELIZA MINOT autorica je romana The Tiny One (2000.). Njezine radove objavljuju Real Simple, Allure, The Netv York Times Sunday Magazine i Travel and Leisure Family. Živi u Nevv Jersevju sa suprugom i djecom.

THISBE NISSEN autorica je zbirke priča, koja je ujedno i neka vrsta kuharice, i dvaju romana The Good People ofNeiv York (2002.) i Osprey Island(2004.). Thisbe voli svoje mačke (Maisie i Fernanda), mjesto u kojem živi (Iovva), amatersko kazalište (osobito kad izvode Sondheim), knjige o dječjim imenima koje sadrže i njezino ime (Thisbe), ciklu (kada odstoji u octu balsamicu), rajčice (njezin miris), starog Bilh/ja Joela, te kilometrima duge vožnje uz koje sluša audio-knjige (osobito Michaela Pricharda dok čita Don DeLilla). Ponekad žali što nije pjesnikinja.

22

Izraz queer pokriva sve oblike homoseksualnog, lezbijskog, biseksualnog i transrodnog načina života. (Op. prev.)

LAURIE NOTARO živi u Phoenixu, gdje jede neumjerene količine meksičke hrane i slatkiša. Napisala je The Idiot GirlTs Action - Adventure Club (2002.) \Autobiography ofa Fat Bride (2003.). Danas je udana, nije se obrijala već godinama, tek iznimno za neki razgovor za posao. Ipak, najčešće je nezaposlena.

ELISSA SCHAPPELL autorica je romana Use Me (2001.) kojeg je Los Angeles Times proglasio najboljom knjigom 2001. godine. Piše kolumne za Vanity Fair pod

nazivom Hot Type, suosnivačica je časopisa Tin House, u kojem je i glavna urednica. Bila je i pomoćnica urednika u The Pariš Reviewu. Eseji i priče objavljeni su joj u knjigama The Bitch in the House, Dog Culture i Child of Mine. Tekstove objavljuje u časopisima The Pariš Review, SPIN, Vogue, GQ, Glamour, Mademoiselle, The New York Times Book Review, SPY, BOOKFORUM, Harper's Bazaar, Salon i drugima.

AMY SOHN autorica je romana Run Catch Kiss (2001.) i My Old Man (2004.). Piše kolumnu Naked City za časopis New York. Autorica je i best-selera Sex and the City: Kiss and Teli (2002.), službenog vodiča serije Seks i grad.

JENNIFER WEINER odrasla je u Connecticutu, a studirala je engleski i književnost na Princetonu. Prije objavljivanja svog prvog romana Goodin Bed (2001.), provela je deset godina radeći kao novinarka u Pennsilvaniji i Kentuckvju. Objavila je i romane In Her Shoes (2002.) i Little Earthquakes (2004). Živi u Philadelphiji sa suprugom i kćerkom, kojima neće dopustiti da pročitaju priču u ovoj knjizi. Nikada.

LIZ WELCH je slobodna umjetnica (spisateljica), a radove objavljuje u časopisima The New York Times Magazine, Vogue, Glamour, Cosmopolitan, Harper's Bazaar, Elle i drugima.

HEATHER WHITE živi u Brookh/nu u ilegalnom stanu iznad tvornice sokova. S obzirom na to da zgrada u kojoj živi vrvi vjevericama, a smještena je između autoceste, dva prazna zemljišta i siromašne gradske četvrti, rijetko napušta svoj dom i ima više nego dovoljno vremena razmišljati o svojim prošlim seksualnim iskustvima. Nedavno se udala za briljantnog 23 Housing project je socijalno poticana stanogradnja koja je ranih 30-ih godina 20. st. omogućavala smještaj siromašnim građanima SAD-a. (Op. prev.)

umjetnika i imaju talijanskog hrta koji, pak, naprosto predivno izgleda u puloveru. Priča u ovoj knjizi njezin je prvi objavljeni tekst.

PRECIOUS WILLIAMS unuka je nigerijskog princa, odrasla u Engleskoj, gdje je nekoč radila kao pripravnica u modnoj industriji, manekenka i novi-naraka tabloida. Poslije studira englesku književnost na Oxfordu. Danas je jedna od urednica Ellea, UK, a živi u New Yorku. Precious trenutačno piše memoare i radi na zbirci kratkih priča.